

รายงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นฉบับสมบูรณ์

โครงการวิจัยเรื่อง

“แนวทางการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของเยาวชนชมรม

มัธยมศึกษาสุตาบ้านรามง โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน

ตำบลปยุต อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี”

โดย ดร.อับดุลอาชิ กะตุแป และคณะ

ธันวาคม 2560

บอกเล่าเพื่อความเข้าใจร่วมกัน

งานวิจัยเพื่อท้องถิ่นเป็นกระบวนการที่คนในชุมชนได้มาร่วมคิดทบทวนสถานการณ์ ตั้งคำถาม วางแผน หาข้อมูล ทดลองทำ วิเคราะห์ สรุปผลการทำงานและหาคำตอบเพื่อปรับปรุงงานต่อไป” กล่าวคือ งานวิจัยเพื่อท้องถิ่นเป็นเครื่องมือหนึ่งที่เน้นการให้ “คน” ในชุมชนเข้ามาร่วมในกระบวนการวิจัย ตั้งแต่การเริ่มคิด การตั้งคำถาม การวางแผน และค้นหาคำตอบอย่างเป็นระบบเป็นรูปธรรม โดยเรียนรู้จากการปฏิบัติการจริง (Action Research) อันทำให้ชุมชนได้เรียนรู้ สร้างผลงาน มีความเข้มแข็งในการแก้ปัญหาของตนเอง และสามารถใช้กระบวนการนี้ในการแก้ไขปัญหาอื่น ๆ ในท้องถิ่น โดยมีกระบวนการศึกษาเรียนรู้อย่างเป็นเหตุเป็นผล ดังนั้นจุดเน้นของงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น จึงอยู่ที่ “กระบวนการ” มากกว่า “ผลลัพธ์” เพื่อให้ชาวบ้านได้ประโยชน์จากงานวิจัยโดยตรง และให้งานวิจัยมีส่วนในการแก้ปัญหาของชาวบ้าน รวมทั้งเกิดการเปลี่ยนแปลงขึ้นจริงในชุมชน ซึ่งจะต้องอาศัย “เวที” (การประชุม เสวนา พุดคุยถกเถียง) เป็นวิธีการเพื่อให้คนในชุมชน ทั้งชาวบ้าน ครู นักพัฒนา สมาชิก อบต. ข้าราชการ หรือกลุ่มคนอื่นๆ เข้ามาร่วมหา ร่วมใช้ “ปัญญา” ในกระบวนการวิจัย

“กระบวนการวิจัยเพื่อท้องถิ่น” หมายถึง การทำงานอย่างเป็นขั้นตอน เพื่อตอบ “คำถาม” หรือ “ความสงสัย” บางอย่าง ดังนั้นสิ่งสำคัญคือประเด็น “คำถาม” ต้องคมชัด โดยมีการแยกแยะประเด็นว่า ข้อสงสัยอยู่ตรงไหน มีการหา “ข้อมูล” ก่อนทำ มีการวิเคราะห์ความน่าเชื่อถือของข้อมูล มีการ “วางแผน” การทำงานบนฐานข้อมูลที่มีอยู่ และในระหว่างลงมือทำมีการ “บันทึก” มีการ “ทบทวน” ความก้าวหน้า “วิเคราะห์” ความสำเร็จและอุปสรรคอย่างสม่ำเสมอ เพื่อ “ถอด” กระบวนการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นออกมาให้ชัดเจน ในที่สุดก็จะสามารถ “สรุปบทเรียน” ตอบคำถามที่ตั้งไว้แล้วอาจจะทำใหม่ให้ดีขึ้น ตลอดจนสามารถนำไปใช้เป็นบทเรียนสำหรับเรื่องอื่น ๆ หรือพื้นที่อื่น ๆ ต่อไป ซึ่งทั้งหมดนี้กระทำโดย “ผู้ที่สงสัย” ซึ่งเป็นคนในท้องถิ่นนั่นเอง ดังนั้นกระบวนการงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นจึงเป็นงานวิจัยอีกแบบหนึ่งที่ไม่ยึดติดกับระเบียบแบบแผนทางวิชาการมากนัก แต่เป็นการสร้างความรู้ในตัวคนท้องถิ่น โดยคนท้องถิ่น เพื่อคนท้องถิ่น โดยมุ่งแก้ไขปัญหาด้วยการทดลองทำจริง และมีการบันทึกและวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ การวิจัยแบบนี้จึงไม่ใช่เครื่องมือทางวิชาการ ไม่ใช่ของศักดิ์สิทธิ์ที่ผูกขาดอยู่กับครูบาอาจารย์ แต่เป็นเครื่องมือธรรมดาที่ชาวบ้านก็ใช้เป็น เป็นประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้

สกว.ฝ่ายวิจัยเพื่อท้องถิ่น ได้ใช้วิธีการสนับสนุนงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นตามแนวคิดและหลักการดังกล่าวมาแล้วในระยะเวลาหนึ่ง พบว่า ชาวบ้านหรือทีมวิจัยส่วนใหญ่สามารถสะท้อนการดำเนินงานด้วยการบอกเล่าได้เป็นอย่างดี ในขณะเดียวกันก็พบว่า การเขียนรายงาน เป็นปัญหาที่สร้างความหนักใจให้แก่นักวิจัยเป็นอย่างยิ่ง ดังนั้นด้วยความตระหนักถึงสถานการณ์ปัญหาดังกล่าว สกว.ฝ่ายวิจัยเพื่อท้องถิ่น จึงได้ปรับรูปแบบการเขียนรายงานวิจัย ให้มีความยืดหยุ่น และมีความง่ายต่อการนำเสนอออกมาใน รูปแบบที่นักวิจัยถนัด โดยไม่ยึดติดในเรื่องของภาษาและรูปแบบที่เป็นวิชาการมากเกินไป ซึ่งเป้าหมายสำคัญของรายงานวิจัยยังคงมุ่งเน้นการนำเสนอให้เห็นภาพของกระบวนการวิจัยมากกว่าผลลัพธ์ที่ได้จากการวิจัย โดยกลไกสำคัญที่จะช่วยให้นักวิจัยให้มีความสามารถเขียนรายงานที่นำเสนอกระบวนการวิจัยได้ชัดเจนยิ่งขึ้น คือ ศูนย์ประสานงานวิจัย (Node) ในพื้นที่ ซึ่งทำหน้าที่เป็นพี่เลี้ยงโครงการวิจัยมาตั้งแต่เริ่มต้นจนกระทั่งจบการทำงานวิจัย ดังนั้น Node จะรับรู้พัฒนาการของโครงการวิจัยมาโดยตลอด บทบาทการวิเคราะห์เนื้อหาหรือกิจกรรมของโครงการจึงเป็นการทำงานร่วมกันระหว่าง Node และนักวิจัย ซึ่งความร่วมมือดังกล่าวได้นำมาซึ่งการถอดบทเรียนโครงการวิจัยสู่การเขียนมาเป็นรายงานวิจัยที่มีคุณค่าในที่สุด

อย่างไรก็ตาม รายงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นอาจไม่สมบูรณ์แบบดังเช่นรายงานวิจัยเชิงวิชาการโดยทั่วไป หากแต่ได้คำตอบและเรื่องราวต่างๆ ที่เกิดขึ้นจากกระบวนการวิจัย ซึ่งท่านสามารถเข้าไปค้นหา ศึกษาและเรียนรู้เพิ่มเติมได้จากพื้นที่

สกว.ฝ่ายวิจัยเพื่อท้องถิ่น

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

ชมรมคารุลลุดดารามง เป็นองค์กรที่อยู่ภายใต้การดูแลของมัสยิดคารุลลุดดารามง ชมรมมีบทบาทหน้าที่ดูแลเยาวชนให้อยู่ในหลักศาสนา สร้างคุณธรรมจริยธรรมด้วยกิจกรรมอบรม(ตริปิยะห์)และมีการจัดกิจกรรมที่หลากหลายเพื่อให้สมาชิกชมรมเข้าใจวิถีชีวิตแบบอิสลามที่ถูกต้อง ผลการดำเนินการสามารถผลิตเยาวชนคารุลลุดดารามงเป็นที่พอใจของชุมชนในระดับหนึ่ง สามารถทำให้เยาวชนเข้าใจศาสนาอยู่ในแนวทางที่ถูกต้องตามความต้องการของอิสลาม เป็นคนดี มีจิตอาสาช่วยเหลือสังคม เป็นแบบอย่างที่ดี มีการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาเพิ่มขึ้น อย่างไรก็ตามการดำเนินงานของชมรมก็ยังมีปัญหาอุปสรรคหลายประการ ส่วนหนึ่งนักวิจัยคาดว่าเกิดจากทีมงานขาดความรู้ ความไม่เข้าใจกัน ขาดการให้ความร่วมมือของคนในชุมชนและองค์กรในท้องถิ่นทำให้การดำเนินงานของชมรมไม่สามารถขับเคลื่อนกิจกรรมที่ได้วางไว้ได้ต่อเนื่องจนทำให้ส่งผลกระทบที่เกิดขึ้นคือ เยาวชนบางส่วนเกี่ยวข้องกับยาเสพติด ชุมชนเป็นแหล่งมั่วสุมของคนต่างถิ่น เยาวชนบางส่วนขาดการศึกษา ว่างาน ความร่วมมือของชุมชนมีน้อย ไม่มีการดูแลเยาวชนมุสลิมะห์(สตรี)ที่ชัดเจน เยาวชนเข้าชมรมลดลง จึงได้มีการรวมตัวกันทำวิจัยเพื่อท้องถิ่นในครั้งนี้เพื่อหาแนวทางการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของเยาวชนชมรมมัสยิดคารุลลุดดาบ้านรามงโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนอย่างยั่งยืน

การวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วมของคนในชุมชน กระบวนการวิจัยมีการร่วมวางแผนในการเก็บข้อมูลผ่านกิจกรรมการระดมความคิดในกลุ่มคณะกรรมการชมรม กรรมการมัสยิด เยาวชนทั้งชายและหญิง ผู้นำ 4 เสาหลัก ที่ปรึกษาชมรมรวมทั้งกลุ่มสตรี และบางเวทีมีการเชิญผู้รู้จากภายในชุมชนและนอกชุมชนมาร่วมแลกเปลี่ยนข้อมูลประสบการณ์เพื่อหาแนวการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของเยาวชน มีการเติมเต็มความรู้ ทดลองดำเนินกิจกรรมต่างๆเพื่อกระตุ้นให้เยาวชนมีคุณธรรมจริยธรรม ผลการวิจัยสามารถตอบวัตถุประสงค์ได้ทุกประการ และสามารถนำสู่การเปลี่ยนแปลงทั้งระดับเยาวชน คณะกรรมการชมรม มัสยิด ผู้นำท้องถิ่นท้องที่ กลุ่มสตรี ซึ่งผลการวิจัยโดยสรุปดังนี้

1. บทบาทชมรมมัสยิดคารุลลุดดาและกิจกรรมในการส่งเสริมจริยธรรมเยาวชน พบว่า บทบาทชมรมด้านการขับเคลื่อนกิจกรรมสามารถผลิตเยาวชนคารุลลุดดารามงจนเป็นที่พอใจของชุมชนและเยาวชน ทำให้เยาวชนมีความสามัคคีและความอดทน มีความร่วมมือ เป็นการฝึกระเบียบวินัย เพิ่มพูนความรู้ใหม่ และได้รับการดัดเตือน ฝึกการตรงต่อเวลา เพิ่มความสามัคคีของครอบครัวที่ดีขึ้น เพิ่มพูนอิหม่าน(หลักศรัทธา) ทำให้เยาวชนได้ฝึกการทำฮาลาเกะอัลกุรอาน(การรวมกลุ่ม) ได้ออกกำลังกาย

ห่างไกลจากยาเสพติด ได้พบปะเพื่อนและสมาชิกชมรม มีมารยาทที่ดี โดยเยาวชนรุ่นเล็กและรุ่นใหญ่
ชื่นชอบทุกแผนกิจกรรมของชมรม เพราะกิจกรรมเหล่านี้ล้วนเป็นกิจกรรมที่สามารถสร้างคุณธรรมและ
จริยธรรมของเยาวชนได้เป็นอย่างดี และมีข้อเสนอบทบาทของชมรมในอนาคตที่เยาวชน ตัวแทน
ชุมชน คณะกรรมการมัสยิด กรรมการชมรมร่วมกันเสนอ

2. ด้านแนวทางการมีส่วนร่วมของเยาวชน นักธุรกิจและชุมชนในการส่งเสริมจริยธรรม
เยาวชนอย่างยั่งยืน พบว่า การมีส่วนร่วมระดับคณะกรรมการชมรมในฐานะเยาวชนจะต้องมีความ
เข้าใจก่อน มีการแบ่งโซนให้กรรมการชมรมร่วมรับผิดชอบ สร้างความตระหนักรับผิดชอบต่ออัลลอฮ์
ว่าเป็นอามานะห์(ความรับผิดชอบ)ที่สำคัญ กรรมการมัสยิดและกรรมการชมรมร่วมมีจิตสำนึกในการ
ทำงานเพื่ออัลลอฮ์ กิจกรรมทุกอย่างมัสยิดร่วมรับทราบทุกครั้ง การมีส่วนร่วมของผู้นำที่ให้
ความสำคัญกับการประชุมร่วมกัน ร่วมส่งเสริมการรวมกลุ่มของเยาวชน การให้กำลังใจและการ
สนับสนุนกิจกรรมของชมรมและชุมชน การมีส่วนร่วมของพ่อค่านักธุรกิจที่เข้ามามีบทบาทและมีส่วน
ร่วมกับกรรมการชมรมในด้านการดำเนินงานจัดตั้งกองทุนชมรมคารุลดารามง โดยดำเนินธุรกิจเพื่อ
สร้างผลกำไรและงบประมาณไปสู่การจัดกิจกรรมต่างๆของชมรมอันนำไปสู่การส่งเสริมจริยธรรม
เยาวชนอย่างยั่งยืน ผลการวิจัยทำให้ผู้นำเห็นความสำคัญของเยาวชนและปรับเปลี่ยนแนวความคิดมาสู่
การเห็นร่วมสนับสนุนให้ชมรมมีบทบาทในการขับเคลื่อนแผนพัฒนาเยาวชนในชุมชนต่อไป ทำให้มี
การเปลี่ยนแปลงในด้านต่างๆทั้งด้านความคิด การรับรู้ข้อมูล การวางแผนการทำงานและการทำงาน
ร่วมกัน

3. ด้านการศึกษาแนวทางการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของเยาวชนชมรมมัสยิดคารุลดารามง
รามง พบว่า นอกจากการเชื่อมั่นในทีมงานที่มีศักยภาพแล้ว แนวทางชมรมต้องมีองค์ประกอบที่สำคัญ
คือ ชมรมต้องมีแผนงานที่ชัดเจนและอธิบายได้ ครอบคลุมทั้งแผนงานและแผนงบประมาณ คนทำงาน
ต้องมีความบริสุทธิ์ใจในการทำงาน คนที่ได้รับมอบหมายงานนอกจากเหมาะสมกับงานแล้วต้องมีการ
พัฒนาทีมงานอย่างต่อเนื่อง หมั่นศึกษาข้อมูล มีการแบ่งกลุ่มงานเพื่อง่ายในการสรุปโครงการ
คนทำงานต้องมีจิตนึกเสมอว่างานที่ทำเป็นหน้าที่ที่มอบหมายโดยอัลลอฮ์ ต้องทำงานเพื่ออัลลอฮ์และ
ต้องมอบหมายต่ออัลลอฮ์ มีการผลักดันแผนสู่การปฏิบัติ มีการติดตามและประเมินผล มีการทำงาน
ร่วมกันระหว่างคนในชุมชน นอกจากนี้ยังพบว่า กิจกรรมที่สามารถสร้างให้เยาวชนมีการเปลี่ยนแปลง
ตนเองสู่คุณธรรมจริยธรรมได้มากนั้นมีความจำเป็นยิ่งที่กิจกรรมจะต้องมีหลากหลาย โดยมีกิจกรรม
ฮาลาเกะฮ์อัลกุรอานเป็นตัวหัวใจของการดึงเยาวชนให้เป็นคนที่มีคุณธรรมจริยธรรม

สารบัญ

	หน้า
บทสรุปสำหรับผู้บริหาร	
สารบัญ	ก-ค
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์การวิจัย	4
1.3 ขอบเขตของการวิจัย	4
1.4 นิยามศัพท์เฉพาะ	5
1.5 ขั้นตอนดำเนินการวิจัย	6
1.6 ผลที่คาดว่าจะได้รับ	6
บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	8
2.1 ความหมายเกี่ยวกับเยาวชน	8
2.2 บทบาทของเยาวชน	9
2.3 การมีส่วนร่วมของเยาวชน	9
2.4 การมีส่วนร่วม และยอมรับซึ่งกันและกันในทัศนะอิสลาม	16
2.5 แนวคิดเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมโดยทั่วไป	17
2.6 แนวคิดเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมในอิสลาม	19
2.7 งานเอกสารที่เกี่ยวข้อง	28
บทที่ 3 บริบทชุมชนและชมรมดารุลฮูดา	32
3.1 ความเป็นมาของชุมชน	32
3.2 มัสยิดดารุลฮูดารามง	35
3.3 ประวัติ และการบริหารชมรมดารุลฮูดารามง	39
บทที่ 4 วิธีการดำเนินงานวิจัย	45
3.1 สรุปกระบวนการวิจัย	45
3.2 การออกแบบการวิจัย	46
3.3 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล	47

รายละเอียด กระบวนการวิจัย	48
1.ขั้นเตรียมพร้อมนักวิจัยและชุมชน	48
1.1 เวทีเตรียมพร้อมนักวิจัย	48
1.2 เวทีชี้แจงโครงการสู่ชุมชน	50
2.ขั้นศึกษาข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลและวางแผนปฏิบัติการ	52
2.1 เวทีทบทวนการบริหารและการดำเนินงานของชมรมฯในอดีต	52
2.2 จัดเวทีกรรมการชมรมฯ กรรมการมัสยิดและสมาชิกที่ได้รับสวัสดิการ	55
2.3 เวทีเยาวชนรุ่นใหญ่	58
2.4 เวทีเยาวชนรุ่นเล็ก	60
2.5 จัดเวที Swot ความภาคภูมิใจ จุดเด่น จุดอ่อน โอกาส อุปสรรค สิ่งที่ได้รับ จากชมรม	61
2.6 เวทีกรรมการสี่เสาหลักหาแนวทางการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของ เยาวชน	63
2.7 เวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเยาวชนตะโกละคือรามัน ต.กะเพ้อ อ.สาบบุรี จ.ปัตตานี	67
2.8 ทศนะศึกษาฐาน ณ จังหวัดภูเก็ต	73
2.9 เวทีระดมความคิดเห็นกลุ่มมุสลิมะห์กับแนวทางส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม	77
3.ขั้นปฏิบัติการ	79
3.1 จัดกิจกรรมส่งเสริมจริยธรรม:เอียะตีกาฟ 10วันสุดท้ายของเดือน รอมฎอน 1437	79
3.2 กิจกรรมทดลองปฏิบัติการเพื่อส่งเสริมจริยธรรม:ฮาลาเกะอัลกรุอัน สำหรับเยาวชน	80
3.3 จัดเวทีแนะแนวด้านการศึกษาให้แก่เยาวชนทั้งชายและหญิง และการ ส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม	82
4.ขั้นติดตามประเมินผล และนำเสนอผลการศึกษา	83
4.1 เวทีแลกเปลี่ยน เพื่อสรุปผลการเรียนรู้ในกลุ่มฮาลาเกะสตรี	83
4.2 นักวิจัย กรรมการมัสยิดและเยาวชนสรุปผลการดำเนินงานประจำเดือน	85

4.3	เวทีนำเสนอผลการวิจัยของชมรมคารุณาสถา รามง	88
4.4	ประชุมประจำปี รายงานผลการดำเนินงานของชมรมคารุณาสถา รามง	90
4.5	สรุปกิจกรรมของชมรมคารุณาสถาที่ได้ดำเนินการที่ได้เริ่มมาตั้งแต่ในวิจัย ระยะแรกมาถึงระยะที่สอง	92
บทที่ 5	ผลการดำเนินงานวิจัย	96
	การบริหารชมรมคารุณาสถา รามง	96
5.1	เพื่อศึกษาบทบาทชมรมมัสยิดคารุณาสถาและกิจกรรมในการส่งเสริมจริยธรรม เยาวชน	98
5.2	เพื่อศึกษาแนวทางการมีส่วนร่วมของเยาวชน นักธุรกิจและชุมชนในการส่งเสริม จริยธรรมเยาวชนอย่างยั่งยืน	105
1.	การมีส่วนร่วมในระดับคณะกรรมการชมรม	106
2.	การมีส่วนร่วมในระดับผู้นำชุมชนในการสร้างเยาวชนที่มีคุณธรรมจริยธรรม	109
3.	การมีส่วนร่วมของพ่อค้า นักธุรกิจ	110
5.3	เพื่อศึกษาแนวทางการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของเยาวชนชมรมมัสยิด คารุณาสถาบ้านรามง	112
บทที่ 6	สรุป วิเคราะห์ผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ	117
	สรุป วิเคราะห์ผลการวิจัย	117
	การเปลี่ยนแปลง	124
	ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะ	126
บรรณานุกรม		
ภาคผนวก		
	รายละเอียดละเอียดเนื้อหาการดำเนินกิจกรรมเพื่อสร้างเยาวชนที่มีคุณธรรมและจริยธรรม	
	แบบประเมินเอ๊ะดีกาฟ 10 วันสุดท้ายเดือนรอมฎอน	
	แผนปฏิบัติงานประจำปีชมรมคารุณาสถา รามง	
	โครงสร้างการบริหารงานชมรมคารุณาสถา รามง	
	การใช้ประโยชน์จากงานวิจัย (RE)	
	ประมวลภาพการดำเนินงาน	

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

เนื่องจากสภาพสังคมในปัจจุบันจะเห็นได้ว่ามนุษย์นั้นถูกกลืนด้วยวัตถุและความเจริญก้าวหน้าของเทคโนโลยีและถือต่างๆพร้อมกับวัฒนธรรมตะวันตกตลอดถึงสิ่งเสียดสีที่เข้ามามีบทบาทต่อชีวิตครอบครัวและเยาวชนเป็นอย่างมาก ในขณะที่สังคมโลกได้พัฒนาทางด้านวัตถุอย่างสุดโต่งแต่ในด้านจิตวิญญาณถูกปล่อยปละละเลยให้ตกต่ำเสื่อมเลียบอย่างน่าวิตก เป็นเหตุให้เยาวชนซึ่งเป็นกำลังของชาติที่ได้รับผลกระทบโดยตรงจากอิทธิพลดังกล่าวด้วย แต่ถึงอย่างไรเยาวชนมัสยิดดารุสสุดาได้รับการอบรมและปลูกฝังความเข้าใจถึงคุณธรรมจริยธรรมตลอดจนการปฏิบัติต่างๆตามแบบฉบับของศาสนาอิสลามและได้ตระหนักถึงภัยของยาเสพติดและสิ่งต่างๆที่มีอิทธิพลสร้างผลกระทบต่อเยาวชน สังคมและประเทศชาติ

ชุมชนรามง เป็นชุมชนหนึ่งที่อยู่ในหมู่ที่ 1 ตำบลปยุต อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี ติดถนนใหญ่สายปัตตานี-ยะลา ชื่อชุมชนรามง มาจากชื่อต้นไม้ชนิดหนึ่งชื่อว่าต้นรามง จากนั้นมาหมู่บ้านรามงเป็นที่รู้จักของคนแก่ในแถบนี้ คนในชุมชนรามงนับถือศาสนาอิสลาม 100% จำนวนครัวเรือนประมาณ 205 ครัวเรือน มีประชากรทั้งหมด 1,070 คน ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพค้าขาย ทำสวน ทำไร่ และรับจ้าง

จุดเด่นของชุมชนรามง คือ เยาวชนส่วนใหญ่ห่างไกลยาเสพติด เนื่องจากมัสยิดดูแลอย่างทั่วถึง มีสถานการศึกษา(ปอเนาะ) ที่ได้รับการยอมรับของชุมชนทั้งในและนอก มีผู้รู้ในชุมชนหลายคน(อุลามอา)ในระดับประเทศและโลกซึ่งเป็นที่ปรึกษาของเยาวชนในชุมชน และมีผู้มีการศึกษาระดับปริญญาเอก มีแหล่งเรียนรู้(มัจลิสอัลมี)ที่เปิดบริการให้คนในชุมชนและชุมชนทั่วไป เป็นชุมชนที่มีเยาวชนเล่นฟุตบอลทุกป้ายใส่ชุดแต่งกายที่ปิดเอวรัด(การแต่งกายของผู้ชายต้องไม่สั้น ต้องปกปิดระหว่างหัวเข่าถึงสะดือ ส่วนผู้หญิงมุสลิมะห์ต้องปกปิดทั้งหมดคนนอกจากข้อมือและใบหน้าซึ่งเป็นภาคบังคับในศาสนาอิสลาม) มีผู้นำหมู่บ้านได้รับผู้นำบ้านดีเด่น มีผู้นำที่ให้บริการแก่ชุมชนในและนอก (สว.ปน. อธิการบดีม.พน. ผู้จัดการมาคีนาดุสสลาม)

จุดเด่นของมัสยิดรามง หรือ มัสยิดดารุสสุดา คือ เป็นมัสยิดแม่ดูแลมัสยิดรอบข้าง 5 แห่ง อีหม่ามเป็นผู้ที่มีความรู้จบปริญญาเอก คณะกรรมการมัสยิดมีแนวคิดและอุดมการณ์เดียวกัน สามัคคีไม่ขัดแย้ง มีการบริหารซากาตอยู่ภายใต้การจัดการของมัสยิดโดยการบริหารของอีหม่ามมัสยิดและอีหม่ามจะทำการแจกให้กับบุคคล 8 ประเภทตามที่อิสลามกำหนด มัสยิดมีบทบาทดูแลชุมชน คัดค้านการก่ออาชญากรรม มัสยิดมีกองทุนสวัสดิการของมัสยิด มีกิจกรรมเสริมสร้างด้านจิตวิญญาณคือฮาลาเกาะห์

อบรม ก็ยามุลลัน(ภาคเวทีและภาคสนาม) มีกองทุนชมรมดารุสสุดา ที่ให้บริการแก่ชุมชนภายใน และภายนอก

ชมรมดารุสสุดารามง ภายใต้การดูแลของมัสยิดดารุสสุดา ก่อตั้งขึ้นในปี 2544 โดยมี โต๊ะอิหม่าม คือ นายอับดุลอาซิ กะดูแป เป็นผู้ก่อตั้ง ซึ่งอยู่ภายใต้การดูแลของมัสยิดดารุสสุดา ประธาน คนแรก คือ นายบาราเฮง สาแม เป้าหมายของการก่อตั้งชมรมเพื่อพัฒนาชุมชนโดยการดูแลเยาวชนให้อยู่ในหลักศาสนา สร้างคุณธรรมจริยธรรมด้วยกิจกรรมอบรมตัมปียะห์และมีการจัดกิจกรรมที่หลากหลายเพื่อให้สมาชิกชมรมเข้าใจวิถีชีวิตแบบอิสลามที่ถูกต้อง จากนั้นมัสยิดดารุสสุดารามงได้ตระหนักถึงความสำคัญของการตัมปียะห์ในการอบรมดูแลเยาวชนของชมรมมัสยิด ในการขับเคลื่อนกิจกรรมต่างๆของเยาวชนสู่คุณธรรมจริยธรรม ซึ่งงบประมาณที่ดำเนินการที่ผ่านมา คือ การเก็บจากผู้เข้าร่วมกิจกรรม และเรี่ยรายจากผู้มีจิตศรัทธาในหมู่บ้าน ซึ่งจำนวนเงินที่ได้ไม่แน่นอน ซึ่งจะมีการดำเนินการในลักษณะนี้เรื่อยมา หลายๆกิจกรรมที่ทางชมรมได้ดำเนินการสามารถผลิตเยาวชนดารุสสุดารามงเป็นที่พอใจของชุมชนในระดับหนึ่ง สามารถทำให้เยาวชนเป็นคนดีของสังคม เป็นคนจิตอาสาช่วยเหลือสังคมและประเทศชาตินำความเจริญ และเป็นแบบอย่างอันเนื่องจากการขับเคลื่อนของกิจกรรมที่ชมรมได้นำมาเป็นสื่อในการอบรมเยาวชนรามง เช่น มีการจัดอบรมจริยธรรม ค่ายฤดูร้อน ทัศนศึกษา กลุ่มศึกษาอัลกุรอาน (ฮาลาเกาะฮ) อีมาเราะห์มัสยิด กีฬาสัมพันธ์ กิจกรรมตาดิกากิจกรรมกีรออาตี กิจกรรมวันฮีด กิจกรรมจิตอาสาพัฒนาหมู่บ้าน ซึ่งมีเยาวชนให้ความร่วมมือและมีความสามัคคี จึงมีการจัดทำแผนรายปีของเยาวชนในชุมชนเพื่อดำเนินการต่างๆ กิจกรรมเหล่านี้ถือเป็นจุดเด่นของชมรม ผลการจัดกิจกรรมตั้งแต่ปี 44 ทำให้เกิดผลผลิตด้านเยาวชนที่มีการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาจำนวนหลายคน ทำให้เยาวชนเข้าใจศาสนาอยู่ในแนวทางที่ถูกต้องตามความต้องการของอิสลาม

การดำเนินกิจกรรมของชมรมที่ผ่านมาซึ่งรายได้ส่วนใหญ่มาจากการรับบริจาคจากชาวบ้านในพื้นที่ ทำให้มีรายได้ไม่แน่นอน และที่สำคัญคือ ชมรมไม่สามารถคาดหวังว่าเราจะต้องรับบริจาคในลักษณะนี้เพียงอย่างเดียว ซึ่งเป็นลักษณะการเป็นมือล่างย่อมไม่มีความยั่งยืน ในขณะที่อิสลามส่งเสริมให้มุสลิมและองค์กรต่างๆเป็นมือบนดีกว่ามือล่าง พร้อมกันนั้นอัลลอฮ์ได้ประกันสำหรับผู้บริจาคด้วยรางวัลผลตอบแทนคือผลบุญในวันโลกหน้า ดังที่อัลกุรอานได้กล่าวไว้ในซูเราะห์อัลบาคอเราะฮ์อายะห์: (274)

الَّذِينَ يُنْفِقُونَ أَمْوَالَهُم بِاللَّيْلِ وَالنَّهَارِ سِرًّا وَعَلَانِيَةً فَلَهُمْ أَجْرُهُمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ وَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ

ความว่า: บรรดาผู้ที่บริจาทรทรัพย์ของพวกเขาทั้งในเวลากลางคืนและกลางวันทั้งโดยปกติและเปิดเผยนั้นพวกเขาจะได้รับรางวัลของพวกเขา ณ พระผู้เป็นเจ้าของพวกเขาและไม่มีความกลัวอย่างหนึ่งอย่างใดเกิดขึ้นแก่พวกเขา(หมายถึงวันกิยามะห์)และทั้งพวกเขาก็จะไม่เสียใจ

จะเห็นได้ว่าในอัลกรุอ่านจะมีหลายๆอายะห์ด้วยกัน ที่บ่งบอกความสำคัญของผู้บริจาคทาน และในฮาดิษของท่านนบี ศอลลัลลอฮฺ ฮูอะลัยฮิว่าสลัมได้กล่าวย้ำความเป็นมือบนดีกว่ามือล่าง

การดำเนินงานของชมรมมีอุปสรรคหลายประการที่ทำให้การดำเนินงานของชมรมไม่สามารถขับเคลื่อนกิจกรรมที่ได้วางไว้ได้ เนื่องจากชุมชนยังไม่เข้าใจการเป็นมือบนดีกว่ามือล่าง ชมรมขาดความรู้ในการหางบประมาณสนับสนุนกิจกรรม ความร่วมมือของคนในชุมชน ขาดการสนับสนุนจากหน่วยงานท้องถิ่น บางกิจกรรมฝ่ายปกครอง และหน่วยงานท้องถิ่นไปดำเนินการเอง ชมรมจึงหยุดดำเนินการ เช่น กิจกรรมศึกษาดูงานและค่ายอบรมจริยธรรม ซึ่งเป็นกิจกรรมสำคัญที่สามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเยาวชนได้เป็นอย่างดี ซึ่งลักษณะการทำกิจกรรมที่ไม่สอดคล้องกับหลักการอิสลาม เช่น เปิดเพลง ปะปนกันระหว่างชายหญิง การแต่งกายที่ไม่ถูกต้องตามหลักอิสลาม เป็นต้น และจากการสังเกตภายหลังที่ชมรมไม่ได้ดำเนินการกิจกรรมต่างๆเหล่านี้ด้วยตนเอง ทำให้มีเยาวชนกลุ่มเสี่ยงกลับสู่พฤติกรรมเดิม ปัจจุบันชมรมบางจึงมีปัญหาเรื่องเยาวชนบางส่วนมีส่วนเกี่ยวข้องกับยาเสพติด เป็นแหล่งมั่วสุมของคนต่างถิ่น เยาวชนบางส่วนขาดการศึกษา ว่างาน ความร่วมมือของชุมชนมีน้อย เยาวชนมุสลิมะห์(สตรี)ยังไม่มีคนควบคุมดูแล ในขณะที่ชมรมไม่สามารถขับเคลื่อนกิจกรรมต่างๆได้ทำให้เยาวชนเข้าชมรมลดลง ปัญหานี้คณะกรรมการมัสยิดบางคนมีความพยายามพูดคุยอย่างไม่เป็นทางการกับผู้ใหญ่บ้านและคณะกรรมการหมู่บ้านแล้ว และคณะกรรมการชมรมมีความพยายามหาแหล่งงบประมาณเพื่อมาสนับสนุนกิจกรรมของชมรมเพื่อบรรลุตามวัตถุประสงค์ แต่ก็ไม่ได้ผล เนื่องจากชุมชนยังขาดคนที่มีความรู้ความเข้าใจ การให้ความร่วมมือและเข้ามาสนับสนุนอย่างจริงจัง ซึ่งถือว่าเป็นอุปสรรคหลักของชมรม ดังนั้น งานวิจัยนี้จึงมีความพยายามใช้แนวทางอิสลามที่ส่งเสริมให้มุสลิมหาวิธีการต่างๆเพื่อยืนหยัดด้วยตัวของตัวเอง โดยจะมีการศึกษาหลายๆทาง ที่ถูกต้องตามหลักการศาสนาผ่านงานวิจัยครั้งนี้เพื่อหาแนวทางการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของเยาวชนชมรมมัสยิดคารุตาฮุดดาบ้านรามง โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนอย่างยั่งยืน จึงเป็นที่มาของวิจัยครั้งนี้

โครงการวิจัยนี้จึงกำหนดให้มีกระบวนการปฏิบัติงานแบบการมีส่วนร่วมของเจ้าของปัญหาหรือชุมชนที่มีปัญหา (Participatory Action Research) ในการวิเคราะห์สภาพปัญหา และกำหนด

ยุทธศาสตร์ในการแก้ปัญหา คิดรูปแบบการแก้ปัญหา มีแผนการทดลองใช้รูปแบบการแก้ปัญหา และมีแผนการประเมินการทำงานร่วมกัน ด้วยองค์ประกอบเชิงวิชาการผสมผสานความรู้และวัฒนธรรมท้องถิ่น ด้วยรูปแบบวิธีการที่ประชาชนและนักวิชาการที่มีความเข้าใจในสภาพปัญหาของพื้นที่อย่างแท้จริง ช่วยกันคิดค้นขึ้นน่าจะเป็นวิธีการแก้ปัญหาที่ยั่งยืน ตลอดจนหาบทสรุปของการทำงานเพื่อจัดทำต้นแบบการแก้ปัญหาที่ดีที่สุด (Best Practice) ของชุมชน และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะเป็นการพัฒนาประชาธิปไตยให้เกิดขึ้นในชุมชนอย่างแท้จริง

งานวิจัยนี้กำหนดประเด็นการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการแก้ปัญหาด้านศีลธรรม ของเด็กและเยาวชน ซึ่งเป็นปัญหาเร่งด่วนที่สังคมมุสลิมกำลังประสบอยู่ เพื่อนำไปสู่การพัฒนาวัฒนธรรมความร่วมมือของเจ้าของปัญหาในการแก้ปัญหที่เร่งด่วน และเพื่อสนับสนุนให้ชุมชนใช้ทุนทางวัฒนธรรมและทุนทางสังคมที่มีอยู่มาใช้ในการแก้ปัญหของชุมชนของตน โดยคาดหวังว่าจากการดำเนินงานร่วมกับชุมชนครั้งนี้จะเป็นส่วนหนึ่งที่จะทำให้ นักวิจัย ได้มีโอกาสใช้ความรู้ทางวิชาการมากระตุ้นจิตสำนึกสาธารณะ ที่มีอยู่ในทุกองของชุมชน เพื่อให้ชุมชนได้ใช้ศักยภาพที่มีอยู่มาพัฒนาชุมชนของตน ด้วยจิตสำนึกและแนวทางการจัดการที่สอดคล้องกับความต้องการและวิถีชีวิตของตนเอง และเกิดความพร้อมในการดำเนินการพัฒนาชุมชนสู่ความเข้มแข็งในด้านอื่นๆต่อไป

โจทย์วิจัย

แนวทางการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของเยาวชนชมรมมัสยิดคารุลสุดาบ้านรามง โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนอย่างยั่งยืน จะสามารถทำได้อย่างไร

1.2 วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาบทบาทชมรมมัสยิดคารุลสุดาและกิจกรรมในการส่งเสริมจริยธรรมเยาวชน
2. เพื่อศึกษาแนวทางการมีส่วนร่วมของเยาวชน นักธุรกิจและชุมชนในการส่งเสริมจริยธรรมเยาวชนอย่างยั่งยืน
3. เพื่อศึกษาแนวทางการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของเยาวชนชมรมมัสยิดคารุลสุดาบ้านรามง

1.3 ขอบเขตของการวิจัย

พื้นที่การวิจัย

ชมรมคารุลสุดารามง ซึ่งอยู่ภายใต้มัสยิดคารุลสุดาบ้านรามง หมู่ที่1 ตำบลปยุต อำเภอมือง จังหวัดปัตตานี

มัสยิดคารุลตุตดาราม เป็นมัสยิดจดทะเบียนทางกระทรวงมหาดไทยในปี พ.ศ 2518 ทะเบียนเลขที่ 389 ตั้งอยู่หมู่ที่ 1 ตำบลปยุต อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี มัสยิดมีหน้าที่ดูแลสนับสนุนทำการละหมาดห้าเวลา ละหมาดวันศุกร์ กิจกรรมที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับศาสนกิจในอิสลามและงานอบรม(ตริบียะห์)คุณธรรมจริยธรรม

กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายหลัก คือ เยาวชนบ้านราม เป็นกลุ่มเยาวชนในหมู่บ้านราม แบ่งเป็น 2 รุ่น คือ 1. รุ่นเล็กที่มีอายุ 10 - 19 ปี 2. รุ่นใหญ่ที่มีอายุ 20 – 25 ปี และมีกลุ่มเป้าหมายหลักที่เข้าร่วม คือ กรรมการชมรม คณะกรรมการมัสยิดคารุลตุตดาราม

กลุ่มผู้เกี่ยวข้องที่เข้าร่วมในโครงการวิจัย ประกอบด้วย สมาชิกชมรม พ่อค้า แม่ค้า นักธุรกิจชุมชน ผู้รู้ นักวิชาการในชุมชน ผู้ปกครอง ผู้นำชุมชน (อบต. ผู้ใหญ่บ้าน ผู้นำธรรมชาติ) กลุ่มสตรีและแม่บ้านในชุมชน กรรมการชุดใหม่ และชุดเก่า ที่ปรึกษาชมรมในอดีตและปัจจุบัน สักขีบุรุษของมัสยิดคารุลตุตดาราม และมัสยิดในเครือข่ายสุเหร่าของมัสยิดคารุลตุตดาราม 5 แห่ง

ขอบเขตระยะเวลาโครงการวิจัย

เริ่มการเก็บข้อมูลตั้งแต่เดือนมกราคม 2559 จนถึงเดือนมิถุนายน 2560

1.4 นิยามศัพท์เฉพาะ

จริยะ: ในภาษาอาหรับคำว่า (อัลอิลลาค) ซึ่งในรูปศัพท์แล้ว คำว่า “อัลลาค” เป็น พหูพจน์ (อัลลุลุก) หมายถึง สัญชาติญาณ ความเคยชิน ธรรมชาติที่มีอยู่ในตัวมนุษย์ สิ่งทีประพฤติปฏิบัติอยู่เป็นประจำ ข้อแตกต่างระหว่างมนุษย์กับสัตว์ก็คือมนุษย์มีมันสมองควบคุมในขณะที่เดียวกันสัตว์มีข้อบกพร่องทางสมอง

จริยศาสตร์ คือ ศาสตร์ที่ว่าด้วยเรื่องของชีวิตที่มีจริยธรรม สนับสนุนให้รู้จักจุดมุ่งหมายของชีวิตชี้แจงถึงกฎเกณฑ์การตัดสินใจและมาตราวัดระดับจริยธรรม เป็นศาสตร์ที่อธิบายถึงความหมายของ ความดีและความชั่ว ดีคืออะไร ไม่ดีคืออะไร แบบอย่างอันสูงส่งที่มนุษย์พึงยึดถือปฏิบัติตามคืออะไร¹

จริยศาสตร์ (Ethics) หมายถึง สาขาหนึ่งของปรัชญาที่ว่าด้วยการแสวงหาความดีสูงสุดของชีวิตมนุษย์ การแสวงหากฎเกณฑ์ในการตัดสินใจความประพฤติของมนุษย์ว่าอย่างไรถูก ไม่ถูก ดี ไม่ดี ควร ไม่ควร จะพิจารณาของคุณค่าทางศีลธรรม (ราชบัณฑิตยสถาน, 2540: 34)

¹ ราชบัณฑิตยสถาน, 2540: 34

การมีส่วนร่วม คือ การมีส่วนร่วมของเยาวชนในหมู่บ้าน ผู้นำสี่เสาหลัก คือ อีหม่าม คอเดิบ บี ล่าล กรรมการมัสยิด กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน กรรมการหมู่บ้านและชุมชนในหมู่ที่ 1 ตำบลปูด อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี

ความอิดลาส หมายถึง ความบริสุทธิ์ใจ
บทศอราร์ หมายถึง บทขอพรต่ออัลลอฮ์
อีมาระเราะห์ หมายถึง กระบวนการขัดเกลาทางจิตวิญญาณโดยการปฏิบัติศาสนกิจในช่วงหลังเที่ยงคืนที่มัสยิด

อุควะห์ หมายถึง ความเป็นพี่น้องด้วยความผูกพันตามหลักศรัทธาในอัลลอฮ์ร่วมกัน
ซึ่งไม่ใช่เป็นความสัมพันธ์ทางสายเลือด

สอเลซ หมายถึง คนดีในทัศนะอิสลาม
คะหฺวะ หมายถึง การเผยแพร่ศาสนา
มูร็อบบีย หมายถึง พี่เลี้ยงกลุ่ม
อามานะห์ หมายถึง ความรับผิดชอบ
ดร์บียะห์ หมายถึง อบรมสั่งสอน

1.5 ขั้นตอนดำเนินการวิจัย

งานวิจัยเพื่อท้องถิ่นนี้เป็นงานวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม มีขั้นตอนการดำเนินงานอย่างเป็นขั้นตอนตั้งแต่ขั้นตอนการเตรียมพร้อมนักวิจัยและชุมชน ขั้นศึกษาข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลและวางแผนปฏิบัติการ ขั้นปฏิบัติการ สดท้ายเป็นการติดตามประเมินผล และนำเสนอผลการศึกษา โดยมีผู้เข้าร่วมที่เป็นกลุ่มที่เกี่ยวข้องในชุมชน ซึ่งรายละเอียดจะกล่าวในบทที่ 4

1.6 ผลที่คาดว่าจะได้รับ

ผลเชิงวิจัย

1. ได้ทราบแนวทางการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของเยาวชนชมรมมัสยิดดารุสศุดาบ้านรามง
2. ได้ทราบแนวทางการมีส่วนร่วมของเยาวชน นักธุรกิจและชุมชนในการส่งเสริมจริยธรรมเยาวชนอย่างยั่งยืน
3. ได้ทราบบทบาทชมรมมัสยิดดารุสศุดาและกิจกรรมในการส่งเสริมจริยธรรมเยาวชน

เชิงพัฒนา

1. สามารถส่งเสริมให้เยาวชนมีคุณธรรม จริยธรรม ไม่มั่วสุมกับยาเสพติดและอบายมุข
2. สามารถแก้ไขปัญหาของเยาวชนผู้ตั้งคมสันติสุขของมุสลิมใน 3 จังหวัดภาคใต้
3. สามารถดำเนินกิจกรรมของชมรมตามวัตถุประสงค์ที่ได้วางไว้
4. สามารถถ่ายทอดรูปแบบกิจกรรมของชมรมผู้ตั้งคมยั่งยืน
5. ชมรมคารุณาคาเป็นชมรมต้นแบบ มีบุคลากรมุสลิมที่ดี มีจิตอาสาให้แก่สังคม
6. เยาวชนมีความเป็นภาวะผู้นำ
7. เห็นความร่วมมือของผู้นำ 4 เสาหลัก (อบต. ผู้นำศาสนา ผู้ใหญ่บ้าน ผู้นำธรรมชาติ)
8. ได้แหล่งสนับสนุนงบประมาณของชมรมอย่างชัดเจน
9. เกิดสวัสดิการของชมรม มีระบบการศึกษาของชมรม
10. คุณภาพชีวิตของสมาชิกดีขึ้น
11. ชุมชนเกิดความเชื่อมั่นและความไว้วางใจต่อชมรม
12. คนในชุมชนเป็นมือบอน (เป็นผู้ให้มากกว่าผู้รับ)
13. เยาวชนผูกพันกับมัสยิดตลอดเวลา
14. เยาวชนมีการศึกษาดี
15. มีสวัสดิการจากชุมชนเข้ามาสนับสนุนเยาวชน
16. เยาวชนมีโอกาสในสังคมมากขึ้น
17. เยาวชนมีทุนทางวัฒนธรรมที่ดี
18. สามารถตอบสนองนโยบายหลัก 12 ประการ ของรัฐบาล คสช.ที่เป็นจริง

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

โครงการวิจัยเรื่อง แนวทางการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของเยาวชนชมรมมัสยิดดารุลฮูดา บ้านรามง โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนนี้ นักวิจัยได้ทำการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในเรื่องต่างๆ เพื่อศึกษาประเด็นเนื้อหา ข้อมูลจากบทเรียนที่เกี่ยวข้องด้านงานวิจัย ดำเนินการจากผู้ที่น่าเชื่อถือสู่การนำมาใช้ในงานวิจัยต่อไปในประเด็นต่อไปนี้

- 2.1 ความหมายเกี่ยวกับเยาวชน
- 2.2 บทบาทของเยาวชน
- 2.3 การมีส่วนร่วม
- 2.4 การมีส่วนร่วม และยอมรับซึ่งกันและกันในทัศนะอิสลาม
- 2.5 แนวคิดเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมโดยทั่วไป
- 2.6 แนวคิดเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมในอิสลาม
- 2.7 งานเอกสารที่เกี่ยวข้อง

รายละเอียด ดังนี้

2.1 ความหมายเกี่ยวกับเยาวชน

สหประชาชาติได้ระบุว่าเยาวชนหมายถึงคนในวัยหนุ่มสาวคือมีอายุระหว่าง 15-25 เป็นช่วงหัวเลี้ยวหัวต่อระหว่างการเป็นเด็กและผู้ใหญ่เป็นช่วงที่กังวลเกี่ยวกับรูปลักษณ์และสิ่งรอบตัวมากเป็นพิเศษ(<https://th.m.wikipedia.org>) 2/5/2561. ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พุทธศักราช 2525 เยาวชนหมายถึงบุคคลที่มีอายุไม่ต่ำกว่า14ปีบริบูรณ์แต่ยังไม่ถึง18 ปีบริบูรณ์

ในอิสลาม เยาวชน หรือภาษาอาหรับเรียกว่า ซาบาบ เป็นบุคคลที่มีอายุบรรลุนิติภาวะ อายุ 15 ปี ซึ่งกลุ่มนี้ต้องปฏิบัติตามหลักการของศาสนาอิสลามที่เป็นภาคบังคับ ประกอบด้วย ต้องละหมาดห้าเวลา ต้องถือศีลอด ต้องจ่ายซากาต ต้องไปฮัจญ์ และมีหน้าที่ต้องตักเตือนกันให้กระทำความความดีและห้ามปรามความชั่ว เมื่อบุคคลนั้นทำผิดในหลักศาสนาก็ได้รับบาป

2.2 บทบาทของเยาวชน

บทบาทของเยาวชน (วันศุกร์ที่ 25 มกราคม 2556 koynaluxmak.blogspot.com) มีหน้าที่ดังนี้

- เยาวชนที่เสียสละต่อส่วนรวม สมาชิกในสังคมเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม ยอมเสียสละผลประโยชน์ส่วนตัว จะทำให้สังคมพัฒนาไปได้อย่างรวดเร็ว

- การมีระเบียบวินัยและรับผิดชอบต่อนหน้าที่ เช่น ข้าราชการทำหน้าที่ให้บริการประชาชนอย่างดีที่สุด ย่อมทำให้เกิดความประทับใจ

- ความซื่อสัตย์สุจริต เช่น ไม่ลักทรัพย์ ไม่เบียดเบียนทรัพย์สินของผู้อื่น จะทำให้สังคมมีแต่ความสงบสุข

- ความสามัคคี ทำให้สังคมเกิดความเข้มแข็ง

- รู้และปฏิบัติตามกฎหมาย

- มีคุณธรรมและจริยธรรม ยึดมั่นศีลธรรมของศาสนา

- รักษาวัฒนธรรมประเพณี

- รักษาระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย

- สร้างความเจริญก้าวหน้าให้แก่บ้านเมือง

- เคารพกติกาของสังคม

- มีส่วนร่วมรับผิดชอบต่อกิจกรรมทางสังคม

- ไม่เห็นแก่ตัว

- มีจิตใจกว้างไม่คับแคบ

- ร่วมมืออนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม

- ไม่ตามกระแส โป๊ยปราศจากเหตุผล

2.3 การมีส่วนร่วม

2.3.1 ทฤษฎีการมีส่วนร่วม

ทฤษฎีที่เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมมี 5 ทฤษฎี ซึ่ง (มาส โลว์ Maslow อ้างถึงใน อकिन รพีพัฒน์, 2527 : 7-8) ได้สรุปไว้ดังนี้

1. ทฤษฎีการเกลี้ยกล่อมมวลชน (Mass Persuasion) มาส โลว์ (Maslow) กล่าวว่า การเกลี้ยกล่อมหมายถึง การใช้คำพูดหรือการเขียน เพื่อบุคคลให้เกิดความเชื่อถือและการกระทำ ซึ่งการ เกลี้ยกล่อมมีประโยชน์ในการแก้ไขปัญหาคัดค้านในการปฏิบัติงานและถ้าจะให้ เกิดผลดีผู้เกลี้ยกล่อมจะต้องมี

ศิลปะในการสร้างความสนใจในเรื่องที่จะเกลี้ยกล่อม โดยเฉพาะในเรื่อง ความต้องการของคนตามหลักทฤษฎีของ Maslow ที่เรียกว่าลำดับขั้น ความต้องการ (Hierarchy of needs) คือ ความต้องการของคนจะเป็นไปตามลำดับจากน้อยไปมาก มีทั้งหมด 5 ระดับ ดังนี้

1.1 ความต้องการทางด้านสรีระวิทยา (Physiological needs) เป็นความต้องการขั้นพื้นฐานของมนุษย์ (Survival need) ได้แก่ ความต้องการทางด้านอาหาร เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย ยารักษาโรค และความต้องการทางเพศ

1.2 ความต้องการความมั่นคงปลอดภัยของชีวิต (Safety and security needs) ได้แก่ ความต้องการที่อยู่อาศัยอย่างมีความปลอดภัยจากการถูกทำร้ายร่างกาย หรือถูกขโมยทรัพย์สิน หรือความมั่นคงในการทำงานและการมีชีวิตอยู่อย่างมั่นคงในสังคม

1.3 ความต้องการทางด้านสังคม (Social needs) ได้แก่ ความต้องการความรักความต้องการที่จะให้สังคมยอมรับว่าตนเป็นส่วนหนึ่งของสังคม

1.4 ความต้องการที่จะมีเกียรติยศชื่อเสียง (Self-esteem needs) ได้แก่ ความภาคภูมิใจ ความต้องการดีเด่นในเรื่องหนึ่งที่จะให้ได้รับการยกย่องจากบุคคลอื่น ความต้องการ ด้านนี้เป็นความต้องการระดับสูงที่เกี่ยวกับความมั่นใจในตัวเองในเรื่องความสามารถ และความสำคัญของบุคคล

1.5 ความต้องการความสำเร็จแห่งตน (Self-actualization needs) เป็นความต้องการในระบบสูงสุด ที่อยากจะทำให้เกิดความสำเร็จในทุกสิ่งทุกอย่างตามความนึกคิด ของตนเองเพื่อจะพัฒนาตนเองให้ดีที่สุดเท่าที่จะทำได้ความต้องการนี้จึงเป็นความต้องการ พิเศษของบุคคลที่จะพยายามผลักดันชีวิตของตนเองให้เป็นแนวทางที่ดีที่สุด

2. ทฤษฎีการระดมสร้างขวัญของคนในชาติ (National Morale) คนเรามีความต้องการทางกายและใจถ้าคนมีขวัญดีพอ ผลของการทำงานจะสูงตามไปด้วย แต่ถ้าขวัญไม่ดีผลงานก็ต่ำไปด้วย ทั้งนี้เนื่องจากว่าขวัญเป็นสถานการณ์ทางจิตใจที่แสดงออกในรูปพฤติกรรมต่าง ๆ นั่นเองการจะสร้างขวัญให้ดีต้องพยายามสร้างทัศนคติที่ดีต่อผู้ร่วมงาน เช่น การไม่เอารัดเอาเปรียบ การให้ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับงาน การเปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็น เป็นต้น และเมื่อใดก็ตามถ้าคนทำงานมีขวัญดีจะเกิดสำนึกในความรับผิดชอบ อันจะเกิดผลดีแก่หน่วยงานทั้งในส่วนที่เป็นขวัญส่วนบุคคล และขวัญของกลุ่ม ดังนั้นจะเป็นไปได้ว่าขวัญของคนเราโดยเฉพาะคนมีขวัญที่ดีย่อมเป็นปัจจัยหนึ่งที่จะนำไปสู่การมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ได้เช่นกัน

3. ทฤษฎีสร้างความรู้รักชาตินิยม (Nationalism) ปัจจัยประการหนึ่งที่น่าสู่การมีส่วนร่วมคือการสร้างความรู้รักชาตินิยมให้ เกิดขึ้นหมายถึง ความรู้สึกเป็นตัวของตัวเองที่จะอุทิศหรือ เน้นค่านิยมเรื่องผลประโยชน์ส่วนรวมของชาติมีความพอใจในชาติของตัวเองพอใจเกียรติภูมิจงรักภักดี ผูกพันต่อท้องถิ่น

4. ทฤษฎีการสร้างผู้นำ (Leadership) การสร้างผู้นำจะช่วยจูงใจให้ประชาชนทำงานด้วยความเต็มใจเพื่อบรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ร่วมกัน ทั้งนี้เพราะผู้นำเป็นปัจจัยสำคัญของการรวมกลุ่มคน จูงใจไปยังเป้าหมายประสงค์โดยทั่วไปแล้วผู้นำอาจจะมีทั้งผู้นำที่ดีเรียกว่า ผู้นำปฏิฐาน

(Positive Leader) ผู้นำพลวัต คือ เคลื่อนไหวทำงานอยู่เสมอ (Dynamic Leader) และผู้นำไม่มีกิจ ไม่มีผลงานสร้างสรรค์ ที่เรียกว่าผู้นำนิเสธ (Negative Leader) ผลของการให้ทฤษฎีการสร้างผู้นำจึงทำให้เกิดการระดมความร่วมมือปฏิบัติงานอย่างมีขวัญกำลังใจงานมีคุณภาพมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และร่วมรับผิดชอบ ดังนั้นการสร้างผู้นำที่ดี ย่อมจะนำไปสู่การมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยดีนั่นเอง

5. ทฤษฎีการใช้วิธีและระบบทางการบริหาร (Administration and Method) การใช้ระบบบริหารในการระดมความร่วมมือเป็นวิธีหนึ่งที่ย่อยเพราะใช้กฎหมายระเบียบ แบบแผน เป็นเครื่องมือในการดำเนินการ แต่อย่างไรก็ตามผลของความร่วมมือยังไม่มีระบบใดดีที่สุดในเรื่องการใช้บริหาร เพราะธรรมชาติของคนถ้าทำงานตามความสมัครใจอย่างตั้งใจไม่มีใครบังคับก็จะทำงานด้วยความรัก แต่ถ้าไม่ควบคุมเลยก็ไม่เป็นไปตามนโยบายและความจำเป็นของรัฐเพราะการใช้ระบบบริหาร เป็นการให้ปฏิบัติตามนโยบายเพื่อให้บรรลุเป้าหมายเพิ่มความคาดหวังผลประโยชน์ทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม ทวีปคงเทียนได้รวบรวมทฤษฎีที่นักวิชาการได้ให้ไว้ ดังนี้

1) ทฤษฎีกระบวนการติดต่อสื่อสาร (Communication Process) โรเจอร์ และชูเมกเกอร์ (Roger & Shoemaker) ได้สรุปขั้นตอนของการรับวิทยาการสมัยใหม่ 5 ขั้นตอนดังนี้

1.1) ขั้นการรับรู้ (Awareness Stage) หมายความว่า บุคคลได้กระทบกับวิทยาการใหม่ ๆ เป็นครั้งแรกแต่ยังขาดความรู้อย่างแจ่มแจ้งในวิทยาการใหม่นั้น ยังขาดข่าวสารเพิ่มเติม

1.2) ขั้นความสนใจ (Interest Stage) หมายความว่า บุคคลเริ่มสนใจในความรู้ใหม่ ๆ และพยายามแสวงหาความรู้เพิ่มเติมนอกจากขั้นตอนการยอมรับวิทยาการใหม่ ๆ แล้ว Roger ได้กล่าวถึงปัจจัยที่มีผลต่อระดับการยอมรับไว้ ดังนี้

1) แบบของการตัดสินใจยอมรับวิทยาการใหม่ (The Type of Innovation Decision)

2) ช่องทางของการสื่อสารความรู้ที่ใช้เป็นตัวแพร่กระจายวิทยาการใหม่ (The Nature of Communication Channels)

3) ลักษณะธรรมชาติของระบบสังคม

4) ความเพียรพยายามของผู้นำในการเปลี่ยนแปลงในการแพร่กระจายวิทยาการใหม่ที่มีผลต่อการยอมรับ (The Extent of Change Promotion Efforts) สำหรับกระบวนการสื่อสารความรู้ Roger ได้กล่าวถึงว่า ประกอบด้วยข่าวสาร ผู้ส่งข่าวสารผู้ส่งข่าวสารช่องทางการสื่อสาร และผู้รับข่าวสาร ส่วนช่องทางการสื่อสารมี 2 ลักษณะได้แก่

1) ช่องทางสื่อสารมวลชน (Mass Media Channel) เป็นวิธีถ่ายทอดข่าวสารผ่านทางสื่อ มวลชน เช่น หนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ เป็นต้น

2) ช่องทางสื่อสารระหว่างบุคคล (Interpersonal Channel) เป็นการติดต่อระหว่างบุคคล

1.3) ขั้นการชั่งใจ (Evaluation Stage) หมายความว่า บุคคลคิดทบทวนไตร่ตรองถึงผลเสียของความรู้ใหม่อยู่นาน

1.4) ขั้นการทดลอง (Trial Stage) หมายความว่า บุคคลนำความรู้ใหม่ไปทดลองปฏิบัติโดยเริ่มจากขนาดเล็ก ๆ เพื่อดูผลการตัดสินใจยอมรับ

งานจิตวิวัฒน์สิทธิ (2540 : 179) ได้กล่าวว่าพฤติกรรมที่บุคคลแสดงออกต่อกันหรือปฏิสัมพันธ์ในสังคมนั้นไม่ว่าในระดับบุคคลหรือระดับกลุ่มเราจะเห็นว่ามียุ 5 รูปแบบใหญ่ ๆ คือความร่วมมือ การแข่งขัน ความขัดแย้ง การประนีประนอม และกลืนกลาย ซึ่งทั้ง 5 รูปแบบนี้อาจเกิดจากความสัมพันธ์โดยตรงหรือโดยอ้อม

รีดเดอร์ วิลเลียม วี. (Reeder William W, 1974 : 39) ได้อธิบายถึงปัจจัย หรือสาเหตุที่มีผลต่อการกระทำทางสังคมไว้ ดังนี้

1) สถานการณ์การกระทำของสังคมจะเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมทางสังคมซึ่งแต่ละคนก็มีเหตุผลแต่ละอย่างในการตัดสินใจในการกระทำ

2) บุคคลหรือองค์การจะตัดสินใจหรือแสดงการกระทำบนพื้นฐานของกลุ่มเหตุผลซึ่งตัดสินใจเองได้ว่ามันสอดคล้อง หรือตรงปัญหาและสถานการณ์นั้นๆ

3) เหตุผลบางประการอาจสนับสนุนการตัดสินใจ และเหตุผลบางประการอาจต่อต้านการตัดสินใจ

4) เหตุผลนั้นผู้ตัดสินใจให้น้ำหนักที่แตกต่างกันการเลือกเหตุผลหรือปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจ

5) เหตุผลในการตัดสินใจนั้นมีไ้มาจากเหตุผลใดเหตุผลหนึ่ง

6) การตัดสินใจของกลุ่มเหตุผลที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์นั้นๆ จะมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจในทุกโอกาส

7) กลุ่มของปัจจัยหรือเหตุผลที่มีอิทธิพลต่อการกระทำทางสังคมนั้นย่อมจะมีการเปลี่ยนแปลง

8) สำหรับกรณีเฉพาะอย่างภายใต้การกระทำทางสังคมจะมีบ่อยครั้งที่ทางเลือกสองหรือสามทางเพื่อที่จะต้องสนองต่อสถานการณ์นั้นๆ

9) ผู้กระทำหรือผู้ตัดสินใจอาจเลือกทางใดทางหนึ่ง

10) เหตุผลที่จะตัดสินใจสามารถที่จะมองเห็นได้จากทางเลือกที่ถูกต้องแล้ว

สรุปได้ว่า การมีส่วนร่วม หมายถึงการที่ประชาชนมีความเข้าใจร่วมกันเกิดความรู้สึกและความต้องการในการเป็นเจ้าของร่วมกันมีความเป็นอิสระที่มีอำนาจในการตัดสินใจสนองต่อกิจกรรมร่วมกันสามารถจัดการแก้ไขปัญหาก็จะเกิดขึ้นและพัฒนาได้ด้วยตนเองร่วมกันสร้างพลังความเข้มแข็งให้กับชุมชนและสามารถขยายเครือข่ายในเขตพื้นที่ต่าง ๆ เป็นต้น

2.3.2 ลักษณะรูปแบบของการมีส่วนร่วม

การมีส่วนร่วมในกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งอาจมีส่วนร่วมในขั้นตอนใดขั้นตอนหนึ่ง หรือหลายขั้นตอนหรือทุกขั้นตอนก็ได้ โดยแบ่งเป็นขั้นตอนต่าง ๆ ตามประเภท ของกิจกรรมไว้แตกต่างกัน ตามความคิดเห็นของนักวิชาการต่าง ๆ ดังนี้

เจมส์ คีดี ปิ่นทอง (2527 : 272-273) ได้แยกแยะขั้นตอนที่ประชาชนควรมีส่วนร่วมไว้เป็น 4 ขั้นตอน

- 1) การมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหาของชาวชนบท
- 2) การมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินกิจกรรม
- 3) การมีส่วนร่วมในการลงทุนและปฏิบัติการ
- 4) การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล

สุเมธ ทราญแก้ว (2536 : 15-16) กล่าวถึงลักษณะของการมีส่วนร่วมว่าการมีส่วนร่วมโดยทั่วไปหมายถึง การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Decision Making) แต่ก็ไม่ได้หมายความว่า จะเป็นการตัดสินใจแต่เพียงอย่างเดียว ยังใช้การตัดสินใจควบคู่ไปกับการปฏิบัติการ (Implementation) ด้วย เช่น ในการจัดองค์กร การกำหนดกิจกรรมพัฒนา เป็นต้น การตัดสินใจยังมีความเกี่ยวข้องกับประชาชนในเรื่องของผลประโยชน์ (Benefits) และการประเมินผล (Evaluation) ในกิจกรรมพัฒนาด้วยซึ่งจะเห็นว่าการตัดสินใจนั้นเกี่ยวข้องโดยตรงกับการปฏิบัติการ แต่ก็เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์และการประเมินผลด้วยเหมือนกัน กล่าวคือ ผลประโยชน์นั้นเป็นผลมาจากการปฏิบัติการ และผลประโยชน์จะมาเป็นตัวกำหนดให้มีการประเมินผล ซึ่งต่างก็ได้รับผลมาจาก ขั้นตอนการตัดสินใจแล้วทั้งนั้นนอกจากนี้ยังมีผลสะท้อนกลับ (Feedback) จากการประเมินผลและการปฏิบัติการกลับไปสู่การตัดสินใจอีกด้วย

ดังนั้น ตามแนวคิดนี้สามารถแบ่งลักษณะของการมีส่วนร่วมได้ 4 ลักษณะ คือ

- 1) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ
- 2) การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ
- 3) การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์
- 4) การมีส่วนร่วมในการประเมินผล

มีผู้กล่าวถึงลักษณะ และรูปแบบของการมีส่วนร่วมของประชาชนชุมชนเพื่อให้ เห็นแนวทางปฏิบัติที่ทำให้เกิดความร่วมมือ ไว้ดังนี้

จตุพร บานชื่น (2533 : 20) กล่าวว่า การที่ประชาชนจะให้ความร่วมมือ ช่วยเหลือสนับสนุนงานของตำรวจนั้น เป็นผลมาจากความสัมพันธ์ที่มีต่อกันระหว่างตำรวจกับประชาชนโดยมีทัศนคติ พฤติกรรมและการแสดงออกของแต่ละฝ่ายเป็น องค์ประกอบที่ทำให้เกิดความสัมพันธ์ต่อกันในลักษณะต่าง ๆ

จากการศึกษาลักษณะของการมีส่วนร่วมสรุปได้ว่าการมีส่วนร่วมมีหลายลักษณะหรือหลายประเภท เช่นจำแนกตามกิจกรรมของระดับการมีส่วนร่วมหรือจำแนกตามลักษณะของการวางแผน หรือตามประเภทของผู้มีส่วนร่วมจะเริ่มตั้งแต่ การมีส่วนร่วมในการสำรวจปัญหา การวางแผน การปฏิบัติตามแผน และมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล แล้วนำผลที่ได้ไปใช้ร่วมกัน

2.3.3 ขั้นตอนของการมีส่วนร่วม

ไพรัตน์ เตชะรินทร์ (2527 : 212-213) กำหนดขั้นตอนของการมีส่วนร่วมไว้ 8 ขั้นตอน คือ

- 1) ร่วมทำการศึกษาค้นหาปัญหา และสาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้นในองค์กร
- 2) ร่วมคิดหรือสร้างรูปแบบวิธีการพัฒนาเพื่อแก้ไขและลดปัญหาขององค์กร หรือเพื่อสร้างสรรค์สิ่งใหม่ที่เป็นประโยชน์ต่อองค์กร หรือสนองความต้องการขององค์กร
- 3) ร่วมวางแผนนโยบายหรือแผนงานหรือโครงการ หรือกิจกรรมเพื่อจัดหรือแก้ไขและสนองความต้องการขององค์กร
- 4) ร่วมตัดสินใจการใช้ทรัพยากรที่มีจำกัดให้เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม
- 5) ร่วมจัดหรือปรับปรุงระบบบริหารงานพัฒนาให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล
- 6) ร่วมการลงทุนโครงการของชุมชน ตามขีดความสามารถของตนเองและของหน่วยงาน
- 7) ร่วมปฏิบัติตามนโยบาย แผนงาน โครงการและกิจกรรมให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้
- 8) ร่วมควบคุม ติดตามประเมินผล และร่วมบำรุงรักษาโครงการและกิจกรรมที่ทำไว้ ทั้งภาครัฐและเอกชนให้เกิดประโยชน์ได้ตลอดไป

เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง (2527 : 272-273) กล่าวถึงขั้นตอนการมีส่วนร่วมของประชาชนไว้ คือการมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา การมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินกิจกรรมการมีส่วนร่วมในการลงทุนและปฏิบัติงาน และการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลงาน

เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง (2527 : 272-273) ได้เสนอขั้นตอนของการมีส่วนร่วมจากประสบการณ์ภาคสนามในประเทศไทยว่า การมีส่วนร่วมที่แท้จริงนั้นน่าจะมี 4 ขั้นตอน คือ

ขั้นที่ 1 การมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหา และสาเหตุของปัญหาของชาวบ้าน ขั้นตอนนี้เป็นส่วนสำคัญที่สุด เพราะถ้าชาวบ้านยังไม่สามารถเข้าใจปัญหา และค้นหาสาเหตุของปัญหาคด้วยตัวเอง กิจกรรมต่างๆ ที่ตามมาก็ไร้ประโยชน์ เพราะชาวบ้านจะขาดความเข้าใจ และมองไม่เห็นความสำคัญของกิจกรรมนั้น เนื่องจากชาวบ้านเป็นผู้อยู่กับปัญหา และรู้จักปัญหาของตนเองดีที่สุด แต่มนุษย์จะมองปัญหาของเขาได้ชัดเจน ยิ่งขึ้นเมื่อมีคนมาช่วยเขาวิเคราะห์ถึงปัญหาและสาเหตุของปัญหานั้น เจ้าหน้าที่ หรือ นักพัฒนานี้เองที่ทำหน้าที่เสมือนหนึ่งเป็นกระจกเงาผู้คอยสะท้อนภาพหรือเป็นจิตแพทย์ผู้คอยชักชวนให้ชาวบ้านมองเห็นภาพของปัญหา และวิเคราะห์ปัญหาคด้วยตัวเอง

ขั้นที่ 2 การมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินกิจกรรม เป็นขั้นตอนต่อไปที่ขาดไม่ได้เพราะหากเจ้าหน้าที่ หรือนักพัฒนาต้องการแสดงผลงานการพัฒนาวัตถุให้เสร็จสิ้น โดยฉับไว ก็จะดำเนินการวางแผนงานเสียด้วยตนเองผลที่ตามมาก็คือ เมื่อขาดเจ้าหน้าที่ชาวชนบทก็จะไม่สามารถดำเนินการวางแผนงานได้ด้วยตนเอง สิ่งนี้อาจเป็นความยากลำบากที่ผลักดันให้เจ้าหน้าที่ หรือนักพัฒนาทำหน้าที่เป็นเพียงเพื่อนของชาวชนบท ในการช่วยวางแผน เพราะชาวชนบทโดยทั่วไปมีการศึกษาน้อย แต่ถ้าเราไม่ให้ชาวชนบทได้มีส่วนร่วมในขั้นตอนนี้ โอกาสที่ชาวชนบทจะได้รับการศึกษา และพัฒนาตนเองในการวางแผนดำเนินงานก็จะหมดไป เจ้าหน้าที่หรือนักพัฒนาต้องทำให้ได้ ว่าการศึกษาใดก็ตามต้องเริ่มด้วยความยากง่าย เร็วช้า จากระดับของผู้จะรับการศึกษา มิใช่ขึ้นอยู่กับระดับความรู้ความสามารถของผู้ให้การศึกษา

ขั้นที่ 3 การมีส่วนร่วมในการลงทุน และการปฏิบัติงาน ถึงแม้ว่าชาวชนบทจะยากจน และขาดแคลนทรัพยากร แต่ชาวชนบทก็มีทรัพยากรที่สามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการลงทุนและปฏิบัติงานได้ เพราะจากประสบการณ์การทำงานในชนบท อย่างน้อยชาวชนบทก็มีแรงของตนเองเป็นขั้นต่ำที่สุดที่จะเข้าร่วมได้และในหลาย ๆ แห่ง ชาวชนบทสามารถที่จะร่วมลงทุนในกิจกรรมหลายๆ ประเภทได้ การร่วมลงทุน และปฏิบัติงานจะทำให้ชาวชนบทคิดค้นทุนให้กับตัวเอง ในการดำเนินงาน และจะระมัดระวังรักษากิจกรรมที่สร้างขึ้นเพราะเขามีความรู้สึกเป็นเจ้าของ ซึ่งต่างไปจากสภาพที่การลงทุนและการปฏิบัติงานทั้งหมดมาจากภายนอกจากมีอะไรเสียหายก็ไม่เดือดร้อนมากนัก และการบำรุงรักษาก็จะไม่เกิดขึ้น เพราะเมื่อไม่ใช่อะไรของเขา เขาก็จะไม่บำรุงรักษา ไม่รัก และไม่หวงแหน นอกจากนั้นการร่วมปฏิบัติงานด้วยตนเองทำให้ได้เรียนรู้การดำเนินกิจกรรมอย่างใกล้ชิดและเมื่อเห็นประโยชน์ก็สามารถจะดำเนินกิจกรรมชนิดนั้นด้วยตนเองต่อไปได้

ขั้นที่ 4 การมีส่วนร่วมในการติดตาม และประเมินผล ขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนสุดท้ายที่สำคัญอย่างยิ่งอีกเหมือนกัน เพราะถ้าหากการติดตาม และการประเมินผลงาน ขาดการมีส่วนร่วมของชาวชนบท แต่ดำเนินการโดยบุคคลภายนอก ชาวชนบทย่อมจะไม่ได้ประเมินด้วยตนเองว่างานที่ทำไปนั้นได้รับผลดี ได้รับประโยชน์อย่างไรหรือไม่ การดำเนินกิจกรรมอย่างเดียวกันในโอกาสต่อไปจึงอาจประสบความยากลำบาก เพราะชาวชนบทไม่ได้ประเมินด้วยตนเองให้รู้แจ้งว่าดีหรือไม่อย่างไร ถึงแม้จะมีผู้โต้แย้งว่า การประเมินที่เที่ยงธรรมที่สุดน่าจะมาจากบุคคลภายนอกที่ไม่ได้ยุ่งเกี่ยวกับกิจกรรมนั้นๆ แต่ถ้าคิดถึงจุดมุ่งหมายของการพัฒนาที่มุ่งจะพัฒนาคน การคำนึงถึงแต่ความเที่ยงธรรมในแนวคิดของคนภายนอกย่อมไร้ประโยชน์ การผสมผสานระหว่างคนภายนอก กับชาวชนบทน่าจะเกิดประโยชน์ตามวัตถุประสงค์มากกว่า โดยเฉพาะอย่างยิ่งหากส่วนประกอบของคนนอกที่ไม่ได้เกี่ยวข้องกับกิจกรรมจะเป็นชาวชนบทในหมู่บ้านอื่น ๆ มาร่วมประเมินด้วยก็จะก่อให้เกิดประโยชน์ไม่น้อย เพราะนอกจากจะเป็นการเผยแพร่กิจกรรมออกไปแล้วชาวชนบทจะเข้าใจและมองเห็นคุณค่าของสิ่งต่าง ๆ คล้ายคลึงกับชาวชนบทด้วยกันเอง

2.4 การมีส่วนร่วม และยอมรับซึ่งกันและกันในทัศนะอิสลาม

การมีส่วนร่วมและเปิดใจยอมรับทุกฝ่ายย่อมเป็นผลดีและมีประสิทธิภาพมากกว่าการใช้อำนาจแบบเผด็จการและปิดกั้นการตัดสินใจ ยุทธศาสตร์ในการสร้างสันติภาพวางอยู่บนพื้นฐานให้ทุกฝ่ายเข้าสู่การเจรจาบนพื้นฐานของผลประโยชน์ร่วมกันหรืออาจใช้คนกลางช่วยดำเนินการในการไกล่เกลี่ย ดังนั้นอิสลามส่งเสริมให้มนุษย์เปิดใจกว้างมากกว่าที่จะมีจิตใจที่คับแคบโดยใช้หลักความยุติธรรมแทนที่ความอยุติธรรม หลักการนี้สะท้อนได้ดีในระบบการปกครองแบบชูรอ (การปรึกษาหารือ) คือความสมานฉันท์ในสังคมที่เกิดจากการที่ทุกฝ่ายได้พูดคุยเสวนากันและเข้ามามีส่วนร่วมโดยอิสระอย่างแท้จริง แสดงความคิดเห็นได้อย่างเต็มที่ โดยผู้ปกครองจะเก็บรวบรวมความเห็นหรือคำแนะนำทั้งหมดจากหมู่มวลชนมาพิจารณาประกอบการตัดสินใจ ซึ่งอัลลอฮ์ได้กล่าวไว้ในซูเราะฮ์ (อิซซุรอ, 42 : 38)

وَالَّذِينَ اسْتَجَابُوا لِرَبِّهِمْ وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ وَأَمْرُهُمْ شُورَىٰ بَيْنَهُمْ وَمِمَّا رَزَقْنَاهُمْ يُنفِقُونَ

ความว่า “และบรรดาผู้ตอบรับต่อพระเจ้าของพวกเขาและดำรงละหมาด และกิจการของพวกเขามีการปรึกษาหารือระหว่างพวกเขาและเขาบริจาคสิ่งที่เราได้ให้เครื่องปัจจัยยังชีพแก่พวกเขา”

ดังนั้นระบบชูรอ คือสิ่งจำเป็นพื้นฐานหลักในบัญญัติแห่งอิสลามด้วยเหตุนี้ท่านนบีมุฮัมมัด (ซ.ล.) จึงได้สั่งให้ปฏิบัติในเรื่องดังกล่าวนี้อย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งอัลลอฮ์ได้กล่าวไว้ในซูเราะฮ์ (อาละอิ มรอน, 3 : 159)

فَبِمَا رَحْمَةٍ مِّنَ اللَّهِ لِنْتَ لَهُمْ وَلَوْ كُنْتَ فَظًّا غَلِيظَ الْقَلْبِ لَانفَضُّوا مِنْ حَوْلِكَ فَاعْفُ عَنْهُمْ وَاسْتَغْفِرْ لَهُمْ وَشَاوِرْهُمْ فِي الْأَمْرِ

ความว่า “เนื่องด้วยความเมตตาจากอัลลอฮ์นั่นเองเจ้า (มุฮัมมัด) จึงได้สุภาพอ่อนโยนแก่พวกเขา และถ้าหากเจ้าเป็นผู้ประพฤติหยาบช้า และมีใจแข็งกระด้างแล้ว ใครแน่นอนพวกเขาที่ย่อมแยกตัวออกไปจากรอบ ๆ ดังนั้นจงอภัยให้แก่พวกเขาเถิด และจงขออภัยให้แก่พวกเขาด้วย และจงปรึกษารื้อกับพวกเขาในกิจการทั้งหลาย”

นอกจากนี้ระบบชูรอ เป็นระบบหนึ่งที่น่าไปสู่ความถูกต้อง และผลประโยชน์ที่ดีเลิศ บรรดามุสลิมในสมัยต้นของอิสลามได้ยึดปฏิบัติกับหลักการชูรอนี้กับเรื่องศาสนาและดูแล (ทางโลก) ของพวกเขา จนทำให้สภาพของพวกเขารุ่งโรจน์และเป็นไปด้วยดี เมื่อไหร่ที่พวกเขาหันเหออกจากหลักการนี้พวกเขาจะต้องเผชิญกับความต่ำต้อยในเรื่องศาสนาและทางโลกของพวกเขา

การที่กลุ่มชนแต่ละกลุ่มเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจการงานต่าง ๆ นั้นนำไปสู่ความร่วมมือและเป็นประโยชน์ต่อสังคม ซึ่งสิ่งเหล่านี้สร้างความชอบธรรมในเรื่องต่าง ๆ ที่เกิดจากฉันทามติที่มีต่อกัน ซึ่งอัลลอฮ์ได้กล่าวไว้ในซูเราะฮ์ (อาลมาอิดะห์, 5 : 2)

وَتَعَاوَنُوا عَلَى الْبِرِّ وَالتَّقْوَىٰ وَلَا تَعَاوَنُوا عَلَى الْإِثْمِ وَالْعُدْوَانِ وَاتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ شَدِيدُ
الْعِقَابِ

ความว่า : และพวกเจ้าจงช่วยเหลือกันในเรื่องที่เป็นคุณธรรม และความยำเกรง จงอย่าช่วยกันในเรื่องที่เป็นบาป และเป็นศัตรูกันและพึงเกรงกลัวอัลลอฮฺเถิด แท้จริงอัลลอฮฺนั้นเป็นผู้ทรงรุนแรงในการลงโทษ

อิสลามได้กำหนดสิทธิของปัจเจกบุคคลที่ควรได้รับจากส่วนรวม และกำหนดสิทธิของส่วนรวมที่ต้องได้รับจากสมาชิกในกลุ่ม ดังนั้นสมาชิกก็ต้องทำงานเพื่อประโยชน์ส่วนรวมของกลุ่ม ในทางกลับกันกลุ่มคณะก็ต้องทำงานเพื่อผลประโยชน์ของสมาชิกที่เป็นปัจเจกชนด้วย

ท่านนบีมุฮัมมัด (ซ.ล.) ได้กล่าวว่า

إِنَّ الْمُؤْمِنَ لِلْمُؤْمِنِ كَالْبُنْيَانِ يَشُدُّ بَعْضُهُ بَعْضًا ثُمَّ شَبَكَ بَيْنَ أَصَابِعِهِ

ความหมายหะดีษ: “คนมุอ์มิน (ผู้ศรัทธา) กับมุอ์มินด้วยกันเปรียบเสมือนสิ่งก่อสร้างซึ่งแต่ละคนต่างเสริมสร้างให้แข็งแรงซึ่งกันและกัน” แล้วท่านก็เอานิ้วมือทั้งสองข้างมาสอดเข้าหากัน Bukhari, Fathul Bari Sharah Assohih Al-Bukhari, Al-Adab, Taawunil muminina Ba’dhuhum Ba’da, No: 6026

สรุปการมีส่วนร่วม และยอมรับซึ่งกันและกันเป็นรากฐานของความเข้มแข็งที่มีในสังคมการที่บุคคลมีความแตกต่างกันในแต่ละด้าน เช่นความแตกต่างทางด้านความคิด ศาสนา หรือความแตกต่างกันในด้านชาติพันธุ์ก็ไม่ได้หมายความว่าความแตกต่างนั้นจะนำไปสู่ความขัดแย้งของคนในทุกสังคม การเปิดใจให้กว้าง และยอมรับในการปรับตัวให้เข้าได้กับทุกฝ่าย และทุกกลุ่มคนก็จะนำไปสู่สังคมที่สมานฉันท์ได้ ซึ่งตรงกับหลักคำสอนในศาสนาอิสลามการที่สังคมจะเดินหน้าไปได้จะต้องเกิดจากการพูดคุย และแลกเปลี่ยนกันในเรื่องต่าง ๆ ของคนในสังคมเพื่อจะหาจุดร่วมที่ทำให้สังคมน่าอยู่และปราศจากความขัดแย้งอย่างยั่งยืน

2.5 แนวคิดเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมโดยทั่วไป

แนวคิด หลักการ ทฤษฎี รวมทั้งหลักคำสอนทางศาสนาต่างๆ มีอยู่มากมาย ผู้บริหารควรศึกษาน้อมนำมาพิจารณาเป็นแนวทางปฏิบัติตนและการดำเนินชีวิต หลักคำสอนที่จะนำมาพอบเป็นตัวอย่างต่อไปนี้มีทั้งจากคำสอนทางศาสนา หลักปรัชญา แนวคิดของนักปราชญ์ทั้งในอดีตการและแนวใหม่ ทั้งของทางตะวันตกและตะวันออก รวมทั้งของไทยดังนี้

โสกราตีส Socrates กล่าวถึงคุณธรรมว่า คุณธรรมคือความรู้ virtue is knowledge การแสวงหาความรู้ที่เกี่ยวกับศีลธรรม จริยธรรม คือ การแสวงหาคุณธรรมเพราะคุณธรรมคือความรู้ที่แท้จริง ถ้า

บุคคลรู้และเข้าใจถึงธรรมชาติของความจริงแล้ว เขาจะไม่พลาดจากการประกอบความดีละเว้นความชั่ว คุณธรรมที่ทำให้คนเป็นมนุษย์มี 5 ประการ คือ

1. ปัญญา หรือความรู้ (wisdom) หมายถึง รู้ว่าอะไรดี อะไรไม่ดี
2. การปฏิบัติหน้าที่ทางศาสนา (duty) คือ การทำความดี การเคารพยกย่องสิ่งที่ควรเคารพ เช่น พระ ผู้เป็นเจ้า พระธรรม การปฏิบัติตามคำสอนของศาสนา
3. ความกล้าหาญ (courage) คือ กล้าในสิ่งที่ควรกล้า และกลัวในสิ่งที่ควรกลัว
4. การควบคุมตนเอง (self control หรือ temperance) คือ การใช้ปัญญาควบคุมอารมณ์ ความรู้สึกลึก
5. ยุติธรรม (justice) คือ การปฏิบัติต่อผู้อื่น และต่อตนเองอย่างเหมาะสม ไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น

เพลโต (Plato) กล่าวว่า คุณธรรม คือ การปฏิบัติที่ดีตามหน้าที่ของวิญญาณ และคุณธรรมไม่สามารถเกิดขึ้นได้โดยบังเอิญ เพราะมนุษย์จะต้องรู้ว่าเขากำลังทำอะไร เพื่ออะไร และทำอย่างไร คุณธรรมจึงเกิดขึ้นจากความรู้ ไม่ใช่ความรู้ทฤษฎี แต่เป็นความรู้ที่มาจากการปฏิบัติจริง คุณธรรมตามแนวคิดของเพลโต มี 4 ประการ คือ

1. ปัญญาหรือความรู้ (wisdom) คือ การหยั่งรู้ว่าจะไร่ถูกอะไรผิด อะไรดี อะไรไม่ดี อะไรควรปฏิบัติหรือไม่ควรปฏิบัติ
2. ประมาณ (temperance) คือ การรู้จักควบคุมตัวเองให้อยู่ในขอบเขตของจุดหมายหมายชีวิต มีความรับผิดชอบ รู้จักบทบาทหน้าที่ของตนเอง
3. กล้าหาญ (courage) คือ กล้าเสี่ยงต่อความยากลำบาก อันตราย เพื่ออุดมการณ์ของตนเอง หรือด้วยความมั่นใจว่าได้กระทำดีที่สุดแล้ว
4. ยุติธรรม (justice) คือ การให้แก่ทุกคนอย่างเหมาะสม เช่น การให้แก่ตนเอง ครอบครัว มิตรสหาย ผู้บังคับบัญชา ผู้ใต้บังคับบัญชา อย่างมีเหตุผลอันควร

อริสโตเติล Aristotle ได้เ้าคุณธรรมของเพลโต (Plato) มาอธิบายว่าคุณธรรมได้แก่ การเดินสายกลางระหว่างความไม่พอดีกับความพอดี หรือ คุณธรรมคือความพอดีพองามไม่เอียงไปทางด้านใดด้านหนึ่ง เช่น ความกล้าหาญจะอยู่ระหว่างความขี้ขลาดกับความขลาด ความสุภาพอยู่ระหว่างความขี้อายกับความไร้ขี้อาย และความเอื้อเฟื้ออยู่ระหว่างความฟุ้งเฟ้อกับความตระหนี่ คุณธรรมจึงแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. คุณธรรมทางสติปัญญา เป็นเรื่องของความรู้ทั้งภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติ เป็นส่วนหนึ่งของวิญญาณที่เหตุผล และหน้าที่ของวิญญาณคือ การรู้และค้นหาความจริงนั่นเอง

2. คุณธรรมทางศีลธรรม เป็นส่วนหนึ่งของวิญญาณ อยู่ในรูปคำสอน และมุ่งเพื่อความดีงาม คนมีคุณธรรมคือคนที่มีความพอดี ทำด้วยเจตนาดี มีเหตุผล เห็นแก่ส่วนรวม อริสโตเติล เสนอคุณธรรมพิเศษไว้ ประการ คือ มิตรภาพ ประมาน กล้าหาญ และยุติธรรม

2.6 แนวคิดเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมในอิสลาม

2.5.1 ความหมายของจริยธรรม

จริยะ ในภาษาอาหรับคำว่า (อัลอัสลาค) ซึ่งในรูปศัพท์แล้ว คำว่า “อัลลาค” เป็น พหูพจน์ (อัลตุลุก) หมายถึง สัญชาติญาณ ความเคยชิน ธรรมชาติที่มีอยู่ในตัวมนุษย์ สิ่งทีประพฤติปฏิบัติอยู่เป็นประจำ ข้อแตกต่างระหว่างมนุษย์กับสัตว์ก็คือมนุษย์มีมันสมองควบคุมในขณะที่เดียวกันสัตว์มีข้อบกพร่องทางสมองดังนั้นสัตว์ไม่ได้ถูกมอบหมายปฏิบัติไม่เหมือนกับมนุษย์ แต่มนุษย์กลับที่จะเลือกเส้นทางของสัตว์ ซึ่งไม่ใช่คุณค่าของความเป็นมนุษย์¹ อัลลอฮ์ได้กล่าวไว้ในชเราะห์ อัลฟุรกอนอายะห์:

(44)

أَمْ تَحْسَبُ أَنَّ أَكْثَرَهُمْ يَسْمَعُونَ أَوْ يَعْقِلُونَ إِنْ هُمْ إِلَّا كَالْأَنْعَامِ بَلْ هُمْ أَضَلُّ سَبِيلًا

ความว่า: พวกเขามีใช้อื่นใดนอกจากเป็นเช่นสัตว์ยัง ไปกว่านั้นพวกเขายังจะหลงทางเสียอีกทุกสิ่งทุกอย่างที่ถูกสร้างขึ้นเหมาะกับลักษณะของมันแต่สัตว์จะมีขอบเขตและความสามารถจำกัดส่วนมนุษย์มีความหลากหลายมีความสามารถมีความรู้ความสมบูรณ์ของร่างกายและอีกหลายอย่างที่มีส่วนรับรู้อิทธิพลของชาติอื่นๆหรือวัฒนธรรมที่แตกต่างกันว่ามารยาทดีหรือไม่ดี² คำว่ามารยาทหรือ“ตุลุก”มีปรากฏอยู่ในพระมหาคัมภีร์อัลกุรอานอย่างเช่น ในชเราะห์ อัลกอ-ลัมอายะห์: (4)

وَإِنَّكَ لَعَلَىٰ خُلُقٍ عَظِيمٍ

ความว่า: และแท้จริงเจ้ามีอยู่บนคุณธรรมอันยิ่งใหญ่

จะเห็นได้ว่าอายะห์ดังกล่าว เป็นการกล่าวในลักษณะสรรเสริญ ชมเชย ในฐานะเป็นบรรทัดฐานพฤติกรรมคุณธรรมหรือจริยธรรมในที่นี้มาจากพระผู้เป็นเจ้า ซึ่งพระองค์ทรงประทานผ่านเทวทูตแห่งพระองค์ แก่หัวใจของท่านศาสดามุฮัมมัด สอดคล้องสอดคล้องชะลัล์มเพื่อบัญชาให้ท่านบีอิดคือเป็นคุณธรรมประจำตัวท่านและเป็นแบบฉบับอันดีงามแก่ผู้ติดตามท่านในภายหลัง หมายถึงเมื่อพระองค์ทรงประทานอัลกุรอานเป็นบทบัญญัติแห่งพระองค์แก่ท่านศาสดาแล้ว ท่านศาสดามีหน้าที่โดย

¹ Said Hawa, 1988, Al-Islam. Aman Beirut :Dar Ammar. P. 274.

² Ibid. P. 299.

สมบูรณ์ในการปฏิบัติตามที่พระองค์ทรงบอกกล่าวไว้ในพระคัมภีร์ ซึ่งแน่นอนว่าพฤติกรรมทั้งหมดของท่านล้วนเป็นอรรถาธิบายที่ลึกซึ้งละเอียดลออแก่พระคัมภีร์ จึงสรุปได้ว่าคำว่า “ตุลุก” ในความหมายนี้ หมายถึง ธรรมชาติประจำตัวมนุษย์ ความเคยชิน สัญชาติญาณ ที่อัลลอฮ์ ทรงกำหนดไว้เป็นธรรมชาติของความเ็นมนุษย์นั่นเอง ท่านอิหม่ามมุสลิม ในหะดีษศอหิษจากอานัสบิฏมาเล็กได้กล่าวว่า

كان رسول الله صلى الله عليه وسلم أحسن الناس خلقا

ความหมาย: ท่านศาสดามุฮัมมัด สดลลลอฮุอะลัยฮิวะซัลลัมมีมารยาทที่งดงามในหมู่มนุษย์ทั้งหลาย

ในหะดีษข้างต้นยืนยันจากท่านอนัสเพราะท่านได้รับใช้ท่านนบีเป็นเวลาสิบปี ท่านไม่ได้ต่อว่าแม้กระทั่งอุฟและบนให้³ คูอาร์ท่านนบี (ศ.ล) ขอบจากพระองค์อัลลอฮ์เพื่อให้เป็นคนดี “ตุลุก” มารยาทที่งดงามท่านนบีได้กล่าวซึ่งได้ให้ความหมาย ว่า: โอ้อัลลอฮ์จงให้ฉันเป็นมนุษย์ที่ดีและมารยาทที่งดงาม

ในหะดีษอีกบทหนึ่งท่านนบี (ศ.ล) ได้ขอคูอาร์ความว่า: โอ้อัลลอฮ์จงห่างไกลจากมารยาทที่ไม่ดี⁴ อิหม่ามอะหมัด ได้รายงานจากอัลฮาซันว่าฉันได้ถามท่านหญิงอาอีชะห์ถึงจรรยา มารยาทของท่านรอซูล สดลลลอฮุอะลัยฮิวะซัลลัม นางกล่าวว่า: “จรรยา มารยาทของท่าน คือ อัลกุรอาน”

ความหมายสากล

จริยศาสตร์ คือ ศาสตร์ที่ว่าด้วยเรื่องของชีวิตที่มีจริยธรรม สนับสนุนให้รู้จักจุดมุ่งหมายของชีวิตชี้แจงถึงกฎเกณฑ์การตัดสินใจและมาตรฐานวัดระดับจริยธรรม เป็นศาสตร์ที่อธิบายถึงความหมายของ ความดีและความชั่ว ดีคืออะไร ไม่ดีคืออะไร แบบอย่างอันสูงส่งที่มนุษย์พึงยึดถือปฏิบัติตามคืออะไร

จริยศาสตร์ (Ethics) หมายถึงสาขาหนึ่งของปรัชญาที่ว่าด้วยการแสวงหาความดีสูงสุดของชีวิตมนุษย์ การแสวงหากฎเกณฑ์ในการตัดสินใจประพฤติของมนุษย์ว่าอย่างไรถูก ไม่ถูก ดี ไม่ดี ควร ไม่ควร จะพิจารณาของคุณค่าทางศีลธรรม (ราชบัณฑิตยสถาน, 2540: 34)

สำหรับค่านิยมเฉพาะของจริยศาสตร์อิสลามก็คือ ศาสตร์ที่ประมวลไว้ด้วยเรื่องของคำพูด การกระทำ ที่จำเป็นต้องตั้งอยู่บนมูลฐาน กฎเกณฑ์ กติกา มารยาท ที่สอดคล้องและสัมพันธ์อย่างแนบแน่นกับคัมภีร์ของอัลลอฮ์ และแนวทางปฏิบัติของท่านศาสดามุฮัมมัด จริยธรรมจึงไม่ได้เป็นเพียงส่วนหนึ่งของศาสนาแต่เป็นแก่นแท้ เป็นจิตวิญญาณของอิสลาม จากหลักฐานในฮาดิษบทหนึ่งซึ่งให้ความหมาย

³ Imam al-Nawawi, 1996, Sahih Muslim. Beirut, Lubnan: Dar al-Makrifah. Juz. 15-16. P.69.

⁴ ฮาดิษรายงานโดย

ว่า: มีเสาะหาชะของท่านนบีมาถามท่านหญิงอาอิชะห์เกี่ยวกับอัลลาคคือมารายาทของท่านนบีที่อัลลลอฮ์ซุละลัยฮะซัลลัมท่านหญิงอาอิชะห์ตอบว่าอัลกรุอาน⁶ ท่านอิหม่ามมือชาลีได้กล่าวในหนังสือ อิหยาอ์อูลูมุดดีนว่า: ท่านนบีที่อัลลลอฮ์ซุละลัยฮะซัลลัมเป็นคนที่โอนอ่อนมากที่สุดเป็นคนกล้า ให้ความยุติธรรม ให้อภัยและจะไม่สัมพัคมือสตรีที่ไม่อนุญาตแต่งงาน⁷ สิ่งที่ดีและจำเป็นที่จะต้องปฏิบัติคือพยายามเลียนแบบมารายาท นบีมุฮัมมัดบที่อัลลลอฮ์ซุละลัยฮะซัลลัมไม่ว่าจะอยู่ตามลำพังหรือจะอยู่กับหลายคน⁷

พฤติกรรมตามธรรมชาติของมนุษย์

พฤติกรรม คือ การกระทำตามเจตจำนง เพื่อให้เกิดผลดังที่ตั้งไว้ การกระทำที่จากเจตจำนง จากความคิด ความตั้งใจของผู้กระทำเท่านั้นที่เรียกว่าพฤติกรรมและเป็นการกระทำที่แบ่งแยกระหว่างมนุษย์กับสัตว์ เพราะสัตว์มีเพียงการกระทำที่มาจากสัญชาตญาณเท่านั้น เมื่อมนุษย์เป็นผลจากการผสมผสานระหว่างคินและวิญญาณ จึงเป็นธรรมชาติของมนุษย์ที่พร้อมประพฤติด้านดีและด้านไม่ดีอย่างเท่าเทียม หากแต่มนุษย์ทุกคนถูกสร้างมาพร้อมกับการมีสิทธิ์เลือกอย่างเสรีระหว่างสิ่งดีและสิ่งไม่ดี ดังปรากฏในพระคัมภีร์ อัลกรุอานว่า อัลลอสได้กล่าวในซูเราะห์ (อัจซัมซ: 91/8)

فَالْهَمَهَا فُجُورَهَا وَتَقْوَاهَا

ความว่า : พระองค์ทรงคลุจชีวิตให้รู้ทางดีและชั่ว

อัลลอสได้กล่าวในซูเราะห์(อัลบาสิต: 90/10)

وَهَدَيْنَاهُ النَّجْدَيْنِ

ความว่า : และเรา (อัลลอส) ได้ชี้ทางแห่งความดีและความชั่วให้แก่เขาแล้ว

พลังธรรมชาติที่ฝังอยู่ในมนุษย์ทุกคน คือ พลังแห่งสัญชาตญาณ พลังแห่งความคิด ใครที่ใช้สติปัญญาในการขัดเกลาตัวเอง ทำให้ตนบริสุทธิ์จากสิ่งไม่ดีทั้งหลาย นั้นย่อมแสดงถึงชัยชนะ ส่วนใครที่ดับพลังสติปัญญานี้ ย่อมพบกับความผิดหวังและขาดทุน

อัลลอสได้ประกาศผู้ที่ได้รับความสำเร็จชัยชนะคือผู้ขัดเกลาชีวิตดังที่อัลกรุอาน ได้กล่าวไว้ในซูเราะห์(อายะห์: 91/9-10)

قَدْ أَفْلَحَ مَنْ زَكَّاهَا وَقَدْ خَابَ مَنْ دَسَّاهُ

⁶ Imam Ghazali, 1990, Ihya' Ulumuddin. Lebanon: Dar al-Khir. 3/72.

⁷ เป็นคำกล่าวของอิกิกาบดี มหาวิทยาลัยฟาฏอนีในวันปฐมนิเทศ 28/7/2558

ความว่า: แน่แนอนผู้ขัดเกลาศีวิตย่อมได้รับความสำเร็จและแน่แนอนผู้หมกมุ่นมันด้วยการกระทำชั่วย่อมล้มเหลว

ในอายะห์ข้างต้นมักปราชญ์ได้อธิบายเพิ่มเติมว่านี่คือคำตอบของคำถามาน กล่าวคือผู้ที่ขัดเกลาศีวิตของเขาด้วยการจงรักภักดีต่ออัลลอฮ์และขัดเกลาศีวิตจากความสกปรกต่างๆเช่นการคือคิดและการทำบาปย่อมจะได้รับความสำเร็จและมีชัยชนะ ส่วนผู้ที่ทำให้จิตใจของเขาตกต่ำหรือไร้คุณค่าด้วยการปฏิเสธศรัทธาและการฝ่าฝืนย่อมจะประสบกับความขาดทุน¹

ความสำคัญของจริยศาสตร์อิสลามต่อชีวิตมนุษย์

ไม่ว่าสังคมชั้นใด หากสมาชิกในสังคมนั้นไม่มีความยึดมั่นในคุณธรรมจริยธรรมแน่แนอน ความสงบสุข ความปลอดภัยความช่วยเหลือความเห็นอกเห็นใจ ความเข้าใจซึ่งกันและกันและกันในสังคมย่อมไม่อาจเกิดขึ้นและสังคมนั้นไม่สามารถที่จะอยู่รอดได้ ดังนั้นการใช้ชีวิตเพื่อให้สังคมอยู่รอดจำเป็นที่จะต้องตั้งอยู่บนพื้นฐานจริยธรรมอย่างน้อย 2 ประการนั่นคือ ความแน่วแน่มั่นคง การเป็นที่ยอมรับไว้วางใจ จริยธรรมที่สูงส่งจึงถือเป็นสิ่งจำเป็นที่ทุกสังคมจะขาดเสียไม่ได้ จริยธรรมเป็นเสมือนแกนกลางที่ประสานหรือสร้างความสัมพันธ์อันดีแก่เพื่อนมนุษย์ด้วยกัน เมื่อใดที่จริยธรรมดับสูญ เมื่อนั้นสมาชิกในสังคม จะแตกแยก ขาดความรัก สัมผัสสามัคคีและขาดความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน

หลักเกณฑ์สากลจริยศาสตร์มีความสำคัญ สำหรับทัศนะอิสลามแล้ว จริยศาสตร์มีความสำคัญ และเป็นสิ่งจำเป็นยิ่งกว่า ดังนั้นจะเห็นได้จากการที่อิสลามกำหนดการตอบแทนและการลงโทษสำหรับมนุษย์ทั้งในโลกนี้และไปไกลถึงโลกหน้าเป็นการย้ำถึงอนาคต อัลลอฮ์ได้กล่าวไว้ในซูเราะห์ (ยูนุส 10/13)

وَلَقَدْ أَهْلَكْنَا الْقُرُونََ مِنْ قَبْلِكُمْ لَمَّا ظَلَمُوا وَجَاءَهُمْ رُسُلُهُمْ بِالْبَيِّنَاتِ وَمَا كَانُوا لِلْيُؤْمِنُوا
كَذَلِكَ نَجْزِي الْقَوْمَ الْمُجْرِمِينَ

ความว่า: และโดยแน่แนอน เราได้ทำลายประชาชาติจากศตวรรษก่อนจากพวกท่านไปแล้ว เมื่อพวกเขาเป็นผู้ธรรมและบรรดาอรุสของพวกเขามาถึงพวกเขาพร้อมด้วยหลักฐานอันชัดแจ้งแล้วพวกเขาก็ไม่ศรัทธา เช่นนั้นแหละเราได้ตอบแทนแก่หมู่ชนที่เป็นอาชญากร อัลลอฮ์ได้กล่าวในซูเราะห์(ศุคอายะห์ที่:117) เป็นการย้ำของผู้ที่อูยติธรรมไม่ได้อยู่ในกรอบอัลอิสลามต้องการเขาเหล่านั้นถือว่าอูยติธรรม

وَمَا كَانَ رَبُّكَ لِيُهِلِكَ الْفَرَى بِظُلْمٍ وَأَهْلُهَا مُصْلِحُونَ

¹ พระมหาคัมภีร์อัลกุรอานพร้อมคำแปลเป็นภาษาไทย, หน้า: 1707.

ความว่า: และพระเจ้าของเจ้าไม่ทรงทำลายหมู่บ้านใดโดยยุดิธรรม โดยที่ประชากรของหมู่บ้านนั้นเป็นผู้ฟื้นฟูทำความดี

อิสลามให้ความสำคัญกับจริยธรรมอย่างมาก เพราะถือว่า จริยธรรมเป็นเรื่องที่จำเป็นและสำคัญยิ่งต่อตัวเองและความสงบยั่งยืนของสังคม พฤติกรรมของมนุษย์เชื่อมโยงผูกติดกับอุปนิสัยภายในเสมอ เสมือนดังความสัมพันธ์ของกิ่งก้านสาขาของต้นไม้ที่มีต่อรากไม้ซึ่งซ่อนตัวอยู่ใต้ผืนดิน คือ อิมานของผู้ศรัทธาส่วนพฤติกรรมอันดีงามแสดงออกมาเป็นผลมาจากการมีจริยธรรมงดงาม เสมือนกิ่งก้านจะงดงามแข็งแรง จะบอกว่ารากแก้วก็ต้องงดงามและแข็งแรงด้วยเช่นเดียวกันอัลลอฮ์ได้เปรียบเทียบถึงความศรัทธาที่เข้มแข็งผลผลิตก็จะงดงามอัลลอฮ์ได้กล่าวในซูเราะห์(อัลอะรอฟอายะห์:7/58)

وَالْبَلَدُ الطَّيِّبُ يَخْرُجُ نَبَاتُهُ بِإِذْنِ رَبِّهِ وَالَّذِي خَبَثَ لَا يَخْرُجُ إِلَّا نَكِدًا كَذَلِكَ نُصَرِّفُ
الْآيَاتِ لِقَوْمٍ يَشْكُرُونَ

ความว่า: และเมืองที่คีนัน (มีดินดี) ผลผลิตของมันจะงอกออกมาด้วยอนุมัติแห่งพระเจ้า และเมืองที่ไม่คีนัน ผลผลิตของมันจะไม่ออก นอกจากในสภาพแกร็น

ดังนั้น แผนการปฏิรูปบุคคลและสังคม จึงต้องปลูกฝัง บ่มเพาะจิตใจเป็นอันดับแรก อิสลามจึงมุ่งเน้นที่การจัดเกลาจิตใจเพื่อขจัดความสกปรกขุนมัว อันเป็นจุดกำเนิดของพฤติกรรมที่ไม่ดีทั้งหลาย

อิสลามตระหนักดีว่าหากกฎเกณฑ์จริยธรรมทางสังคมถูกละเลยเพิกเฉยไปแล้วการละเมิดในสิ่งที่ต้องห้ามและในสิทธิต่างๆย่อมเกิดขึ้นมนุษย์ธรรมจะมีเพียงแต่ชื่อ เมื่อนั้นสังคมจะกลายเป็นขุมเพลิงที่มนุษย์ไม่อาจต้านทานความร้อนระอุ และทนรักษาชีวิตในขุมเพลิงได้เพราะโดยธรรมชาติความเป็นมนุษย์แล้วมนุษย์ย่อมต้องพึ่งพาเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน และโดยธรรมชาติความเป็นมนุษย์อีกเช่นกันที่มนุษย์ต้องการอำนาจ ปรารถนาที่จะครอบครอง เห็นแก่ตัวและต้องการแก้แค้น อัลลอฮ์ได้กล่าวในซูเราะห์(อัลบาคอเราะฮอายะห์: 2/205)

وَإِذَا تَوَلَّى سَعَى فِي الْأَرْضِ لِيُفْسِدَ فِيهَا وَيُهْلِكَ الْحَرْبُ وَالنَّسْلُ وَاللَّهُ لَا يُحِبُّ الْفُسَادَ

ความว่า: และเมื่อเขาไ้หันหลังไปแล้ว เขาก็เพียรพยายาม เพื่อก่อความเสียหายในแผ่นดินนั้น และทำลายพืชผลและเผ่าพันธุ์ และอัลลอฮ์นั้น ไม่ทรงชอบการก่อความเสียหาย

จากเหตุผลดังกล่าวอิสลามต้องเน้นและให้ความสำคัญต่อจริยธรรมด้วยการวางรากฐานตลอดจนกฎเกณฑ์ต่างๆ ซึ่งกลายเป็นสิ่งจำเป็นต่อผู้เป็นมุสลิมทุกคนที่จะต้องยึดถือและดำเนินตาม จริย

ศาสตร์อิสลามจึงหาใช่เป็นเพียงกฎเกณฑ์ที่ถูกวางไว้เท่านั้น และสิ่งที่พึงระวังจากพระองค์ ดังนั้น ใครที่เชื่อฟังพระองค์ก็จะได้รับการตอบแทน และใครที่ฝ่าฝืนผู้นั้นจะได้รับการลงโทษจากพระองค์

จริยธรรมกับการศรัทธา

หากมองในด้านหลักศรัทธาแล้ว จริยธรรมนับว่ามีความสำคัญอย่างมาก เพราะอิสลามได้โยงความสำคัญระหว่างการศรัทธาและการมีจริยธรรมไว้อย่างแน่นแฟ้น ดังปรากฏในวจนะศาสดา เมื่อท่านถูกถามว่า ผู้ศรัทธาใดที่ถือว่าเป็นผู้ที่มีศรัทธาสูงสุด? ท่านตอบว่า “คือแกรงกล้วยอัลลอฮ์และมีจริยธรรมดีงามที่สุด” อีกหะดีษหนึ่งท่านนบีกล่าวว่าผู้ที่ฉันรักและอยู่ข้างเคียงฉันคือผู้ที่มีมารยาทดีงาม⁹ อัลลอฮ์ได้กล่าวไว้ในซูเราะ (อัลบาคอเราะฮฺฮะ: 2/177)

لَيْسَ الْبِرُّ أَنْ تُولُوا وُجُوهَكُمْ قِبَلَ الْمَشْرِقِ وَالْمَغْرِبِ وَلَكِنَّ الْبِرَّ مَنْ آمَنَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ
الْآخِرِ وَالْمَلَائِكَةِ وَالْكِتَابِ وَالنَّبِيِّينَ

ความว่า: หาใช่คุณธรรมไม่ การที่พวกเจ้าผินหน้าของพวกเจ้าไปทางทิศตะวันออกและทิศตะวันตก แต่หาใช่คุณธรรมนั้น คือ ผู้ที่ศรัทธาต่ออัลลอฮ์และวันปรโลก และศรัทธาต่อมลาอิกะฮ์ (เทวทูต) ต่อบรรดาศักดิ์นบี และต่ออนบีทั้งหลาย

สำนึกจริยธรรม

การสำนึกถึงความจำเป็นของจริยธรรมถือเป็นรากฐานที่สำคัญที่สุดของระบอบจริยธรรมอิสลาม อิสลามจึงถือหลัก “เอียชชาน” หรือ การทำดีเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุดในการประพฤติตน ซึ่งความดีที่อิสลามหมายถึง ก็คือ การเคารพภักดีต่ออัลลอฮ์เสมือนกับว่าเราเห็นพระองค์ แม้ในความเป็นจริงเราไม่อาจเห็นพระองค์ในโลกนี้ได้ แต่เราต้องสำนึกอยู่เสมอว่า พระองค์ทรงเห็น ทรงได้ยินเราอยู่ตลอดเวลา

ท่านศาสดา มุฮัมมัด ถูกถามว่า ความดีคืออะไร ? ท่านตอบว่า “คือการที่ท่านเคารพภักดีต่ออัลลอฮ์ ประหนึ่งว่าท่านจะไ้เห็นพระองค์ แต่แท้จริงแล้วพระองค์ทรงเห็นท่าน” ¹⁰

ในหะดีษหนึ่งเสมือนเป็นการประกาศว่าการมาของท่านนบีมาเพื่อเสริมแต่งความสมบูรณ์ของมารยาท¹¹ มีชายคนหนึ่งมาถามท่านนบีว่าอะไรเป็นปัจจัยที่ทำให้ผู้คนเข้าสู่สวรรค์มากที่สุดท่านนบีตอบ

⁹ หะดีษรายงานโดย ตัรมิซีย์ no. 2018.

¹⁰ บันทึกโดย อิหม่ามมุสลิม

¹¹ หะดีษรายงานโดย บัยฮากี ใน Sunal al-Kubra เล่ม10/192.

ว่าผู้ที่แกร่งกล้าต่ออัลลอฮ์และมารยาที่ดั่งาม¹² พระคัมภีร์ได้ระบุขึ้นยันถึงการตรวจสอบ สอดส่องดูแล
ของพระองค์อัลลอฮ์ได้กล่าวไว้ในซูเราะห์ (อัลอะดีด: 57/4)

هُوَ الَّذِي خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ ثُمَّ اسْتَوَىٰ عَلَى الْعَرْشِ يَعْلَمُ مَا يَلْجُ فِي
الْأَرْضِ وَمَا يَخْرُجُ مِنْهَا وَمَا يَنْزِلُ مِنَ السَّمَاءِ وَمَا يَعْرُجُ فِيهَا وَهُوَ مَعَكُمْ أَيْنَ مَا كُنْتُمْ وَاللَّهُ بِمَا
تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ

ความว่า พระองค์คือ พระผู้ทรงสร้างชั้นฟ้าทั้งหลาย และแผ่นดินในระยะ 6 วัน แล้วพระองค์
ทรงสถิตย์อยู่บนบัลลังก์ พระองค์ทรงรอบรู้สิ่งที่เข้าไปในแผ่นดิน และสิ่งที่ออกมาจากแผ่นดิน และสิ่งที่
ลงมาจากฟากฟ้าและสิ่งที่ขึ้นไปสู่ฟากฟ้าและพระองค์ทรงอยู่กับ พวกเจ้าไม่ว่าพวกเจ้าจะอยู่ ณ แห่งหน
ใด และ อัลลอฮ์ทรงเห็นสิ่งที่พวกเจ้ากระทำ

นักปราชญ์อย่างอับดุลลอฮ์ อิบน์ อัลมุบารอก ท่านได้กล่าวว่า:มารยาที่ดั่งามก็จะต้องมีสาม
อย่างด้วยกัน

- 1- ห่วงไกลสิ่งที่ฮารอม(สิ่งที่อัลลอฮ์ห้าม)
- 2- ขอบในสิ่งที่ฮาลาล(สิ่งที่อัลลอฮ์อนุมัติ)
- 3- เปิดใจกว้างกับลูกหลาน¹³

การมีมารยาที่ดีเป็นสาเหตุของการได้เข้าสวรรค์ของอัลลอฮ์ชูปฮานาฮฺวะตะอะลาฮฺดังนั้นการมีมารยา
ยาที่ดีเปรียบเสมือนเมล็ดพันธ์แรกของศาสนาอิสลามและเชิญชวนให้ทุกคนอบรมด้วยมารยา
อิสลามและสุดท้ายนำสู่ความสำเร็จในโลกนี้ และโลกหน้า

คุณลักษณะจริยธรรมของท่านบี (ศ.ล)

ท่าน ฮาซิด บิน ฮิซาม ได้ไปหาท่านหญิงอาอีชะห์ (ร.ค) ท่านได้ถามท่านหญิงอาอีชะห์เกี่ยวกับอัลละ
และมารยาทของท่านรอซูลุลลอฮ์ (ศอล) ท่านหญิงอาอีชะห์ ถามกลับมาว่า คุณไม่ได้อ่านอัลกรุอาน
หรือ ? ะฮัด ตอบว่า ผมได้อ่าน ท่านอาอีชะห์ ตอบว่า มารยาทของท่านรอซูลุลลอฮ์คือ อัลกรุอาน
อัลกรุอานเป็นผู้อบรมตัวบิยะห์ท่านนบิรอซูลุลลอฮ์ ดังตัวอย่างอัลลอฮ์ได้กล่าวไว้ใน(ซูเราะห์อัลอะรอฟ
อายัตที่ : 199)

¹² Al-haisami,2004, 1923, mawarid al-zaman

¹³ Abu Bakr Jabir al-Jazairi,1999, Minhaj al-Muslim. Mizr: Darussalam. P. 116.

خُذِ الْعَفْوَ وَأْمُرْ بِالْعُرْفِ وَأَعْرِضْ عَنِ الْجَاهِلِينَ

ความว่า : เจ้ามุฮัมมัด จงกีดกันไว้ซึ่งการอภัยและจงใช้ให้กระทำการที่ชอบและจงพินหลังให้แก่ผู้โลก
เหลวทั้งหลายเถิด

ศาสนาอิสลามได้สอนให้มีการผ่อนปรนตามสมควร ซึ่งท่านนบี (ศ.ล) ไม่ได้ปะทะกับญะฮิลียะฮ์ใน
ช่วงแรกของการคณะและเชิญชวนของท่านนบี (ศ.ล) โดยใช้ความละมุนละไม ถึงแม้กาเฟรจะตอบได้
ด้วยความรุนแรง แต่ท่านนบี (ศ.ล) ให้เหล่าบรรดาเศาะฮาบะฮ์อดกลั่นอดทนและให้กำลังใจด้วยการ
สัญญาว่าผลของความอดทนนั้นคือ สวรรค์

อัลลาคจริยธรรมของท่านรอซูลถูกลดลงถูกลดลงได้บันทึกไว้เพื่อให้ประชาชาติของท่านได้ตามเป็น
แบบอย่าง

เช่นในเหตุการณ์ สงคราม อุฮุด ชาวมุสลิมมีถูกชาวมุสรีกิน โดยการนำทัพของคอลีบิโนวาลิด
ล่อเกมทำท่าที่แพ้ให้แก่มุสลิมและสุดท้ายได้เข้าไปยึดที่มั่นบนเขาซึ่งเป็นยุทธศาสตร์ของนักรบมุสลิมที่
ประจำการ โดยทหารมุสลิมเห็นว่าศรัตรูหนีไปแล้วพวกเขาลงมาเพื่อแย่งชิง ทรัพย์สินสมบัติ(มอณิมะฮ์) ที่ศ
รัตรูได้ทิ้งไว้ ทำให้กลุ่มยิงธนูหลงกลทำให้ฝ่ายศรัตรูได้ความเป็นเปรียบสามารถยึดที่มั่นได้และได้ยิงธนู
ใส่ทหารมุสลิมจนแตกกระจายทำให้รอซูลถูกลดลงเองได้รับบาดเจ็บซึ่งบางรายงานได้กล่าวว่า ทำให้ฟัน
ของท่านนบีหักหรือมีเลือดออกมาไหลอันเนื่องมาจากของที่มีคมจากฝ่ายศรัตรู เลือดได้คืบมายังหน้าของ
ท่านรอซูลและท่านได้เช็ดเลือดด้วยมือของท่านเอง¹⁴

ในฮาดิษตอนหนึ่งซึ่งให้ความหมายว่า: พวกเขาเหล่านั้นจะปลอดภัยได้อย่างไร ในเมื่อพวกเขา
ฉีกหน้าบิของพวกเขามาจนกระทั่งเลือดอาบในหน้าในขณะที่ท่านนบีเชิญชวนพวกเขาให้ศรัทธา
ต่ออัลลอฮ์

บทเรียนในสงครามอุฮุด เป็นเพราะความไม่มีมารยาทของทหารมุสลิมที่เห็นแก่สมบัติและขาดศรัทธา
ของท่านนบีทำให้พวกเขาต้องพบกับความพ่ายแพ้ อัลลอฮ์ได้กล่าวว่า ใน(ซูเราะห์อัลอิมรอน อายัตที่
:128)

لَيْسَ لَكَ مِنَ الْأَمْرِ شَيْءٌ أَوْ يَتُوبَ عَلَيْهِمْ أَوْ يُعَذِّبُهُمْ فَأِنَّهُمْ ظَالِمُونَ

ความว่า : ไม่มีสิ่งใดเป็นสิทธิของเจ้า (มุฮัมมัด) จากกิจการเหล่านั้นหรือไม่มีพระองค์จะทรง
อภัยโทษแก่พวกเขาหรือลงโทษพวกเขาเพราะพวกเขานั้นคือผู้อธรรม

หลายๆตัวอย่างในอัลกุรอานที่อธิบายถึงการศรัทธาของอัลกุรอานให้กับท่านนบี (ศ.ล) เพื่อ
ประชาชาติของท่านได้ ทางชีนา นูรอียะฮ์ และพาแห่งความสุขในโลกนี้และโลกหน้า อันเนื่องมาจาก

¹⁴ ประวัติท่านนบี ซีเราะห์ต้นนาบาวีอะห์ สงครามอุฮุด

มารยาทแบบอย่างของท่านบี (ศอล) ดังความหมายฮาดิษที่ว่า: ฉันถูกแต่งตั้งเป็นรอซูลถูกลดละยเพื่อความสะดวกของมารยาท และในความหมายฮาดิษอีกบทหนึ่งว่า :ท่านนบี (ศอล) ได้สัญญาว่าพวกเขาจะเข้าสวรรค์ไม่ได้ นอกจากว่าจะต้องมีมารยาทให้ดีงาม

คุณลักษณะทั้งหมดเป็นกฎกติกาความเป็นบ่าวของอัลลอฮ์ที่ดีเลิศและเชิญชวนสู่ความเป็นมารยาทที่ดีงาม ดังนั้นจะเห็นได้ว่าท่านรอซูลถูกลดละย (ศอล) เป็นคนอ่อนโยนที่สุด เป็นที่กล้าที่สุดเป็นคนที่ยุติธรรมที่สุดและเป็นคนที่ให้อภัยมากที่สุด ชีวิตของท่านไม่เคยจับมือผู้หญิงนอกจากผู้ที่เป็นภรรยาและญาติที่ไม่อนุญาตแต่งงาน¹⁵

ท่านนบี (ศอล) มีลักษณะพึงตัวเองเป็นที่รู้จักกันในบรรดาชาวมักกะห์และเหล่าบรรดาซอฮาบะห์ว่าท่านนบีเป็นช่างเย็บรองเท้าเย็บผ้าและช่วยเหลืองานบ้านหันเนื้อทำครัวช่วยแม่บ้าน และเป็นที่รู้จักกันว่า ท่านนบีเป็นคนซื่อซื่อไม่พยักหน้าใส่ใคร ตอบรับคำพูดของผู้เป็นทาสและผู้คนอิสราภาพ รับของที่เป็นของขวัญ (hidayah) ถึงแม้ของที่มอบให้นั้นเป็นนมครึ่งแก้วแต่ท่านนบีไม่รับของบริจาค (sodakah) ท่านนบีไม่ถูกที่จะตอบคำถามผู้เป็นทาสและคนจน ท่านจะ โกรธเพื่ออัลลอฮ์และจะไม่โกรธเพื่อตัวเอง ท่านนบีได้ปฏิบัติคำสั่งสังฆกรรมของอัลลอฮ์ถึงบางครั้งผลร้ายจะกลับมาสู่ตัวเองหรือมาสู่แก่บรรดาซอฮาบะห์

มารยาทของท่านบีตอบรับคำเชิญชวนกินวาสิมะฮ์เยี่ยมคนไข้และส่วนสน ใจไปอุโบรความกล้าของท่านนบีเดินคนเดียวไม่มีคนอุ้มกันและเป็นผู้คนที่มีความมั่นใจเป็นคนเรียบง่ายแต่งกายเรียบร้อยชอบน้ำหอมไม่ชอบกลิ่นฉุน พาหนะของท่านนบีบางครั้งก็ขี่ม้า บางครั้งก็เป็นลา บางครั้งก็เดินเท้า บางครั้งก็ไปเยี่ยมคนไข้ท้ายเมืองนั่งกับคนจนให้เกียรติกับคนที่มีมารยาทอันประเสริฐ

ท่านนบีเป็นคนที่รับผิดชอบบางครั้งแต่ท่านนบีจะพูดความจริงหัวเราะแต่หัวเราะไม่ใช่อย่างที่เราใจ และท่านนบีได้เล่นในสิ่งที่อนุญาตเช่น แข่งวิ่งกับครอบครัว และท่านนบีจะไม่หมดเวลากับสิ่งไร้สาระนอกจากทำงานเพื่ออัลลอฮ์ (ช.บ) และไม่เคยดูถูกคนจนที่ร่วมสมัยกับท่านแต่ท่านนบีจะเชิญทุกอย่างเพื่ออัลลอฮ์ (ช.บ) ¹⁶ ดังนั้นอัลลอฮ์ได้ รวบรวมประวัติ sirahของท่านนบีเป็น sirah ประวัติศาสตร์ที่เล่าถึงทั้งในด้านการเมือง, การเรียนศาสนา, และอื่นๆ ทั้งๆที่คนอุมมี (คือไม่รู้จักรการเขียน และการอ่านและเขียนซึ่งท่านนบีมาจากเผ่ากลุ่มไม่เรียนรู้จากทะเลทรายเป็นคนจนเลี้ยงแพะแกะเด็กกำพร้า พ่อและแม่ แต่ความประสงค์ของอัลลอฮ์ได้รวบรวมมารยาทอันดีงามรวมทั้งหมดแก่ท่านนบี (ศอล) ตามเส้นทางที่เที่ยงตรงและนำมาสู่ความสำเร็จในโลกนี้และโลกหน้า

¹⁵ Ihya' Ulumuddin, 3:34-37.

¹⁶ Ibid, 77.

2.7 งานเอกสารที่เกี่ยวข้อง

พริพันธุ์ สังข์เรือง (2549 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อโครงการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของเทศบาลตำบลแม่ริม อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยด้านบุคคลและเศรษฐกิจนั้นคือ อาชีพ ระดับการศึกษา และระดับรายได้ของประชาชน มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชากรในการดำเนินโครงการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของเทศบาลตำบลแม่ริมเนื่องจากพบว่าประชากรที่มีระดับการศึกษาที่ต่ำกว่าระดับอนุปริญญา ส่วนใหญ่มีอาชีพรับจ้างทั่วไป เป็นเกษตรกร ประกอบธุรกิจส่วนตัว หรือเป็นพนักงานระดับล่างของบริษัทเอกชน ซึ่งมีรายได้น้อย ทำให้ประชาชนกลุ่มนี้มีเวลาเข้ามามีส่วนร่วมในโครงการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของเทศบาลตำบลแม่ริมน้อยมาก เนื่องจากเวลาส่วนใหญ่ของประชากรกลุ่มดังกล่าวได้ถูกนำไปทำงานเพื่อหารายได้ในการจุนเจือตนเองและครอบครัวมากกว่า

ทิพากร ชิวสกุลยง (2555 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของนักเรียนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในโรงเรียนธีรภานท์ อำเภอบ้านโฮ่ง จังหวัดลำพูน

ผลการศึกษาพบว่า

- 1) การมีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของนักเรียนแกนนำอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนของนักเรียนสมาชิกอยู่ในระดับมาก
- 2) ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของนักเรียนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด พบว่า
 - 2.1) ปัจจัยส่วนบุคคล สถานภาพครอบครัวของนักเรียนแกนนำมีความสัมพันธ์กับระดับการมีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด แต่ปัจจัยส่วนบุคคลของนักเรียนสมาชิกไม่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด
 - 2.2) ปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกของนักเรียนแกนนำและนักเรียนสมาชิกส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในระดับมากที่สุด
- 3) สภาพปัญหาที่พบคือ มีนักเรียนกลุ่มเสี่ยง สำหรับแนวทางในการแก้ไขปัญหาคือผู้บริหารโรงเรียนเปิดโอกาสให้นักเรียนทุกคนเข้ามามีส่วนร่วมโดยเป็นส่วนหนึ่งในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนส่งผลให้ครูและหน่วยงานภาคียาเสพติดส่งเสริมให้นักเรียนแกนนำสามารถทำกิจกรรมป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดและเปิดโอกาสหรือผลักดันให้นักเรียนสมาชิกเข้าร่วมกิจกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในโรงเรียน

จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องดังกล่าวข้างต้นแล้วสามารถกำหนดกรอบแนวคิดของการศึกษา เรื่องการมีส่วนร่วมของครูในการป้องกันการแพร่ระบาดของยาเสพติดในสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดยะลา ได้ดังนี้ คือ

- 1) การมีส่วนร่วมของครูในโรงเรียนเอกชนประกอบด้วย การมีส่วนร่วม 4 ประการสำคัญ คือ
 - 1.1) การมีส่วนร่วมในการสำรวจปัญหาสาเหตุ ตลอดจนแนวทางแก้ไข
 - 1.2) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเลือกแนวทางและวางแผนดำเนินกิจกรรม
 - 1.3) การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานตามแผน
 - 1.4) การมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล

(Imam Ghazali, 1990. 3/72) ท่านได้สรุปว่า: สำหรับคำนิยามเฉพาะของจริยศาสตร์อิสลามก็คือ ศาสตร์ที่ประมวลไว้ด้วยเรื่องของคำพูด การกระทำ ที่จำเป็นจะต้องตั้งอยู่บนมูลฐาน กฎเกณฑ์ กติกา มารยาท ที่สอดคล้องและสัมพันธ์อย่างแนบแน่นกับคัมภีร์ของอัลลอฮ์ และแนวทางปฏิบัติของท่าน ศาสดามุฮัมมัด จริยธรรมจึงไม่ได้เป็นเพียงส่วนหนึ่งของศาสนาแต่เป็นแก่นแท้ เป็นจิตวิญญาณของ อิสลาม จากหลักฐานในสาตินบพหนึ่งซึ่งให้ความหมายว่า: มีเสาะหาบะของท่านนบีมาถามท่านหญิงอาอี ชะห์เกี่ยวกับอัลลากคือมารยาทของท่านนบีคืออัลลลอฮ์ฮูอะลัยฮิวะซัลลัมท่านหญิงอาอีชะห์ตอบว่าอัลกรุ อ่าน¹⁷ ท่านอิหม่ามฆอซาลีได้กล่าวในหนังสือ อิหะอ์อูลุมุดดีนว่า: ท่านนบีคืออัลลลอฮ์ฮูอะลัยฮิ วะซัลลัมเป็นคนที่โอบอ้อมมากที่สุดเป็นคนกล้า ให้ความยุติธรรม ให้อภัยและจะไม่สัมผัสมือสตรีที่ไม่ อนุญาตแต่งงานสิ่งที่ควรและจำเป็นที่จะต้องปฏิบัติคือพยายามเลียนแบบมารยาท นบีมุฮัมมัดบคืออัล ลลอฮ์ฮูอะลัยฮิ วะซัลลัมไม่ว่าจะอยู่ตามลำพังหรือจะอยู่กันหลายคน¹⁸

ชัยบิคุฎฏ ร่อฮิมะฮ์อัลลอฮ์ กล่าวว่า “จุดเริ่มของการคะวะฮ์ในปัจจุบันก็คือ จุดเริ่มของยุคแรก แห่งการเผยแพร่อิสลาม ซึ่งก็คือ จะต้องมียุคหนึ่งที่ยึดมั่นศรัทธาในอิสลามและปฏิญาณตนว่าไม่มี พระเจ้าอื่นใดนอกจากอัลลอฮ์ มุฮัมมัดเป็นร่อซูลของอัลลอฮ์ และพวกเขาจะต้องเชื่อฟังอัลลอฮ์เพียงองค์ เดียวเท่านั้น ทั้งอำนาจการปกครองอาณาจักรและตัวบทกฎหมาย และพวกเขานำสิ่งนี้ไปปฏิบัติใช้ชีวิต จริง หลังจากนั้นก็เผยแพร่พยายามนำเอาหลักการสากลนี้เผยแพร่ไปบนหน้าผืนแผ่นดิน เพื่อเป็นการ ปลดปล่อยมนุษย์”

อิหม่ามอัลมาดูดี ร่อฮิมะฮ์อัลลอฮ์ กล่าวว่า “แท้จริงการสถาปนาค่อลีฟะห์บนหน้าผืนแผ่นดินมี ความสำคัญมาก และมีความสำคัญเป็นที่สุดในระบบอิสลาม ทุกคนที่มีอิหม่ามศรัทธาต่ออัลลอฮ์และร่อ ซูลของพระองค์และปฎิอิสลามเป็นศาสนา การงานของเขาจะไม่สิ้นสุดจนกว่าเขาจะต้องทุ่มเทพลังกำลัง ของเขาเพื่อให้ชีวิตของเขาทั้งหมดเข้าไปอยู่ในบ้านหลอมแห่งอิสลาม และเมื่อเป้าหมายอันสูงส่งนี้ไม่

¹⁸ เป็นคำกล่าวของอิกการบตี มหาวิทยาลัยฟาฏอนีในวันปฐมนิเทศ 28/7/2558

สามารถเกิดขึ้นได้วันแต่ต้องอาศัยความพยายามหรือความอดสาหัสของคนหลายคน (หรือของญะมาอะฮ์) ดังนั้นก็จำเป็นต้องมีญะมาอะฮ์ที่ดีขึ้นบนหน้าผืนแผ่นดิน เป็นญะมาอะฮ์ที่ศรัทธามั่นในอุดมการณ์แห่งสังฆกรรมเป็นญะมาอะฮ์ที่ดูแลรักษาสังฆกรรม และต้องบริหารจัดการต่างๆด้วยความจริงใจ และจริงจังและอย่างสุดความสามารถโดยไม่มีวาระใดๆซ่อนเร้นขอสาบานต่ออัลลอฮ์ ถ้าหากบนหน้าผืนแผ่นดินนี้มีผู้ศรัทธามั่นในอัลลอฮ์เพียงผู้เดียว ก็ไม่เป็นที่อนุญาตสำหรับเขาที่เขาจะยอมรับหรือปล่อยให้ระบบที่ไม่ถูกต้อง (ระบบญาลิยะฮ์) เข้ามาครอบงำเขา เขาไม่มีทางเลือกใดนอกจากหนทางเดียวเท่านั้น ซึ่งก็คือเขาจะต้องเรียกร้องเชิญชวนมนุษย์ทั้งหมดไปสู่วิถีชีวิตหรือการดำเนินชีวิตที่อัลลอฮ์พอใจ ถึงแม้จะไม่มีใครตอบรับการเชิญชวนของเขาเลยก็ตาม (เขาก็จะต้องทำ) เพราะแท้จริงการที่เขายืนหยัดอยู่บนหนทางอันเที่ยงตรง (ชีรอตุลมุสตะกีม) และยังเรียกร้องเชิญชวนมนุษย์อยู่ตลอด จนกระทั่งเขากลับไปพบกับอัลลอฮ์การทำอย่างนี้ดีกว่าเป็นพันครั้งที่เขาจะเบี่ยงเบนไปจากแนวทางอันถูกต้องแล้ว ไปสนุกสนานเริงเริงกับสิ่งจอมปลอมกับคุณยาที่ไร้จุดหมาย

Muhammad al-saiyid al-wakeel, (1991 : 6-7) ท่านได้กล่าวว่า: บททดสอบในวันนี้ แส่นสาหัส กับการประกาศของศัตรูหรือมารร้ายกับลูกหลานของเรา แต่นั่นไม่ใช่แปลกสำหรับอิสลามที่อัลลอฮ์เลือกมาเป็นบททดสอบ เพื่อให้เราทุกคนค้นคว้าและเคลื่อนไหวในการเผชิญหน้ากับศัตรูที่มองเห็นและมองไม่เห็น แต่ที่น่าแปลกใจในหมู่มุสลิมเองได้ร่วมมือกับพวกเขาเหล่านั้น สิ่งที่สามารถฝ่าฝืนอุปสรรคนี้ได้คือความอดกลาส(ความบริสุทธิ์ใจ) ความจริงใจ เหมือนกับท่านนบี(ซ.ล) ได้ฝากข้อคิดให้กับท่าน ฮาบาชะรีน ซึ่งให้ความหมายว่า การคุมเรือของฮาบาชะรีน บนเส้นทางทะเลที่มีทั้งลำบาก ท่ามกลางน้ำลึกเส้นทางแสนไกล ดังนั้น สิ่งที่ไม่ได้ คือ ต้องทำงานด้วยความอดกลาส

ด้วยเหตุนี้ การดูแลการอบรมคนนั้นไม่ว่าจะอยู่ในระดับไหน ทางออกที่ศาสนาอิสลามได้ตระหนัก คือ เรื่องความจริงใจ ความอดกลาส ซึ่งเป็นทางออกทั้งหมดของอุปสรรคในการเชิญชวนมนุษย์ในการทำความดี

Said Hawa,(1984: 114-115) ได้กล่าวว่า คุณธรรมจริยธรรมเป็นคุณลักษณะของผู้ศรัทธามีดังนี้

1. ในการใช้ชีวิตของเรา เช่น การทำศาสนกิจเสริมในเรื่องการถือศีลอด การเยี่ยมสุสาน การอ่านอัลกุรอานทุกวัน การอ่านบทดุอาร์ทุกวัน การละหมาด 5 เวลาที่มีสติ การช่วยเหลือสังคม จัดสิ่งขัดขวางบนถนน และอื่นๆ ห่างไกลในสิ่งที่ไม่ดีและสิ่งที่ผิดหลักการทางศาสนาอิสลาม
2. การเข้าหาผู้อื่น การทำความดีต่อพ่อแม่และญาติมิตรสหาย เด็กกำพร้า แม่หม้าย การให้ความช่วยเหลือผู้อื่น การเยี่ยมคนป่วย ไม่พูดเรื่องคนอื่น มองโลกในแง่ดี ทักทายด้วยการให้สลาม หรือส่งยิ้มให้แก่กัน การขออนุญาตก่อนเข้าบ้านผู้อื่น มอบของรางวัลให้กับพี่น้อง

3. ผู้ศรัทธาไม่หึงขโมย ไม่เอาเปรียบผู้อื่น ไม่พูดคุยเรื่องคนอื่น ไม่คุยเรื่องไร้สาระ จิตมั่นคงไม่ริบร้อน ไม่หวั่นไหว ใจเย็น ไม่สวมนใส่สิ่งต้องห้าม
4. การปฏิบัติศาสนกิจที่เริ่มด้วยกับจิตใจที่ศรัทธาและมั่นคง ไม่โลภมาก มีความพอเพียง กลัวกับการถูกลงโทษต่ออัลลอฮ์ มอบหมายให้กับอัลลอฮ์ จริงจังกับอัลลอฮ์ทุ่มเทเพื่ออัลลอฮ์ในการทำงานทุกอย่าง จึงเกิดเป็นมารยาทที่ดีงาม
5. คุณลักษณะของความเป็นผู้นำ คือ มีความรับผิดชอบ ชอบบริการสังคม ไม่ชอบวางตัวในตำแหน่ง มีการจัดระบบให้เป็นระเบียบ มีคุณลักษณะความเป็นผู้นำ ชอบการทำงานมากกว่าพูดทำตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ให้ความสำคัญกับการทำงานเป็นทีม การมีหัวหน้า เช่น อีหม่ามกับผู้ตามในการละหมาด คำนว้าเพื่อความโปรดปรานของอัลลอฮ์ เพื่อพัฒนาตนเองและประชาชาติ

จากหลักการและเหตุผลดังกล่าว ทำให้เกิดงานวิจัยเรื่อง แนวทางการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของเยาวชนชมรมมัสบิดคารุลฮูดาบ้านรามง โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน ต.ปยุต อ.เมือง จ.ปัตตานี

บทที่ 3

บริบทชุมชน และชมรมดารุสซุลดาราม

3.1 ความเป็นมาของชุมชน

ตำบลปุด

ปุด เป็นเมืองที่มีภูมิหลังทางประวัติศาสตร์ เมื่อปี 2230 สมัยราชอาณาจักรมลายูปัตตานี ราชวงศ์ โกตามหาภิรมย์ (Kota Mahaliga) เชื้อมลายูลงการปกครองบ้านเมืองไม่เป็นปกติสุข ถึงสมัย เจ้าเมืองลองยูน มีพี่น้องต่างมารดา 3 คน คือ ระตูปะกาลังเจ้าเมืองสาขบุรี ราตูปุด และอาตารับ ลองยูน ได้สร้างมัสยิด คือ มัสยิดปีตุกรือบัน ปัจจุบันคือมัสยิดกรือเซะ ขณะที่กำลังสร้างมัสยิดจนจะเสร็จ ระตูปะกาลังเจ้าเมืองสาขบุรีผู้น้องได้ก่อการกบฏขึ้น ลองยูน ได้นำกองทัพบาไปปราบพวกกบฏ และเสียชีวิตลง ด้วยเหตุนี้ มัสยิดกรือเซะ จึงถูกทอดทิ้ง มิได้มีการสร้างต่อเติม เนื่องจากนายช่างผู้สร้างได้หายสาบสูญไปพร้อมกับสงครามกลางเมืองในคราวนั้น

หลังจากสุลต่านลองยูนถึงแก่กรรม เจ้าเมืองคนต่อมา คือ ระตูจระกันและราตูปุด ตามลำดับ ในสมัยที่ราตูปุดเป็นเจ้าเมืองปัตตานี ได้ย้ายที่ตั้งเมืองปัตตานีไปอยู่ ณ บ้านปุดชั่วระยะหนึ่ง ปัจจุบัน ยังคงมีซากกำแพงดินและไม้ไผ่ปลูกไว้บนเนินเป็นค่ายคูเมือง พอเห็นร่องรอยปรากฏอยู่บ้าง จึงนับได้ว่า ครั้งหนึ่งตำบลปุดมีฐานะเป็นเมืองหลวงแห่งราชอาณาจักรมลายูปัตตานี มีปราชญ์ผู้รู้มากมายเป็น พื้นฐานให้ชาวบ้านปุดในปัจจุบันมีการศึกษาอยู่ในเกณฑ์ที่ดี

ตำบลปุดมีพื้นที่โดยประมาณ 10.56 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 6,885.12 ไร่ อาณาเขต ติดต่อดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อกับตำบลบาราเฮาะ อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี
ทิศใต้	ติดต่อกับตำบลประจัน อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับตำบลสะควา อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับริมแม่น้ำปัตตานี

พื้นที่รับผิดชอบ

ตำบลปุดแบ่งการปกครอง 7 หมู่บ้าน มี 1,163 หลังคาเรือน มีองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 1 แห่ง แบ่งการปกครอง ดังนี้

หมู่ที่ 1 บ้านรามง	194	หลังคาเรือน
หมู่ที่ 2 บ้านรามง 2	60	หลังคาเรือน
หมู่ที่ 3 บ้านบาราเฮาะ	108	หลังคาเรือน
หมู่ที่ 4 บ้านบาราเฮาะ	97	หลังคาเรือน
หมู่ที่ 5 บ้านบาราเฮาะ	117	หลังคาเรือน
หมู่ที่ 6 บ้านสูงากาลี	200	หลังคาเรือน
หมู่ที่ 7 บ้านปุด	387	หลังคาเรือน

ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

สภาพภูมิประเทศ พื้นที่ในตำบลปุดเป็นที่ราบลุ่มริมฝั่งแม่น้ำปัตตานี พื้นที่ส่วนใหญ่จึงเหมาะแก่การเพาะปลูก เช่น ทำนา ทำสวน ทำไร่ เป็นต้น

สภาพภูมิอากาศ

ฤดูฝนเริ่มตั้งแต่กลางเดือนพฤษภาคมถึงกลางเดือนตุลาคมเป็นช่วงที่ลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ซึ่งเป็นลมร้อน และชื้นจากมหาสมุทรอินเดียพัดปกคลุมประเทศไทยทำให้มีฝนตกทั่วไป และในช่วงฤดูฝนยังมีความกดอากาศต่ำปกคลุมภาคใต้เป็นระยะ ๆ อีกด้วย จึงทำให้มีฝนตกมาก และเนื่องจากเป็นจังหวัดที่อยู่ทางด้านตะวันออกของภาคใต้จึงได้รับอิทธิพลจากมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือที่พัดผ่านอ่าวไทยทำให้จังหวัดนี้มีฝนตกมากในช่วงฤดูหนาวคือระหว่างเดือนพฤศจิกายน และธันวาคมอีกช่วงหนึ่งด้วยจึงนับว่าจังหวัดนี้มีฤดูฝนที่ยาวนาน ฤดูร้อนเริ่มตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ถึงกลางเดือนพฤษภาคมระยะนี้เป็นช่วงว่างของฤดูมรสุม หลังจากสิ้นฤดูมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือหรือฤดูหนาวอากาศจะเริ่มร้อนและอากาศจะร้อนจัดที่สุดในเดือนเมษายนและพฤษภาคมแต่ไม่ร้อนมากนักเนื่องจากภูมิประเทศเป็นคาบสมุทรอยู่ใกล้ทะเลกระแสน้ำและไอน้ำจากทะเลทำให้อากาศคลายความร้อนไปมาก

สภาพทางเศรษฐกิจ

องค์การบริหารส่วนตำบลปุด ได้มีนโยบายที่จะส่งเสริมการพัฒนาทางเศรษฐกิจให้กับประชาชนในพื้นที่ทั้งระบบเศรษฐกิจชุมชนและระบบเศรษฐกิจตลาด ส่งเสริมผู้ประกอบการรายย่อย การกระจายรายได้การผลิต

สินค้าท้องถิ่นเครือข่ายชุมชนพัฒนาด้านการเกษตรการตลาดรูปแบบต่าง ๆ การแปรรูปสินค้าช่องทางอาชีพใหม่ ระบบข้อมูล ระบบสารสนเทศเพื่อเปิดโอกาสการลงทุน พัฒนาทักษะในด้านการ

บริหารจัดการแก่ผู้ประกอบการ และนักธุรกิจในท้องถิ่นชุมชนการวิจัย และการพัฒนาจากผลการสำรวจ
ความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ) ปี พ.ศ 2560 รายได้เฉลี่ย 60,630.58 บาท ต่อคนต่อปี

การค้าขายในตำบลปุดถือเป็นอาชีพของของคนตำบลปุด เนื่องจากหมู่ที่ 6 บ้านสูงากาลิ และ
หมู่ที่ 7 บ้านปุด ตำบลปุด เป็นชุมชนขนาดใหญ่มีถนนสายปัตตานี – ยะลาตัดผ่าน ทำให้เกิดเป็นย่าน
ชุมชน ซึ่งคนในตำบลและประชาชนจำนวนมากทำการค้าขาย แต่ยังขาดตลาดกลางจำหน่ายสินค้า
องค์การ – บริหารส่วนตำบลปุดจึงเห็นสมควรสร้างตลาดกลางขึ้นมา 1 แห่ง และจัดสรรให้นักธุรกิจที่
สนใจเข้ามาลงทุน ค้าขาย โดยอยู่ในความดูแลขององค์การบริหารส่วนตำบลปุด

การประกอบอาชีพ

ประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรับจ้าง รองลงมาเป็นค้าขาย ชุมชนปุดมีการคมนาคมที่สะดวก
คนในชุมชนจึงไปรับจ้างในตัวเมืองเป็นจำนวนมาก และบางครอบครัวเข้าไปรับจ้างในประเทศมาเลเซีย
เพราะมีรายได้ที่ดีกว่า

การนับถือศาสนา

ประชากรตำบลปุดทั้งหมดนับถือศาสนาอิสลาม มีกิจกรรมทางศาสนาทุกวันศุกร์ มีสถานที่
ประกอบพิธีการทางศาสนา คือ มัสยิดมีจำนวน 11 แห่ง ในจำนวนนี้เป็นมัสยิดที่จดทะเบียน 4 แห่ง
คือ มัสยิดในชุมชนรามง บาราเฮาะ ปุดและสูงากาลิ

การศึกษา

ข้อมูลสถานศึกษาทุกระดับชั้นการศึกษาในตำบลปุด อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี ปีการศึกษา 2560
ซึ่งประกอบด้วยระดับการศึกษา 4 ระดับ

ระดับที่ 1 ระดับปริบาล – อนุบาล ประกอบด้วย ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หมู่ที่ 7 จำนวนนักเรียนทั้งหมด
40 คน โรงเรียนบำรุงอิสลาม หมู่ที่ 1 จำนวนนักเรียนทั้งหมด 280 คน

ระดับที่ 2 ระดับประถม ประกอบด้วย โรงเรียนบ้านรามง หมู่ที่ 1 จำนวนนักเรียนทั้งหมด 112 คน
โรงเรียนบำรุงอิสลาม หมู่ที่ 1 จำนวนนักเรียนทั้งหมด 647 คน โรงเรียนบ้านบาราเฮาะ หมู่ที่ 4 จำนวน
นักเรียนทั้งหมด 202 คน โรงเรียนชุมชนบ้านปุด หมู่ที่ 7 จำนวนนักเรียนทั้งหมด 674 คน

ระดับที่ 3 ระดับมัธยม ประกอบด้วย โรงเรียนบำรุงอิสลาม หมู่ที่ 1 จำนวนนักเรียนทั้งหมด 1509
คน โรงเรียนปุดประชารักษ์ หมู่ที่ 6 จำนวนนักเรียนทั้งหมด 493 คน

ระดับที่ 4 สถาบันปอเนาะ ประกอบด้วย โรงเรียนสอนอัลกุรอาน หมู่ที่ 7 จำนวนนักเรียนทั้งหมด 145 คน โรงเรียนกีรออาตี หมู่ที่ 5 จำนวนนักเรียนทั้งหมด 50 คน รวมประชากรทั้งหมด 4,062 (ที่มา : ทะเบียนงานอนามัยเฉลิมพระเกียรติตำบลบุยุคลอำเภอเมืองจังหวัดปัตตานี)

ชุมชนรามง

ชุมชนรามง เป็นชุมชนหนึ่งที่อยู่ในหมู่ที่ 1 ตำบลบุยุคล อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี ติดถนนใหญ่สายปัตตานี-ยะลา ชื่อชุมชนรามง มาจากชื่อต้นไม้ชนิดหนึ่งชื่อว่าต้นรามง จากนั้นมาหมู่บ้านรามงเป็นที่รู้จักของคนในแถบนี้ คนในชุมชนรามงนับถือศาสนาอิสลาม 100% จำนวนครัวเรือนประมาณ 205 ครัวเรือน มีประชากรทั้งหมด 1,070 คน ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพค้าขาย ทำสวน ทำไร่ และรับจ้าง และมีมัสยิดคารุลฮุดดารามง เป็นสถานที่ปฏิบัติศาสนกิจและอบรมสั่งสอนสับบุรุษให้อยู่ในหลักการของศาสนาอิสลาม

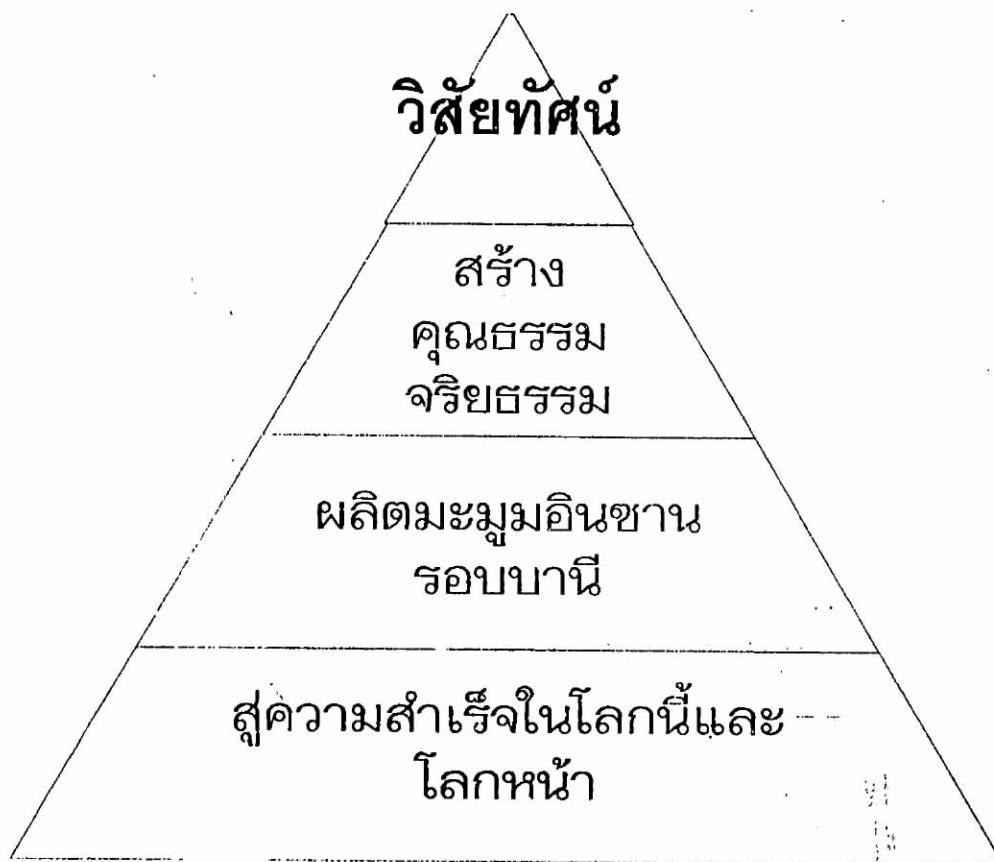
นอกจากนี้ ในชุมชนยังมีต้นทุนต่างๆ เช่น มีสถาบันการศึกษา(ปอเนาะ) ที่ได้รับการยอมรับของชุมชนทั้งในและนอก มีผู้รู้ในชุมชนหลายคน(อุลามาย)ในระดับประเทศและโลกซึ่งเป็นที่ปรึกษาของเยาวชนในชุมชน และมีผู้มีการศึกษาระดับปริญญาเอก มีแหล่งเรียนรู้(มัจลิสฮัลมี)ที่เปิดบริการให้คนในชุมชนและชุมชนทั่วไป เป็นชุมชนที่มีเยาวชนเล่นฟุตบอลทุกบ่ายใส่ชุดแต่งกายที่ปิดเอวรัด มีผู้นำหมู่บ้านได้รับผู้ใหญบ้านดีเด่น มีผู้นำที่ให้บริการแก่ชุมชนในและนอก(สว.ปน. อธิการบดี มพน. ผู้จัดการมาดีนาตุสสลาม) สิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นส่วนเป็นทุนที่นำไปสู่การร่วมทบทวนของคนในชุมชนเพื่อให้เห็นศักยภาพของทรัพยากรมนุษย์ในหมู่ที่ที่เอื้อต่อการนำไปสู่การสร้างเยาวชนของมัสยิดบ้านรามงได้เป็นอย่างดี

3.2 มัสยิดคารุลฮุดดารามง

มัสยิดคารุลฮุดดารามงตั้งอยู่ในหมู่ที่ 1 ตำบลบุยุคล อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี อยู่ติดถนนใหญ่สายปัตตานี-ยะลา การบริหารงานของมัสยิดคารุลฮุดดาเป็นมัสยิดแม่ดูแลมัสยิดรอบข้าง 5 แห่ง แบ่งได้เป็นโซน 4 โซน คือ โซนลากอบาตอ โซนปอเนาะกาแลจิง โซนลาตอ และโซนรามงใน

มัสยิดคารุลฮุดดารามง ก่อตั้งขึ้นในปี 2519 มีอิหม่ามมัสยิดมาแล้วจำนวน 3 ท่าน โดยอิหม่ามคนแรก คือ ท่านฮัจยี อับดุลลอฮ์ กะตุแป คนที่ 2 ท่านฮัจยี อับดุลฮาเล็ม ราโมง ต่อมาในปี 2544 จนถึงปัจจุบัน คือ ท่านอับดุลอาซี กะตุแป

มัลลิกตาธุตตามีวิสัยทัศน์ คือ สร้างคุณธรรมจริยธรรมผลิตมะมูม(สำปฐ)อินชานรอบ
บานี้(คนที่เลื่อมใสศรัทธาต่ออัสถลอสถลอส) สู่ความสำเร็จในโลกนี้และโลกหน้า

แผนงานมัสยิด มีเป้าหมายเพื่อดูแลและบูรณหรือสัปรุหมมัสยิด การอ่านคุตบะห์ สอนศาสนา(กิตาบ) ดูแลตาดีกา ดูแลกีรออาตี ดูแลชมรมเยาวชน จัดการระบบซากาต ดูแลเด็กกำพร้า แม่หม้าย และมูลนิธิ(มุสลิมใหม่) ดำเนินการด้านกองทุนสวัสดิการ

นอกจากนี้ บทบาทหนึ่งที่สำคัญของมัสยิด คือ มัสยิดดูแลชมรมดารุสสุดารามง โดยอยู่ภายใต้โครงสร้างการดูแลของกรรมการมัสยิดฝ่ายกิจกรรม ชมรมจะมีบทบาทในการดำเนินกิจกรรมต่างๆเพื่อเสริมสร้างด้านจิตวิญญาณ คือ ซาเลาะห์ อบรม กิยามุลลัย แก้วขในเดือนรอมฎอน บรรยาย กิจกรรมทั้งหมดมีเป้าหมายหลัก คือ สร้างคุณธรรมจริยธรรมทำให้เยาวชนเป็นที่ยอมรับในชุมชนระดับหนึ่ง การทำงานของชมรมพอมีจุดเด่นให้เห็น คือ เยาวชนส่วนใหญ่ห่างไกลยาเสพติด เนื่องจากมัสยิดดูแลอย่างทั่วถึง

การบริหารงานมัสยิดและสัปรุหมเพื่อให้งานมัสยิดอยู่ในความเรียบร้อยซึ่งตามหน้าที่ที่อิมามจะเลือกคณะกรรมการรับผิดชอบในแต่ละฝ่ายที่รับผิดชอบ ดังนี้

1. ฝ่ายอิบาดัต(ฝ่ายศาสนา) รับผิดชอบให้ผู้คนในหมู่บ้านมาละหมาด 5 เวลา และละหมาดวันศุกร์ และกิจกรรมอื่นๆ เช่น การละหมาดกียามตอนกลางคืน การถือศีลอดของภาคบังคับและสมัครใจรวมถึงการเอะติกาฟ การละหมาดวันอีด ซึ่งกิจกรรมเหล่านี้มีการทำงานร่วมกับ

ชมรมคารุลสุคารามง เสมือนชมรมเป็นผู้ปฏิบัติและบริหารร่วมกับมัสยิด แต่ชมรมจะเป็น
เยาวชน ในส่วนของเยาวชนก็จะมีกิจกรรมและตาราง โดยเฉพาะใน โอกาสวันสำคัญของ
ศาสนาอิสลามก็จะร่วมกันกับฝ่ายของมัสยิด

2. ฝ่ายกิจกรรม รับผิดชอบงานด้านกิจกรรมต่างๆของมัสยิด รวมทั้งการดูแลเยาวชน นับเป็น
ฝ่ายที่สำคัญอย่างยิ่ง โดยทางมัสยิดได้กำหนดให้กรรมการมัสยิดฝ่ายกิจกรรมเป็นคนเดียวกัน
กับหัวหน้าฝ่ายเยาวชนของชมรมคารุลสุคารามง ทำให้ง่ายต่อการทำงาน เพราะหัวหน้าฝ่ายจะ
ได้นำข้อมูลของเยาวชนเพื่อไปเสนอในที่ประชุมของกรรมการมัสยิดได้ทันทีและรวดเร็ว ทำ
ให้โครงการต่างๆที่เยาวชนเสนอจะได้รับการอนุมัติและสามารถดำเนินการได้จริง
3. ฝ่ายบริการสังคม จะรับผิดชอบควบคู่กับฝ่ายบริการสังคมของชมรม เพื่อขับเคลื่อนการ
ทำงานของมัสยิดทั้งหมด โดยกรรมการมัสยิดทุกฝ่ายจะทำงานควบคู่กับกรรมการชมรม อย่าง
ที่ท่านอิหม่ามมัสยิดคารุลสุคาได้ตั้งนโยบายว่า คนรุ่นใหม่จะต้องมาทดแทนคนรุ่นเก่าที่กำลังจะ
หมดวาระการทำงาน
4. ในส่วนหัวหน้าฝ่ายอื่นๆเช่น ฝ่ายสวัสดิการ ฝ่ายเศรษฐกิจ ฝ่ายอาคารสถานที่ ฝ่ายความปลอดภัย
และฝ่ายดูแลทรัพย์สินของมัสยิด จะมีกรรมการฝ่ายของชมรมมาประกอบเพื่อทำงานบริการ
สังคมโดยไม่หวังผลกำไรหรือผลประโยชน์

โดยสรุป การบริหารของมัสยิดมีการดึงเยาวชนของชุมชนรามาเป็นหนึ่งในทีมงาน
กรรมการแต่ละฝ่ายงานของมัสยิด ซึ่งจะนำไปสู่การสร้างความเข้าใจในการทำงานในบทบาทหน้าที่
การเป็นผู้นำของเยาวชนในอนาคต เป็นการเปิดโอกาสให้เยาวชนมาฝึกหัดและมีส่วนร่วมในการแสดง
ศักยภาพของตนเองในการทำงานเพื่อส่วนรวม

ระบบการทำงานของมัสยิด จะมีการประชุมของกรรมการมัสยิดประจำเดือน โดยมีผู้เข้าร่วม
เป็นกรรมการมัสยิดและตัวแทนของคณะกรรมการชมรม โดยเฉพาะการร่วมประชุมในเรื่องปฏิทิน
กิจกรรมของชมรม แผนของชมรมเพื่อให้กรรมการมัสยิดรับทราบ ร่วมติดตามงาน ร่วมให้
ข้อเสนอแนะ ร่วมหาแนวทางแก้ปัญหาของการดำเนินงานของชมรมคารุลสุคารามง โดยเฉพาะเมื่อมี
งานวิจัย สกว มาร่วมกับชมรมทำให้การทำงานของชมรมเดินไปตามลำดับขั้นตอนจนสามารถบรรลุ
วัตถุประสงค์ที่วางไว้ และทำให้กิจกรรมต่างๆของเยาวชนมีความสมบูรณ์มากขึ้น บางแผนมีการปรับ
เพิ่มกิจกรรมเพื่อนำไปสู่การสร้างคุณธรรมจริยธรรมเยาวชนอย่างยั่งยืน

3.3 ประวัติ และการบริหารชมรมดารุสสุदारามง

1) ประวัติความเป็นมาของผู้ก่อตั้งชมรมดารุสสุदारามง

เนื่องด้วยสภาพสังคมในปัจจุบันจะเห็นได้ว่ามนุษย์นั้นถูกกลืนด้วยวัตถุและความเจริญก้าวหน้าของเทคโนโลยีและสื่อต่างๆพร้อมกับวัฒนธรรมตะวันตกตลอดถึงสิ่งเสพติดที่เข้ามามีบทบาทต่อชีวิตครอบครัวและเยาวชนเป็นอย่างมาก ในขณะที่สังคมโลกได้พัฒนาทางด้านวัตถุอย่างสุดโต่งแต่ในด้านจิตวิญญาณถูกปล่อยปละละเลยให้ตกต่ำเสื่อมเลวอย่างน่าวิตก เป็นเหตุให้เยาวชนซึ่งเป็นกำลังของชาติที่ได้รับผลกระทบโดยตรงจากอิทธิพลดังกล่าวด้วย แต่ถึงอย่างไรเยาวชนมัสยิดดารุสสุदारามงได้รับการอบรมและปลูกฝังความเข้าใจถึงคุณธรรมจริยธรรมตลอดจนการปฏิบัติต่างๆตามแบบฉบับของศาสนาอิสลามและได้ตระหนักถึงภัยของยาเสพติดและสิ่งมีนเมาต่างๆที่ทำให้เยาวชนห่างเหินจากคุณธรรมจริยธรรมพร้อมกันนั้นสื่อต่างๆที่มีอิทธิพลอีกทางหนึ่งก็สร้างผลกระทบต่อเยาวชน สังคม และประเทศชาติ โดยตรง

จากแนวคิดของท่านอิหม่ามมัสยิดดารุสสุदारามง (ท่านอับดุลอาซิ กะฎูแป) ที่จะพัฒนาลูกบ้านของตัวเองให้เจริญยิ่งขึ้น จึงมีการเรียกประชุมคณะกรรมการมัสยิดเพื่อก่อตั้งชมรมขึ้นมาและให้ชมรมอยู่ภายใต้การดูแลของมัสยิดดารุสสุदारามง เป้าหมายของการก่อตั้งชมรม คือ เพื่อพัฒนาชุมชนโดยการดูแลเยาวชนให้อยู่ในหลักการศึกษา สร้างคุณธรรมจริยธรรมด้วยกิจกรรมอบรมตริบียะห์และมีการจัดกิจกรรมที่หลากหลายเพื่อให้สมาชิกชมรมเข้าใจวิถีชีวิตแบบอิสลาม-ที่ถูกต้อง

ดังนั้น ชมรมดารุสสุदारามงจึงก่อตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 14/11/2544 ภายใต้มัสยิดดารุสสุदारามงโดยมีวัตถุประสงค์ คือ เพื่อยกระดับคุณธรรมจริยธรรมของเยาวชนในชุมชนและพัฒนาเยาวชนให้เป็นคนดี ยึดมั่นในศาสนาสร้างความเจริญให้กับสังคมและประเทศชาติ

และมีการคัดเลือกนายบาราง สาแม เป็นประธานชมรมคนแรก และปัจจุบัน คือ นายอับดุลบารี กาโฮง

ในช่วงแรก โครงสร้างการดำเนินการของชมรม มีที่ปรึกษาเป็นอิหม่ามและคณะกรรมการมัสยิด ภายในมีการบริหารโดยประธานชมรม รองประธาน และฝ่ายต่างๆประกอบด้วย 5 ฝ่าย (ฝ่ายวิชาการ,ฝ่ายอียาคะห์,ประชาสัมพันธ์,การเงิน และฝ่ายกีฬา) กิจกรรมของชมรมในช่วงแรกมี ดังนี้ กิจกรรมกีฬามูลดัย กิจกรรมฮาลาเกาะฮัลกูรฮาน กิจกรรมฮารีรายอ โรงเรียนตาดีกา จากนั้นมัสยิดดารุสสุदारามงได้ตระหนักถึงความสำคัญของชมรมในการขับเคลื่อนกิจกรรมต่างๆของเยาวชนสู่คุณธรรมจริยธรรม หลายๆกิจกรรมที่ทางชมรมได้ดำเนินการสามารถผลิตเยาวชนดารุสสุदारามงเป็นที่

พอใจของชุมชนในระดับหนึ่ง สามารถทำให้เยาวชนเป็นคนดีของสังคม เช่น มีการจัดอบรมจริยธรรม ค่าชดเชยที่ดิน ทักษะศึกษา กลุ่มศึกษาอัลกุรอาน (ฮาลาเกาะห์) อีมาเราะห์มัสยิด กีฬาสัมพันธ์ กิจกรรมตาดีกา กิจกรรมกรือฮาดี กิจกรรมวันฮีด กิจกรรมจิตอาสาพัฒนาหมู่บ้าน ซึ่งมีเยาวชนให้ความร่วมมือและมีความสามัคคี แต่อย่างไรก็ตามกิจกรรมเหล่านี้ก็ไม่ได้มีการดำเนินการที่ต่อเนื่องนัก ซึ่งจากการทบทวนเพื่อมาสู่การวิจัยในครั้งนี้ ทำให้เห็นว่า การดำเนินงานของชมรมตลอดช่วงที่ผ่านมา มีอุปสรรคหลายประการที่ทำให้การดำเนินงานของชมรมไม่สามารถขับเคลื่อนกิจกรรมที่ได้วางไว้ได้ เนื่องจากขาดความรู้ในการหางบประมาณสนับสนุนกิจกรรม ความร่วมมือของคนในชุมชน ขาดการสนับสนุนจากหน่วยงานท้องถิ่น บางกิจกรรมฝ่ายปกครอง และหน่วยงานท้องถิ่นไปดำเนินการเอง จนทำให้บางกิจกรรมชมรมมีความจำเป็นต้องหยุดดำเนินการ เช่น กิจกรรมศึกษาดูงานและค่ายอบรมจริยธรรม มีการปรับลดกิจกรรมลง แม้ว่าที่ผ่านมาคณะกรรมการมัสยิดบางคนมีความพยายามพูดคุยอย่างไม่เป็นทางการกับผู้ใหญ่บ้านและคณะกรรมการหมู่บ้านแล้ว และคณะกรรมการชมรมมีความพยายามหาแหล่งงบประมาณเพื่อมาสนับสนุนกิจกรรมของชมรมเพื่อบรรลุตามวัตถุประสงค์ของชมรม แต่ก็ไม่ได้ผล ซึ่งคาดว่าเกิดจากชุมชนยังขาดคนที่มีความรู้ความเข้าใจ การให้ความร่วมมือกับชมรม และเข้ามาสนับสนุนอย่างจริงจัง ซึ่งถือว่าเป็นอุปสรรคหลักของชมรม จึงทำให้มาการดำเนินงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นในครั้งนี้ โดยมีเป้าหมายหนึ่งเพื่อแนวทางการมีส่วนร่วมของเยาวชน นักรูทิจและชุมชนในการส่งเสริมจริยธรรมเยาวชนอย่างยั่งยืนต่อไป

ภายหลังการดำเนินงานวิจัย ได้นำมาสู่การปรับกระบวนการทำงาน วิธีคิดและการมีส่วนร่วมของชมรมอย่างมากมาย เช่น ด้านระบบการบริหารงานภายในที่มีการปรับเปลี่ยนโครงสร้างการบริหารที่เหมาะสมกับสถานการณ์และความต้องการของชมรมมากขึ้น รวมทั้งการดำเนินกิจกรรมที่มีแผนการทำงานที่ชัดเจน มีการจัดทำแผนรายปีของเยาวชนในชุมชนเพื่อดำเนินการต่างๆ (รายละเอียดตามภาคผนวก) มีชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม

2) แนวคิด

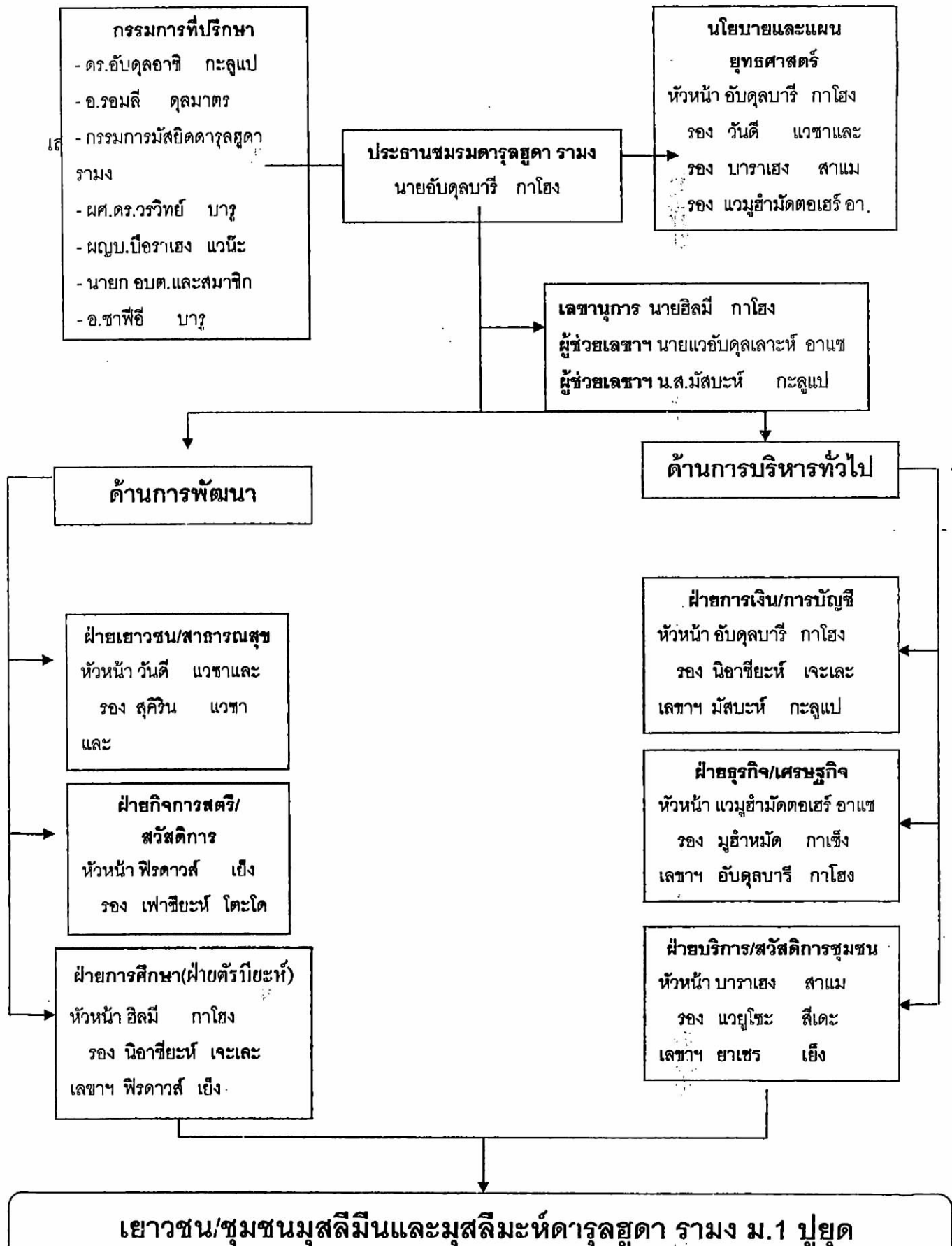
ชมคารูตศุดา รามง มีแนวคิดเพื่อพัฒนาเยาวชนในชุมชน ให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดี มีคุณธรรมจริยธรรม และจิตอาสาเพื่อสังคมอย่างยั่งยืน

3) โครงสร้างการบริหารงานของชมรมคารุญดารามง

การบริหารของชมรมคารุญดารามง มีโครงสร้างการบริหารงานที่ชัดเจน ประกอบด้วย ประธานชมรมคารุญดารามง กรรมการที่ปรึกษา ฝ่ายนโยบายและแผนยุทธศาสตร์ แบ่งเป็นด้านการบริหารทั่วไป ประกอบด้วย ฝ่ายการเงิน/การบัญชี ฝ่ายบริการ/สวัสดิการชุมชน ด้านการพัฒนา ประกอบด้วยฝ่ายเยาวชน/สาธารณสุข ฝ่ายกิจการสตรี/สวัสดิการ ฝ่ายการศึกษา

โครงสร้างการบริหารงานชมรมดารุสสุดา รามง

4) บทบาทฝ่ายต่างๆของชมรม

ด้านสำนักงานจะมี

- ด้านประชาสัมพันธ์ ชมรมประชาสัมพันธ์ให้ได้ทั่วถึงในทุกกระบวนการ และทุกระดับ โดย ส่วนของโดยส่วนของชุมชน ชมรมประชาสัมพันธ์ในบอร์ดประชาสัมพันธ์และประชาสัมพันธ์ หลังละหมาดวันศุกร์ในทุกวันศุกร์ ส่วนของเยาวชน ชมรมประชาสัมพันธ์ในกลุ่มฮาลาเกาะฮ์ ประจำกลุ่ม ฮาลาเกาะฮ์ฟุตบอลในทุกๆเช้าวันเสาร์ และในกลุ่มเฟส กลุ่มไลน์ต่างๆ
- ด้านจัดเก็บข้อมูล ชมรมมีการจดบันทึกการออกประวัติการเข้ามาเป็นสมาชิกของชมรม โดยมีหลักฐานสำเนาบัตรประชาชน และสำเนาทะเบียนบ้านเป็นรายบุคคล

ด้านฝ่ายเยาวชน

- ด้านกีฬา มีการจัดการแข่งขันฟุตบอลคารุสดาลีก อีกเราะฮ์ลีก และกีฬาระดับตาดิกา
- ด้านวิชาการ มีการจัดการบรรยาย อบรม และค่ายภาคฤดูร้อน
- ด้านกิจกรรมเวที มีการจัดเวทีวันฮารีรายอในทุกๆปีของรายอ2 มอบประกาศนียบัตรกิริออาตี และมอบประกาศนียบัตรผู้สำเร็จในระดับตาดิกา

ด้านฝ่ายกิจการสตรี

- ด้านวิชาการ มีการอบรมสัมมนา มีการแข่งขันการทำอาหาร กลุ่มฮาลาเกาะฮ์กูรอ่านและทัศนศึกษา
- ด้านกีฬา มีการจัดการแข่งขันวอลเลย์บอล เซร์บอล แบดมินตัน และกีฬาพื้นบ้าน
- ด้านสวัสดิการ ใ้การแนะนำเกี่ยวกับการศึกษา ให้ทุนการศึกษา และความช่วยเหลือเจ็บไข้ได้ป่วยตามความสามารถของชมรม

ด้านฝ่ายการศึกษา

- ด้านวิชาการทางการศึกษา มีการจัดอบรมสัมมนาให้ความรู้ในด้านการศึกษาในช่วงปิดภาคเรียนทั้งเยาวชนชายและหญิง

ด้านฝ่ายการเงิน

- ด้านบันทึกบัญชี รายรับ – จ่าย
- ด้านกองทุนฯ
- ด้านกิจกรรมการเงิน

ด้านฝ่ายธุรกิจ

- ด้านร่วมลงทุน
- จัดซื้อ – ขาย

ด้านฝ่ายสวัสดิการ

- ด้านชะกาดเพื่อทุนการศึกษา
- ด้านเด็กกำพร้า
- ด้านกิจกรรม(กุรบาน)
- ฮารีรายออิคิลฟิตรี

5) แหล่งงบประมาณ

- มัสยิดรับโครงการและพิจารณาอนุมัติงบประมาณตามกำลังจ่ายของมัสยิด
- ขอรับบริจาคจากชุมชนในหมู่บ้านเน้นร้านค้า
- ทางผู้ใหญ่บ้านพยายามหางบประมาณให้กับชมรมและมีการสนับสนุนอย่างเต็มที่
- สามารถดึงงบประมาณจากสำนักงานจังหวัด กรมแรงงาน
- งบประมาณจากการพัฒนา
- การจัดกิจกรรมต่างๆต้องมีการประชาสัมพันธ์ให้ทั่วถึงในส่วนนี้สามารถดึงงบประมาณจากประชาชนได้
- องค์การบริหารส่วนตำบลบุคล

บทที่ 4

วิธีการดำเนินงานวิจัย

3.1 สรุปกระบวนการวิจัย

โครงการวิจัย“แนวทางการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของเยาวชนชมรมมัสยิดคารุลสุคาบ้านรามง โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน”เรื่องนี้ เป็นงานวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม มีการออกแบบงานวิจัยอย่างเป็นขั้นตอน ตั้งแต่การเตรียมพร้อมนักวิจัยและชุมชน วิเคราะห์ข้อมูลและวางแผนปฏิบัติการ มีการปฏิบัติการทดลองในการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมเยาวชนให้มีความผูกพันกับมัสยิดเพื่อให้เยาวชนมีการเปลี่ยนแปลงจริยธรรมสู่ทางที่ดี โดยการทำกิจกรรมต่างๆที่ได้ร่วมวางแผนไว้ รวมทั้งนำเสนอผลการศึกษาจึงสามารถสรุปกรอบประเด็นวิจัยและกระบวนการดำเนินงานวิจัย ดังนี้

การศึกษาเรื่องนี้ ให้ความสำคัญ 3 ประเด็นหลัก คือ 1.การศึกษาบทบาทชมรมมัสยิดคารุลสุคา 2. ศึกษาคุณธรรมจริยธรรมของของเยาวชน 3. การมีส่วนร่วมของชุมชน ซึ่งแยกประเด็น ดังนี้

1. การศึกษาบทบาทชมรมมัสยิดคารุลสุคา จะศึกษาประเด็นที่เกี่ยวกับ แนวคิดการก่อตั้งชมรม เป้าหมายที่ก่อตั้ง กิจกรรมที่ดำเนินการ ผลที่ได้รับ ปัญหา สิ่งที่ชมรมควรแก้ไข ที่มาของงบประมาณของชมรม ความภาคภูมิใจหรือจุดเด่น จุดอ่อนของชมรม สวัสดิการ แนวทางการหารายได้ การมีบทบาทต่อมุสลิมะห์กับชมรม บทบาทในอนาคตของชมรม รูปแบบการแนะแนวต่อเยาวชนให้มีจริยธรรมคุณธรรม

2. ด้านคุณธรรมจริยธรรมของของเยาวชน จะศึกษาประเด็นที่เกี่ยวกับ การเปลี่ยนแปลงของเยาวชน ระดับกลุ่มเป้าหมายเยาวชนของชุมชน กิจกรรมและกระบวนการสร้างเยาวชน ความภาคภูมิใจหรือจุดเด่น จุดอ่อนของเยาวชน การทำให้เยาวชนผูกพันกับมัสยิดและทำเพื่ออัลลอฮ มีใช้เพื่อผลประโยชน์ส่วนตัว กิจกรรมปฏิบัติการเพื่อการพัฒนาเยาวชน

3. การมีส่วนร่วมของชุมชนอย่างยั่งยืน จะศึกษาประเด็นที่เกี่ยวกับ การมีส่วนร่วมของผู้นำสี่เสาหลักต่อกลุ่มเยาวชน การทำให้ผู้นำมีความรู้ สร้างสำนึกการเป็นมือบนคิกว่ามือล่าง ความร่วมมือของท้องถิ่น บทบาทเยาวชน บทบาทผู้นำต่อกลุ่มเยาวชน แนวทางการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อชมรม กิจกรรมปฏิบัติการเพื่อการพัฒนาเยาวชน

3.2 การออกแบบการวิจัย

การออกแบบการวิจัยเพื่อหาข้อมูล ความจริง ต่อข้อสงสัยในงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นในเรื่องนี้ ได้ดำเนินการวางแผนร่วมกับนักวิจัยร่วมกัน โดยแบ่งเป็นแผนดำเนินงานตั้งแต่ ขั้นตอนเตรียมพร้อมนักวิจัย และชุมชนขั้นวิเคราะห์ข้อมูลและวางแผนปฏิบัติการ ขั้นปฏิบัติการ และขั้นติดตามประเมินผล และนำเสนอผลการวิจัย และเน้นการออกแบบเพื่อตอบโจทย์วิจัยที่ต้องการศึกษาในหลายวิธีการ โดยเฉพาะการจัดเวทีระดมความคิดเห็น

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น เน้นโจทย์วิจัยชุมชน และดำเนินงานโดยนักวิจัยในชุมชนทั้งหมด ซึ่งจะต้องให้ความสำคัญกับการรับรู้ รับทราบ มีความเข้าใจในเป้าหมายร่วมของคนในชุมชนให้มากที่สุดเพื่อจะให้เกิดความร่วมมือและร่วมสร้างการเปลี่ยนแปลงให้เกิดขึ้นกับชุมชนตั้งแต่ต้น นอกจากนี้เพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย ทางโครงการวิจัยจึงใช้ “เวทีกิจกรรม” เป็นตัวนำในการเชื่อมร้อยคนในชุม และการออกแบบทั้งหมดเน้นให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้มีโอกาสนำเสนอความคิดเห็นของตนให้มากที่สุด ดังที่อัลลอสได้กล่าวไว้ในฐะระห่อาลอิมรอนอายะห์159 ซึ่งให้ความว่า: เข้าใจปรึกษาหารือในการงานของพวกเจ้าและจงมอบหมายการงานทั้งหมดแก่ข้าพระองค์

นอกจากนี้ ยังมีการออกแบบกระบวนการวิจัยด้วยการทดลองการปฏิบัติการศึกษาแนวทางการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของเยาวชนชมรมมัสยิดดารุสสุดาบ้านรามง โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนด้วยกระบวนการวิจัยทั้งหมด โดยสรุปดังนี้

1. ให้ทุกคนมีความเข้าใจความสำคัญและเป้าหมายร่วมของโครงการวิจัย พร้อมให้ความร่วมมือกับโครงการตลอดโครงการ ในขั้นตอนนี้ นักวิจัยได้ชี้แจงโครงการในมัสยิดของชุมชน เพื่อให้ทุกคนเห็นความสำคัญการดำเนินการของชมรม
2. มีการทบทวนการบริหารและการดำเนินงานของชมรมในอดีตในประเด็นต่างๆ
3. มีการวิเคราะห์ข้อมูลและวางแผนปฏิบัติการในกลุ่มเยาวชนรุ่นใหญ่และรุ่นเล็ก
4. มีการ SWOT ความภาคภูมิใจ จุดเด่น จุดอ่อน โอกาส อุปสรรค สิ่งที่ได้รับจากชมรมที่ผ่านมาเกี่ยวกับกลุ่มที่เกี่ยวข้องทั้งหมดในชุมชน
5. มีการประชุมเพื่อหาแนวทางการสนับสนุน งบประมาณ และหาแนวทางการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อชมรม บทบาทในอนาคตของชมรม
6. มีการศึกษาดูงานกิจกรรมเยาวชนของเยาวชนต่างพื้นที่
7. มีการปฏิบัติการร่วมกันผ่านกิจกรรมต่างๆ
8. มีการสรุปผลการดำเนินงานประจำเดือน ประชุมประจำปี และรายงานผลการวิจัย

3.3 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บข้อมูลในงานวิจัยครั้งนี้ ได้ดำเนินการอย่างเป็นขั้นตอนตามขั้นตอนการวิจัยที่ชุมชนร่วมกันออกแบบไว้ ซึ่งมีกิจกรรมตั้งแต่การศึกษาข้อมูล การวางแผน การปฏิบัติการ และสรุปร่วมกันเพื่อตอบโจทย์วิจัย รวมทั้งการใช้การสังเกตของทีมงานวิจัย รายละเอียดกิจกรรมดังนี้

1. เวทีทบทวนการบริหารและการดำเนินงานของชมรมในอดีตร่วมกับกรรมการชมรมและปรึกษา ทำให้ได้ทราบแนวคิดการก่อตั้งชมรม เป้าหมายที่ก่อตั้ง การบริหารงาน โครงสร้างการทำงาน กิจกรรมที่ดำเนินการผลที่ได้รับ รายได้ ที่มาของงบประมาณ รายจ่าย ปัญหาอุปสรรคของการดำเนินงานชมรม และผลการประชุมนำไปสู่การบริหารจัดการของชมรมในอนาคตที่มีการจัดทำแผนการทำงานอย่างชัดเจนรวมทั้งจัดการงานในลักษณะทำเป็นทีม กระจายงานสู่เยาวชนตามถนัดของแต่ละคนเพื่อขับเคลื่อนกิจกรรม ส่งเสริมจริยธรรมและคุณธรรมกับเยาวชนต่อไป
2. จัดเวทีทบทวนรูปแบบสวัสดิการของชมรม ร่วมกับกรรมการมัสยิดและสมาชิกที่ได้รับสวัสดิการ
3. เวทีระดมความคิดในเรื่องสิ่งที่ได้รับจากชมรมที่ผ่านมา กิจกรรมที่ชอบ ไม่ชอบ การเปลี่ยนแปลงของเยาวชนที่เกิดขึ้นและสิ่งที่ควรแก้ไข แนวทางการมีส่วนร่วมของเยาวชนที่มีต่อชมรม บทบาทในอนาคตของชมรมในกลุ่มเยาวชนรุ่นใหญ่และรุ่นเล็ก
4. จัดเวที SWOT ความภาคภูมิใจ จุดเด่น จุดอ่อน โอกาส อุปสรรค สิ่งที่ได้รับจากชมรมที่ผ่านมาและแนวทางการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อชมรม
5. จัดเวทีหาแนวทางการสนับสนุน งบประมาณ และหาแนวทางการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อชมรม บทบาทในอนาคตของชมรมร่วมกับนักธุรกิจและกรรมการที่ปรึกษา กรรมการชมรม ชุมชน นักวิจัย ผลการพูดคุยทำให้เกิดการทำงานเป็นทีม ความสามัคคีของผู้นำในชุมชน และเห็นร่วมให้มีการจัดตั้งกองทุนของชมรมที่ตั้งขึ้นเพื่อให้มีงบประมาณบริหารจัดการกิจกรรมของชมรมที่เน้นการพึ่งตนเองเป็นหลัก
6. ศึกษาดูงานกิจกรรมเยาวชน 2 แห่ง เพื่อหาแนวทางการส่งเสริมจริยธรรม การบริหารจัดการและบทบาทชมรมและมัสยิด การจัดการระบบเศรษฐกิจ ซึ่งการดูงานครั้งนี้ก่อเกิดการปรับเปลี่ยนคณะกรรมการชมรมเป็นปัจจุบันในทันที
7. จัดเวทีมุสลิมะห์ ทำให้ได้แนวทางการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมในกลุ่มเยาวชนชาย หญิง และกลุ่มสตรีในชุมชนที่ชัดเจน
8. นักวิจัยประมวลสรุปกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมตามข้อเสนอของชุมชน
9. เวทีจัดทำแผนปฏิบัติการส่งเสริมจริยธรรมเยาวชนในรอบปี ร่วมกับแกนอาสาสมัคร

10. มีการปฏิบัติการเพื่อส่งเสริมจริยธรรมเยาวชน โดยจัดกิจกรรมจำนวน 10 กิจกรรม ประกอบด้วย จัดอบรมพลังคนรุ่นใหม่ทำงานอย่างมีจิตอาสา อบรมจริยธรรม ฮาลา เกาะชัลกรูยาน ค่ายฤดูร้อน อิมารเราะห์ กิจกรรมเดือนรอมฎอน ทักษะศึกษาดูงาน กีฬา สัมพันธ์ คุตบะห์ให้อิโวาทักเตือนทุกวันศุกร์ เน้นแนวทางการศึกษา
11. ขึ้นติดตามประเมินผลนักวิจัยมีการสรุปผลการดำเนินงานประจำเดือน
12. นำเสนอผลการวิจัยสู่ชุมชน

รายละเอียด กระบวนการวิจัย บรรยายภาพแต่ละกิจกรรม

รายละเอียดกระบวนการวิจัย

กระบวนการวิจัยในครั้งนี้ นักวิจัยมีการแบ่งขั้นตอนการวิจัยแบ่งได้เป็นขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นเตรียมพร้อมนักวิจัยและชุมชน

1.1 เวทีเตรียมพร้อมทีมนักวิจัย

เวทิดังกล่าวนี้จัดขึ้นที่มหาวิทยาลัยฟาฏอนี ณ อาคารเทคโนโลยีสารสนเทศเขต ชั้น 6 ห้องประชุมใหญ่ในเวทีเตรียมพร้อมนักวิจัย หลังจากที่ทำหัวหน้าวิจัยและผู้เข้าร่วมวิจัยได้เขียนโครงการและเสนอโครงการที่เกี่ยวข้องกับเยาวชนในหมู่บ้านรามง ซึ่งกลุ่มเยาวชนและหัวหน้าวิจัยได้จัดประชุมหลายรอบด้วยกันกลุ่มนักวิจัยก็ได้นำเสนอหัวข้อ แนวทางการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของเยาวชน ชมรมคารุลสุคารามง โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนอย่างยั่งยืน ต. ปุยุด อ. เมือง จ. ปัตตานี ซึ่งกลุ่มนักวิจัยรู้สึกริเริ่มและภาคภูมิใจที่โครงการของกลุ่มถูกตอบรับจากศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นอิสลามศึกษาและวัฒนธรรม สนับสนุนโดยสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย(สกว.)ฝ่ายวิจัยเพื่อท้องถิ่น หัวหน้าวิจัยได้ประสานกับทีมนักวิจัย เพื่อเข้าร่วม เตรียมนักวิจัย ซึ่งผู้เข้าร่วมโครงการมาจากหลากหลายพื้นที่ในเขตจังหวัดปัตตานีหนึ่งในนั้นเป็นนักวิจัยรุ่นใหม่ จากทีมชมรมคารุลสุคา รามง ร่วมเข้าร่วมโครงการ ซึ่งทีมนักวิจัยมีทั้งหมด 9 คนมีรายชื่อดังนี้

1.อับดุลอาซิ กะลุแป	(หัวหน้าโครงการวิจัย มีหน้าที่—เป็นอิมามประจำมัสยิดคารุลสุคา)
2.อับดุลเกาะ อูมา	(รองหัวหน้า เป็นที่ปรึกษาชมรมคารุลสุคา รามง)
3.อาหะมะกอชี กาซอ	(รองหัวหน้า เป็นที่ปรึกษาชมรมคารุลสุคา รามง)
4.อับดุลบารี กาโฮง	(เลขานุการ เป็นประธานชมรมคารุลสุคา รามง)
5.บาราเฮง ตาแม	การเงิน(เป็นรองประธานชมรมคารุลสุคารามง)

6.ศุภีริน แวชาและ เยาวชน)	กิจกรรม(เป็นกิจกรรมการชมรมรับผิดชอบฝ่ายกีฬาและ
7.มามะ โตโค	ฝ่ายอาหาร(เป็นฝ่ายวิชาการชมรมคารุณาคา)
8.อิมรอสิม เจอะอาแซ	ประสานงาน (เป็นสวัสดิการชมรมคารุณาคา)
9.นายวันดี แวชาและ	อบรม(เป็นรองประธานชมรมคารุณาคา รามง)

วัตถุประสงค์เวทีที่ 1. เวทีเตรียมพร้อมนักวิจัย

1.เพื่อเข้าใจโครงการสัญญาโครงการงบประมาณการเขียนรายงาน
จากเวทีที่1 ผ่านการสรุป ดังนี้

โครงการเตรียมเวทีวิจัยจัดขึ้นเมื่อวันศุกร์ที่ 5 พฤศจิกายน 2558 วัตถุประสงค์ของโครงการการคือ เพื่อเข้าใจโครงการสัญญาโครงการงบประมาณ การเขียนรายงาน วิธีการหรือกระบวนการของการจัดโครงการมีการเปิดพิธีด้วยการอ่านคำภีร์อัลอัลกุรอาน ต่อด้วยการบรรยาย ซึ่งนำโดย Note เขตพื้นที่วิจัยท้องถิ่น ณ มหาวิทยาลัยฟาฏอนี โดยบรรยายในภาพกว้างเกี่ยวกับสัญญาเงินทุนอุดหนุนการวิจัย (สกว.) ที่ตั้งของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย ตั้งอยู่ที่ชั้น 14 อาคารเอสเอ็มทาวเวอร์ เลขที่ 979/17-21 ถนน พหลโยธิน แขวงสามเสนใน เขตพญาไท กรุงเทพมหานคร การทำสัญญาในครั้งนี้ ทำสัญญาขึ้นระหว่าง กองทุนสนับสนุนการวิจัยกับผู้ทำวิจัย ซึ่งหัวหน้าโครงการวิจัยเป็นผู้ทำสัญญา ตามเรื่องวิจัยของแต่ละโครงการซึ่งหัวข้อเรื่องมีชื่อว่า "แนวทางการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของเยาวชนชมรมมัสดิกคารุณาคา รามง โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนตำบลบุญต อำเภอมือง จังหวัดปัตตานี" ผู้บรรยายได้อธิบายเกี่ยวกับความเข้าใจเรื่องสัญญาการบริหารโครงการและจัดทำหลักฐานการเงิน ซึ่งผู้รับทุนจะต้องรู้เกี่ยวกับบัญชีเพื่อป้องกันการทุจริต ดังนั้น เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลขึ้นตามวัตถุประสงค์หรือตามโครงการที่ได้วางเอาไว้ ซึ่งจะต้องใช้อย่างประหยัดและเหมาะสม ตามระเบียบการเงินและการจัดเตรียมหลักฐานการรับและการจ่ายเงินให้ถูกต้องครบถ้วนเพื่อให้สำนักงานตรวจสอบได้ทุก ๆ 6 เดือนหรือตามสำนักงานเห็นสมควร หลังจากการเสนอแบบบรรยาย Note มีการแบ่งกลุ่มเพื่อจะได้ทำในเชิงทดลอง ปฏิบัติการพร้อมกันมีการซักถาม Note ถึงวิธีการเขียนรายงานการเงิน การลงทะเบียนผู้เข้าร่วมในแต่ละเวที ดังที่ได้อนุมัติตามโครงการที่นำเสนอไปและไม่มีการต่อเติมนอกจากว่าจะได้รับการอนุมัติจาก (สกว.) หรืออะไรสมควรที่จะเพิ่มเติมได้ทั้งนี้ทั้งนั้นขึ้นอยู่กับความสำคัญที่จะเสริมแต่งงานวิจัยให้ดีขึ้นนักวิจัยเข้าใจสัญญาตามที่ (สกว.) ได้กล่าวมา เวทีเตรียมนักวิจัยครั้งนี้แต่ละกลุ่มก็มีการซักถามและ Note มีการตอบคำถามเพื่อความกระจ่างชัดในการทำงานวิจัย

สรุปเวทีเตรียมนักวิจัยได้ดังนี้ คือ นักวิจัยมีความรู้มีความเข้าใจเรื่องสัญญาการบริหาร โครงการ และการจัดทำหลักฐานการเงินพร้อมทั้งนักวิจัยได้จัดทำปฏิทินการดำเนินงานและการติดตามงาน ในช่วงบ่ายจะเน้นด้านเวที อบรม เทคนิคการสืบค้นข้อมูลวิจัยจากฐานข้อมูล Thailis และฐานข้อมูลอื่นๆ ซึ่งนักวิจัยรุ่นใหม่จากหลากหลายโซนในจังหวัดปัตตานีให้ความสำคัญเป็นอย่างมาก อยากรู้ อยากพัฒนาให้เป็นนักวิจัยที่มีคุณภาพมีที่มาและอ้างอิงได้ ซึ่งผู้บรรยาย ดร. ดาวุด บิณูห์ร่ามาน อาจารย์คณะ รัฐศาสตร์การปกครองได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการสืบค้นข้อมูลต่างๆจากเว็บไซต์โดยเฉพาะ Thailis ซึ่งเป็น ฐานข้อมูลสำคัญในการสืบค้นวิจัยต่างๆที่ผ่านระบบหลังจาก อาจารย์ได้บรรยาย นักวิจัยเข้าไปศึกษา Thailis ทุกคนพอใจกับการสืบค้นข้อมูลนำโดย อาจารย์ ดาวุด และเป็นความรู้ใหม่สำหรับนักวิจัยรุ่น ใหม่ของพวกเขา จากเวทีดังกล่าวสรุปได้ว่า นักวิจัยมีความรู้ เพิ่มทักษะ ในการสืบค้นข้อมูลต่างๆและ สามารถนำไปอ้างอิงได้ ทั้งนี้ทั้งนั้น จะต้องเข้าใจว่าสิ่งที่เราจะทำนั้นเรามีความรู้มากพอไหม โดยเฉพาะ เรื่องสัญญาการบริหาร โครงการ และหลักฐานต่างๆ ที่จะนำไปสู่ความน่าเชื่อถือในการปฏิบัติงานทั้ง การเงินพร้อมกันนั้นเพื่อให้งานวิจัยเป็นไปตามแผนจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องปฏิบัติตามปฏิทินการ ดำเนินงาน เพราะจะเป็นง่ายต่อการติดตามงานจากวันเป็นเดือนจะได้ไม่ซ้ำกับ โปรแกรมอื่นๆ ซึ่ง นักพัฒนาทั้งหมดจะมีปฏิทินปฏิบัติการประจำเดือนประจำปีเป็นที่ชัดเจนทำให้การทำงานของนักวิจัย เป็นที่ยอมรับ และประสบความสำเร็จนำความเจริญมาสู่ชุมชนในที่สุด

1.2 เวทีชี้แจงโครงการสู่ชุมชน

เวทีชี้แจงโครงการสู่ชุมชน จัดขึ้นเมื่อวันที่ 25 มกราคม พ.ศ.2559 สถานที่จัด ณ.มัสยิด คารุ ลสุตารามง ม.1 ต.ปุดะ อ.เมือง จ.ปัตตานี เป็นมัสยิดจดทะเบียนทางการภายใต้ระเบียบ กระทรวงมหาดไทย ผู้เข้าร่วมกิจกรรมทั้งหมด 170 คน ซึ่งประกอบด้วยชาวบ้านตัวแทนครัวเรือน 150 คน ทีมวิจัย 9 คน ผู้นำชุมชน 11 คน กิจกรรมดังกล่าวจัดขึ้นครั้งวัน วัตถุประสงค์ ของการจัดเวทีก็คือ เพื่อให้ชุมชนเข้าใจการดำเนินงานของชมรมและ เพื่อชี้แจงโครงการวิจัยสู่ชุมชน.

กระบวนการการดำเนินงานทีมงานวิจัยได้มีการประชุม เพื่อเตรียมและวางแผนการดำเนินงาน ก่อนหน้านั้น หนังสืออาทิตย์วันพฤหัสบดีหลังละหมาดอีซา เมื่อวันที่ 18 มกราคม 2559 ได้แบ่งหน้าที่ดังนี้

- 1.ฝ่ายทะเบียน
- 2.ประสานงานทำหนังสือเชิญชาวบ้านมาร่วมในเวทีชี้แจง โครงการ
- 3.ฝ่ายเทคนิค

ขั้นตอนการดำเนินงานเป็นการชี้แจงโครงการโดย บ็อบบาส แซม ได้เชิญหัวหน้าโครงการวิจัย คือ ท่าน อิมามอับดุลอาซิ กะกูเป เพื่อมาชี้แจงโครงการวิจัย ให้ชุมชนรับทราบ

หัวหน้าโครงการได้อธิบายว่าโครงการวิจัยนี้ได้รับอนุมัติจาก (สกว.) มีชื่อว่าโครงการวิจัยเรื่อง "แนวทางการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของเยาวชนชมรมมัสยิดคารุลฮูคารัมมิง โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนอย่างยั่งยืน ต.บูบูด อ.เมือง จ.ปัตตานี พร้อมได้รับงบประมาณวิจัย 175,000 บาท เพื่อขับเคลื่อนเวทีต่างๆที่ทางชมรมได้นำเสนอเพื่อจะได้แก้ปัญหาด้าน ศีลธรรม จริยธรรมของเด็กและเยาวชนซึ่งเป็นปัญหาสังคมที่กำลังประสบอยู่ เพื่อนำไปสู่การพัฒนาและความร่วมมือ กับเจ้าของปัญหาจริงในพื้นที่ และจะได้แก้ปัญหา ตรงจุดโดยคาดหวังจาก การดำเนินงานร่วมกับชุมชนเพื่อนักวิจัยได้มีโอกาสใช้ความรู้ทางวิชาการมากระตุ้นจิตสำนึกสาธารณะที่มีอยู่ เพื่อการพัฒนาชุมชน

การอธิบายของหัวหน้าวิจัยได้กล่าวถึงทวิวิจัย คือ แนวทางการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของเยาวชนชมรมมัสยิดคารุลฮูคารัมมิง โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนอย่างยั่งยืนจะสามารถทำได้อย่างไร ผู้เข้าร่วมมีการเปิดซักถามเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของการทำวิจัยว่ามีอะไรบ้าง หัวหน้าวิจัยได้ตอบวัตถุประสงค์ของการทำวิจัย คือ

1. เพื่อศึกษาบทบาทชมรมมัสยิดคารุลฮูคารัมมิงและกิจกรรมในการส่งเสริมชมรมเยาวชนทั้งในอดีต ปัจจุบันและอนาคต

2. เพื่อศึกษาแนวทางการมีส่วนร่วมของเยาวชนนักธุรกิจในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของเยาวชนชมรมคารุลฮูคารัมมิง กลุ่มเป้าหมายหลักจะมีคณะกรรมการชมรม คณะกรรมการมัสยิด เยาวชนชายและหญิง ในช่วงกำลังศึกษาที่รออาดี ตาดีกาและอุดมศึกษา นิยามของเยาวชนมีทั้งรุ่นเล็กและเยาวชนรุ่นใหญ่ของชมรมซึ่งมี อายุระหว่าง 12-40 ปี

กลุ่มเป้าหมายรอง คือ สมาชิกชมรม พ่อค้า แม่ค้า นักธุรกิจชมรม ผู้นำวิชาการในชมรม ผู้ปกครอง ผู้นำชุมชน อ.บ.ต. ผู้ใหญ่บ้าน กลุ่มสตรีและสัปบุรุษของมัสยิดคารุลฮูคารัมมิง มัสยิดในเครือข่าย 5 มัสยิด ในเวทิดังกล่าวมีผู้ทรงคุณวุฒิรับฟังด้วย และก่อนที่จะเปิดพิธีเวทีชี้แจงโครงการ หัวหน้าโครงการได้เชิญผู้ทรงคุณวุฒิมาพูดคุยให้คำตักเตือน ท่านคือ อาจารย์ ซาฟิอี บารู ซึ่งท่านเป็นรองอธิการบดีฝ่ายบริหารมหาวิทยาลัยฟาฏอนี ซึ่งท่านได้พูดเกี่ยวกับ การทำงานจำเป็นอย่างไรที่จะต้องทำงานเป็นทีม ซึ่งอิสลามได้สอนเกี่ยวกับการทำงานเป็นทีม(ญามาอะห์)จะเห็นได้ชัดในการละหมาดญามาอะห์รวมตัวกัน ผลบุญที่อัลลอฮ์สัญญาไว้ คือ 27 ผลบุญ ดีกว่าละหมาดคนเดียวที่บ้านได้ผลบุญน้อยคือได้หนึ่ง และท่านรองอธิการบดีได้ตระหนักถึงความสำคัญของเยาวชนเพราะเยาวชนวันนี้

ผู้ใหญ่ในวันหน้า พร้อมกันนั้นท่านได้ปิดพิธี จากการทำเวทิดังกล่าวผลที่ได้รับ คือ ชุมชนได้รับรู้และเข้าใจการดำเนินงานของชมรมโดยผ่านผู้นำ โต๊ะอิหม่าม ซึ่งเป็นหัวหน้าวิจัยในครั้งนี้ การตอบรับของชุมชนเพราะก่อนหน้านี้ชมรมยังไม่เคยชี้แจงโครงการของชมรมด้วยการมาของวิจัย (สกว.) ทำให้ชุมชนหันมาสนใจที่จะเข้าร่วมเพื่อการขับเคลื่อนของชมรม ความร่วมมือของชุมชนต่อชมรมจากการสังเกตแล้ว ชุมชนอยากรู้ อยากเห็นการพัฒนาโดยเฉพาะลูกหลานในหมู่บ้านรามง จะเป็นคนดีมีศีลธรรมจริยธรรมส่งผลเป็นเยาวชนที่ซื่อและซื่อสัตย์และดีมีสายคนดีในสังคมต่อไป

2. ขั้นศึกษาข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลและวางแผนปฏิบัติการ

2.1 เวทิตบทวนการบริหารและการดำเนินงานของชมรมในอดีต

วัตถุประสงค์ของเวทิตบทวนการบริหารและการดำเนินงานของชมรมในอดีตคือ

1. เพื่อทบทวนข้อมูลการดำเนินงานของชมรมในอดีตจนถึงปัจจุบันในด้านแนวคิดการก่อตั้งชมรมฯ)เป้าหมายที่ก่อตั้ง, การบริหารงาน, โครงสร้างการทำงาน, กิจกรรมที่ดำเนินการ ผลที่ได้รับ รายได้ที่มาของงบประมาณรายจ่าย ปัญหา
2. เพื่อหาแนวทางการพัฒนาการบริหารงานชมรมฯ
3. เพื่อทบทวนกิจกรรมและผลที่เกิดขึ้น
4. เพื่อทบทวนงบประมาณในอดีตและปัจจุบัน

การประชุมครั้งนี้ ทางนักวิจัยได้ประสานเชิญคณะกรรมการชมรมจากอดีตมาเล่าการดำเนินงานที่ผ่านมาทำอะไรบ้าง ผลเป็นอย่างไรในด้านการสร้างคุณธรรมจริยธรรมต่อเยาวชนในชุมชน ปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานในอดีตที่ผ่านมา โดยแต่ละท่านนำเสนอประสบการณ์ของการทำงานที่ผ่านมาทั้งในอดีต และปัจจุบัน ซึ่งมีคณะกรรมการในอดีตมาร่วม 4 คน คณะกรรมการปัจจุบัน 10 คน ที่ปรึกษาในอดีต 4 คน ที่ปรึกษาในปัจจุบัน 5 คน

การนำเสนอช่วงแรก จะมีโต๊ะอิหม่าม(หัวหน้าโครงการวิจัย) ในฐานะผู้บุกเบิกก่อตั้งชมรมได้เล่าประวัติความเป็นมาของชมรม โครงสร้างในอดีต และปัจจุบัน กิจกรรมของชมรม ที่มาของงบประมาณในอดีต ทำให้เห็นจุดแข็งและจุดอ่อนของการดำเนินงานของชมรม โดยเฉพาะในอดีตไม่มีปัญหาด้านงบประมาณ จะเห็นได้ว่าตลอดการดำเนินการของชมรมจะขยับขึ้นมาเรื่อยๆเป็นที่พอใจระดับหนึ่งแต่ถึงอย่างไรชมรมก็ประสบปัญหาอุปสรรคหลายอย่างด้วยกันทั้งบุคลากรงบประมาณและความเป็นมืออาชีพในการบริหารชมรมดังนั้นเป็นที่มาของกิจกรรมถอดบทเรียนในอดีตและอนาคตเพื่อศึกษาความยั่งยืนของชมรมคารุญคารามง

หลังจากสรุปการทำงานของชมรมในอดีตปัจจุบันและแนวทางการทำงานในอนาคตอย่างยั่งยืน ท่านอับดุลเลาะห์ อนุฎ ได้เสนอแนวทางใหม่ให้แก่ชมรมเพื่อเป็นโมเดลในการดำเนินกิจกรรมของชมรมซึ่งท่านได้เสนอว่าชมรมจะต้อง มีองค์ประกอบหลายอย่างด้วยกันเช่น

1. คู่มือ
2. จะทำอะไร? อย่างไร?
3. ดำเนินการตามแผนหากมีข้อผิดพลาดให้ประเมินเพื่อแก้ไขปัญหาในอนาคต
4. เชื่อมมั่นในทีมงานที่มีศักยภาพพอที่จะทำงาน
5. การที่จะหางบประมาณด้วยวิธีการแบบไหนอย่างไร หากเราไม่มีวิธีการที่ชัดเจน เราจะมีค
หาทางออกยาก
6. ปัญหาที่ต้องวางแผนให้ชัดเจน เพราะการทำงานย่อมมีความยากและง่ายปะปนกันไป
7. จากอดีตที่ไม่มีงบเลย ฉะนั้นต้องวางแผนการหางบประมาณให้ชัดเจน
8. แผนจะสำเร็จได้ต้องเล่นไต่ดิน คือ การพูดคุยอย่างอ่อนน้อมและน่าดึงดูดก่อนที่จะส่งหนังสือ

ท่านได้นำเสนอแนวคิดเพิ่มเติมว่าการทำงานจะต้องแบ่งกลุ่มเพื่อช่วยในการสรุปโครงการแต่ละประเด็น โดยแบ่ง 3 กลุ่ม ในการทำงานที่ต้องระวังคืออย่าได้ลงกิจกรรมเยอะเกินไป เราต้องมองแผนงานหลายๆด้านด้วยกัน เช่น ด้านงบประมาณอย่างมองเห็นชัด เราจะต้องตั้ง เป้า 3 ชั้น เช่น วิธีที่หนึ่ง เราต้องนึกเสมอว่าปัญหาเป็นธรรมชาติของผู้ที่ทำงานที่สำคัญจะต้องทำแผนให้ชัดเจน และมีวิธีการอธิบายได้ ยกตัวอย่างเช่นในอดีตการทำงานโดยไม่เคยทำแผนแต่บางอย่างสำเร็จได้ด้วยดีบางครั้งต้องเล่นไต่ดินก่อนเพื่อให้มาของงบประมาณ แต่บางครั้งหางบไม่ได้ซึ่งคือปัญหา ในเมื่อมีแผนชัดเจนแล้วงบประมาณก็จะตามมา และคงไม่ยากที่จะหาผู้สนับสนุน บางครั้งผู้ทำงานหาแหล่งงบประมาณไม่ได้ ซึ่งเป็นปัญหาของการทำงานที่สำคัญอย่าหือ ต้องทำงานเพื่ออัลลอฮ์ และต้องมอบหมายต่ออัลลอฮ์

ท่านอนุฎที่ปรึกษาของชมรมได้กล่าวขำว่าพวกเราต้อง พัฒนาอย่างต่อเนื่องจะต้องหาข้อมูลsearch ข้อมูลจาก Google พยายามอย่าตามหลังคนอื่น เราต้องอยู่หน้าตาลอด เราต้องทำแผนต้องวิเคราะห์ว่าแผนของเราทำได้มากแค่ไหนจะต้องศึกษาขั้นตอนว่าเป้าหมายจะไปทิศทางไหนเราต้องการทำอะไร ทำอย่างไร ทำเพื่ออะไร และไปที่ไหน ใครรับผิดชอบ และสิ่งที่จะได้รับอะไรบ้าง และต้องบริสุทธิ์ใจในการทำงานการกำหนดกิจกรรมที่เพื่อความสำเร็จ จะต้องมอบงานเหมาะสมกับคนที่เรามอบหมาย ไม่ใช่บังคับ ให้อุดหนุนในการทำงานต้องนึกเสมอว่างานที่เราทำเป็นหน้าที่ที่มอบหมายโดยอัลลอฮ์ ดังนั้นงานวิจัยสำคัญมาก เพื่อตอบโจทย์ของปัญหามาแก้หาทางออกให้กับตัวเองสังคมและประเทศชาติ

ทัศนะของ ผอ.อนุฎต่อการทำงานของชมรมคารุญญารามง

- เวทีทบทวน คือ การหาข้อบกพร่องที่ดำเนินการมาเพื่อปรับปรุงความเป็นอยู่ของชมรมและดำเนินการอบรมคุณธรรมจริยธรรมสร้างบารมีที่ดีและเพิ่มประชากรที่ดีในอนาคต
- เพื่อไม่ให้เกิดปัญหาควรจัดกิจกรรมให้พอเหมาะกับคนและงบประมาณ ฯลฯ
- ต้องมีแผนเป็นเล่มที่ชัดเจน
- พยายามอย่าปรับปรุงโครงสร้างในส่วนของ แผนอย่าให้มากนัก
- การหางบประมาณต้องรวมงบประมาณทั้งหมดก่อน แล้วหาวิธีการหางบประมาณ
- ทุกกิจกรรมนั้นสำเร็จ แต่จะสำเร็จก็เปอร์เซ็นต์เป็นเรื่องหนึ่งที่ต้องประเมิน
- วิธีการหาทุนต้องหาแบบได้คืน คือ การพูดคุย อ่อนน้อมกับผู้บริจาค ขึ้นต่อไปก็คือส่งหนังสือพร้อมแนบโครงการ
- การทำงานอย่าหือ ทำงานเพื่ออัลลอฮ์ แล้วดำเนินการตามแผนที่วางไว้ พยายามอย่าให้เกิดฟิطنะหรือระหว่างทีมงาน
- อย่าทำงานตามอารมณ์
- การทำงานต้องคิดวางแผนก่อนล่วงหน้า
- เห็นความสำคัญของงานวิจัย
- อย่าขัดเคืองคดียกย่องให้คนที่ไม่นัดทำ เพราะจะทำให้เกิดปัญหาตามมา แต่ถ้าเขารับแล้วเขาจะต้องติดตามงานที่ตนรับผิดชอบ

ข้อเสนอแนะ

1. แนวทางการบริหารงานชมรม
2. มีความภาคภูมิใจการดำเนินของชมรมจากอดีตจนถึง-ปัจจุบันที่จะต้องเพิ่มเติม ติดตามผู้ประสบภัยต่างๆ
3. ช่วยประชาสัมพันธ์ก่อนที่จะดำเนินงานและเพื่อง่ายในการหางบประมาณอย่างน้อยหนึ่งอาทิตย์
4. เพิ่มกฎระเบียบของแต่ละฝ่ายงบประมาณทำกิจกรรมภาคฤดูร้อนสามารถดึงงบจากการลงทะเบียน 100 บาท

หลังจากมีการแลกเปลี่ยนทำให้มีแนวทางการแก้ปัญหาสำหรับการดำเนินงานของชมรม
ปัจจุบันในด้านการสรรหางบประมาณ ผลการประชุมทำให้ทุกคนเห็นชอบในการจัดตั้งกองทุนของ
ชมรมดารุสศาราม :

ผลการจัดกิจกรรม

ได้แนวทางการบริหารชมรม โดยมีการปรับโครงสร้างการทำงานของชมรม

- ชมรมได้รู้วิถีการทำงาน of ชมรมที่ต้องมีแผนงานที่ชัดเจน
- ได้รู้แนวทางการส่งเสริมจริยธรรม คุณธรรมสำหรับเยาวชน
- ได้แนวทางการดำเนินงานของชมรมที่นำไปสู่การได้งบประมาณ แลความยั่งยืน
- ทุกคนเห็นแนวทางการพัฒนาที่ดียิ่งขึ้น

2.2 จัดเวทีกรรมการชมรม กรรมการมัสยิดและสมาชิกที่ได้รับสวัสดิการเพื่อทบทวนรูปแบบสวัสดิการ

เวทีทบทวนรูปแบบสวัสดิการนี้จัดขึ้นในคืนของวันศุกร์ โดยการนำของหัวหน้าวิชัย วางแผนประชุมและแบ่งหน้าที่รับผิดชอบกับโครงการ ทบทวนรูปแบบสวัสดิการ ซึ่งหัวหน้าโครงการได้แบ่งหน้าที่ต่อไปนี้เป็น อับดุลบารี กาโฮง เป็นผู้รับผิดชอบทำหนังสือเชิญ ผู้เข้าร่วมประชุม ตามเป้าหมายที่ได้กำหนด ทีมวิชัย 9 คน กรรมการชมรม 10 คน กรรมการมัสยิด 13 คน สมาชิกชมรม 50 คน รวมเป็น 82 คน และให้อิหม่ามรับหน้าที่เชิญคณะกรรมการมัสยิดในส่วนที่เหลือ ประธานชมรมเป็นผู้ทำหนังสือเชิญ พร้อมใบกำหนดการ เดิมสถานที่จัดจะเป็นห้องประชุมโรงเรียนบำรุงอิสลาม แต่ดูความพร้อมของสมาชิกแล้วตาดิกาเป็นศูนย์ประสานงานของทุกกลุ่มจากการประเมินของทีมวิชัยแล้วตาดิกาควรลดขนาดน่าจะคล่องตัวมากกว่าที่จะจัดในห้องประชุมของโรงเรียน จากมติดังกล่าวทำให้เลือกที่ตาดิกา ข้อแตกต่างคือโรงเรียนจะมีห้องประชุมแอร์ ในส่วนที่โรงเรียนตาดิกาจะมีพัดลม ถึงอย่างไรงานกิจกรรมของชมรมเดินไปข้างหน้า กิจกรรมเวที ทบทวนรูปแบบของสวัสดิการเลยเกิดขึ้นที่ตาดิกา คารุลลูลา รามง คณะทีมวิชัยได้เข้าไปเรกเตอร์ ของมูลนิธิอิสลามเพื่อการศึกษาและพัฒนาเพื่อมาเปิดสไลด์ให้ผู้เข้าร่วมได้เห็นกิจกรรมของชมรม ทั้งในอดีตและปัจจุบัน ประธานโครงการได้ชี้แจงให้กับผู้เข้าร่วมทุกกลุ่มที่ได้เชิญพร้อมอธิบายวัตถุประสงค์ ของโครงการคือเพื่อให้กรรมการชมรมกรรมการมัสยิดและสมาชิกของชมรมรับรู้เกี่ยวกับสวัสดิการของชมรม เพื่อทบทวนรูปแบบสวัสดิการที่ให้กับสมาชิกโครงการได้จัดครั้งวัน

ในลำดับแรก ท่านอิหม่ามมัสยิดได้อธิบายในภาพกว้างเกี่ยวกับการเป็นอยู่ในหมู่บ้านที่จะต้องเป็นพี่น้องกันอุทวะห์(ความเป็นพี่น้อง)ให้เกิดขึ้นในหมู่บ้านรามง ถ้าไม่มีหลักการนี้ อะไรหลายๆอย่างคงจะมีความยากลำบากโดยเฉพาะงานบริการสังคม งานส่วนรวมที่ต้องการพลังของเยาวชนและทุกฝ่ายทำงานเพื่ออุทิศตนให้กับสังคมในทุกๆด้าน กิจกรรมทั้งหมดที่ชมรมได้ทำจะผูกมัดกับมัสยิดหลายๆโครงการที่อิหม่ามได้ทำเช่น โรงเรียนตาดิกา โรงเรียนกีรออาตี ชมรมเยาวชน และกองทุนคารุลลูลา

รมง ในแผนข้างหน้าจะมีโรงเรียนก่อนวัย ปฐมวัย ฮาพิศัลฤรอ่าน และโรงน้ำกลั่นสะอาดเพื่อบริโภค
 คนในพื้นที่ ทั้งหมดผูกมัดกับมัสยิด วัตถุประสงค์ใหญ่ก็คืออยากจะทำให้หมู่บ้านของเราเป็นหมู่บ้านย่นนา
 ตี(สุวรรณค์) และผลิตอุนมะสอและห้(ประชาชาติที่ดี) ซึ่งเกี่ยวข้องกับคุณธรรมจริยธรรม ซึ่งเป็นการ
 เริ่มต้นของงานวิจัยในกลุ่มเยาวชน แต่ถึงอย่างไรหมรมก็ได้ทำหน้าที่ที่ไม่รีบค้อยๆเป็นและค้อยๆไป จน
 กระทั่งให้ความพอใจระดับหนึ่ง จากท่านนบี ศ็อลลัลลอฮ์ฮูออลัยฮิวฮัลลัม ซึ่งให้ความหมายว่า..(การ
 งานที่ดีคืองานที่เริ่มจากเล็กๆไปสู่งานใหญ่ด้วยการกระทำที่เสมอต้นเสมอปลาย) ที่สำคัญต้องทำงาน
 ทุกคน

สวัสดิการแรกที่ยมรมได้ทำให้ คือ กำลังใจ พร้อมกันนั้นท่านอิหม่ามก็มีการให้ช่วยเหลือในรูปแบบฆาตาประจำปีแต่ก็ไม่มากเป็นแค่กำลังใจมากกว่า สำหรับเยาวชนที่เรียนหนังสือทางอิหม่ามได้ให้ใบรับรองเพื่อยืนยันว่าฐานะของครอบครัวและสนับสนุนให้เยาวชนในหมู่บ้านไปศึกษาต่อต่างประเทศที่ อัลฮัมดุลิลละห์ (ขอขอบคุณอัลลอฮ) ผลผลิตอย่างที่เราได้เห็นปัจจุบันคือประธานชมรมปัจจุบันที่สานต่อแนวคิดของชมรมสู่เจตนารมณ์ที่มัสยิดได้วางไว้

ทางมัสยิดจะให้ช่วงแรก 1,600 บาท และปัจจุบันได้เพิ่มเป็น 3,000 บาท เป็นค่าจัดการศพ สวัสดิการ คลอดบุตรทางมัสยิดจ่ายให้ 500 บาท เป็นค่าของใช้สำหรับทารกคลอดใหม่และกรณีป่วยรักษาเข้า โรงพยาบาลให้ 500 บาท การใช้จ่ายทั้งหมดขึ้นอยู่กับครอบครัวที่มีการเป็นสมาชิกสวัสดิการมัสยิด คารุณารามงในส่วนของชมรมก็ได้มีการต่อขอการทำงานที่อยากเห็นว่าควรมีสวัสดิการอะไรบ้างและ อยากเห็นอะไรดีๆที่น่าจะเกิดขึ้นกับชมรมคารุณารามที่มีมัสยิดเป็นพี่เลี้ยงหัวข้อสำคัญที่ได้นำเสนอ อยาก เห็นอะไร

หลังจากนั้นมีการแบ่งกลุ่มเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มแรกกรรมการมัสยิด กลุ่มสองกรรมการ ชมรม กลุ่มสามสมาชิก หลังจากนั้นแต่ละกลุ่มร่วมกันคิดและออกมานำเสนอ โดยประธานชมรมได้ ชี้แจงกิจกรรมในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์หลักคืออยากจะให้ 3 กลุ่มหลัก กรรมการมัสยิดซึ่งเป็นแกนหลัก สำคัญในการนำคุณธรรม จริยธรรมสู่ชมรมด้วยการนำไปปฏิบัติตามศาสนกิจ ตามที่พระเจ้าอัลลอฮ์ ต้องการ มัสยิดเป็นศูนย์กลางด้านจิตใจ และคณะกรรมการมีหน้าที่เล่นบทบาทในกรอบศาสนา คือ สร้าง คุณธรรม จริยธรรมทำให้นุญญ์รู้จักอัลลอฮ์และเข้าสวรรค์ในที่สุด

จากการแบ่งกลุ่มจะเห็นได้ว่าทุกกลุ่มให้ความสำคัญและได้นำเสนอ ตามที่ได้แบ่งกลุ่มออกมา เป็นสามกลุ่ม ดังนี้กลุ่มแรก กรรมการมัสยิดอยากเห็นมัสยิดเพิ่มสวัสดิการให้ผู้นับถือในมัสยิดและจ่าย ผ่อนตามความสามารถพร้อมอยากเห็นด้านแบบด้านสุขภาพ พร้อมมีการบริการ เช่นรถตู้ของมัสยิดง่าย ในการบริการสังคม มัสยิดเป็นศูนย์กลางชมรม คุณธรรมจริยธรรมให้กับทุกกลุ่ม พ่อบ้าน แม่บ้าน เยาวชน ชายและหญิง อยากเห็นมัสยิดมีการบริการที่เต็มรูปแบบทั้งสวัสดิการ เจ็บ ป่วยและอื่นๆ เพื่อเป็นมัสยิด ดันแบบอย่างครบวงจร กลุ่มสองกรรมการชมรมอยากเห็น สำนักงานของชมรมเป็นของตัวเอง มีการ เปิดการบริการที่หลากหลาย ฝาก/ถอน /ยืม ติดต่อธุรกิจกับชุมชน ติดต่อการเรียนในประเทศและนอก ประเทศ กรรมการชมรมอยากเห็นสวัสดิการในอนาคตเติบโตด้วยธุรกิจของหมู่บ้านสามารถทำ otop ได้ กลุ่มสามอยากเห็นชมรมมีการขยายธุรกิจโดยเฉพาะในชุมชน เช่นร้านค้าของชมรมและสมาชิกทุกคนร่วมกันสนับสนุนเพื่อให้ได้กำไรกลับสู่สมาชิกและอยากเห็นชมรมคารุณารามเปิดช่องทางให้กับ กลุ่มเยาวชนสตรีด้วย เช่น มีห้องอ่านหนังสือ มีสนามกีฬาของสตรีและมีการเก็บเงินค่าบริการกับ สมาชิกและผลกำไรกลับสู่สมาชิกประธานชมรมได้ชี้แจงกิจกรรมในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์หลักคือ อยากจะให้ 3 กลุ่มหลัก กรรมการมัสยิดซึ่งเป็นแกนหลักสำคัญในการนำคุณธรรมจริยธรรมสู่ชมรมด้วย การนำไปปฏิบัติตามศาสนกิจตามที่พระเจ้าอัลลอฮ์ต้องการ มัสยิดเป็นศูนย์กลางด้านจิตใจ และ คณะกรรมการมีหน้าที่เล่นบทบาทในกรอบศาสนา คือ สร้างคุณธรรม จริยธรรมทำให้นุญญ์รู้จักอัลลอฮ์ และเข้าสวรรค์ในที่สุด

ผลการจัดกิจกรรม

1. กรรมการมัสยิดอยากเห็นมัสยิดเพิ่มสวัสดิการให้กู้ยืมให้แก่สมาชิกและช่วยเหลือตามความสามารถพร้อมอยากเห็นต้นแบบด้านสุขภาพ พร้อมมีการบริการ เช่นรถตู้ของมัสยิดง่ายในการบริการสังคม มัสยิดเป็นศูนย์กลาง คุณธรรมจริยธรรมให้กับทุกกลุ่ม
2. พ่อบ้าน แม่บ้าน เยาวชนชายและหญิง อยากเห็นเห็นมัสยิดมีการบริการที่เต็มรูปแบบทั้งสวัสดิการ เจ็บ ป่วยและอื่นๆ เพื่อเป็นมัสยิดต้นแบบอย่างครบวงจร
3. กรรมการชมรมอยากเห็น สำนักงานของชมรมเป็นของตัวเอง มีการเปิดการบริการที่หลากหลาย ฝาก/ถอน /ยืม ติดต่อธุรกิจกับชุมชน ติดต่อการเรียนในประเทศและนอกประเทศ กรรมการชมรมอยากเห็นสวัสดิการในอนาคตเติบโตด้วยธุรกิจของหมู่บ้านสามารถทำ otop ได้
4. สมาชิกอยากให้เห็นชมรมมีการขยายธุรกิจโดยเฉพาะในชุมชน เช่น ร้านค้าของชมรมและสมาชิกทุกคนร่วมกันสนับสนุนเพื่อให้ได้กำไรกลับสู่สมาชิกและอยากให้เห็นชมรมคารุณาสถาเปิดช่องทางให้กับกลุ่มเยาวชนสตรีด้วย เช่น มีห้องอ่านหนังสือ มีสนามกีฬาของสตรีและมีการเก็บเงินค่าบริการกับสมาชิกและผลกำไรกลับสู่สมาชิก

2.3 เวทีเยาวชนรุ่นใหญ่

การจัดเวทีเยาวชนรุ่นใหญ่มีวัตถุประสงค์เพื่อให้เยาวชนรุ่นใหญ่ได้ระดมความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมที่ผ่านมาของชมรมฯ เปิดโอกาสให้เยาวชนรุ่นใหญ่มีส่วนร่วมและมีบทบาทในชมรม ระดมความคิดเห็นเรื่องสิ่งที่ได้รับจากชมรมฯ ที่ผ่านมา กิจกรรมที่ชอบ ไม่ชอบ การเปลี่ยนแปลงของเยาวชนที่เกิดขึ้นและสิ่งที่ควรแก้ไข แนวทางการมีส่วนร่วมของเยาวชนที่มีต่อชมรมฯ บทบาทในอนาคตของชมรมฯ

เวทีเยาวชนรุ่นใหญ่ได้จัดขึ้นเมื่อวันที่ 13 เมษายน 2559 ที่โรงเรียนตาดีกา คารุณาสถา รามัง ใช้เวลาครึ่งวันในการในการจัดกิจกรรมมีผู้เข้าร่วมกิจกรรมทั้งหมด 67 คน แบ่งเป็นทีมวิจัย 9 คน คณะกรรมการชมรม 10 คน และกลุ่มเป้าหมายที่เป็นเยาวชนชายประมาณ 50 คน

การเตรียมการในการจัดเวทีเยาวชนรุ่นใหญ่นั้น ทีมวิจัยได้เรียกประชุมก่อนการจัดกิจกรรมจริงหนึ่งสัปดาห์เพื่อเตรียมงานวางแผนและประชาสัมพันธ์ให้กลุ่มเป้าหมายได้รับทราบข้อมูลรูปแบบการจัดเวทีเยาวชนรุ่นใหญ่นั้น มีการลงทะเบียนผู้เข้าร่วม มีการชี้แจงกิจกรรมให้ผู้เข้าร่วมทราบที่มาที่ไปของกิจกรรมวัตถุประสงค์ของการจัดกิจกรรมครั้งนี้โดยหัวหน้ากิจกรรมเป็นผู้ให้ข้อมูล และเติมเต็มด้วย

ประธานชมรมฯจากนั้นเป็นการบรรยายพิเศษโดยอิมามมัศบิดคารุลฮุดา รามัง ดร.อับดุลอาซิ กะดูแบ
ในหัวข้อเรื่อง “ความสำคัญของเยาวชนในการสร้างชุมชนศรัทธา”

เยาวชนถือเป็นวัยที่ทรงพลังของชีวิตมนุษย์ เปรียบเสมือนกระแสน้ำอันเชี่ยวกรากหากไม่มีการ
ควบคุมที่มีประสิทธิภาพแล้ว แทนที่กระแสน้ำดังกล่าวจะเป็นแหล่งพลังงานอันมีค่าและเป็นต้นกำเนิด
ของทุกชีวิต มันอาจจะกลายเป็นต้นเหตุแห่งความสูญเสียและสร้างความพินาศได้ ดังนั้นอิสลามจึง
ตระหนัก และให้ความสำคัญกับเยาวชนโดยมอบหมายให้เยาวชนปฏิบัติภารกิจสำคัญ ดังนี้

1. สร้างความสำนึกแห่งความรับผิดชอบ เยาวชนต้องสำนึกถึง สิ่งต่างๆ เวลา อายุ พละกำลัง
ที่อัลลอฮ์ประทานให้และต้องตอบคำถามในวันอาคีรัต
2. มีความภูมิใจในอิสลาม
3. ต้องเข้าใจอิสลามอย่างถ่องแท้โดยปฏิบัติตามบทบัญญัติแห่งอิสลาม
4. ต้องมีความรู้
5. ทำงานคะวะสุและรับใช้สังคม
6. ร่วมมือระหว่างพี่น้องมุสลิม

หลังจากประธานนำเสนอประเด็นเพื่อให้เยาวชนทราบการทำงานของชมรมที่ผ่านมามีอุปสรรค
หลายอย่างทั้งความไม่พร้อมผู้ทำงานบางทีคนเดียวรับผิดชอบสองตำแหน่งสิ่งสำคัญเพื่องานจะได้เดิน
และบรรลุวัตถุประสงค์ทางกรรมการชมรมได้แบ่งกลุ่มเพื่อทางกลุ่มจะได้เสนอความคิดเห็น ซึ่ง
แบ่งกลุ่ม 4 กลุ่ม แต่ละกลุ่มมีนักวิจัยเป็นที่เล็งในกระบวนการพูดคุยในกลุ่มย่อยแต่ละกลุ่ม โดยเริ่ม
จากการตั้งคำถาม ๑. สิ่งที่ได้รับจากชมรมที่ผ่านมาท่านได้ะไรบ้าง ๒. กิจกรรมที่ชอบมีะไรบ้าง ๓.
กิจกรรมที่ไม่ชอบ ๔.การบทบาทในอนาคตของชมรมอยากเห็นอย่างไร จากนั้นแต่ละกลุ่มนำเสนอ
โดยมีนักวิจัยคอยสรุปบันทึกลงในสมุดเล่มเล็กจนเสร็จกรรม

ผลการจัดกิจกรรม

จากการจัดเวทีเยาวชนรุ่นใหญ่ครั้งนี้ ทำให้เยาวชนรุ่นใหญ่ได้เสนอบทบาทความคิดเห็น ความ
ร่วมมือ ร่วมใจ สามัคคีของเยาวชนรุ่นใหญ่ เพื่อการพัฒนาชมรม ที่สำคัญชมรมได้รับข้อมูลที่เป็น
ประโยชน์อย่างมากในการนำมาปรับปรุงแก้ไข และหาแนวทางการส่งเสริม คุณธรรม จริยธรรม ของ
เยาวชน ชมรมมัศบิดคารุลฮุดา รามัง โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนอย่างยั่งยืนหลังจากประธานนำเสนอ
ประเด็นเพื่อให้เยาวชนทราบการทำงานของชมรมที่ผ่านมามีอุปสรรคหลายอย่างทั้งความไม่พร้อมผู้
ทำงานบางทีคนเดียวรับผิดชอบสองตำแหน่งสิ่งสำคัญเพื่องานจะได้เดินและบรรลุวัตถุประสงค์ทาง
กรรมการชมรมได้แบ่งกลุ่มเพื่อทางกลุ่มจะได้เสนอความคิดเห็น

จากการนำเสนอของเยาวชนที่ได้แบ่งเป็น 3 กลุ่มกลุ่มแรกได้สะท้อนว่า 1. สิ่งที่ได้รับจากชมรม คือ สามัคคีความร่วมมือ การมีวินัยความรู้ การตรงต่อเวลา ความสัมพันธ์ของครอบครัว 2. กิจกรรมที่ชอบ/ไม่ชอบ กิจกรรมศาสนา(ชอบ)ค่ายฤดูร้อนเอื้อยะติกาฟิยามูลลีย ฮาลาเกาะฮัลดูราน การเปิดปอซอร่วมกัน ละหมาดรายอร่วมกัน ส่วนกิจกรรมกีฬา(ชอบ)ฟุตบอลตะกร้อวอลเลย์บอลและวิ่งมาราธอนกิจกรรมศึกษาดูงาน(ชอบ)ทัศนศึกษา 3. บทบาทชมรมในอนาคตคือ สอนภาษาต่างๆเช่น อาหรับ อังกฤษมีการเก็บตัวนักอนาคต เพื่อเข้าร่วมแข่งขันต่างๆมีการคัดเลือกนักฟุตบอลและเก็บตัวเพื่อเข้าร่วมแข่งขันต่างๆ การมีส่วนร่วมของชมรมกับกิจกรรมต่างๆในสังคม เช่น งานโรงเรียน งานมงคลสมรส เป็นต้นชมรมจักรยานเพื่อสุขภาพสอนการใช้การเทคโนโลยีสร้างความเข้มแข็งในชมรมตนเอง นำเยาวชนบ้านรามงนำสู่อนาคตที่ดงามนำเยาวชนเรียนรู้ในโลกภายนอก สร้างความสามัคคี/ความสัมพันธ์ภายในชมรมและจังหวัดฝึกสมาธิชมรมสร้างคนดีในหมู่บ้านสร้างความสัมพันธ์ระหว่างหมู่บ้าน มีกิจกรรมประจำปีภาคการเรียนการสอนตามระดับการเรียนเปิดสอนอัลดูรานสำหรับผู้สูงอายุ มีค่ายประจำปีภาคการเรียนการสอนต่อชมรมจากชุดเก่า นอกจากนั้นยังมีข้อเสนอแนะให้มีกิจกรรมนอกพื้นที่จัดกิจกรรมให้เยาวชนออกห่างจากยาเสพติดการจัดกิจกรรมให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมมีการจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่องการประชาสัมพันธ์ที่ทั่วถึงมีการแผนงาน/กิจกรรมที่ชัดเจนมีการทำปฏิทินกิจกรรมประจำปีภาคที่มีการจัดกิจกรรมภาคฤดูร้อนมีการจัดกิจกรรมร่วมกับองค์กรอื่นๆมีการจัดกิจกรรมสำหรับผู้ปกครองมีการจัดกิจกรรมระหว่างเยาวชนกับผู้ใหญ่การจัดกิจกรรมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างหมู่บ้านการทะเลาะของชมรมทำให้สมาชิกหลายคนที่ไม่ออกจากชมรม

สิ่งที่เยาวชนรุ่นใหญ่เห็นว่าชมรมที่ต้องแก้ไขความต่อเนื่องในการจัดกิจกรรมการประชาสัมพันธ์ไม่ทั่วถึง โดยเฉพาะผู้ปกครองของเยาวชน งบประมาณในการจัดกิจกรรมน้อยเกินไปขาดการติดตามสมาชิก ไม่ค่อยเปิดกว้างให้เยาวชนเข้ามามีส่วนร่วม เยาวชนรุ่นใหญ่ได้เสนอบทบาทความคิดเห็น ความร่วมมือ ร่วมใจ สามัคคีของเยาวชนรุ่นใหญ่ เพื่อการพัฒนาชมรม ที่สำคัญชมรมได้รับข้อมูลที่เป็นประโยชน์อย่างมากในการนำมาปรับปรุงแก้ไข และหาแนวทางการส่งเสริม คุณธรรม จริยธรรม ของเยาวชน ชมรมมัสดิคารุลฮุดดา รามง โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนอย่างยั่งยืน

2.4 เวทีเยาวชนรุ่นเล็ก

วัตถุประสงค์ของเวทีเยาวชนรุ่นเล็กคือ

1. เพื่อให้เยาวชนระดมความคิดเห็นกับกิจกรรมที่ผ่านมาของชมรม เรื่องสิ่งที่ได้รับจากชมรมที่ผ่านมากิจกรรมที่ชอบ ไม่ชอบ การเปลี่ยนแปลงของเยาวชนที่เกิดขึ้น และข้อเสนอแนะสิ่งที่ควรแก้ไข
2. เพื่อให้เยาวชนแสดงบทบาทในอนาคต
3. เพื่อให้เยาวชนมีความสามัคคี

เวทีเยาวชนรุ่นเล็ก เพื่อระดมความคิดเรื่องสิ่งที่ได้รับจากชมรมที่ผ่านมา กิจกรรมที่ชอบ ไม่ชอบ การเปลี่ยนแปลงของเยาวชนที่เกิดขึ้น และข้อเสนอแนะสิ่งที่ควรแก้ไข โดยประธานโครงการ นายวันดี แวษาและมอบหมายให้ นายฮิลมี กาโฮง และทีมงานเยาวชนเป็นผู้รับผิดชอบโครงการนี้ ซึ่งดำเนินการ ในวันที่ 12/5/59 เป็นเวลาครึ่งวัน ณ มัสยิดดารุสซาดารามง กระบวนการจัดกิจกรรมมีการตั้งประเด็นคำถามตามประเด็น คือ สิ่งที่ได้รับจากชมรมที่ผ่านมา กิจกรรมที่ชอบ กิจกรรมที่เราไม่ชอบ การเปลี่ยนแปลงของเยาวชนที่เกิดขึ้น และข้อเสนอแนะสิ่งที่ควรแก้ไข จากนั้นแต่ละกลุ่มนำเสนอโดยมี นักวิจัยคอยสรุปบันทึกลงในสมุดเล่มเล็กจนเสร็จกิจกรรมดังกล่าว

ผลการจัดกิจกรรม

- ได้ทราบความคิดเห็นของเยาวชนซึ่งส่วนใหญ่ชอบกิจกรรมที่เยาวชนจัดทุกกิจกรรม และพร้อมที่จะเข้าร่วม
- เห็นความสามัคคีของเยาวชน ที่มีโอกาสในการแสดงความคิดเห็นและสามารถนำไปสู่การจัดেলাทางจริยธรรมต่อไป
- สังเกตพบว่า เด็กที่เข้าร่วมกับชมรมส่วนใหญ่จะเป็นเด็กดี เป็นความภาคภูมิใจในทีมพี่เลี้ยงของชมรม

2.5 จัดเวที Swot ความภาคภูมิใจ จุดเด่น จุดอ่อน โอกาส อุปสรรค สิ่งที่ได้จากชมรม

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาจุดเด่น จุดอ่อน และอุปสรรค ของชมรมฯ
2. เพื่อสร้างความร่วมมือและความเข้าใจระหว่างกรรมการชมรมฯ กรรมการมัสยิดฯ เยาวชน และ

ผู้นำ 4 เสาหลัก

เวที Swot จัดขึ้นในวันที่ 25/5/59 โดย ปลัดอำเภอได้เปิดประเด็น พูดถึงภาพรวมของเยาวชน รามง ซึ่งเป็นเยาวชนต้นแบบในการขับเคลื่อนเพื่อพัฒนาหมู่บ้าน สังคม และประเทศชาติ และต่อด้วยการชี้แจงถึงวัตถุประสงค์ของเวทีในครั้งนี้โดย ดร.อับดุลอาซิ กะลูแป จากนั้นแบ่งกลุ่มผู้เข้าร่วมเป็น กลุ่มผู้นำ กลุ่มเยาวชนชาย กลุ่มเยาวชนหญิง เพื่อระดมความคิดเห็น โดยมีผู้เข้าร่วมประกอบด้วย กรรมการชมรม กรรมการมัสยิด เยาวชนรุ่นใหญ่ ผู้นำสี่เสาหลัก รวม 76 คน จัดที่ดาดีคามัสยิดรามง

ผลการจัดกิจกรรม

ในการจัดเวที Swot ในครั้งนี้อยากให้เกิดขึ้นได้จริงไม่ว่า จะเป็นความภาคภูมิใจ จุดเด่น จุดอ่อน โอกาส อุปสรรค สิ่งที่ได้รับจากชมรมที่ผ่านมา(กรรมการชมรมฯ และกรรมการมัสยิด สมาชิกฯ เยาวชน และผู้นำ 4 เสาหลัก ผลสรุปเวที Swot เชิงเนื้อหาได้ดังนี้

- ก่อนข้างครบถ้วน ตรงตามเป้าหมายที่ได้วางไว้ ได้ทราบประเด็นปัญหา โอกาส จุดเด่น จุดอ่อน ข้อเสนอแนะ
- ให้ชมรมเข้ามามีส่วนร่วมในกรรมการมัสยิด
- แบ่งโซนกรรมการชมรมรับผิดชอบแต่ละโซน
- ให้เยาวชนเข้ามาเป็นกรรมการชมรม
- ให้ทำกิจกรรมแบบชัดเจน โดยเฉพาะกิจกรรมที่เน้นๆ เช่น มัสยิดรับผิดชอบ เยาวชนรับผิดชอบ ชมรมรับผิดชอบ
- กิจกรรมจิตอาสา
- ให้สมาชิกรู้สึกว่าการเป็นสมาชิกนั้นดี และได้ให้อะไรหลายๆอย่าง
- ให้มีการทบทวนกรรมการชมรมใหม่
- ให้เยาวชนบอกจุดเด่นของตนเองและครอบครัว
- ทำแผนผังหมู่บ้านให้ชัดเจน

ผลโดยรวม ทำให้ทราบจุดเด่น จุดอ่อน และอุปสรรค ของชมรมฯ เป็นเวทีให้เห็นความร่วมมือของผู้นำ 4 เสาหลักที่สามารถมาร่วมพูดคุยในเวทีเดียวกันได้ ซึ่งเป็นเรื่องที่ยากมากในอดีตที่ผู้นำ 4 เสาหลักมาร่วมกัน

Swot ความภาคภูมิใจ จุดเด่น จุดอ่อน โอกาส อุปสรรค สิ่งที่ได้รับจากชมรมที่ผ่านมา(และการมีส่วนร่วมกรรมการชมรมฯ กรรมการมัสยิด สมาชิกฯ เยาวชน และผู้นำ 4 เสาหลักในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมสู่ความยั่งยืนการขับเคลื่อนเพื่อพัฒนาหมู่บ้าน สังคม และประเทศชาติด้วยการใช้ swot เพื่อจะได้ดูสาเหตุของปัญหาอุปสรรคเพื่อนำสู่การแก้ไขให้ถูกต้องกับความต้องการตามยุทธศาสตร์ที่ได้กำหนดไว้ซึ่งที่ผู้นำได้สะท้อนจุดอ่อนของ เยาวชน คือ ไม่ให้ความร่วมมือกับกิจกรรมของหมู่บ้าน ทางเดินของชมรมคารุณาคาไม่ชัดเจนว่าจะเดินไปทางไหน ทางชมรมประชาสัมพันธ์ไม่ทั่วถึง ทำให้ไม่รู้ว่าทางชมรมจะจัดกิจกรรมใดบ้างและจะเห็นด้วยว่าผู้นำขาดความสามัคคี ชาวบ้านขาดความรู้ด้านศาสนา ไม่มีเป้าหมายที่หมายที่ชัดเจนกิจกรรมไม่ชัดเจนไม่ตอบสนองต่อเยาวชน ในส่วนจุดแข็งในชมรมจะเป็นด้านการศึกษาการศึกษาระดับ ป.ตรี ป.โท ป.เอก ดร. รองศาสตราจารย์ ผู้นำ

ระดับประเทศ ผู้นำระดับจังหวัด ผู้นำระดับอำเภอด้านเศรษฐกิจอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนปัญหาและอุปสรรคที่เห็นประจักษ์ คือ เรื่องไม่มีงบประมาณขาดการสนับสนุนจากผู้ปกครองเองและผู้เกี่ยวข้องในตำบลต่างๆที่มีโอกาสมาร่วมวางแผนโดยใช้หลักการหารือหรือประชุมเพื่อการวางแผนให้ความรู้แก่เยาวชนพร้อมมติที่ประชุมในการปรับเปลี่ยนไปทางที่งดงามและพัฒนาสังคมต่อไป

เยาวชนชายได้สะท้อนจุดอ่อนว่าโครงการของชมรมมีกิจกรรมที่ไม่เพียงพอสมาชิกเข้าร่วมฮาลาเกาะมีจำนวนน้อย การเป็นจิตอาสายังไม่เกินเต็มที่ เยาวชนไม่ให้ความสำคัญในด้านองค์ความรู้ที่ทีมงานบริหารของชมรมมีน้อยไม่เพียงพอกับกิจกรรมที่มีมาก นอกจากนั้นชมรมยังขาดงบประมาณและมีการวางแผนประชุมแต่การปฏิบัติยังน้อยอยู่ ส่วน จุดแข็งของชมรมส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษา ระดับ ป.ตรีฝ่ายการเงินของชมรมได้จัดตั้งกองทุนที่ทีมงานชมรมได้บริหารตาดิกาและกือรออาติชมรมมีฮาลาเกาะประจำสัปดาห์มีทีมงานเป็นผู้เชี่ยวชาญทุกรูปแบบมีที่ปรึกษาที่จบการศึกษาระดับสูงสามารถเข้าร่วมกิจกรรมกับชมรมอื่นๆได้ อุปสรรคการทำงานของเยาวชนในเรื่องงบประมาณและความเอกภาพของผู้นำชมรมที่ยังไม่พร้อมจะสละเพื่องานเยาวชน โดยเฉพาะมีสิ่งเสียดสีในชมรมที่ปล่อยปะละเลยไม่ว่าจะเป็นทางฝ่ายที่เกี่ยวข้องเพราะชมรมไม่มีอำนาจพอที่จะไปสกัดกั้นกลุ่มยาเสพติดมีเพียงต้นทุนของการอบรมตริบิยะเท่านั้นคนในชมรมส่วนหนึ่งไม่ให้ความสำคัญกับกิจกรรมของชมรม บางครั้งมีกิจกรรมแทรกจากหน่วยงานอื่นทำให้การอบรมไม่ตรงกับบริบทของเยาวชน ข้อเสนอแนะ ให้ชมรมเข้ามามีส่วนร่วมกับการรวมการมัสยิดและ แบ่งโซนกรรมการกับชมรมรับผิดชอบแต่ละโซน ให้เยาวชนเข้ามาเป็นกรรมการชมรมเพื่อให้มีการส่วนร่วมทำกิจกรรมแบบชัดเจน เช่น มัสยิดรับผิดชอบในด้านใด เยาวชนรับผิดชอบในส่วนไหน กิจกรรมในเชิงจิตอาสาให้สมาชิกรู้สึกรู้ว่าการเป็นสมาชิกรู้สึกว่าได้ทำอะไรหลายๆอย่าง

2.6 เวทีกรรมการสี่เสาหลักหาแนวทางการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของเยาวชน

การเตรียมงานประธานวิจัยได้ประชุมทีมวิจัย เพื่อดำเนินงานเวทีดังกล่าวและได้มีการประชุมเมื่อวันที่ 10 กรกฎาคม 2559 และได้มีมติว่าเดิมทีโครงการสี่เสาหลักจะจัดสถานที่ที่ อ.บ.ด. บุญต. ห้องประชุม ซึ่งในที่ประชุมได้เสนอให้เป็นการประชุมสามัญ ณ แหลมตาชี บุติ พร้อมกับต้องเรือชมทัศนียภาพของแม่น้ำปัตตานีและเปลี่ยนบรรยากาศจากเวทีห้องประชุม ฝ่ายประสานงานได้เชิญผู้เข้าร่วมตามเป้าหมายที่ได้วางไว้คือ ทีมนักวิจัย 9 คน กรรมการชมรม 10 คน กรรมการสี่เสาหลัก 3 คน ที่ปรึกษา 5 คน ข้าราชการในพื้นที่ 10 คน กรรมการมัสยิด 5 คน กรรมการหมู่บ้าน และอสม. 10 คน นักธุรกิจในพื้นที่ 10 คน รวมเป็น 62 คน

ประเด็นที่จะต้องเตรียมในเวทีดังกล่าว

1. เตรียมเอกสารผลสรุปที่ผ่านมา นำเสนอโดยอิมาม เกี่ยวกับภารกิจหลักของมัสยิด

- การทำงานของมัสยิด เกี่ยวกับศาสนา การนิกะห์(แต่งงาน) ,การหย่า,มรดกและอื่นๆ
- ละหมาดวันศุกร์,วันรายอ,อบรมคุณธรรมจริยธรรมให้สมบูรณ์
- ประชุม,ตักเตือน,รักษาดูแลเขตวักฟ(บริจาครัฟฮ์สินเพื่อเป็นของส่วนกลาง),กิจกรรมเดือนรอมฎอน
- อบรมสั่งสอน
- เรียนกิตาบ
- อบรมจริยธรรม (ตาคีกา)
- สอนอัลกุรอาน (กีรออาตี)
- ฮาฟีศกุรอาน
- ศูนย์อนุบาล (หลักสูตรนานาชาติ)
- ชมรม
- สวัสดิการ,เสียชีวิต,คลอดบุตรและอื่นๆ

2. วางแผนแนวทางการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อชมรม

ประเด็นคำถาม

ประเด็นผู้นำสี่เสาหลัก

- ผู้นำเห็นความสำคัญของการเป็นผู้นำหรือไม่
- คุณลักษณะของการเป็นผู้นำเป็นอย่างไร
- การให้ความร่วมมือของผู้นำ
- อยากให้ออกมาเป็นอย่างไร?
- เขาชน/ชมรมมีการพัฒนาไปในทิศทางไหน?
- ชุมชนจะเป็นอย่างไร?
- การให้การสนับสนุน ความช่วยเหลือ การให้กำลังใจ อยากให้สิ่งเหล่านี้มีการเปลี่ยนแปลงหรือไม่?
- เรื่องเงินทุนที่เป็นมรดกที่จะฝากไว้ให้กับลูกหลานที่เป็นญารียะห์

3 บทบาทในอนาคตของชมรม

ประเด็นของชมรม

- การให้ความร่วมมือของผู้นำ กรรมการมัสยิด อ.ส.ม. ข้าราชการ นักธุรกิจ
- การทำงานของชมรม จะให้ชมรมทำอะไร
- การได้รับความร่วมมือความช่วยเหลือของชุมชนต่อชมรม
- การได้มาซึ่งผลผลิตของชมรม
- อนาคตของชมรมจะเป็นอย่างไร?

เมื่อถึงที่หมาย ณ แหลมตาชี มีการจัดกลุ่มใหญ่เพื่อระดมความคิดเห็นในประเด็นการมีส่วนร่วมของผู้นำ 4 เสาหลักและการมีส่วนร่วมของชุมชนในอนาคตที่มีต่อชมรมคารุลสุดา กระบวนการพูดคุยเริ่มจากหัวหน้าโครงการวิจัยให้อิโวาทเรื่องความสำคัญของการ **خدمة / خيرات** (การอุทิศตนเพื่อสังคม) ดังหะดิษซึ่งให้ความหมายว่า คนที่ประเสริฐที่สุด คือ คนที่ให้บริการแก่สังคม เพราะฉะนั้นก็หมายถึงพวกเราที่เป็นผู้นำทุกคน

ผู้นำในชุมชนบ้านรามงถ้าจะเทียบกับชุมชนอื่น บ้านรามงจะเข้มแข็งด้วยความสามัคคีของชุมชนในภาพรวมแล้วบ้านรามง อยู่ในเกณฑ์ดี เหลือแต่การพัฒนาของหมู่บ้าน ท่านผู้ใหญ่บ้านบือราเฮง แวนะได้กล่าวว่า มีพฤติกรรมวัยรุ่นในบ้านรามงที่มึนในกระต๋อมยังไม่เกาะเป็นกลุ่มใหญ่และยังไม่มีผู้สนับสนุน ซึ่งแสดงให้เห็นว่าวัยรุ่นบ้านรามงยังมีโอกาสพอที่จะฝึกดูแลอบรมจริยธรรมให้เป็นคนดีได้

มุมมองของชมรม โดยท่านประธานชมรมกล่าวว่า

เยาวชนพร้อมที่จะเป็นกำลังเสริม (Background) ให้กับมัสยิด, กรรมการหมู่บ้าน ซึ่งเยาวชนรามงมีความพร้อมที่จะทำ ทั้งนี้ทั้งนั้นก็ขึ้นอยู่กับผู้นำจะให้โอกาสเยาวชนเหล่านี้หรือไม่ สังเกตได้จากแต่ก่อนที่จะรับเลือกเยาวชนที่จะมาเป็นผู้นำนั้นจะต้องใช้เครื่องมือหรือตัวลอในการทำกิจกรรมต่างๆ ซึ่งในอดีตจะเห็นถึงการร่วมมือของผู้นำและได้รับการสนับสนุน แต่ในปัจจุบันเส้นทางเหล่านี้ถูกปิดกั้นทางชมรมจึงต้องมีเปลี่ยนแผนหรือแนวคิดและชะลอกิจกรรมต่างๆของชมรม ในช่วงนั้นทางชมรมขาดที่ปรึกษาเพราะท่านอิหม่ามได้ไปศึกษาต่อต่างประเทศ และปัจจุบันชมรมพยายามหาแนวทางต่างๆ โดยเฉพาะในเรื่องของทุนเพื่อขับเคลื่อนกิจกรรมที่ได้วางไว้ คือ การหาทุนด้วยวิธีทำธุรกิจในส่วนของการทำที่เป็นสัดส่วนของชมรมจะได้ขับเคลื่อนกิจกรรมต่างๆได้ และยังมีหน่วยงานของ สก.ว.มาเสริมเพื่อสามารถดำเนินการต่อได้ด้วยงานวิจัยที่ให้ทุนในการจัดเวทีต่างๆทำให้สามารถขับเคลื่อนงานของชมรมได้เหมือนเดิมสู่ความยั่งยืน

สรุปในเวทีครั้งนี้ ทางชมรมเสนอว่าให้ทุกภาคส่วนในหมู่บ้านอิหม่าม คอเด็บ บิห์ลันและคณะกรรมการมัสยิดคณะกรรมการหมู่บ้าน อสม.อบต.และหน่วยงานอื่นๆที่ให้ความร่วมมือกับชมรม การทำงานของชมรมเป็นแค่สะพานเชื่อมระหว่างกลุ่มต่างๆ จะเห็นได้ว่าโครงการแต่ละโครงการที่ทางชมรมบ้านรามงจัดขึ้นเป็นที่ประจักษ์แล้วว่ากิจกรรมของเยาวชนรามงจะสร้างคนให้มีคุณธรรม

จริยธรรมแต่ในขณะเดียวกันผู้บริหารของบ้านรามงไม่ให้ความสำคัญจนกระทั่งชมรมได้ขยับการทำงานในเชิงรุกและทำหน้าที่เป็นที่พอใจในระดับหนึ่งและจะทำให้ดีที่สุด ดังนั้นเป็นคำถามสำหรับชมรมว่าการดำเนินงานการแก้ไขปัญหของเขวชนรามงจะไปในทิศทางใด? ซึ่งปัญหาดังกล่าวนี้นี้เป็นที่ชัดเจนว่าขาดการดูแลจากผู้บริหารระดับสูง และขาดการสนับสนุนงบประมาณในการจัดกิจกรรมต่างๆ

จากนั้นร่วมกันเสนอแนวทางแก้ไข จะเริ่มต้นอย่างไร

การวางแผนของชมรม

1. ต้องเริ่มในหมู่แกนนำกรรมการชมรมก่อนเป็นลำดับแรก
2. ต้องแบ่งโซนรับผิดชอบ
3. ความรับผิดชอบต่ออัลลอฮ์(อามานะห์)
4. (กรรมการ)มีจิตสำนึกในการทำงาน กม/มัสยิด/ชมรม

อนาคตของชมรม

1. มีกรรมการชมรมเป็นกรรมการมัสยิด
2. ฐานของชมรม เน้นคุณธรรมจริยธรรม
3. กิจกรรมเน้นกีฬาฟุตบอลสำหรับกลุ่มเสี่ยง พยายามสกัดกลุ่มใหม่ไม่ให้ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด
4. ชมรมต้องมีการประชุมในการแก้ไขปัญหาคือทุกเดือน
5. การทำงานของ 3 ฝ่าย กม./ กรรมการมัสยิด/ชมรม
6. ให้มีการประชุม 3 ฝ่าย กม/กรรมการมัสยิด/ชมรม
7. ให้มีกิจกรรมวันรายอาทิตย์ร่วมทั้ง 3ฝ่ายเป็นการประเดิมกิจกรรมแรก ในความร่วมมือและสามัคคีและสร้างชุมชนประกาศต่อชุมชน
8. การทำงานจะต้องทำงานเป็นทีม ในอนาคต อนาคตอาจจะขยับเป็นเทศบาลและโอกาสของชมรมที่จะขึ้นมาเป็นผู้นำคงจะลำบาก
9. พวกเราจะต้องฟังการเมืองจะอย่างไรในขณะที่การเมืองของประเทศไทยอยู่ในรูปแบบการเมืองหัวเลี้ยวหัวต่อ
10. เศรษฐกิจต้องเข้าสู่ชมรม(ต้องพยายาม)
11. สร้างจิตสำนึก สร้างเศรษฐกิจของชุมชน

2.7 เวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเยาวชนตะโละคือรามัน ต.กะเพ้อ อ.สาขบุรี จ.ปัตตานี

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้กรรมการชมรมได้ศึกษาดูงานของเยาวชน ตะโละคือรามัน ต.กะเพ้อ อ.สาขบุรี จ.ปัตตานี
2. เพื่อสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างเยาวชนตะโละคือรามัน กับเยาวชนคารุลสุคารามง
3. แลกเปลี่ยนประสบการณ์หลายด้านด้วยกัน

การประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเยาวชนคารุลสุคารามงกับเยาวชนตะโละคือรามัน ต.กะเพ้อ อ.สาขบุรี จ.ปัตตานี โดยจากการพูดคุยสนทนากันระหว่างทั้งสองฝ่ายทุกๆกิจกรรมย่อมมีข้อบกพร่องบางที่การปฏิบัติจะทำได้ก่อนข้างยากเพราะปัญหาคือเวลาว่างที่ไม่เหมือนกัน ตัวอย่างวิจัยของเยาวชนตะโละคือรามัน ต.กะเพ้อ อ.สาขบุรี จ.ปัตตานี ที่มาให้ความรู้กับเยาวชนคารุลสุคารามงโดยมีตัวแทน 3 คนดังนี้

1. นายอหัมมัดซอแหละ มีตำแหน่งเป็นคอดิบบ้านนุดี และเป็นประธานชมรมดูแลสวัสดิการกองทุนคิมัต خدمة
2. นายอับดุลมุมิน อิสมาอีลดูแลเป็นกรรมการชมรม
3. นายอุกมาน (ฝ่ายปกครองเยาวชนตะโละคือราม)

คนที่ 1 นายอหัมมัดซอแหละได้อธิบายว่า

- การทำงานแต่ละอย่างต้องใช้ระยะเวลา แต่ละขั้นของการทำงานต้องมีความอดทน
- การที่อยู่ในชุมชนต้องสร้างฐานะ

คนที่ 2 นายอับดุลมุมิน อิสมาอีล ได้บอกเล่าว่า

- คนทุกคนอยากให้หมู่บ้านของตัวเองเจริญ แต่ความตั้งใจไม่ตรงกับความสำเร็จของเราทุกๆ หมู่บ้านย่อมมีปัญหา มีความขัดแย้ง มีความคิดแตกต่างกัน โดยเฉพาะในหมู่บ้านของแต่ละชุมชน จะมี 3 กลุ่มอยู่ด้วยกัน คือ เยาวชน คนแก่ แม่บ้าน
- แรกเริ่มของทุกกิจกรรมการทำงานรวมได้ทั้ง 3 กลุ่ม ภายใน 3 กลุ่ม มีทั้งหมด 7 คน ที่ก่อตั้งขึ้นมา ซึ่งก่อตั้งในปลายปี 2548 โดยมีการเก็บเงินประเดิมคนละ 200 บาท (1400 >> 8000)
- ทุกวันศุกร์ เวลา 10.00 น.จะมีการประชุม ณ มัสยิด
- การทำงานต้องมีกลุ่ม มีแรง มีต้นทุน
- การก่อตั้งกลุ่มนั้น ต้องตั้งเป้าหมายอย่างชัดเจน

- สร้างบรรยากาศในหมู่บ้านให้เป็นที่น่าดึงดูดและเป็นที่สนใจ
- การประชุมทุกครั้งต้องให้ความร่วมมือในการแสดงความคิดเห็นเสนอความคิดต่างๆ ถึงแม้ว่าคนๆนั้นจะเคียดอยู่ก็ตาม

คนที่ 3 นายถูกมานได้รายงานว่าการทำงานของเขวชนตะโละคารามัน

- ปัจจุบัน มีกรรมการ 11 คน เดิมที่มีกรรมการ 7 คน

ฝ่ายคิดมะห์หรือฝ่ายการบริการตั้งเป้าไว้คือ

- เถากิจกรรมเป็นเครื่องมือประกอบ(ตัวหล่อ)
- ทำฮาลาเกาะทุกสัปดาห์ถึงแม้ว่าจะมี 2 คนก็ตาม (โดยเริ่มแรกจากการแบ่งโซน 4 โซน เพื่อความสะดวกในการประสานงาน รอบสัปดาห์ รอบเดือน รอบปี)
- เปิดบริการออมทรัพย์ 4 ปีมาแล้ว พร้อมเปิดให้ชุมชนใช้บริการทุกวันศุกร์

กองทุนสวัสดิการ (รอบสัปดาห์)

- รับสมาชิกทั่วไปรวมทั้งชาวบ้าน
- สมาชิกในหมู่เขวชน
- ให้สวัสดิการคนป่วย
- แบ่งทำความสะอาดตามมัสยิดในเขตรับผิดชอบ

กองทุนสวัสดิการ (รอบเดือน)

- ละศีลอด ปอซอฮุนนะห์
- ประจํา มัสยิด เอียะติกาฟ
- ประชุม ฮาลาเกาะสัจจร

กองทุนสวัสดิการ (รอบปี)

- งานตาดิกา
- ในทุกเดือนมีนาจะมีการเยี่ยมมัสยิดสัจจร 3 วันคะวะ
- เข้าค่าย
- เอียะติกาฟ 10 วันสุดท้ายของเดือนรอมฎอน พร้อมแต่งตั้งผู้นำ
- วันรายอและเยี่ยมบ้าน
- กิจกรรมเล่นฟุตบอล
- กุรบาน
- รักการออม ในเดือนธันวาคมจะมีการคืนกำไรสู่ชุมชน พร้อมจ่ายชากาต และมีทัศนศึกษา

คำถามจากการประชุม

การทำงานของมูลนิธิในการร่วมกิจกรรมต่างๆ ? ระบบการบริหารจัดการของมูลนิธิ ?

(ตอบ) การดำเนินกิจกรรมของมูลนิธิไม่มีแกนนำ จะดำเนินการตามใจชอบ

กองทุนของ คิคมะห์ ของมูลนิธิ มีรายรับ 3 สาย

1. จากการค้าขายทำสินค้า เช่น (70/30) (60/40)
2. กองทุนมูลนิธิรอบะห์
3. งานของกลุ่มแม่บ้าน otop

ปัญหาอุปสรรคในการทำงานมีวิธีการแก้ปัญหาอย่างไร ? (ตอบ)

1. เคยเสนอเยาวชนจากคณะกรรมการเพื่อจะเก็บของในมัสยิดการเก็บเงินจากครอบครัว
2. การเข้าร่วมฮาลาเกาะ
3. ทรัพย์สินมีการเปลี่ยนแปลง เพราะมีตำแหน่งต่างๆ เช่น ครู
4. จะไม่การหยุดการประชุม เพราะการประชุมเป็นหัวใจหลักในการทำงาน
5. ความไม่เข้าใจของพ่อแม่ทำให้เกิดปัญหา และวิธีการแก้ปัญหาคือไปหาเด็กที่บ้าน
6. การทำกุรบาน จะเลือกวิธีด้วยการประกาศที่มีสติ ในกรณีของเงินไม่พอหรือสามารถกู้ยืมจากกองทุนก่อนโดยทำสินค้า อย่างน้อย 500 บ. หรือ 100 บ.

จากจำนวนสมาชิก 11 คน มีตำแหน่งอะไรบ้าง?

(ตอบ) จาก 7 คนแต่งตั้งเป็นประธานและคณะกรรมการ

ผลแตกต่างระหว่าง 2 หมู่บ้าน ตะโละดีอามันกับชมรมดารุลอูดา

- การใช้แผนยุทธศาสตร์
- เรียนในห้องกับการทำฮาลาเกาะมีความต่างกันระหว่างความรู้
- (ภาคภูมิใจ) ในหมู่คณะกรรมการในชมรมมีทัศนคติที่ดีคณะกรรมการชมรมมีโอกาสลงสมัครเป็น อ.บ.ค. ส่วนหนึ่งของเงินเดือนจำนวน 1800บ. (เพื่อเข้าบัญชีของชมรม) เพื่อขับเคลื่อนกิจกรรม

ตะโละดีอามัน(แลกเปลี่ยนความคิด)

- ขั้นตอนแรกในการดำเนินการต้องใช้ระยะเวลา
- ต้องใช้ความอดทน
- ทำงานต้องใช้ใจอันดับแรก

ประวัติความเป็นมาของชมรมตะโล๊ะดีอราแม

- จากการมีใจรักในการที่จะทำให้ชุมชนก้าวหน้า เริ่มจากลำโพงมัลติดีสก็ม์ก็มาระดมความคิดว่าต้องทำกลุ่มขึ้นมาจาก 7 คนที่ก่อตั้งกลุ่ม
- ในหมู่บ้านมี 3 กลุ่ม
 - 1- กลุ่มผู้ใหญ่
 - 2- กลุ่มเด็ก
 - 3- กลุ่มเยาวชน
- ในกิจกรรมงานแต่งงานในหมู่บ้านมีความช่วยเหลือระหว่างผู้ใหญ่
- แรกปี 2548 รวมเก็บเงินเป็นเงินกองกลาง คนละ 400 บาท เพื่อจะพัฒนาชุมชน
- มีการประชุมทุกๆอาทิตย์
- ชมรมตะโล๊ะดีอราแมก่อตั้งขึ้นมา 12 ปีมาแล้ว
- การขอความอนุเคราะห์ในการเข้าร่วมกลุ่มไม่ใช่รอให้อีกฝ่ายเข้ามาให้อย่างเดียว แต่เราต้องเป็นฝ่ายออกไปหามากกว่า
- การตั้งกลุ่มต้องมีความหวังเป้าหมายที่ชัดเจน
- จากการเก็บเงินคนละ 400 บาท ซื้อบทดูอาร์อิซการ์ขายในหมู่บ้านตามโรงเรียนได้เงินมา 8,000 บาท มาบริหาร กลุ่มฮาลาเกาะห์
- ในหมู่บ้านมีโครงการเตรียมรองรับสำหรับเยาวชนเช่น กิจกรรมแก่เด็กๆ กีฬาพัฒนาศึกษา ศึกษาศาสตร์ในช่วงสุดท้ายของเดือนรอมฎอนและอื่นๆ

กิจกรรม

- เอากิจกรรมเป็นตัวล่อให้แก่เยาวชน
- การทำงานต้องมีระบบ
- 10 ปีมาแล้วกับการทำงานของกิจกรรม

กิจกรรมรอบสัปดาห์

1. ฮาลาเกาะห์ วันศุกร์ ก่อนละหมาด ทุกอาทิตย์ ให้พูดแบ่งโซน 4 โซน ร่วมกับผู้ใหญ่
2. เข้าวันศุกร์หลังซุบฮิ เรียนกุรอานแก่เยาวชน
3. เปิดบริการออมทรัพย์ ทำมา 6 ปีมาแล้ว
4. ไปเยี่ยมเยียนเยาวชนคนป่วย ซื้อของไปเยี่ยม 50 บาท
5. แบ่งเวรทำความสะอาด

6. ฮาลาเกาะห์ใหญ่ ผู้ใหญ่ อบต.เข้าร่วม หลังละหมาด

กิจกรรมรอบเดือน

1. แก้ววช ปอชอ-เปิดปอชอร่วมกัน-ละหมาดตะฮัจญุด (ปอชอซุนนะห์)
2. ฮาลาเกาะห์สัญญา

กิจกรรมรอบปี

1. กิจกรรมบนเวทีฮัฟละห์ตาคีกา
2. เดือนมีนา จะมีโปรแกรมออกตะวะห์สัญญา 3 วัน เด็ก,ผู้ใหญ่,เยาวชน
3. ค่ายอบรมจริยธรรม อบจ.สนับสนุน
4. อติกาฟ 10 วันสุดท้าย มีการเลือกตั้งประธานหรืออามีร
5. ละหมาดรายอฮิดิลฟิตรีและฮิดิลอัชฮาในสนามเสร็จแล้วมีการรวมคนให้เป็นวงกลม เพื่อทำการสลามจับมือกันเยี่ยมครอบครัว
6. แบ่งดูปองให้กับแต่ละบ้าน แล้วให้ออกมาจับฉลาก ณ ที่จัดงาน
7. จัดแข่งขันฟุตบอล
8. กุรบาน
9. เดือนธันวาคมจะมีการเชิญอุสตะมาบรรยาย และมอบเงินแก่คนยากจน(คืนกำไรสู่ชุมชน)
10. หักศศึกษาต่างประเทศ มาเลเซีย สิงคโปร์ อินโดนีเซีย

สรุปได้ว่าการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างเยาวชนดาร์ลุสสุดารามกับเยาวชนตะโละดารา มันมีความเหมือนหลายอย่างด้วยกันและมีความแตกต่าง

ในความเหมือนจะเป็นกิจกรรมของเยาวชนที่เป็นตัวต่อด้านกีฬา ศักดิ์ศึกษาและอบรม

ส่วนที่แตกต่างกันไป คือ ของชมรมเยาวชนรามจะมีโปรแกรมประจำปีบรรจุอยู่ในแผนและของเยาวชนรามงเน้นชมรมนักศึกษา

ในส่วนข้อแตกต่างต่อไปคือ เยาวชนตะโละดาราแม่มีการรับผิดชอบโซนเพื่อง่ายในการประสานงานของเยาวชนและอีกหลายๆอย่างที่ชมรมดาร์ลุสสุดาจะต้องเรียนรู้กับชมรมตะโละดาราแม่

ของตะโละจะเรียนในห้องในส่วนของดาร์ลุสสุดาทำในรูปแบบฮาลาเกาะห์มีความต่างกันระหว่างวิชาความรู้

- (ภาคภูมิใจ) ในหมู่คณะกรรมการในชมรมมีทัศนคติที่ดีคณะกรรมการชมรมมีโอกาสดงสมัครเป็น อ.บ.ต. ส่วนหนึ่งของเงินเดือนจำนวน 1800บ. (เพื่อเข้าบัญชีของชมรม) เพื่อขับเคลื่อนกิจกรรม

สรุปได้ว่าการดำเนินงานเพื่อสังคมมีคุณธรรมจริยธรรมไม่ว่าจะเป็นตะโละคือรามหรือคารุลสุคารามง
ขั้นตอนแรกในการดำเนินการต้องใช้ระยะเวลาต้องใช้ความอดทน ทำงานต้องใช้ใจอันดับแรก

ถอดบทเรียนจากนักวิจัยจากการร่วมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน

เยาวชนคารุลสุคารามงได้รู้ว่าการดำเนินงานเยาวชนตะโละคือรามในรูปแบบใดและอะไรที่ยังไม่
มีในแผนของการดูแลเยาวชน จากการพูดคุยรูปแบบหรือโครงสร้างจะคล้ายๆกันมีประธานกรรมการ
ฝ่ายต่างๆที่สำคัญที่สุดคือขอรูปร่างแบบการอบรมหรือขั้นตอนการสร้างเยาวชนจากการกล่าวของ นายลูก
มานว่า การทำงานของเยาวชนตะโละคารามันปัจจุบัน มีกรรมการ 11 คน เดิมทีมีกรรมการ 7 คน ฝ่าย
คิณะห์หรือฝ่ายการบริการตั้งเป้าไว้คือเอากิจกรมเป็นเครื่องมือประกอบ(ตัวหล่อ)เพื่อดึงเยาวชนเข้ามา
และเรื่องสำคัญคือการทำฮาลาเกาะทุกสัปดาห์ถึงแม้ว่าจะมี 2 คนก็ตาม (โดยเริ่มแรกจากการแบ่งโซน 4
โซน เพื่อความสะดวกในการประสานงาน รอบสัปดาห์ รอบเดือน รอบปี)เปิดบริการออมทรัพย์خدمة
4 ปีมาแล้ว พร้อมเปิดให้ชุมชนใช้บริการทุกวันศุกร์ กองทุนสวัสดิการ (รอบสัปดาห์)รับสมาชิกทั่วไป
รวมทั้งชาวบ้านสมาชิกในหมู่บ้าน

ให้สวัสดิการคนป่วยแบ่งทำความเข้าใจตามมัสยิดในเขตรับผิดชอบกองทุนสวัสดิการ (รอบ
เดือน)ละศีลอด ป่อชอฮุนนะห์ประจำมัสยิด เอียะติกาฟประชุม ฮาลาเกาะสัญจรกองทุนสวัสดิการ (รอบ
ปี)งานตาติกา ในทุกเดือนนั้นจะมีการเยี่ยมมัสยิดสัญจร 3 วันจะเข้าค่ายเอียะติกาฟ 10 วันสุดท้ายของ
เดือนรอมฎอน พร้อมแต่งตั้งผู้นำวันรายขอและเยี่ยมบ้านกิจกรรมเล่นฟุตบอลกรบานรักการอม ในเดือน
ธันวาคมจะมีการกินกำไรผู้ชุมชน พร้อมจ่ายชากาด และมีทัศนศึกษา การทำงานของเยาวชนตะโละคือ
รามันจะเห็นได้ว่าไม่ใช่เฉพาะเจาะกลุ่มเยาวชนจะควบคุมทั้งหมู่บ้านและได้ทำในเรื่องกองทุนที่มีชื่อว่า
กองทุน คิณะห์ ของมุสลิมะห์ มีรายรับ 3 สายจากการค้าขาย ทำสินเชื่อ หุ่น (70/30) (60/40)กองทุน
มูออรอบะฮ์งาน ของกลุ่มแม่บ้าน otop

สรุปได้ว่าการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างเยาวชนคารุลสุคารามงกับเยาวชนตะโละคารา
มันมีความเหมือนหลายอย่างด้วยกันและมีความแตกต่าง ในความเหมือนจะเป็นกิจกรรมของเยาวชนที่
เป็นตัวล่อด้านกีฬาทัศนศึกษาและอบรมในส่วนที่แตกต่างกันไป คือ ของชมรมเยาวชนรามงจะมี
โปรแกรมประจำปีบรรจุอยู่ในแผนและของเยาวชนรามงเน้นชมรมนักศึกษา เยาวชนตะโละคือรามันมี
การรับผิดชอบโซนเพื่อง่ายในการประสานงานของเยาวชนและอีกหลายๆอย่างที่ชมรมคารุลสุคาจะต้อง
เรียนรู้กับชมรมตะโละคือรามันเพื่อความยั่งยืน

2.8 ทักษะศึกษาดูงาน ณ จังหวัดภูเก็ต

ประชุมเตรียมเวทีไปทัศนศึกษาที่ภูเก็ต

ท่านประธานได้เริ่มเปิดการประชุมนำเสนอประเด็นไปทัศนศึกษาภูเก็ต โดยมีกลุ่มเป้าหมาย กรรมการมัสยิด กรรมการชมรมคารุณาสถา และนักวิจัย สถานที่ที่จะไปทัศนศึกษาคือ มัสยิดบางเทา ซึ่งเป็นมัสยิดต้นแบบในจังหวัดภูเก็ตที่มีการบริหารจัดการที่อย่างเป็นระบบ ไม่ว่าจะเป็นสัปบุรุษ เขาวชน และเศรษฐกิจและเป็นที่รู้จักกันในจังหวัดภูเก็ต ทางคณะที่มวิจัยมัสยิดบางเทา เพื่อศึกษาแนวทางที่เป็นความจริงมากที่สุด ได้นำกลับมาพัฒนาการบริการมัสยิดและชมรมให้ดียิ่งขึ้น สถานที่ต่อมาจะเป็น คณะกรรมการอิสลามแห่งประเทศไทย ต่อมาจะเป็นมัสยิด อุปลัมภจากมกุฎพระราชมาร กษัตริย์แห่ง รัฐเปอร์ลิส ในการเดินทางในครั้งนี้จะต้องเตรียมการจัดการดังนี้

หมวดอาหาร	เวลา	วันที่	สถานที่	จำนวนเงิน
	ค่ำ	24/10/59	หาดใหญ่	
	เช้า	25/10/59	บ่อแสนพังงา	
	เที่ยง	25/10/59	ภูเก็ต	
	เย็น	25/10/59	ภูเก็ต	
	เช้า	26/10/59	ภูเก็ต	
	เที่ยง	26/10/59	กระบี่	
โรงแรม	สตรี	ชาย	ครอบครัว	
	2 ห้อง	6 ห้อง	2 ห้อง	
	รวม 6 คน	รวม 18 คน		
รถ(น้ำมัน)	รถตู้	รถกระบะ Isuzu	รถกระบะ Tritan	รวม 25 คน
	15 คน	5 คน	5 คน	

กระบวนการศึกษาดูงาน

การศึกษาดูงานครั้งนี้ มีการประสานงานร่วมกันระหว่างหัวหน้าโครงการวิจัยกับหัวหน้าโครงการกองทุนบาฮีชน ซึ่งการเลือกพื้นที่แห่งนี้เนื่องจากเป็นมัสยิดในเครือข่ายของสถาบันอิสลาม มหาวิทยาลัยฟาฏอนี เป็นมัสยิดที่สามารถดำเนินการจนเป็นสหกรณ์ซึ่งเป็นรายได้ของมัสยิดที่เด่นชัด สำนักงานคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัดที่ต้องมีการบริหารบนฐานความหลากหลายทางวัฒนธรรม

จะได้ทราบสถานการณ์ของเยาวชนมุสลิมจาก 3 จชต.มาศึกษาและมาทำงานที่จังหวัดภูเก็ตและมุมมอง
ในการพัฒนาที่สามารถนำมาพัฒนาและปรับใช้กับการดูแลเยาวชนในพื้นที่โครงการวิจัย

บรรยากาศการศึกษาดูงานเป็นไปอย่างดีมาก แต่ละแห่งมีทั้งการรับความรู้จากการบรรยายของ
สถานที่ดูงาน การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การร่วมซักถามในสถานการณ์และแนวทางการพัฒนา
ร่วมกัน รับประทานอาหารร่วมกัน พักที่เดียวกัน ระหว่างวันมีการประชุมสรุปงานร่วมกัน รวมทั้ง
ได้มีการเที่ยวชมเมืองภูเก็ต

เรียนรู้จากพื้นที่ดูงานที่ 1 มัสยิดมุกัรรอิม

มัสยิดและสหกรณ์อยู่ในเครือค่ายเดียวกัน โดยที่ประธานสหกรณ์เป็นเลขาของมัสยิด ซึ่งจะดูแล
มัสยิดและสหกรณ์พร้อมกัน

สมาชิกผู้ก่อตั้ง

สกลาม เกาะกาจิ (รองประธาน)

ฮุสเนีย (เลขาสหกรณ์)

อิสมาแอณัฏฐุลเลาะห์ (เลขา มัสยิด)

เยาวชนในจังหวัดภูเก็ต

ความเป็นมา

อิหม่ามจบจากมัคกะห์มีความสนใจในด้านการพัฒนาสาปบุรุษ ซึ่งได้รับเงินสนับสนุน(วากัฟ)
เพื่อจ่ายแก่สาปบุรุษ ซึ่งเงินที่มานั้นมาจากการยืมสหกรณ์ มีการทำสัญญา มีการกำหนดส่งคืนอย่างชัดเจน
ทางสหกรณ์ได้จัดทำขึ้นเพื่อให้ประชาชนมุสลิมในจังหวัดภูเก็ตมีเงินออมทรัพย์ตามแบบฉบับอิสลาม
ด้วยเหตุนี้ทำให้ได้รับความสนใจมากมายไม่เว้นแม้คนไทยพุทธ ซึ่งทางสหกรณ์ก็ได้เปิดโอกาสให้คน
ต่างศาสนิกเข้ามาออมทรัพย์ได้อย่างเท่าเทียมกัน สมาชิกที่ไม่ใช่มุสลิม 30% ประมาณ 2000 กว่าที่เข้ามา
เป็นสมาชิก

เรียนรู้จากพื้นที่ดูงานที่ 2 ตาติกา บางเทา

การบริหารการศึกษา โดยมีทุนสนับสนุน 600000 บาท ในการก่อตั้งตาติกา และบรรลุดตามทีวาง
ไว้ มีนักเรียนมากกว่า 400 คน

เรียนรู้จากพื้นที่งานที่ 3 ยาเสพติด

เยาวชนใน จ.ภูเก็ตติดยาเสพติด ซึ่งปัญหาใหญ่ในสังคม ดังนั้นคณะกรรมการมัสยิด หมู่บ้าน ตำรวจ ช่วยกันปราบปรามเยาวชนเหล่านี้ให้ห่างไกลจากยาเสพติดทั้งหลาย ซึ่งสามารถบำบัด เยาวชน มากกว่า 40 คนให้เลิกยาเสพติดได้ถือว่าได้ทำสำเร็จ

เรียนรู้จากพื้นที่งานที่ 4 สหกรณ์

การก่อตั้ง

ช่วงแรกๆในการก่อตั้งได้เกิดวิกฤตในด้านความเชื่อมั่นและศรัทธาในสหกรณ์ ซึ่งผู้ฝากพากัน ถอนเงินออก ทำให้สหกรณ์เกือบล้ม เนื่องจากผู้ที่มากู้ยืมเงินไม่จ่ายตามที่สหกรณ์ได้กำหนด ซึ่งหลังจาก นั้นสหกรณ์ได้แก้ปัญหาด้วยการออกติดตามผู้กู้ยืมเหล่านั้น ซึ่งได้มากกว่า 600000 ดังนั้นทางสหกรณ์ได้ เปลี่ยนระบบการบริหารจัดการใหม่ หลังที่ได้บทเรียนจากการกู้ยืม หลังจากนั้นได้พัฒนาสหกรณ์ใน ด้านต่างๆ สำนักงานได้เปิดเครือข่าย3-4 ที่ สร้างความเชื่อถือแก่ผู้ฝากและผู้ยืมทั้งหลายได้

จากที่กล่าวมาข้างต้นสหกรณ์ได้ทำงานร่วมกับมัสยิด ดังนั้นฝ่ายการปกครองของมัสยิดได้มีการ ประชุมและได้ทำกิจกรรมมากมาย เช่น ด้านการศึกษา(ตาดีกา) การแข่งขันต่างๆ ซึ่งเงินอุดหนุนเหล่านี้ มาจากสหกรณ์โดยมีการทำสัญญาไว้อย่างชัดเจน

เรียนรู้จากพื้นที่งานที่ 5 เศรษฐกิจพอเพียง

กองทุนหรือสหกรณ์ต้องขึ้นอยู่กับมัสยิด กองทุนที่ปราศจากดอกเบี้ย สิ่งนี้ทำให้เกิดความบารอ กะห์(ความประเสริฐ)ในการทำงาน ซึ่งจากจุดเล็กที่มีการรวมตัวกันเพื่อก่อตั้งกองทุน ปัจจุบันสามารถ ทำรายได้อย่างมาก ไม่ว่าจะเป็นโรงแรม เป็นต้น

เรียนรู้จากพื้นที่งานที่ 6. เวทีแลกเปลี่ยนความคิดเห็นคณะกรรมการอิสลามประจำ จ.ภูเก็ต เวลา 14.00 – 16.00 น.

ณ กรรมการกลางมัสยิดประจำ จ.ภูเก็ต เวลา 14.00 – 16.00 น. ประธานกรรมการกลางมัสยิด ประจำจังหวัดภูเก็ตได้กล่าวต้อนรับคณะที่มวิจัย คณะกรรมการมัสยิด คณะกรรมการชมรมคารุลสุดา รามง อย่างอบอุ่น ซึ่งในวันนั้นมีแขกจากประเทศมาเลเซียมาเสนอโครงการชมรมนักกวีในระดับ อาเซียนเพื่อมาเยี่ยมชมกรรมการกลางมัสยิดภูเก็ต พร้อมกันนั้นประธานกล่าวต้อนรับการมาเยี่ยมของชมรม คารุลสุดาในครั้งนี้หลังจากประธานแนะนำตัวและกรรมการทีมงานของจังหวัด ในส่วนของอาмирหรือ ผู้นำโครงการแนะนำตัวพร้อมบอกวัตถุประสงค์ในการเยี่ยมชมและศึกษาการทำงานการบริหารงานของ

คณะกรรมการกลางมัสยิดแห่งภูเก็ต ท่านประธานได้อธิบายการทำงานของคณะกรรมการอิสลามเป็นเรื่องสำคัญ คือ ตอบโจทย์ของความเป็นประชาชาติมุสลิมที่จะต้องอยู่ภายใต้กรอบของศาสนาอิสลามไม่ว่าจะเป็นงานสังคม งานบริหาร งานสวัสดิการ ล้วนเป็นหน้าที่(อามานะห์)ที่ต้องรับและปฏิเสธไม่ได้ สร้างสังคมให้อยู่เป็นสุขไม่ขัดแย้งกับหลักการอิสลาม

ท่านประธานได้ออกความน่าเป็นห่วงของเยาวชน 3 ชายแดนภาคใต้ ที่มาศึกษาในจังหวัดภูเก็ต และมาทำงานในช่วงสัปดาห์แรกจะเห็นได้ว่า นักศึกษายังคงติดกับวัฒนธรรมอิสลามอยู่ เช่นการคลุมฮิญาบ การละหมาด การแต่งกาย แต่หลังจากที่อยู่ 2-3 สัปดาห์อิทธิพลของท้องถิ่นที่ทำให้นักศึกษาเหล่านั้นเปลี่ยนพฤติกรรม เช่นไม่ใส่ฮิญาบ การแต่งกายก็เปลี่ยนไปเช่นกัน บางคนถึงขั้นอยู่ด้วยกันจนที่สามีภรรยาโดยที่ยังไม่ได้แต่งงาน ท่านประธานได้กล่าวว่าท่านเคยเรียกนักศึกษาเหล่านี้มาคุยและหาแนวทางการแก้ไขและป้องกัน เพื่อที่จะให้เยาวชนห่างไกลจากพฤติกรรมเหล่านี้

วันสุดท้ายของการทัศนศึกษา

และในวันสุดท้ายของการทัศนศึกษา จ.ภูเก็ต ในตอนเช้าหลังละหมาดซุบฮี อาจารย์อับดุลเลาะอุมมา หนึ่งในกรรมการวิจัยได้ให้คำแนะนำ ตักเตือนในของความจำเป็นที่จะต้องทำงานตามอายุที่พระองค์ได้มอบให้และการทำงาน การงานทุกอย่างล้วนจะต้องถูกสอบสวน ในวันอาทิตย์เรากับอามานะห์หน้าที่ที่พระองค์ทรงมอบไว้ หลังจากนั้นสมาชิกทุกท่านรับประทานอาหารร่วมกัน ณ.ที่พัก และเปิดเวทีแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับอาจารย์ รุสดี ชิดิก หนึ่งในกรรมการดูแลมัสยิดฝ่ายเศรษฐกิจ ท่านได้ให้ข้อคิดเกี่ยวกับเยาวชน ในอดีตท่านเคยทำให้ร่วมกับเยาวชนไม่ว่าจะเป็นวันเรียน และวัยทำงานก็ตาม ทำให้ท่านเข้าใจเยาวชนอย่างถ่องแท้ ในตอนที่ท่านยังเป็นเยาวชนท่านได้สามารถทำได้หลายอย่างที่ช่วยงานทางด้านอิสลาม ในเมื่อเยาวชนที่มีพื้นฐานการศึกษาสามารถพัฒนาสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ แต่ในปัจจุบันเยาวชนเป็นที่น่าเป็นห่วงโดยบาเสฟติดทุกชนิด ไม่ว่าจะเป็นที่ไหนใคร โดยเฉพาะสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่บาเสฟติดแพร่ระบาดอย่างน่ากลัวและเป็นอันตรายที่ใหญ่หลวงซึ่งไม่เคยเกิดขึ้นในอดีต ในเมื่อเยาวชนรามงเป็นเยาวชนที่อยากรู้ อยากเห็น และอยากพัฒนาให้สมบูรณ์เป็นหมู่บ้านที่ดีเยาวชนที่ซอและส ผากไว้และให้เยาวชนรามงเป็นแบบอย่างให้กับเยาวชนอื่นด้วย.

ผลการได้ไปดูงานที่ จ.ภูเก็ต

หลังจากมีการดูงาน มีประเด็นที่เป็นข้อห่วงใยต่อปัญหาเยาวชนในพื้นที่ คือ บาเสฟติดทุกชนิด ความสัมพันธ์ระหว่างชายหญิง ในเมื่อเยาวชนรามงเป็นเยาวชนที่อยากรู้ อยากเห็น และอยาก

พัฒนาให้สมบูรณ์ เป็นหมู่บ้านที่ดีเยาวชนที่ขอแหวะ ผากไว้และให้เยาวชนรวมเป็นแบบอย่างให้กับเยาวชนอื่นด้วย.

จากนั้นมีการเลือกกรรมการทำงานชุดใหม่และได้คัดเลือกเยาวชนทำงานร่วมกับคณะกรรมการมัสยิดเพื่อขับเคลื่อนการทำงานได้เป็นจริงและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ผลการจัดกิจกรรม

- ได้แนวทางการดำเนินงานของมัสยิด ที่การทำธุรกิจเป็นตัวขับเคลื่อนในการทำให้มีกิจกรรมต่างๆของมัสยิดและชมรมต่อไป
- เกิดความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างเครือข่ายมัสยิด
- ได้ทราบแนวทางการดำเนินงานของคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัดภูเก็ต ที่คอยคัดเตือนและสังเกตพฤติกรรมเยาวชน เพื่อไม่ให้ทำในสิ่งที่ไม่ดี
- ได้ทราบแนวทางการจัดสวัสดิการของมัสยิดที่มีการระดมทุนเพื่อช่วยเหลือเด็กกำพร้า ด้อยโอกาสและยากจน การให้ทุนการศึกษา
- ในโอกาสนี้ ทางชมรมคารุณาคามีการทบทวนคณะกรรมการมัสยิดและเพิ่มคณะกรรมการชมรมคารุณาคามีเป็นคณะกรรมการมัสยิดในทุกๆฝ่าย เพื่อบริหารจัดการในการทำงานร่วมกันระหว่างมัสยิดกับชมรม

2.9 เวทีระดมความคิดเห็นในกลุ่มมุสลิมะห์กับแนวทางส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม

วันที่ 18/ตุลาคม/2559 ผู้เข้าจำนวน 59 คน ประกอบด้วย ทีมวิจัย 9 คน คณะกรรมการชมรม 10 คน เยาวชนมุสลิมะห์ 40 คน
สถานที่ ณ หาดตะโกะล้อมีแล

เปิดพิธีโดยท่านอิหม่าม อับดุลอาซิ กะลุแป ซึ่งท่านได้ให้ความสำคัญเกี่ยวกับกลุ่มสตรีที่จะต้องการรวมกลุ่มวางแผนเพื่อพัฒนากลุ่มสตรีในหมู่บ้านรวม ในอดีตมุสลิมะห์ยังไม่สามารถขับเคลื่อนได้ดี ซึ่งต่างจากปัจจุบันที่มุสลิมะห์สามารถเข้ามาส่วนร่วมในการขับเคลื่อนได้ดีกว่าเดิม ดังนั้นเพื่อที่จะให้การดำเนินงานของฝ่ายมุสลิมะห์สามารถสร้างความเจริญก้าวหน้าได้ในอนาคต ทางชมรมจึงเรียนเชิญ อาจารย์ อับดุลรอฮมาน สามะอาลี เพื่ออธิบายและการสร้างความเข้าใจในการทำงานกลุ่มเป็นทีม โดยเฉพาะการพูดคุยหรือชูรอ(ประชุม) การนำเอาประเด็นต่างๆมาพูดคุยหาแนวทางแก้ไขและนำประเด็นเหล่านั้นมาดำเนินงานได้อย่างสมบูรณ์ ซึ่งอิสลามได้ตระหนักและให้ความสำคัญเกี่ยวกับการ

ชุร่อ(ประชุม)และอัครัมคฤกลาษที่เยาชนรามงเป็นเยาชนที่มีเการนำกระบวนการชุร่อในการทำงานของ
ชมรม

ต่อมาประชนชมรมได้ชี้แจงเกี่ยวกับโครงการและวัตถุประสงค์ เวที่มุสลิมะห์ในครั้งนี้ ซึ่ง
วัตถุประสงค์หลักคือ เพื่อให้เยาชนมุสลิมะห์ระคมความคิดเห็นกับกิจกรรมคุณธรรมจริยธรรมภายใต้
การดำเนินงานของบทบาทชมรมและเพื่อให้เยาชนมุสลิมะห์แสดงบทบาทการมีส่วนร่วมกับชมรม ซึ่ง
เเวที่ครั้งนี้มีนักวิจัยมาร่วมและสังเกตการณ์ โดยเฉพาะประธานโครงการ ท่านอีหม่ามอับลอาชี กะดู
แป ได้จัดทำโครงสร้างของชมรมมุสลิมะห์เพื่อง่ายต่อการทำงาน ซึ่งก่อนหน้านี้กลุ่มมุสลิมะห์เคยมีการ
ทำงานมาก่อนแต่ช่วงหลังก็เียบไป อัครัมคฤกลาษ(ขอบคุณอัลลอฮ) ด้วยการมาของวิจัยทำให้มีกลุ่มมุสลี
มะห์รวมตัวกันขึ้นพร้อมกับทางวิจัยได้เเวที่หนึ่งเพื่อระคมความคิด แนวคิดของมุสลิมะห์ สุดท้ายกลุ่ม
มุสลิมะห์รวมตัวกันจัดทำโครงสร้างพร้อมปฏิบัติจริงเพื่อจะดำเนินการทำงานร่วมกับชมรมซาบ.

ผลการดำเนินกิจกรรม

1.ทำให้เกิดโครงสร้างชมรมมุสลิมะห์

โครงสร้างกลุ่มสตรี

ประธาน	ฟิรดาวซ์	เยิง
รองประธาน	เฟาชียะห์	โตะโค
เลขา	นิบาชีเราะห์	หะบีเจะหลง
	สุนิตา	อาแซ
เหรัญญิก	อานีสา	กะดูแป
	นาซีเราะห์	เจ๊ะกา
ฝ่ายกิจกรรม	นุรฮายาตี	โตะโค
	ฟาดีละห์	ลือบา
	นาดียะห์	คุลมาตร
	นิบุรีซัน	หะบีเจะแเว
ฝ่ายอืมาดัต	ฟัยรุซ	เยิง
	นัจวา	คุลมาตร
ฝ่ายประสานงาน	อาดีละห์	โตะโค
	ตุรัยยา	ราโมง
	วุสনীดา	อาแซ

	ซูไมยะห์	เจะเกาะ
ฝ่ายสวัสดิการ	สาวาณี	ราโมง
	อาวาติฟ	สาและ
	ดัสนิม	โตะโค
	ฟิตเราะห์	มานะ

2.ได้แผนการดำเนินงานประจำปีของมุสลิมะห์ ประกอบด้วย 8 แผน คือ

1. ทำการประชุม(ทุกเดือน)
2. ฮาลาเกาะประจำสัปดาห์
3. ทักษะศึกษาฮาลาเกาะ
4. กิจกรรมกีฬา
5. อบรมจริยธรรม(ระดมความคิด)
6. ผู้ปกครองสัมพันธ์
7. พบปะประจำปี
8. ทักษะศึกษาประจำปี/ทั่วไป

3. ขั้นตอนปฏิบัติการ

3.1 จัดกิจกรรมส่งเสริมจริยธรรม : เอียะติกาฟ 10 วันสุดท้ายของเดือนรอมฎอน 1437

ในหนึ่งเดือนของเดือนรอมฎอนจะมี10วันสุดท้ายของเดือนรอมฎอนซึ่งท่านรอซูล(ศ.ล)ได้สนับสนุนให้เข้าร่วมเอียะติกาฟ เพราะจะมีหนึ่งวันใน10วันสุดท้าย อัลลอฮ์ได้บอกไว้ในอัลกุรอานว่าลัยลาตุลก็อด ซึ่งมีความหมายว่าการกระทำที่ตรงกับคัมภีร์ลาตุลก็อด คนนั้นจะได้อิหมาดมากกว่า 1000 เดือน ถ้าจะคิดเป็นปีช่วงอายุคนที่ประมาณมากกว่า 83 ปี ด้วยเหตุนี้อิสลามได้สนับสนุนให้มีการเฝ้าในมัสยิดเพื่อเตรียมพร้อมกับการคืนลัยลาตุลก็อด

มัสยิดคารุลสุดา รามง ตั้งอยู่ หมู่.1 บ้านรามง ตำบลปยุต อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี ได้มีการจัดกิจกรรมเอียะติกาฟตลอดปีของ10วันสุดท้ายของเดือนรอมฎอน แต่มีเงื่อนไขเป็นชาวบ้านเฉพาะผู้ใหญ่เท่านั้นที่มาร่วมเอียะติกาฟของทุกปี

ซึ่งในปีนี้ทางทีมงานวิจัยร่วมกับทีมงานชมรมคารุลสุดารามง ประชุมการวางแผนเพื่อจะให้ปีนี้ให้มีเยาวชนเข้ามามีส่วนร่วมเอียะติกาฟพร้อมกับผู้ใหญ่ ในชุมชนบ้านรามงด้วย เพื่อให้เยาวชนได้เห็น

คุณค่าของเดือนรอมฎอน โดยเฉพาะ 10วันสุดท้ายของเดือนรอมฎอน น้อยมากที่เยาวชนในหมู่บ้านหรือเยาวชนที่อยู่ใกล้เคียงที่จะเข้าเียะติกาฟในมัสยิด ส่วนมากจะไปแข่งมอเตอร์ไซด์กัน ซึ่งขณะที่นักวิจัยกับคณะกรรมการชมรมคารุลสุदारามง ได้วางแผนโดยมีมติใช้มัสยิดในการเียะติกาฟไว้ 2 แห่งดังนี้

1.มัสยิดคารุลสุदारามง

2.มัสยิดคารุลอามาน

ขั้นตอนการดำเนินงาน จะมีการแบ่งหน้าที่ผู้รับผิดชอบ จัดทำกำหนดการเียะติกาฟ กำหนดอิหม่ามดรอเวียะ ที่จะมีทีมงานวิจัยและทีมงานชมรมคารุลสุदारามงสลับเวรกัน ผู้เข้าร่วมเียะติกาฟมีกลุ่มเป้าหมายที่ผู้ใหญ่และเยาวชนในชุมชน

- ผู้ใหญ่ทั้งหมด 30 คน
- เยาวชนทั้งหมด 30 คน

ผลสรุปภาพรวมทั้งหมดตั้งแต่เริ่มประชุมจนถึงวันสุดท้ายของเียะติกาฟอยู่ที่ 80%คืบมา

3.2 กิจกรรมทดลองปฏิบัติการเพื่อส่งเสริมจริยธรรม: ฮาลาเกาะฮัลกรูอ่านสำหรับเยาวชน

วัตถุประสงค์ คือ เพื่อศึกษาเข้าใจฮัลกรูอ่าน

ผู้เข้าร่วม จำนวน 69 คน ประกอบด้วย เยาวชน 50 คน ทีมวิจัย 9 คน คณะกรรมการชมรม 10 คน

วันเวลา อาทิตย์ละครั้งตลอดปี

กระบวนการ ประชุมคณะกรรมการและวางแผน ซึ่งแจ้งโครงการพร้อมวางแผนกิจกรรมในอนาคตตามมาด้วยสรุปกิจกรรมฮาลาเกาะฮัลกรูอ่านทั้งปี

กิจกรรม เวทีฮาลาเกาะฮัลกรูอ่านจัดขึ้นเมื่อวันที่ 10 ธันวาคม พ.ศ.2559 สถานที่จัด ณ.มัสยิดคารุลสุदारามงและมัสยิด คารุลอามาน เขต ม.1 ต.ปุดต อ.เมือง จ.ปัตตานี วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเข้าใจฮัลกรูอ่าน เป็นการจับกลุ่มขึ้นที่มัสยิดเพราะมัสยิดเป็นสถานที่ที่ประเสริฐเพราะผู้ที่เข้ามัสยิดจะต้องสะอาดทั้งกายและใจต้องอาบน้ำละหมาดชำระให้สะอาด และในมัสยิดเช่นกันเหล่าบรรดาศาสนะทูตมาลาอิกะห์ ได้ขอพรต่ออัลลอฮ์ให้อภัยโทษต่อผู้ที่เข้ามัสยิดมาทำการเรียนรู้ในมัสยิดไม่ว่าจะเข้าทำการละหมาดหรือเียะติกาฟทั้งนี้ทั้งนั้นเพื่อขัดเกลาจิตวิญญาณให้เป็นคนที่ได้รับความโปรดปรานของอัลลอฮ์ซุบฮานาฮูตาอาลา ในโครงการจัดกลุ่มฮาลาเกาะฮัลกรูอ่านครั้งนี้มีผู้เข้าร่วมทั้งหมดตามที่ได้วางแผนเป้าหมายคือ 69 คน ซึ่งประกอบด้วยเยาวชน ทีมวิจัยและคณะกรรมการชมรม กิจกรรมดังกล่าวจัดขึ้นครั้งแรกวัน วัตถุประสงค์ เพื่อได้ศึกษาฮัลกรูอ่าน ได้ทราบแนวทางการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของเยาวชนและมองอนาคตของชมรมกับการศึกษาฮัลกรูอ่าน

กระบวนการการดำเนินงานทีมงานวิจัยได้มีการประชุม เพื่อเตรียมและวางแผนการดำเนินงาน ก่อนหน้านั้น เหนืออาทิตย์คือวันพฤหัสบดีหลังละหมาดอิชา เมื่อวันที่ 2 มกราคม 2559 ได้แบ่งหน้าที่ดังนี้

1. ฝ่ายทะเบียน
2. ประสานงานทำหนังสือเยาวชนในหมู่บ้านมาร่วมกิจกรรมฮาลาเกาะห์อัลกรุอัน
3. ฝ่ายเทคนิค

ขั้นตอนการดำเนินงานเป็นการชี้แจงโครงการโดยอิหม่ามอัब्ดุลอาซิ กะลุแป เพื่อเปิดประเด็น การศึกษาฮาลาเกาะห์อัลกรุอันและให้กำลังสมองและจิตใจของความประเสริฐของอัลกรุอัน

หลังจากนั้นนายอิบราเฮง ฮาแม ซึ่งเป็นกรรมการมัสยิดรับผิดชอบด้านเยาวชนและเป็นทีมงานวิจัย (สกว.) โชนของอำเภอเมืองปัตตานี มีชื่อว่าโครงการวิจัยเรื่อง "แนวทางการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของเยาวชนชมรมมัสยิดคารุตุศดารามง โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนอย่างยั่งยืน ต.ปุด อ.เมือง จ.ปัตตานี" พร้อมได้เน้นการแก้ปัญหาเยาวชนโดยเฉพาะปัญหาด้านด้าน คุณธรรมจริยธรรม ของเด็ก และเยาวชนซึ่งเป็นปัญหาสังคมที่กำลังประสบอยู่ เพื่อนำไปสู่การพัฒนาและความร่วมมือ กับเจ้าของ ปัญหาจริงในพื้นที่และจะได้แก้ปัญหา ตรงจุดโดยคาดหวังจาก การดำเนินงานร่วมกับชุมชนเพื่อนักวิจัย ได้มีโอกาสใช้ความรู้ทางวิชาการมากระตุ้นจิตสำนึกสาธารณะที่มีอยู่ เพื่อการพัฒนาชุมชนสู่เยาวชนรุ่นใหม่ที่น่าสนใจอัลกรุอัน

การอธิบายของหัวหน้าเยาวชนได้กล่าวใจท้าวว่าจะสร้างเยาวชนอัลกรุอันได้อย่างไร เพราะเป็น แนวทางเดียวสู่การส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของเยาวชนชมรมมัสยิดคารุตุศดารามง โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนอย่างยั่งยืนจะสามารถทำได้อย่างไร ผู้เข้าร่วมมีการเปิดซักถามเกี่ยวกับวิธีจริงได้อย่างไร และแนวทางในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของเยาวชนชมรมคารุตุศดารามง กลุ่มเป้าหมายที่ตั้งเป้าไว้คือทุกรัฐจะมีคณะกรรมการชมรม คณะกรรมการมัสยิด เยาวชนชายและหญิง ในช่วงกำลังศึกษา กีรออาตี ตาคีกาและกรรมการมัสยิดต่อไป คือ ชาวบ้าน

ผลการดำเนินกิจกรรม

จากการทำเวทิดังกล่าวผลที่ได้รับ คือ กลุ่มฮาลาเกาะห์อัลกรุอันได้ออกแบบเพื่อเป็นแบบอย่าง หรือคู่มือการทำฮาลาเกาะห์ผ่านผู้นำ โต๊ะอิหม่าม ผู้รู้เกี่ยวกับโครงการฮาลาเกาะห์อัลกรุอัน และขอความร่วมมือเยาวชนทุกคนให้ความสำคัญกับการศึกษาฮาลาเกาะห์อัลกรุอัน

3.3 จัดเวทีและแนวทางการศึกษาให้แก่เยาวชนทั้งชายและหญิง และการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม

วัตถุประสงค์เพื่อให้เยาวชนมีคุณธรรมจริยธรรมมีความผูกพันกับมัสยิดนำมาซึ่งการเปลี่ยนแปลงจริยธรรมของเยาวชนสู่เส้นทางที่ดีขึ้น กลุ่มเป้าหมายที่ได้ตั้งไว้ประมาณ 129 คน ทั้งเยาวชนชายและหญิง 55 คน ผู้ปกครอง 55 คน กรรมการชมรมและทีมวิจัย รวมทั้งหมด 129 คน การจัดเวทีและแนวในครั้งนี้จะเน้น 3 ระดับด้วยกัน คือ นักเรียนจบ ป.6 นักเรียนจบ ม.3 นักเรียนจบม.6 และนักศึกษาจบ ป.ตรี ซึ่งการจัดเวทีในครั้งนี้ทางชมรมได้กำหนดการประชุมก่อนเพื่อสักซ้อมเพราะการบรรยายที่จะต้องแบ่งเป็น 3 กลุ่ม เพื่อง่ายในการชี้แจงและตามระดับชั้นที่ได้วางไว้ในวัตถุประสงค์ กลุ่มนักเรียนที่จบป.6 ส่วนมากจะเป็นนักเรียนผู้หญิงบางคนเลือกที่จะศึกษาต่อใกล้บ้าน เช่น โรงเรียนบำรุงอิสลาม เพราะใกล้บ้านเพื่อจะได้ลดค่าใช้จ่ายทั้งค่ารถโดยสารและปัจจัยอื่นๆ มีบางคนเลือกที่จะเรียนโรงเรียนเอกชนนอกพื้นที่ และมีการศึกษาต่อโรงเรียนของรัฐ เช่น โรงเรียนเทศบาล โรงเรียนเบ็ญจมราชูทิศปัตตานี ฯลฯ

ในส่วนนักเรียนที่จบม.3กับม.6บางคนก็ไปศึกษาด้านอาชีพโดยเฉพาะเด็กที่จบม.3 ส่วนนักเรียนที่จบม.6จะศึกษาต่อในมหาวิทยาลัย ทั้ง มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์มหาวิทยาลัยฟาฏอนี และมหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์ ที่ทางชมรมได้แนะแนวอยากจะให้นักเรียนหรือเยาวชนของเรามีการศึกษาในระดับสูง เพราะการเรียนในระดับสูงจะได้กลับมาพัฒนาหมู่บ้านและประเทศชาติให้เจริญยิ่งขึ้น จากการสังเกตประธานชมรมของเราทั้งสองคน นายอิบรอเฮง สาแม จบปริญญาตรีที่ประเทศชูดาน ประธานอับดุลบารี กาสง จากปริญญาตรีที่มหาวิทยาลัยอัสซารประเทศอียิปต์ จะเห็นได้ว่าการนำเสนอแนวคิดที่ไม่ได้จบการศึกษาต่างประเทศมีความแตกต่างกัน ทั้งนี้ทั้งนั้นสมาชิกคนอื่นๆก็มีส่วนเติมเต็มในการบริหารงาน

ดังนั้นชมรมคารุลฮุดาเน้นให้สมาชิกที่จบม.6 สนับสนุนให้มีการเรียนต่อไม่ว่าจะเป็นในประเทศหรือนอกประเทศ ที่สำคัญในเรื่องการศึกษาอัลลอฮ์ได้กล่าวไว้ว่า

اقْرَأْ بِاسْمِ رَبِّكَ الَّذِي خَلَقَ

ความว่า: จงอ่านด้วยพระนามแห่งพระเจ้าของเจ้าผู้ทรงบังเกิด

ซึ่งในอาะห์ดังกล่าวจะบอกถึงความสำคัญของการเรียนรู้ที่จะต้องรู้เรื่องต่างๆ สิ่งที่อัลกุรอานได้สอนลำดับแรกที่จะต้องเรียนรู้ คือพระเจ้าของท่านได้สร้างท่านก่อนที่จะเรียนรู้อาชีพ “ต้องรู้จักชีวิตก่อนอาชีพ” ซึ่งจากการประเมินเยาวชนในหมู่บ้าน เยาวชนที่มีการศึกษาพบว่า เยาวชนที่ได้เรียนระดับมัธยมตอนต้นประมาณ 20คน มัธยมตอนปลายประมาณ 10 คน ระดับอุดมศึกษา 10 คน

ระดับอุดมศึกษา 10 คนถ้าเทียบกับเยาวชนที่ไม่เรียนมีจำนวนมากกว่าส่วนเยาวชนที่เรียนครึ่งทาง ม.1-3 และบางคนที่ไม่เคยเรียนเพื่อไปมีส่วนร่วมกับยาเสพติด ประมาณ 10 คน กลุ่มดังกล่าวเป็นภาระหนักสำหรับเยาวชนที่จะต้องเชิญชวนมาสู่การเป็นสมาชิกชมรม บางคนเคยเข้าร่วมกิจกรรมกับชมรมแต่แล้วก็ออกไป ซึ่งการผูกมัดไม่เหมือนกับเยาวชนที่มีการศึกษาที่อยู่ในกรอบความเป็นสมาชิกของชมรมได้อย่างดี

ผลการดำเนินกิจกรรม

1.เยาวชนที่มีการศึกษามีการเข้าทีม การรวมตัว ได้ง่ายกว่าเยาวชนที่ไม่มีการศึกษา เพราะเยาวชนที่มีการศึกษามีการเชิญชวนในรูปแบบ บรรยาย และกิจกรรมอื่นๆเพื่อได้ตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ได้ตั้งเป้าไว้ส่วน

2.เยาวชนที่ไม่มีการศึกษาจะต้องเลือกรูปแบบการเชิญชวนด้วยวิธีการตีสนิทและนำกิจกรรมสนุกๆ เช่น กิจกรรมกีฬาฟุตบอล ฟุตซอล ตะกร้อ และกิจกรรมมีลักษณะที่สนุกสนาน ด้วยกิจกรรมดังกล่าวทำให้เยาวชนที่ไม่มีการศึกษาจะเข้ากลุ่มกับเยาวชนที่มีการศึกษาในรูปแบบกิจกรรม ถ้าไม่มีกิจกรรมเยาวชนที่ไม่มีการศึกษาจะเข้าร่วมยาก ดังนั้นการแนะแนวเป็นการนัดเจอเยาวชนที่มีการศึกษาในระดับต่างๆ เพื่อได้ก้าวขึ้นสู่ระดับสูงกว่าและนำความรู้มาเผยแพร่ในสังคมต่อไป

4. ขั้นตอนตามประเมินผล และนำเสนอผลการศึกษา

4.1 เวทีแลกเปลี่ยน เพื่อสรุปผลการเรียนรู้ในกลุ่มฮาลาเกาะห์สตรี

วันที่ 29 กันยายน 2560

ผู้เข้าร่วมจำนวน 50 คน ประกอบด้วยเยาวชน 30 คนและกลุ่มแม่บ้าน 20 คน

วัตถุประสงค์ เพื่อสร้างเยาวชนสตรีที่มีคุณธรรมจริยธรรม

ขั้นตอนในการขับเคลื่อนเวทีฮาลาเกาะห์กลุ่มสตรีได้มีประชุมแกนนำสตรี 2 ครั้งด้วยกัน และได้มีการประชุมในวันนั้นว่าจะให้มีทำกิจกรรมฮาลาเกาะห์อัลกุรอานสำหรับกลุ่มสตรีเดือนละครั้ง ซึ่งในการประชุมได้แต่งตั้งคณะกรรมการโดยประธานฮาลาเกาะห์ รองประธาน นออาชีวะหะเจละและนินะ เจละละ เป็นเลขากลุ่มฮาลาเกาะห์อัลกุรอาน

ความเป็นมาของกลุ่มฮาลาเกาะห์สตรีของเยาวชนชมรมมัสยิดคารุสสุคิรามัง อันเนื่องมาจากการทำวิจัยในเวที swot ที่ทางกลุ่มได้เสนอและอยากเห็นของกลุ่มมุสลิมะห์ให้มีกิจกรรมเหมือนกับกลุ่มเยาวชนชายที่มีกิจกรรมนำสู่คุณธรรมจริยธรรม ทางกลุ่มสตรีก็เห็นด้วยที่จะมีกิจกรรม โดยเฉพาะโมเดลที่คิดว่าถึงเป้าที่ทุกคนจะพอใจที่จะสร้างคุณธรรมจริยธรรมของบ้านรามังได้ ด้วยเหตุผลดังกล่าวทำให้

กลุ่มสตรีเห็นความสำคัญของฮาเลาะฮัลกรุอ่านที่มีความบารอกะฮและประเสริฐเป็นหลักคำสอนของอัลลอฮ ซุบฮานาฮูตาอาลา

ผลการดำเนินกิจกรรม

ฮาเลาะฮัลกรุอ่านได้เริ่มจากไม่กี่คนและในที่สุดสามารถรวมตัวได้เกือบ 50 คน ทั้งผู้สูงอายุและเยาวชน ในกำหนดการกิจกรรมฮาเลาะฮัลกรุอ่านจะมีขึ้นในวันศุกร์ของทุกสัปดาห์ เวลา 09.30-11.00น. สถานที่จัด ประจำมัสยิดดารุลฮูดารามง กลุ่มหรือที่เรียกว่า หลักสูตรที่ได้กำหนดในกิจกรรมฮาเลาะฮัลกรุอ่าน คือ

1. ต้องเป็นสถานที่(คือมัสยิด) เพราะทางกลุ่มได้มองว่าการที่ได้มาอยู่ทำฮาเลาะฮัลกรุอ่านในมัสยิดจะได้รับผลบุญเพิ่มขึ้น นอกจากนี้ผู้หญิงที่มีประจำเดือนไม่สามารถนั่งในมัสยิดได้ ทั้งนี้ทั้งนั้นทางกลุ่มเสนอให้มีไมค์เพื่อขยายเสียงให้กับกลุ่มสตรีที่เข้าฟังในมัสยิดไม่ได้
2. ทุกคนจะต้องมีอัลกรุอ่านหรืออัลกรุอ่านฉบับแปลไทยหรือญาวี
3. มีการตกแต่งในเรื่องคุณธรรม จริยธรรม ก่อนจะเริ่มทำฮาเลาะฮัลกรุอ่าน
4. ผู้เข้าร่วมฮาเลาะฮัลกรุอ่านต้องมีน้ำละหมาดและต้องละหมาดซุนนัต 2 รอกาอัต
5. เริ่มอ่านอัลกรุอ่านที่ได้กำหนดไว้ 10 ซูเราะห์เริ่มจากซูเราะห์อัลฟิล-ซูเราะห์ อันนาส รวมทั้งหมด 10ซูเราะห์ในปีแรก
6. มีการบรรยายที่ละหนึ่งซูเราะห์ให้จบ 10 ซูเราะห์ พร้อมกับบทเรียน เพื่อนำมาปฏิบัติจริงตามที่อัลกรุอ่านได้กล่าวไว้
7. เปิดคำถามให้กับกลุ่มสตรีที่เป็นคำถามทั่วไป 20 นาที
8. ปิดพิธีด้วยการขอพรดูอาร์ (ขอพร)เพื่อความสิริมงคลในชีวิต

การพบปะกลุ่มฮาเลาะฮัลกรุอ่านจะทำทุกวันศุกร์ของสัปดาห์ เริ่มเวลา 09.30-11.30น. ในช่วงแรกการมาเรียนหรือทำฮาเลาะฮัลกรุอ่านมาจำนวนไม่มาก หลังจากทางกลุ่มได้จัดประชุมและบอกต่อกัน จึงทำให้กลุ่มสตรีมาเรียนฮาเลาะฮัลกรุอ่านเพิ่มขึ้นจากเดือนแรกๆ มาถึงปัจจุบัน กลุ่มฮาเลาะฮัลกรุอ่านเห็นความสำคัญโดยเฉพาะในเรื่องหลักการศาสนาที่เปิดโอกาสให้ผู้หญิงมีการศึกษาและเรียนรู้ศาสนาตามแบบอย่างของท่านศาสดามุฮัมมัดศอลลัลลอฮิอะลัยฮิอะฮ์และอัลลัยฮิอะฮ์สลัมที่เลื่องลือให้กับสตรีเพื่อศึกษาเรียนรู้อัลกรุอ่านและข้อปฏิบัติในชีวิตประจำวันให้สอดคล้องตามแบบฉบับอัลกรุอ่าน ด้วยเหตุผลเหล่านี้ทำให้กลุ่มสตรีของบ้านรามงตระหนักถึงความสำคัญต่อการทำฮาเลาะฮัลกรุอ่านเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ

ประการต่อมา นอกจากได้ศึกษาเรียนอัลกุรอานจะเห็นความสามัคคีเกิดขึ้นในกลุ่มสตรี เช่น หากมีปัญหา หรือประเด็นอะไรก็จะคุยกัน และหาแนวทางแก้ไขปัญหา โดยเฉพาะสังคมปัจจุบันที่ล่อหลอมกับสังคมเสื่อมเสียในหลายๆด้านด้วยกัน เช่น มารยาท(อัครา) ที่ได้เลียนแบบที่ไม่ใช่แบบฉบับศาสนาอิสลาม ประเพณีที่ผิดๆมาเป็นแบบอย่าง ซึ่งสิ่งเหล่านี้ศาสนาอิสลามได้ปฏิเสธในเรื่องดังกล่าว เพราะตามแบบฉบับของท่านศาสดาที่อัลลอฮ์กล่าวไว้ใน อัลกุรอานที่เป็น คุณลักษณะพึงประสงค์ของอัลลอฮ์ นอกจากนั้นทางกลุ่มได้รับความรู้ในกลุ่มฮาลาเกาะห์และนำหลักการศาสนาที่ถูกต้องมาปฏิบัติในชีวิตประจำวัน นำสู่การเป็นคนดีของสังคมที่มีคุณธรรมจริยธรรม

การทำฮาลาเกาะห์อัลกุรอานจะได้ฝึกฝนความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์ในการแบ่งงานในกลุ่ม และเกิดความช่วยเหลือซึ่งกันและกันภายในกลุ่ม มีปัญหาที่ตักเตือนกันได้ และสิ่งใดที่ขัดกับหลักศาสนาให้ละทิ้งไปก็ไม่ต้องนำมาปฏิบัติ ควรที่จะปฏิบัติในสิ่งที่อัลลอฮ์บอกไว้ในอัลกุรอาน เพื่อการใช้ชีวิตที่อบอุ่นและถูกต้องตามแนวทางอิสลามด้วยการนำเอาหลักการอิสลามมาใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันได้อย่างมีความสุขทั้งโลกนี้และโลกหน้า

ด้วยเหตุผลดังกล่าวทำให้กลุ่มฮาลาเกาะห์อัลกุรอานที่มีชมรมเป็นหลักในการขับเคลื่อน ซึ่งผลที่ได้รับเป็นที่น่าพอใจมาก จาก 1 กลุ่มฮาลาเกาะห์มาเป็น 5 ฮาลาเกาะห์และหวังว่าฮาลาเกาะห์กลุ่มสตรีสามารถต่อยอดกับกิจกรรมอื่นๆของชมรมดารุลสุดา รามงได้ เช่นการมีฮาลาเกาะห์กุรอานนอกสถานที่ เพื่อเปลี่ยนบรรยากาศแทนที่จะศึกษาในมัสยิดอย่างเดียว มีกิจกรรมทัศนศึกษาและละหมาดในยามค่ำคืนซึ่งกิจกรรมทั้งหมดสอดคล้องกับการสร้างคุณธรรมจริยธรรมของชมรมดารุลสุดารามง ในส่วนหลักสูตรของฮาลาเกาะห์กุรอาน และสามารถต่อยอดสู่กิจกรรมหลักอีกหลายๆกิจกรรมตามที่ได้กล่าวมาแล้วใน 10 กิจกรรมของรูปแบบการสร้างคุณธรรมจริยธรรมของเยาวชนชมรมดารุลสุดา รามง

4.2 นักวิจัย กรรมการมัสยิดและเยาวชนสรุปผลการดำเนินงานประจำเดือน

วันที่ 13 ตุลาคม 2560

เป้าหมายในการเข้าร่วมสรุปผลการดำเนินงานประจำเดือน ระหว่างอิหม่ามมัสยิดดารุลสุดารามง คณะกรรมการมัสยิดดารุลสุดารามง 12 คน ทีมนักวิจัย 9 คน คณะกรรมการชมรม 10 คน และตัวแทนกลุ่มสตรี 5 คน รวมเป็น 25 คน วัตถุประสงค์ของเวที เพื่อให้นักวิจัยและกรรมการมัสยิดสรุปผลการดำเนินงานประจำเดือน ตามตารางการประชุมกรรมการมัสยิดซึ่งจะมีการประชุมทุกเดือนโดยอิหม่ามจะเป็นประธานการประชุม ซึ่งมีเลขานุการการประชุม มีรองประธานคนที่ 1 และรองคนที่ 2 ตามวาระการประชุม ลำดับแรกจะเป็นการให้คำตักเตือนโดยประธานอย่างน้อย 10 นาทีส่วนมาก

ประเด็นจะเน้นเรื่องการทำงานและการบริหารงานมัสยิดและสับนุรุษเพื่อให้งานมัสยิดอยู่ในความเรียบร้อย ซึ่งตามหน้าที่ที่อิหม่ามจะเลือกคณะกรรมการรับผิดชอบในแต่ละฝ่ายที่รับผิดชอบ ดังนี้

1. ฝ่ายอียาด์รับผิดชอบให้ผู้คนในหมู่บ้านมาละหมาด 5 เวลา และละหมาดวันศุกร์และกิจกรรมอื่นๆ เช่น การละหมาดกียามตอนกลางคืน การถือศีลอดของภาคบังคับและสมัครใจรวมถึงการเยี่ยมเยียนการละหมาดวันอีดิ้ ซึ่งกิจกรรมเหล่านี้มีการทำงานร่วมกับชมรมดารุลสุदारามง เสมือนชมรมเป็นผู้ปฏิบัติและบริหารร่วมกับมัสยิด แต่ชมรมจะเป็นเยาวชนในส่วนของเยาวชนก็จะมีกิจกรรมและตารางโดยเฉพาะในโอกาสวันสำคัญของศาสนาอิสลามก็จะร่วมกันกับฝ่ายของมัสยิด
2. ฝ่ายกีฬาเยาวชนซึ่งเป็นฝ่ายที่สำคัญอย่างยิ่งและบทบาทเหมาะกับงานที่อิหม่ามมอบให้คือกรรมการฝ่ายมัสยิดเป็นคนเดียวกันกับหัวหน้าฝ่ายเยาวชนของชมรมดารุลสุदारามง ทำให้ง่ายต่อการทำงาน เพราะหัวหน้าฝ่ายจะได้นำข้อมูลของเยาวชนเพื่อไปเสนอในที่ประชุมของกรรมการมัสยิด เพื่อโครงการอนุมัติและสามารถดำเนินการได้จริง
3. ฝ่ายบริการสังคมกรรมการฝ่ายบริการสังคมมัสยิดที่รับผิดชอบมีอยู่สองคน ควบคู่กับกรรมการชมรมที่ดูแลเรื่องบริการสังคมมาสมทบเป็นสื่คน เพื่อขับเคลื่อนการทำงานของมัสยิดทั้งหมดไม่ว่าจะเป็นกรรมการมัสยิดของแต่ละฝ่ายจะทำงานควบคู่กับกรรมการชมรมอย่างที่ทำนอิหม่ามมัสยิดดารุลสุดาได้ตั้งนโยบายว่า คนรุ่นใหม่จะต้องมาทดแทนคนรุ่นเก่าที่กำลังจะหมดวาระการทำงาน

ในส่วนหัวหน้าฝ่ายอื่นๆเช่น สวัสดิการ เศรษฐกิจ อาคารสถานที่ ความปลอดภัยและฝ่ายดูแลทรัพย์สินของมัสยิด จะมีกรรมการฝ่ายของชมรมมาประกบเพื่อทำงานบริการสังคมโดยไม่หวังผลกำไรหรือผลประโยชน์

การประชุมของกรรมการมัสยิดจะมีเป็นประจำเดือนกับคณะกรรมการชมรมโดยเฉพาะในเรื่องปฏิทินกิจกรรมของชมรมเน้นเฉพาะในเรื่องแผนของชมรมเพื่อนำเสนอให้กรรมการมัสยิดรับทราบในรูปแบบกิจกรรมตลอดช่วงงานวิจัย สกว. แต่ยังเพิ่มแผนบางตัวเพื่อความสมบูรณ์มากขึ้นและมองว่าน่าจะมีประโยชน์มากในการสร้างเยาวชน เช่น

1. การเรียนรู้ฮาลาเกาะฮัลกรอ่าน
2. ทักษะศึกษา
3. อบรมบรรยาย
4. กียาม นอนมัสยิดเพื่อคืนละหมาดตอนท้ายคืน
5. กิจกรรมกีฬา

6. ค่ายคุณธรรมจริยธรรม
7. กิจกรรมรอมฏอน
8. กิจกรรมจิตอาสา เช่น จัดงานเลี้ยงมัสยิดและอื่นๆ

ทางชมรมได้เพิ่มมาใหม่ในแผน คือ สร้างเศรษฐกิจและได้ตั้งชื่อกองทุน ซึ่งทางชมรมคารุ ลสุคารามงมีวัตถุประสงค์หลักคือ คืนส่วนกำไร 60% เพื่อจัดสรรสวัสดิการให้กับชมรม ซึ่งจะมีการ ประชุมตลอดทุกเดือน ทางชมรมจะรายงานความคืบหน้ากิจกรรมต่างๆให้คณะกรรมการมัสยิดทราบ และบางงานจะเห็นได้ว่าทำร่วมกัน เช่น ทักษะศึกษาที่จังหวัดภูเก็ต และเวทีผู้นำ 4 เสาหลัก ที่ ประกอบด้วยผู้นำทางศาสนาผู้นำหมู่บ้านผู้นำธรรมชาติและตัวแทน อบต. ผู้นำ 4 เสาหลัก ได้ให้ ความสำคัญพร้อมที่จะให้ความร่วมมือกับทุกฝ่าย

ในส่วนของฝ่ายเศรษฐกิจของมัสยิดได้ชี้แจงประเด็นปัญหาของฝ่าย ก็คือ ไม่มีทุนเพื่อจะไป ลงทุนโดยเฉพาะในด้านการเกษตร และสำคัญที่สุดคือขาดทีมงานภายใน เมื่อชมรมพร้อมที่จะสมทบทำ ให้ทีมเศรษฐกิจมีกำลังใจและพร้อมที่จะวางแผนว่าจะเริ่มหารายได้เข้ามัสยิดและชมรมได้อย่างไร โดยเฉพาะจะเน้นในเรื่องเกษตรพอเพียงของศาสตร์พระราชาครั้งที่ 9 นอกจากนั้นในที่ประชุมได้ เสนอให้เพิ่มกรรมการเพื่มาเสริมในกลุ่มเศรษฐกิจด้วย

ในส่วนของชมรมได้นำเสนอในเรื่องสวัสดิการเด็กกำพร้า ยาจนและทุนการศึกษาซึ่งจะ ประสานกับอิหม่าม เพื่อจะได้แจกจ่ายตามรายชื่อที่มีอยู่กับมัสยิดและผลกำไรของกองทุนจะหักชาภาค ให้กับฝ่ายสวัสดิการเพื่อแจกจ่ายอย่างถูกต้องมากที่สุด

กรรมการฝ่ายทั้งหมดของเยาวชนมี 6 ฝ่ายด้วยกัน

ฝ่ายพัฒนา	จะเน้นหนักในเรื่องของเยาวชน
ฝ่ายบริหาร	ระบบการทำงาน วางแผน ตามวัตถุประสงค์
ฝ่ายการเงิน	หารายได้เข้าชมรม เงินเข้าเงินออก
ฝ่ายเศรษฐกิจ	หารายได้เข้าชมรม
ฝ่ายกีฬา	กิจกรรมกีฬา ทักษะศึกษา ค่าย ฟุตบอล
ฝ่ายอืบาตะห์	อ่านอัลกุรอานกียาม ถือศีลอด เอียะติกาฟ อบรม ละหมาด ซิกร มี การ เรียนการสอนกีรออาตี ตาดีกา ละหมาดวันศุกร์

ทั้งนี้ทั้งนั้นทางเยาวชนขอความร่วมมือกับกรรมการมัสยิด เพื่อจะได้เป็นกำลังใจในการทำงาน ของเยาวชน นอกจากนั้นท่านอิหม่ามได้ให้โอวาทตักเตือนในเรื่องความรับผิดชอบต่อหน้าที่ของแต่ละ

ฝ่ายที่ได้มอบหมายให้ ไม่ว่าจะเป็นกรรมการมัสยิดหรือชมรม กรรมการทั้งสองจะต้องเป็นทีมงานที่มีจิตอาสาหลายๆที่จำเป็นจะต้องมีเป็นรูปธรรมมากขึ้น มีการประชุมทุกเดือนร่วมกัน เพื่อจะได้ดูแลและติดตามการทำงานของชมรมด้วยเหตุผลหนึ่งเดียวเพื่อความก้าวหน้าในเรื่องของคุณธรรมจริยธรรม ซึ่งจะต้องทุ่มเทแรงกายพร้อมมีการวางแผน และประเมินกิจกรรมให้ไปตาม มีวัตถุประสงค์ และหาแนวทางการแก้ปัญหาของเยาวชนรามาขึ้น

ในเรื่องความปลอดภัยตามมติที่ประชุมเห็นพร้อมกันว่าฝ่ายที่รับผิดชอบของมัสยิดให้ประสานงานกับฝ่ายปกครองของหมู่บ้าน ผู้ใหญ่บ้าน เพื่อเฝ้าระวังสิ่งไม่ดีที่จะเข้ามาแทรกแซงกิจกรรมของเยาวชนในเรื่องยาเสพติด สิ่งฮารอมอื่นๆที่จะมาทำลายเยาวชนชมรมของเรา

ดังนั้นเวทีการประชุมระหว่างกรรมการมัสยิดและเยาวชนสรุปผลการดำเนินงานประจำเดือนทำให้การทำงานของเยาวชนคล่องตัวมากขึ้นเหมือนกิจกรรมทั้งหมดของชมรมเป็นการบอกรายงานให้ทางมัสยิดรับทราบและทางกรรมการมัสยิดเสมือนมีกำลังเสริมจากชมรมในการขับเคลื่อนงานมัสยิดในการพัฒนาคนสู่คุณธรรมจริยธรรมสู่ความยั่งยืน

ผลการดำเนินกิจกรรม

การประชุมประจำเดือนทำให้สามารถสรุปและติดตามผลการดำเนินงานของมัสยิดและชมรมเยาวชนดารุสสุदारามงในแต่ละเดือน และได้บูรณาการการทำงานระหว่างกรรมการมัสยิดกับกรรมการฝ่ายของแต่ละฝ่ายของชมรม

4.3 เวทีนำเสนอผลการวิจัยของชมรมดารุสสุदारามง

วันที่ 25 พฤศจิกายน 2559

กลุ่มเป้าหมายที่เข้าร่วม 300 คน ประกอบด้วย กรรมการมัสยิด กรรมการที่ปรึกษากรรมการมัสยิด กรรมการหมู่บ้าน ชาวบ้านตัวแทนครอบครัวของหมู่บ้านรามง เยาวชน นักเรียนประถมของโรงเรียนบ้านรามง ผู้นำสี่เสาหลัก

ขั้นตอนการดำเนินการ

อิหม่ามอับดุลอาซิ กะลุแป เป็นพิธีกรดำเนินรายการและชี้แจงวัตถุประสงค์ของการจัดเวทีสรุปกิจกรรมเยาวชนซึ่งงานวิจัยในครั้งนี้มีเวทีทั้งหมด 24 เวที และได้ดำเนินการแล้ว 20 โครงการ โครงการที่เหลือจะเป็นโครงการเวทีสรุปของหัวหน้าฝ่ายที่รับผิดชอบของแต่ละโครงการในเวทีนี้อิหม่ามได้เชิญนายอำเภอเมืองปัตตานีเพื่อเป็นเกียรติมาเปิดพิธีพร้อมแสดงความยินดีที่อิหม่ามอับดุลอาซิ กะลุแป ได้

รางวัลพระราชทานโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม รางวัลชนะเลิศจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลที่ 9

ท่านได้กล่าวชื่นชมหมู่บ้านรามง ในหมู่บ้านรามงมีนักพัฒนาและมีจิตอาสาทำเพื่อหมู่บ้าน เพื่อสังคมและประเทศชาติ นอกจากนั้นท่านยังได้ขอบคุณชาวบ้านที่เป็นกำลังหลักที่ทำให้หมู่บ้านสงบสุขเยาวชนมีคุณธรรมจริยธรรม โดยเฉพาะพ่อแม่ที่เป็นโรงเรียนแรกที่จะต้องปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมต่อมาสถานศึกษาในส่วนของชมรมเป็นการเสริมกิจกรรมดีๆ เพื่อไม่ให้เยาวชนออกนอกถิ่นนอกทางที่จะต้องให้ในเชิงกิจกรรมต่างๆ ที่ชมรมได้ทำมาเป็นระยะๆ ในส่วนของชาวบ้านได้ทราบถึงกิจกรรมของชมรมตั้งแต่ปีที่แล้วหลังจากที่อิหม่ามได้ร่วมมือกับ สกว. เพื่อขับเคลื่อนกิจกรรมในรูปแบบวิจัยที่ทำให้กิจกรรมสามารถเดินได้และชาวบ้านเห็นความสำคัญของงานที่ทำด้วยจิตอาสา

ในส่วนของการมัสยิดได้เปิดไฟเขียวให้ชมรมดำเนินกิจกรรมอย่างต่อเนื่องและเป็นกำลังใจอยู่เคียงข้างชมรมด้วยการทำงานของชมรมทำให้กรรมการมัสยิดรวมตัวและเข้าประชุมบ่อยครั้งกับชมรมเพื่อทราบถึงกิจกรรมของชมรมและกรรมการมัสยิดบางท่าน เช่น อิบรอเฮง ตาแม เป็นกรรมการมัสยิดที่ดูแลฝ่ายกีฬา ทำให้กิจกรรมของชมรมในด้านกีฬาเยาวชนเป็นไปอย่างเรียบร้อย นอกจากนั้นกรรมการมัสยิดพร้อมที่จะทำงานกับเยาวชนเพื่อสร้างเยาวชนบ้านรามงมีคุณธรรมจริยธรรมที่ศาสนาต้องการ

ในส่วนของการมัสยิดหมู่บ้านมีผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วย ประส และ อสม. มาร่วมกิจกรรมดังกล่าวด้วย โดยเฉพาะกลุ่ม อสม. ได้ตั้งต้นตรวจสุขภาพ ทำให้ชาวบ้านที่มาในงานอย่างคล่องแคล่วและได้ทราบถึงการสรุปกิจกรรมของชมรมในส่วนของผู้ใหญ่บ้านตระหนักถึงเยาวชนเป็นเรื่องสำคัญพร้อมกันนั้นทางผู้ใหญ่ได้ชื่นชมการทำงานของเยาวชนที่ได้ทำงานช่วยผู้ใหญ่บ้านอีกแรงหนึ่งในเรื่องการป้องกันสิ่งไม่ดีงามอันเนื่องมาจากฝีมือของเยาวชนที่ไม่ได้อยู่กับชมรมและเป็นกลุ่มเสี่ยงกับยาเสพติดที่เป็นปัญหาระดับชาติในวันนี้และทางผู้ใหญ่ได้ชื่นชมการทำงานของชมรมและขอบคุณ สกว. ที่ให้งบประมาณเพื่อจะได้ขับเคลื่อนงานของชมรม

ในส่วน of เยาวชนเองในวันนั้นถือเป็นเวทีที่ใหญ่พอสมควร เพราะหลายหน่วยงานมารวมตัวกันเพื่อจะได้รับการทำงานของชมรมทางเยาวชนชมรมได้แบ่งงานออกเป็นหลายฝ่ายด้วยกัน เช่น ฝ่ายต้อนรับ ฝ่ายลงทะเบียน ฝ่ายอาคารสถานที่ ฝ่ายสวัสดิการ ฝ่ายอาหาร มีเยาวชนที่เข้าร่วมในโครงการครั้งนี้หลากหลายทั้งรุ่นเล็กและรุ่นใหญ่รวมทั้งผู้หญิงมุสลิมะห์ เริ่มจะให้ความสำคัญกับชมรมและเป็นพลังสำคัญไม่เฉพาะชายมุสลิมีนอย่างเดียว

การประมวลสรุปกิจกรรมทั้งหมด อีหม่ามได้เสนอในรูปแบบวิธีที่สนำเสนอ 5 นาทีเกี่ยวกับ บทบาทมัสยิด การทำงานของแต่ละฝ่ายของมัสยิดและงานของชมรมที่มี สกว. ให้การสนับสนุน ประธานชมรมได้เล่าความเป็นมาในอดีตเริ่มจากไม่กี่คนและสุดท้ายมาเป็นทีมจนกระทั่งในสมัย ประธานชมรมปัจจุบันเริ่มเป็นระบบมากมีการพัฒนาขึ้นเรื่อยๆเป็นที่น่าพอใจระดับหนึ่ง และในโอกาส นี้ขอขอบคุณทาง สกว. ที่ให้การสนับสนุนงานวิจัยท้องถิ่นสู่การพัฒนาที่เริ่มจากรากหญ้าเพื่อเก็บข้อมูลจริง มาเป็นรูปแบบหรือนวัตกรรมการสร้างคุณธรรมจริยธรรมของชมรมรามงเพื่อเป็น โมเดลให้กับคนอื่น และสร้างความเจริญสู่สังคมและประเทศชาติต่อไป

ผลการดำเนินงานกิจกรรม

กิจกรรมของชมรมดาร์ลุสตุการามงหลายๆฝ่ายให้ความสำคัญหลังจากได้เห็นผลการปฏิบัติงาน ของชมรมที่ขับเคลื่อนโดยนักวิจัยและ สกว. ที่ได้เปิดเวทีแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับเยาวชน นักวิจัย ผู้ปกครอง ผู้นำ 4 เสาหลัก ซึ่งจะนำสู่การปรองดองเกิดขึ้นในหมู่บ้านรามงและได้เห็นบทบาทของ มัสยิดกับการสร้างคุณธรรมจริยธรรมที่ต้องผูกมัดกับมัสยิดในการสร้างจิตวิญญาณในการขัดเกลาเป็น คนดีของสังคมและประเทศชาติในอนาคต

4.4 ประชุมประจำปี รายงานผลการดำเนินงานของชมรมดาร์ลุสตุการามง

วันที่ 12 พฤศจิกายน 2560

ผู้เข้าร่วมจำนวน 500 คน ทีมวิจัย 9 คน คณะกรรมการมัสยิด 12 คน คณะกรรมการชมรม 10 คน ผู้ปกครอง 200 คน เด็กดาดิคาและกีรออาติ

วัตถุประสงค์หลักของเวที คือ เพื่อเผยแพร่ผลการวิจัยและกิจกรรมให้กับชมรม และ วัตถุประสงค์ต่อมาคือให้ความรู้แก่ชุมชนในการส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมของเยาวชน โครงการ ดังกล่าวได้จัดขึ้นในวันรายออิฎิ้ลอัชฮาซึ่งเป็นวันรายอที่สองของฮิจเราะฮ์ 1438 และได้รวบรวมตาม เป้าหมายคือเยาวชนผู้ปกครองเด็กนักเรียนดาดิคา เด็กนักเรียนกีรออาติ รวมทั้งหมดประมาณ 500 คน ก่อนหน้านั้นฝ่ายชมรมได้จัดประชุมเพื่อเตรียมงานใหญ่ในครั้งนี้และได้แบ่งงานให้กับฝ่ายต่างๆเพื่อ รับผิดชอบการทำงาน เช่น ฝ่ายต้อนรับ ฝ่ายสวัสดิการ ฝ่ายกิจกรรมภาคเวทีและภาคสนามมีการบรรยาย โดยในพิธีเปิด ท่านผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรวิทย์ บารู ได้กล่าวโอวาทพร้อมให้กำลังใจ ท่านพร้อมที่ จะอยู่เคียงข้างชมรมในการขับเคลื่อนเยาวชนให้มีคุณธรรมจริยธรรมของมัสยิดดาร์ลุสตุการามง

หลังจากนั้นผู้นำสี่เสาหลักมีผู้ใหญ่บ้าน บือราเฮง แวนะ มาพูดคุยในเวทีโดยได้กล่าวขอบคุณการทำงานของเยาวชนที่ทุ่มเทแรงใจแรงกายตลอดเวลาให้กับงานชมรมที่ไม่มีค่าตอบแทนทำงานด้วยจิตอาสาด้วยการหวังผลบุญจากอัลลอฮ์

ท่านผู้ใหญ่บ้านขอให้ผู้ปกครองช่วยเหลือดูแลหลานของบ้านรามงให้เป็นคนดีของครอบครัวและสังคม ทั้งนี้ทั้งนั้นก็ขึ้นอยู่กับครอบครัว ชมรมคารุลสุดาเป็นตัวช่วยเสริมอีกทางหนึ่งพอที่จะบรรเทาไม่ไขว่แก้อะไรทั้งนั้นทั้งนี้ขึ้นอยู่กับพ่อแม่ที่จะเปลี่ยนให้เป็นอิบรอฮีม คริสต์ หรืออิสลาม" นอกจากนี้ผู้นำสี่เสาหลัก อบต. และผู้นำธรรมชาติในหมู่บ้านได้ทยอยขึ้นให้คำตักเตือนเพื่อให้คนในหมู่บ้านช่วยดูแลหลานของเราให้อยู่ในกรอบของศาสนา ทางผู้นำเองจะสร้างบรรยากาศ ที่ดีให้เข้ากันทั้งสองฝ่ายระหว่างฝ่ายผู้ปกครองกับฝ่ายเยาวชนที่ต้องร่วมมือกันเพื่อจะได้เห็นการพัฒนาสู่การยั่งยืน ในการจัดงานใหญ่ครั้งนี้ ฝ่ายผู้นำสี่เสาหลักได้หาผู้บริจาคเป็นวัว 2 ตัวเพื่อประกอบอาหารให้แก่ผู้เข้าร่วมงานทั้งหมด นอกจากนี้ได้ทำการบริจาคเพื่อให้แก่ครอบครัวที่ลำบากยากจนและเด็กกำพร้าทำให้งานของชมรมในวันนั้นคึกคักเป็นอย่างมาก

ในส่วนของกิจกรรมของชมรมมีหลายอย่างด้วยกัน เริ่มด้วยการแข่งขันอ่านอัลกุรอาน อนุชาต อาซาน แสดงละคร อ่านข่าว และเวทีที่ระทึกที่สุดคือเวทีจับฉลากที่มี สิ่งของบริจาคที่หลากหลายจากชาวบ้าน ของรางวัลทั้งหมด มีทั้ง หม้อ ฯลฯ และรางวัลที่ใหญ่ที่สุดในวันนั้นคือจักรยาน 3 คัน

หลังจากนั้นทางชมรมคารุลสุดารามงได้นำเสนอกิจกรรมด้วยสไลด์วิทัศน์ตั้งแต่เริ่มกิจกรรมจนถึงกิจกรรมสุดท้ายในการสรุปผลกิจกรรมทั้งหมดชมรมบรรยายด้วยภาพประกอบทำให้ผู้ที่เข้าร่วมทั้งหลาย ผู้ปกครอง เยาวชนชายและหญิงเห็นประจักษ์กับการทำงานของชมรมว่าการทำงานที่ทางชมรมมีวัตถุประสงค์มีเป้าหมายในการส่งเสริมในค่านิยมธรรมจริยธรรมที่มีมัสยิดเป็นศูนย์กลางขับเคลื่อน โดยเฉพาะกิจกรรมที่เป็นแกนหลักของชมรมคารุลสุดา มี 7 กิจกรรมที่ทางชมรมได้ดำเนินการมาทั้งหมด คือ

1. ทำฮาลาเกาะอ่านอัลกุรอาน
2. ทำอียาดะห์ การละหมาด ถือศีลอด ฯ
3. กีฬามูลลับ เดือนละครั้ง
4. มีการบรรยายประจำสัปดาห์
5. ทัศนศึกษา

6. ค่ายภาคฤดูร้อน

7. กิจกรรมกีฬาฟุตบอล ฟุตซอล ฯลฯ

กิจกรรมทั้งเจ็ดอย่างที่ทางชมรมได้วางแผนเป็นการดำเนินงานของชมรมตลอดทั้งปีตามวัตถุประสงค์ที่ทางชมรมได้วางแผนไว้เพื่อเป็นรูปแบบในการดำเนินงานของเยาวชนชมรมคารุณาสาราม

ผลการดำเนินกิจกรรม

1. ได้นำเสนอผลการดำเนินงานของมัสยิดและชมรมประจำปีให้กับชุมชนในหมู่บ้านราม
2. คนในชุมชนได้มีการพบปะและเกิดการปรองดอง ความเป็นพี่น้องในชุมชน
3. เยาวชนได้แสดงบทบาทและความสามารถให้ชุมชนรับรู้

4.5 สรุปกิจกรรมของชมรมคารุณาสารามที่ได้ดำเนินการที่ได้เริ่มมาตั้งแต่ในวัยระยะแรกมาถึงระยะที่สอง โดยเฉพาะกิจกรรมในเดือนรอมฎอนเป็นที่หวังผลบุญและความบารอกะฮ์ความโปรดปรานให้กับชมรมคารุณาสาราม

ด้วยพระนามของอัลลอฮ์(ช.บ.)ผู้ทรงเมตตาผู้ทรงกรุณาเสมอ มวลการสรรเสริญเป็นสิทธิของอัลลอฮ์(ช.บ.)ขอพระองค์ได้ทรงโปรดประทานพรความสันติแด่นบีมุฮัมมัด(ช.ล.)และวงศ์วานของท่าน ตลอดจนผู้ศรัทธาทั้งหลาย ผู้ดำเนินตามแบบฉบับของท่านนับตั้งแต่อดีตราบจนวันกิยามะฮ์

อัลฮัมดุลิลละฮ์ ด้วยความช่วยเหลือของอัลลอฮ์ผู้ทรงอภิบาลทำให้การดำเนินกิจกรรมออกมาได้อย่างราบรื่นและสามารถสรุปรายงานผลการดำเนินงานได้ด้วยดี และบัดนี้ได้ดำเนินการเสร็จสิ้นเป็นที่เรียบร้อยแล้ว จึงขอรายงานผลการดำเนินงานกิจกรรมดังนี้

ตามที่ชมรมคารุณาสาราม ได้ดำเนินการจัดกิจกรรมละศีลอดและกิจกรรมเอี้ยะดีกาฟ 10 วันสุดท้ายของเดือนรอมฎอน ณ มัสยิดคารุณาสาราม ตำบลปยุต อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี โดยทางชมรมได้จัดกิจกรรมดังกล่าวขึ้น เพื่อให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม เพื่อสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างชุมชนในหมู่บ้าน เพื่อให้มีความรักความสามัคคีสามารถทำงานร่วมกันได้ เพื่อสร้างความเป็นพี่น้องอูฐวะห์อิสลามิยะห์ ที่มีความรักความเข้าใจอันดีต่อกัน และให้ชุมชนสามารถปฏิบัติศาสนกิจในช่วงเดือนรอมฎอนได้อย่างเต็มที่ ด้วยการอำนวยความสะดวกของทีมงานชมรมคารุณาสารามและได้ลำดับกิจกรรมพอสรุปได้ ดังนี้

กิจกรรม ที่ 1 กิจกรรมละศีลอดร่วมกัน

ทางชมรมคารุลสุदारามงได้จัดกิจกรรมละศีลอดในวันอาทิตย์ ที่ 11 เดือนมิถุนายน พ.ศ 2560 ตรงกับวันที่ 18 รอมฎอน ฮิจเราะศักราช 1438 ณ มัสยิดคารุลสุदारามง โดยทางชมรมฯร่วมกับผู้นำชุมชนบ้านรามง ได้จัดกิจกรรมละศีลอดร่วมกันที่มัสยิดคารุลสุดา และมีผู้เข้าร่วมโครงการทั้งหมดจำนวน 150 คน เริ่มตั้งแต่เวลา 17.30 น. เป็นต้นไป และได้แบ่งหน้าที่ในแต่ละฝ่ายให้ทีมงานรับผิดชอบ และได้ดำเนินการตามกำหนดการดังนี้

• ตารางฝ่ายรับผิดชอบ

ลำดับที่	ชื่อสกุล	ตำแหน่ง	หมายเหตุ
1	ดร.อับดุลอาซิ กะลุแป	ประธาน	
2	นายอับดุลบารี กาโฮง	ฝ่ายต้อนรับ	
3	อับดุลเลาะ อาแซ	ฝ่ายประสานงาน	
4	นายสุกิริณ แวสาละ	ฝ่ายทะเบียน	
5	นายฮิลมี กาโฮง	ฝ่ายสวัสดิการ	
6			

โดยกิจกรรมเริ่มดำเนินการตั้งแต่ เวลา 17.30 -17.45 น. โดยมีฝ่ายต้อนรับรอต้อนรับผู้เข้าร่วมละศีลอดด้านหน้ามัสยิด เพื่อพาผู้เข้าร่วมไปยังจุดลงทะเบียน และเริ่มกิจกรรมตามกำหนดการ

เวลา 17.45-18.30 น. เปิดพิธีด้วยการกล่าวต้อนรับโดย ดร.อับดุลอาซิ กะลุแป อิหม่ามมัสยิดคารุลสุदारามง หลังจากนั้นรับฟังการบรรยายในหัวข้อ “ความสำคัญของเดือนรอมฎอน” โดยอาจารย์อะหมัด อัลฟาริดี อาจารย์จากมหาวิทยาลัยฟาฏอนี

เวลา 18.30 เป็นต้นไป เตรียมตัวละศีลอดและละศีลอดพร้อมกัน โดยมีฝ่ายสวัสดิการอำนวยความสะดวกในด้านอาหารละศีลอด และหลังจากนั้นละหมาดมัฆริบร่วมกัน โดยมี ดร.อับดุลอาซิ กะลุแป เป็นอิหม่ามนำละหมาด และหลังละหมาดเสร็จ รับประทานอาหารร่วมกัน หลังจากนั้นเสร็จสิ้นกิจกรรมพร้อมกับอิหม่ามกล่าวขอบคุณที่ทุกท่านที่มาละศีลอดร่วมกัน และให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีไม่ว่าจะเป็นชุมชนในหมู่บ้านรามง และชุมชนต่างหมู่บ้าน และที่ลืมไม่ได้ขอบคุณคณะกรรมการมัสยิดและทีมงานชมรมฯทุกท่านที่ให้ความช่วยเหลือ และให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการจัดกิจกรรมใน

ครั้งนี้ และสร้างเสริมด้วยความประสงค์ของอัลลอฮ์ และอินชาอัลลอฮ์ทางผู้จัดทำจัดกิจกรรม และจะจัดกิจกรรมและพัฒนากิจกรรมนี้ให้ดีขึ้นต่อไป

กิจกรรม ที่ 2 กิจกรรมเอียะติกาฟ

เอียะติกาฟ เป็นอิบาดะห์ที่ทรงคุณค่าและมีความประเสริฐที่สุดประเภทหนึ่งที่อัลลอฮ์บัญญัติไว้ และปฏิบัติตามแบบอย่างท่านรอซูลต่อเนื่อง จวบวาระสุดท้ายของชีวิต เอียะติกาฟเป็นการมอบหมายตัวเองต่ออัลลอฮ์ และทำจิตใจให้ว่างเปล่าและปลอดโปร่งกิจกรรมในทางโลก ด้วยการกักตัวอยู่ในมัสยิด ด้วยการประกอบการทำอิบาดะห์(ปฏิบัติศาสนกิจ)ต่างๆอย่างเต็มรูปแบบและจริงจังเพื่อขัดเกลาจิตใจ และขอลอภีโทษต่ออัลลอฮ์ โดยมีหลักฐานจากสุนนะฮของท่านนบีที่ปฏิบัติมาอย่างต่อเนื่องโดยไม่เคยละทิ้งตลอดวาระสุดท้ายของชีวิตท่าน

ดังฮาดิษ

عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا : أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ يَغْتَكِفُ فِي الْعَشْرِ الْأَوَاخِرِ مِنْ رَمَضَانَ حَتَّى تَوَفَّاهُ اللَّهُ ثُمَّ اغْتَكَفَ أَزْوَاجُهُ مِنْ بَعْدِهِ

ความหมาย จากท่านหญิงอะอีชะ เราะฎิยัลลอฮุอันฮา กล่าวว่า “แท้จริงท่านรอซูลทำการเอียะติกาฟในสิบวันสุดท้ายของเดือนรอมฎอนตลอดมา กระทั่งท่านเสียชีวิต ต่อมา (ได้รับการสืบทอด)การเอียะติกาฟ โดยบรรดาภรรยาของท่าน”(รายงานโดยอัลบุ คอริย 2/255 และมุสลิม 2/831)

และเอียะติกาฟเป็นอิบาดะฮ์ที่สุดยอดเยี่ยมแห่งการซึ้นาของรอมฎอนสู่การเพิ่มพูนการศรัทธาในจิตใจ ปลอดปล่อยจากไฟนรก ความประเสริฐของคำกินอัลก็อดรฺ และสามารถคว้าสถานะที่สูงส่งในสวนสวรรค์

สำหรับกิจกรรมเอียะติกาฟที่ทางชมรมฯได้ร่วมกันจัดขึ้นทุกปี โดยมีวัตถุประสงค์ให้ชุมชนในหมู่บ้านให้ความสำคัญและเห็นความประเสริฐของการเอียะติกาฟใน 10 วันสุดท้าย และสืบทอดสุนนะห์(แบบอย่าง)ของท่านรอซูลตลอด และเป็นตัวอย่างให้ลูกหลานได้ปฏิบัติต่อไป

ซึ่งทางคณะกรรมการมัสยิดและทีมงานชมรมฯได้ประชุมวางแผนการดำเนินงานและอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้เข้าร่วมเอียะติกาฟในปีนี้อย่างเต็มที่ โดยจะเริ่มเข้าเอียะติกาฟช่วงเย็นของวันที่ 16-24 เดือนมิถุนายน พ.ศ 2560 ตรงกับวันที่ 20 รอมฎอน ฮิจเราะศักราช 1438 ซึ่งจะจัดร่วมกับมัสยิดทั้งหมด 4 มัสยิด คือ 1. มัสยิดคารุลฮูดา 2. มัสยิดคารุลอามาน 3.มัสยิดคัฎวา และ 4. มัสยิดอิบาตุลเราะห์มาน และทางมัสยิดจะจัดเวรอิหม่ามนำละหมาดตารอเวียะฮ์ของแต่ละคืน

ซึ่งในปีนี้ทางสถาบันอิสลามได้ออกคู่มือและหลักสูตรอติกาฟโดยให้มีแนวปฏิบัติเหมือนกันให้กับทุกมัสยิดที่อยู่ภายใต้การดูแลของสถาบันอิสลาม เพื่อให้มีแนวปฏิบัติเหมือนกัน และเพื่อเกิดประโยชน์และประสิทธิภาพมากที่สุดให้แก่ผู้เข้าร่วมเอียะติกาฟ และจะมีกำหนดการที่หลักๆของแต่ละช่วง ดังนี้

เวลา	กิจกรรม	หมายเหตุ
กิจกรรมบรรยายช่วงเช้า		
เริ่มเวลา 05.30-06.00 น.	รับฟังการบรรยายตีฟซีรอัลกรุอาน ซูเราะฮ อัดตาฮอนูน โดย ดร.อับดุลอาซิ กะลุแป อิหม่ามมัสยิดคารุลฮูคารามง	
กิจกรรมบรรยายช่วงบ่าย		
13.00 – 14.30	ทำฮาลาเกาะฮอัลกรุอาน	
เวลา 16.30-17.45 น	รับฟังการบรรยายตีฟซีรอัลกรุอาน ซูเราะฮ อัดตาฮอนูน โดยดร.อับดุลอาซิ กะลุแป	

กิจกรรม ที่ 3 กิจกรรมเล่นฟุตบอลหญ้าเทียมสำหรับเยาวชนเอียะติกาฟ

สำหรับกิจกรรมเล่นฟุตบอลหญ้าเทียมสำหรับเยาวชนอติกาฟ จัดขึ้นในวันเสาร์ ที่ 1 เดือนกรกฎาคม 2560 เวลา 8.00 –10.00 น. ณ สนามหญ้าเทียมวิคทรี ปัตตานี โดยมีเยาวชนเข้าร่วมทั้งหมดจำนวน 40 คน และคณะกรรมการชมรมฯ จำนวน 10 คน โดยทางชมรมได้จัดกรรมดังกล่าวขึ้น เพื่อให้เยาวชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชน เพื่อสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างเยาวชนในหมู่บ้านและต่างหมู่บ้าน เพื่อให้มีความรักความสามัคคีสามารถอยู่ร่วมกันได้ เพื่อสร้างความเป็นพี่น้องอูฐวะห์อิสลามียะห์ ที่มีความรักความเข้าใจอันดีต่อกัน และเพื่อขับเคลื่อนพลังเยาวชนให้มีความเข้มแข็งและห่างไกลจากยาเสพติด

บทที่ 5

ผลการดำเนินงานวิจัย

ด้วยพระนามของอัลลอฮฺ(ช.บ.)ผู้ทรงเมตตาผู้ทรงกรุณาเสมอ มวลการสรรเสริญเป็นสิทธิของอัลลอฮฺ(ช.บ.)ขอพระองค์ได้ทรงโปรดประทานพรความสันติแด่นบีมุฮัมมัด(ช.ล.)และวงศ์วานของท่าน ตลอดจนผู้ศรัทธาทั้งหลาย ผู้ดำเนินตามแบบฉบับของท่านนับตั้งแต่อดีตราบจนวันก็ยามะฮ์

การดำเนินงานวิจัยในครั้งนี้ได้มีการเก็บข้อมูลในประเด็นต่างๆเพื่อตอบวัตถุประสงค์การวิจัย ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติอย่างมีส่วนร่วมของชุมชนจึงมีสัดส่วนของผู้เกี่ยวข้องมาร่วมให้ข้อมูลความคิดเห็น ข้อเสนอแนะและร่วมในกระบวนการพัฒนาร่วมกัน

อัลฮัมดุลิลละฮ์ ด้วยความช่วยเหลือของอัลลอฮ์ผู้ทรงอภิบาลทำให้การดำเนินกิจกรรมออกมาได้อย่างราบรื่นและสามารถสรุปรายงานผลการดำเนินงานได้ด้วยดี และบัดนี้ได้ดำเนินการเสร็จสิ้นเป็นที่เรียบร้อยแล้ว จึงขอรายงานผลการดำเนินงานกิจกรรมที่นำไปสู่การส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของเยาวชนชมรมมัสยิดคารุตุศดาบ้านรามงที่ผ่านการดำเนินกิจกรรมต่างๆ จนได้คำตอบตามวัตถุประสงค์การวิจัยและเนื้อหาที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กับการตอบโจทย์การวิจัยทุกประการ ผลการวิจัยสามารถเรียงลำดับตามประเด็นและผลการวิจัย ดังนี้

การบริหารชมรมคารุตุศดารามง

มัสยิดคารุตุศดาตั้งอยู่ในหมู่ที่ 1 ตำบลปู่ด อำเภอมือง จังหวัด มิวัสยัทศน์ คือ สร้างคุณธรรมจริยธรรมผลิตมะมูมอินชานรอบบานิ ผู้ความสำเร็จในโลกนี้และโลกหน้า แผนงานมัสยิดหลัก คือ การดูแลมะมูมหรือสัปบุรุษมัสยิด อ่านคุตบะห์ สอนกีตาบ ดูเลตาดีกา ดูเลกีรออาตี ดูเลชมรมเยาวชน ซากาต เด็กกำพร้า กองทุนสวัสดิการ แม่หม้าย และมุอัลลัฟ(มุสลิมใหม่)

ชมรมคารุตุศดารามง ก่อตั้งขึ้นในปี 2544 โดยมีโต๊ะอิหม่าม คือ นายอับดุลอาซิ กะลุเป เป็นผู้ก่อตั้ง ชมรมคารุตุศดารามงเป็นหน่วยหนึ่งของมัสยิดคารุตุศดา ที่อยู่ภายใต้การดูแลของกรรมการมัสยิดฝ่ายเยาวชน ประธานคนแรก คือ นายบาราเฮง สาแม เป้าหมายของการก่อตั้งชมรมเพื่อพัฒนาชุมชนโดยการดูแลเยาวชนให้อยู่ในหลักศาสนา สร้างคุณธรรมจริยธรรมด้วยกิจกรรมอบรมตัมปียะห์และมีการจัดกิจกรรมที่หลากหลายเพื่อให้สมาชิกชมรมเข้าใจวิถีชีวิตแบบอิสลามที่

ถูกต้อง จากนั้นมา สภามหารัฐคารามงได้ตระหนักถึงความสำคัญของชมรมในการขับเคลื่อนกิจกรรมต่างๆของเยาวชนสู่คุณธรรมจริยธรรม ซึ่งมีเยาวชนให้ความร่วมมือและมีความสามัคคี จึงมีการจัดทำแผนรายปีของเยาวชนในชุมชนเพื่อดำเนินการต่างๆ การทำงานของชมรมพอมียุคเด่นให้เห็น คือ เยาวชนส่วนใหญ่ห่างไกลยาเสพติด เนื่องจากมีสภามหารัฐคารามงอย่างทั่วถึง มีสถาบันการศึกษา (ปอเนาะ) ที่ได้รับการยอมรับของชุมชนทั้งในและนอก มีผู้รู้ในชุมชนหลายคน(อุลามาอู)ในระดับประเทศและโลกซึ่งเป็นที่ยอมรับของเยาวชนในชุมชน และมีผู้มีการศึกษาระดับปริญญาเอก มีแหล่งเรียนรู้(มัจลิสฮัลมี)ที่เปิดบริการให้คนในชุมชนและชุมชนทั่วไป เป็นชุมชนที่มีเยาวชนเล่นฟุตบอลทุกบ่ายใส่ชุดแข่งกายที่ปักปิดเรือนร่างตามหลักศาสนาอิสลาม(เอารัต) มีผู้นำหมู่บ้านได้รับผู้ใหญ่นับถือ มีผู้นำที่ให้บริการแก่ชุมชนในและนอก(สว.ปณ. อธิการบดี มพน. ผู้จัดการมาดีนาตุสสลาม)

การบริหารของชมรมคารุสลารามง มีโครงสร้างการบริหารงานที่ชัดเจน ประกอบด้วย ประธานชมรมคารุสลารามง กรรมการที่ปรึกษา ฝ่ายนโยบายและแผนยุทธศาสตร์ แบ่งเป็นด้านการบริหารทั่วไป ประกอบด้วย ฝ่ายการเงิน/การบัญชี ฝ่ายบริการ/สวัสดิการชุมชน ด้านการพัฒนา ประกอบด้วยฝ่ายเยาวชน/สาธารณสุข ฝ่ายกิจการสตรี/สวัสดิการ ฝ่ายการศึกษา

แนวคิดของชมรมคารุสลารามง ที่เน้นเพื่อพัฒนาเยาวชนในชุมชนให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดี มีคุณธรรมจริยธรรม และจิตอาสาเพื่อสังคมอย่างยั่งยืน จึงมีการกำหนดฝ่ายงานเพื่อทำหน้าที่ในบทบาทต่างๆทั้งด้านสำนักงาน ด้านฝ่ายเยาวชน ด้านฝ่ายกิจการสตรี ด้านฝ่ายการศึกษา ด้านฝ่ายการเงิน ด้านฝ่ายธุรกิจ ด้านฝ่ายสวัสดิการ

อย่างไรก็ตาม แม้การดำเนินงานของชมรมมีแผนงานและการแบ่งฝ่ายชัดเจน แต่จากกระบวนการพูดคุยในการระดมปัญหาและความต้องการของคณะกรรมการชมรม ที่ปรึกษา ก็พบว่า การดำเนินงานของชมรมมีอุปสรรคหลายประการที่ทำให้การดำเนินงานของชมรมไม่สามารถขับเคลื่อนกิจกรรมที่ได้วางไว้ได้ โดยเฉพาะความไม่เข้าใจและความร่วมมือของคนในชุมชนต่อการดำเนินงานของชมรมยังน้อยมาก จนทำให้ชมรมยุติบทบาทในด้านกิจกรรมพัฒนาเยาวชน และจากการสังเกตภายหลังที่ชมรมไม่ได้ดำเนินการกิจกรรมต่างๆตามแผน ทำให้มีเยาวชนกลุ่มเสี่ยงกลับสู่พฤติกรรมเดิม ปัจจุบันชมรมคารามงจึงมีปัญหาเรื่องเยาวชนบางส่วนมีส่วนเกี่ยวข้องกับยาเสพติด เป็นแหล่งมั่วสุมของคนต่างถิ่น เยาวชนบางส่วนขาดการศึกษา ว่างงาน ความร่วมมือของชุมชนมีน้อย เยาวชนมุสลิมะห์(สตรี)ยังไม่มีคนควบคุมดูแล ในขณะที่ชมรมไม่สามารถขับเคลื่อนกิจกรรมต่างๆได้ทำให้เยาวชนเข้าชมรมลดลง จึงได้มีการรวมตัวกันเพื่อหาแนวทางการส่งเสริมคุณธรรม

จริยธรรมของเยาวชนชมรมมัสยิดดารุสสุดาบ้านรามัง โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนอย่างยั่งยืน จึงเป็นที่มาของวิจัยครั้งนี้

จากกระบวนการวิจัยที่มีการร่วมวางแผนในการเก็บข้อมูลผ่านกิจกรรมการระดมความคิดในกลุ่มคณะกรรมการชมรม กรรมการมัสยิด เยาวชนทั้งชายและหญิง ผู้นำ 4 เสาหลัก ที่ปรึกษาร่วมทั้งกลุ่มสตรี และบางเวทีมีการเชิญผู้รู้จากภายในชุมชนและนอกชุมชนมาร่วมเติมเต็มเพื่อกระตุ้นให้เยาวชนมีคุณธรรมจริยธรรม โดยมีการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ผลการวิจัยสามารถตอบวัตถุประสงค์ได้ทุกประการ และสามารถนำสู่การเปลี่ยนแปลงทั้งระดับคณะกรรมการ ผู้นำ การดำเนินกิจกรรมของกลุ่มสตรี โดยเฉพาะปัญหาเสพติดในกลุ่มเยาวชนได้รับการป้องกันอย่างจริงจังโดยกระบวนการของชมรม รายละเอียดเนื้อหาตามวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

5.1 เพื่อศึกษาบทบาทชมรมมัสยิดดารุสสุดาและกิจกรรมในการส่งเสริมจริยธรรมเยาวชน

ชมรมดารุสสุดารามัง เป็นหน่วยหนึ่งของมัสยิดดารุสสุดา ที่อยู่ภายใต้การดูแลของกรรมการมัสยิดฝ่ายเยาวชน มีกิจกรรมเสริมสร้างด้านจิตวิญญาณเป็นหลัก โดยมีกิจกรรมย่อยต่างๆ เช่น การจัดฮาลาเกาะห์อัลกุรอาน มีการอบรม มีการจัดกิจกรรมกีฬามวลัย กิจกรรมการแก้บวชในเดือนรอมฎอน มีการบรรยาย มีทัศนศึกษา การจัดค่ายคุณธรรมและจริยธรรม กิจกรรมทั้งหมดมีเป้าหมายหลัก คือ สร้างคุณธรรมจริยธรรมทำให้เยาวชนเป็นที่ยอมรับในชุมชนระดับหนึ่ง

ดังนั้น จากการจัดเวทีต่างๆพบว่า ในมุมมองของคณะกรรมการชมรมฯ กรรมการมัสยิดฯ เยาวชน และผู้นำ 4 เสาหลัก จึงเห็นว่า การดำเนินงานของชมรมมีจุดเด่นหลายด้านที่สำคัญ คือ

1. มีต้นทุนทางทรัพยากรมนุษย์ที่เป็นสัปปุรุษของมัสยิดมีความหลากหลายทั้งด้านการศึกษา หน้าที่การงานอยู่ในระดับดีจนถึงดีมาก มีการยอมรับทั้งในและต่างประเทศ ดังนั้น ด้านการศึกษา พบว่า คนในหมู่บ้านเป็นคนจบการศึกษาสูงทั้งการศึกษาระดับ ป.ตรี ป.โท ป.เอก มีตำแหน่งทางวิชาการ บางคนเป็นผู้ในระดับประเทศ เป็นที่ยอมรับในและต่างประเทศ เป็นผู้นำระดับจังหวัด ผู้นำระดับอำเภอ ซึ่งทำให้คณะกรรมการชมรมสำเร็จการศึกษาระดับ ป.ตรี เป็นส่วนใหญ่
2. ต้นทุนด้านด้านเศรษฐกิจ พบว่า คนในหมู่บ้านอยู่ในฐานะระดับปานกลาง มีร้านค้าในชุมชนและคนในชุมชนสนับสนุนสินค้าและร้านค้าภายในชุมชน

3. คนในชุมชนยอมรับในทีมบริหารชมรม เช่น จากเวทีเยาวชนที่สะท้อนถึงการมีทีมงานเป็นผู้เชี่ยวชาญทุกระดับ มีที่ปรึกษาที่จบการศึกษาระดับสูง และสามารถเข้าร่วมกิจกรรมกับชมรมอื่นๆได้
4. คนในชุมชนยอมรับในบทบาทด้านการจัดกิจกรรมของชมรมจัดขึ้น เช่น การยอมรับด้านการบทบาทของชมรมในการบริหารศาตึกาและกือรอาติ ชมรมมีฮาลาเกาะฮัลถูรอรานประจำสัปดาห์ ยอมรับว่าทำให้เยาวชนสามารถเป็นผู้นำ/แกนนำอย่างเห็นได้ชัดเจนในอนาคต เยาวชนส่วนใหญ่ให้ความร่วมมือเมื่อมีกิจกรรมที่ทางชมรมจัด
5. การที่ชมรมมีการดำเนินงานจัดตั้งกองทุนโดยการดูแลของฝ่ายการเงินของชมรมได้
6. กลุ่มเป้าหมายที่เข้าร่วมกับกิจกรรมส่งเสริมจริยธรรมส่วนใหญ่เป็นเยาวชนที่อยู่ในระบบการศึกษามากกว่าไม่เรียน ทำให้ง่ายต่อการสร้างการมีส่วนร่วมในกิจกรรม

แต่การดำเนินงานของชมรมก็มีจุดอ่อน โดยรวมของการดำเนินงานของชมรม คือ การขาดการประชาสัมพันธ์ และไม่ได้ดำเนินงานตามแผนกิจกรรมที่วางไว้เนื่องจากขาดการสนับสนุนงบประมาณจากคนในชุมชน และบางกิจกรรมหน่วยงาน อปท.เป็นผู้รับทำกิจกรรมด้วยตนเอง เพราะเข้าใจว่ากิจกรรมการพัฒนาเยาวชนไม่ใช่บทบาทของมัสยิด ซึ่งผลการวิจัยได้สร้างความเข้าใจด้านบทบาทมัสยิดที่ต้องดูแลและให้ความสำคัญในทุกด้าน

มุมมองผู้นำ จุดอ่อนของชุมชนและชมรมเป็นเรื่องเกี่ยวกับสภาพปัญหาของชุมชนที่ผู้นำยังขาดความสามัคคี เห็นว่าเยาวชนไม่ให้ความร่วมมือกับกิจกรรมของหมู่บ้าน ในหมู่บ้านมีสิ่งเสพติดในบางครัวเรือน (23หลังคาบ้าน) ซึ่งเป็นเรื่องที่ต้องร่วมกันแก้ไข ชาวบ้านขาดความรู้ด้านศาสนา ไม่มีเป้าหมายที่ชัดเจน เยาวชนในหมู่บ้านยังขาดจิตอาสา ส่วนจุดอ่อนของชมรม ผู้นำเห็นว่า แนวทางการดำเนินงานยังไม่เห็นแผนชัดเจน การประชาสัมพันธ์ไม่ทั่วถึง กิจกรรมบางอย่างไม่ตอบโจทย์เยาวชน ซึ่งจุดอ่อนเหล่านี้ได้มีการปรับเปลี่ยนหลังจากที่มีการดำเนินงานวิจัยในครั้งนี้

ส่วนจุดอ่อนของชมรมในมุมมองของเยาวชนชายและหญิง คือ กิจกรรมของชมรมไม่พอกับความต้องการของเยาวชน เพราะชมรมขาดงบประมาณในการขับเคลื่อน กิจกรรมฮาลาเกาะฮัลถูรอรานมีจำนวนผู้เข้าร่วมยังน้อยเมื่อเทียบกับเยาวชนทั้งหมู่บ้าน เยาวชนมีจิตอาสาน้อยโดยการเคลียร์พื้นที่ช่วงเวลาหลังการจัดกิจกรรม เยาวชนกลุ่มเสี่ยงยังไม่ให้ความสำคัญในด้านความรู้ ทีมงานบริหารของชมรมมีน้อยไม่เพียงพอซึ่งมีการปรับเพิ่มหลังการดำเนินงานวิจัย กิจกรรมในแผนชมรมมีมากแต่ขาดงบประมาณในการดำเนินการ การประชาสัมพันธ์ที่เห็นด้วยกับกลุ่มผู้นำที่เห็นว่า

ยังไม่ทั่วถึง งบประมาณกองทุนมีน้อย กิจกรรมของเยาวชนชายมากกว่าเยาวชนหญิง ไม่มีผู้หญิงในโครงสร้างการบริหารชมรม ซึ่งสอดคล้องกับข้อเสนอของเยาวชนรุ่นใหญ่เห็นว่าชมรมที่ต้องแก้ไขในเรื่อง ความต่อเนื่องในการจัดกิจกรรม การประชาสัมพันธ์ไม่ทั่วถึง โดยเฉพาะผู้ปกครองของเยาวชน งบประมาณในการจัดกิจกรรมน้อยเกินไป ขาดการติดตามสมาชิก ไม่ค่อยเปิดกว้างให้เยาวชนเข้ามามีส่วนร่วม

ส่วนเยาวชนรุ่นเล็กได้สะท้อนปัญหาที่สอดคล้องกัน คือ เรื่องทรัพยากรหรืออบรมดูแลเยาวชนให้ต่อเนื่องและมีระบบและเล็งเห็นว่าชมรมยังขาดคนในการทำงาน ความไม่มีคนที่จะสานต่อกิจกรรมของชมรมพร้อมกับขอความร่วมมือของทุกฝ่ายไม่ว่าจะเป็นผู้นำ อีหม่าม ผู้ใหญ่ อบต. ล้วนเป็นกำลังสำคัญในการให้กำลังใจในการทำงานของชมรม จึงมีประเด็นที่เป็นข้อเสนอของเยาวชนรุ่นเล็กที่น่าสนใจ โดยเฉพาะการบริหารจัดการช่วงเวลาการจัดทำค่าย เช่น เสนอให้หัวหน้าฝ่ายต้องมีความรับผิดชอบให้มากกว่าเดิม ต้องมีคำตักเตือน อนาคตประจำค่าย ต้องแก้ไขเรื่องมูร้อบปี (ที่เลี้ยงกลุ่ม) เนื่องจากมีจำนวนน้อยไปและมูร้อบปีต้องผ่านการอบรมค่ายมาแล้วต้องมีการประชุมทุกครั้งก่อนทำค่าย

หลังมีการดำเนินงานจุดอ่อนเหล่านี้ มีการปรับเปลี่ยนและพัฒนาในหลายด้าน ประกอบด้วย มีการจัดทำแผนกิจกรรมเยาวชนตามข้อเสนอของกลุ่มเยาวชน ชมรมมีแนวทางการบริหารงบประมาณที่ชัดเจน มีชุมชนเข้ามาร่วมสนับสนุน มีการเพิ่มการประชาสัมพันธ์ในรูปแบบใหม่ที่เป็นกลุ่มไลน์

ประเด็นที่เป็นอุปสรรคของชมรมโดยรวมทางชุมชนเห็นว่า ที่ผ่านมาชมรมขาดงบประมาณในการจัดทำกิจกรรมต่างๆ เพราะขาดการสนับสนุนจากผู้ปกครองและผู้เกี่ยวข้อง การรับรู้ปัญหาของชมรม การให้ความสำคัญของชุมชนต่อชมรม ในขณะที่ชุมชนมีแหล่งสิ่งเสพติด แบบอย่างของคนในครอบครัวยังขาดจริยธรรม ซึ่งอุปสรรคเหล่านี้ทำให้กระบวนการสร้างคุณธรรมจริยธรรมไม่สำเร็จตามเป้าหมายได้

อย่างไรก็ตาม ชุมชนมองเห็นโอกาสของชมรมที่จะเติบโตและมีบทบาทในการสร้างเยาวชนที่มีคุณธรรมและจริยธรรม ที่สำคัญ คือ การที่มีสภามีการนำหลักการประชุมมาวางแผนมาดำเนินการ มีการให้ความรู้ทุกๆด้านให้กับเยาวชน (การอ่านคุตบะ/บรรยายศาสนาทุกคืน) และพยายามนำสิ่งที่ประชุมปรับเปลี่ยนและพัฒนาต่อไป การมีที่ปรึกษาที่มีประสบการณ์และจบการศึกษาระดับสูง มีสถานที่พร้อมในการจัดกิจกรรมหลากหลายได้ บทบาทชมรมควรลด

สามารถให้ชมรมอื่นๆเรียนรู้ได้ สิ่งสำคัญ คือ ความร่วมมือของคนในชุมชนที่จะช่วยกันผลักดันให้กิจกรรมดำเนินต่อไปได้มีสูง ประกอบกับมีสถาบันการศึกษาที่ครบวงจรในชุมชนทั้งการเรียนการสอนตาติกา กีรออาตี ประถม มัธยม เหล่านี้เป็นปัจจัยที่จะทำให้การดำเนินงานวิจัยสามารถบรรลุตามวัตถุประสงค์ได้

บทบาทชมรมมัชยิดคารุสสุดาและกิจกรรมในการส่งเสริมจริยธรรมเยาวชนตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน พบว่า กิจกรรมที่ผ่านมาของชมรมเปิดโอกาสให้เยาวชนรุ่นใหญ่มีส่วนร่วมและมีบทบาทในชมรม ตระหนักให้ “ความสำคัญของเยาวชนในการสร้างชุมชนศรัทธา” เพราะเยาวชนถือเป็นวัยที่ทรงพลังของชีวิตมนุษย์ เปรียบเสมือนกระแสไฟฟ้าอันเชี่ยวชาญหากไม่มีการควบคุมที่มีประสิทธิภาพแล้ว แทนที่กระแสน้ำดังกล่าวจะเป็นแหล่งพลังงานอันมีค่าและเป็นต้นกำเนิดของทุกชีวิต มันอาจจะกลายเป็นต้นเหตุแห่งความสูญเสียและสร้างความพินาศได้ ดังนั้นอิสลามจึงตระหนักและให้ความสำคัญกับเยาวชนโดยมอบหมายให้เยาวชนปฏิบัติภารกิจสำคัญ คือ การสร้างความสำนึกแห่งความรับผิดชอบ เยาวชนต้องสำนึกถึง สิ่งต่างๆ เวลา อายุ พละกำลังที่อัลลอฮ์ประทานให้ และต้องตอบคำถามในวันอาคีร์ที่มีความภูมิใจในอิสลามต้องเขาอิสลามอย่างถ่องแท้โดยปฏิบัติตามบทบัญญัติแห่งอิสลามต้องมีความรู้ทำงานควะชยและรับใช้สังคมร่วมมือระหว่างพี่น้องมุสลิม

เยาวชนได้สะท้อนว่า สิ่งที่ได้รับจากชมรมมัชยิดคารุสสุดาและกิจกรรม คือ ทำให้ได้รับความสามัคคีและความอดทน มีความร่วมมือ เป็นการฝึกระเบียบวินัย เพิ่มพูนความรู้และได้รับการคัดเตือน ทำให้เป็นคนตรงต่อเวลา เพิ่มความสัมพันธ์ของครอบครัวที่ดีขึ้น เพิ่มพูนอีมาน(หลักศรัทธา) ได้ฝึกการทำฮาลาเกาะฮัลกูรอาณ(การรวมกลุ่ม) ทำให้เยาวชนได้เรียนรู้สิ่งใหม่ๆ ได้ออกกำลังกาย ห่างไกลจากยาเสพติด ได้พบปะเพื่อนๆและสมาชิกชมรม ได้รู้จักเพื่อนใหม่ มีมารยาทที่ดี

ซึ่งกิจกรรมที่เยาวชนทั้งรุ่นเล็กและรุ่นใหญ่ชื่นชอบ ประกอบด้วย กิจกรรมค่ายฤดูร้อน เอียะติกาฟ กิยามุลลัย ฮาลาเกาะฮัลกูรอาณ ละศีลคร่วมกัน มีการละหมาดรายอร่วมกัน กิจกรรมวันรายอ กีฬาวอลเลย์บอล วังมาราธอน เล่นฟุตบอลในเช้าวันเสาร์ ตะกร้อชิงแชมป์บ้านรามงฟุตบอล(หญ้าเทียม) กีรออาตีลิก หัสนะศึกษาเปิดโลกทัศน์ ค่ายสร้างคนดี/อีมาระะห์ และกิจกรรมอบรมจริยธรรม

ซึ่งจะพบว่า กิจกรรมที่เยาวชนชอบล้วนเป็นกิจกรรมทุกแผนของชมรม เพราะกิจกรรมเหล่านี้ล้วนเป็นกิจกรรมที่สามารถสร้างคุณธรรมและจริยธรรมของเยาวชน

งบประมาณการจัดกิจกรรมที่ผ่านมา คือ ทางผู้ใหญ่บ้านพยายามหางบประมาณให้กับชมรมและมีการสนับสนุนอย่างเต็มที่ สามารถดึงงบประมาณจากสำนักงานจังหวัด กรมแรงงาน

งบประมาณจากการพัฒนา การจัดกิจกรรมต่างๆต้องมีการประชาสัมพันธ์ให้ทั่วถึงในส่วนนี้ สามารถดึงงบประมาณจากประชาชนได้

ดังนั้น การจัดกิจกรรมต่างๆของชมรมมีทั้งกิจกรรมที่ใช้งบประมาณจากชมรม มัสยิด และ บางกิจกรรมผู้เข้าร่วมต้องสมทบงบประมาณร่วมด้วย และบางกิจกรรมก็ไม่ต้องใช้งบประมาณ ซึ่ง กิจกรรมที่เยาวชนต้องสมทบงบประมาณที่ผ่านมาก็คือ กิจกรรมกีฬาฟุตบอลที่ต้องมีค่าเช่าสนาม กิจกรรมทัศนศึกษาดูงานที่ผู้เข้าร่วมต้องสมทบงบประมาณด้วย กิจกรรมนี้ทำให้เยาวชนไม่สามารถเข้าได้ทุกคน ซึ่งสอดคล้องกับเยาวชนสะท้อนกิจกรรมที่ต้องออกเงินตัวเอง เป็นกิจกรรมที่ไม่ชอบ เนื่องจากเยาวชนชมรมเป็นนักเรียน นักศึกษาจึงต้องใช้งบประมาณจากผู้ปกครองของตน ทำให้ค่าใช้จ่ายที่ใช้เป็นเงินจากผู้ปกครองเพื่อศึกษาเล่าเรียนอย่างเดียว ทั้งนี้เมื่อจัดกิจกรรมของชมรมที่ต้องใช้เงินตัวเองหรือออกค่าใช้จ่ายเองเยาวชนไม่สามารถเข้าร่วมกิจกรรมนั้นๆได้ แต่หากว่า กิจกรรมนั้นๆไม่ใช้เงินของตัวเอง เยาวชนทุกคนสามารถเข้าร่วมและให้ความร่วมมือกับชมรมได้อย่างต่อเนื่อง

จากการจัดเวทีระดมความคิดเห็นในกลุ่มเยาวชน พบว่า ทุกกลุ่มต้องการเห็นบทบาทของ ชมรมในอนาคตดำเนินการในเรื่อง

1. ด้านการศึกษา คือ มีการติวสอบภาษาต่างประเทศ เช่น มาเลย์ อาหรับ อังกฤษ มีการสอนการใช้เทคโนโลยี แนะนำการศึกษาตามระดับการเรียนรู้ เปิดสอนอัลกุรอานสำหรับผู้สูงอายุ
2. ด้านวัฒนธรรม คือ ให้มีการเก็บตัวนักอนาซิด เพื่อเข้าร่วมแข่งขันต่างๆ
3. ด้านกีฬาและสุขภาพ คือ ต้องการให้มีการคัดเลือกนักฟุตบอลและเก็บตัวเพื่อเข้าร่วมแข่งขันต่างๆ การแข่งขันฟุตบอลทุกๆเดือน กิจกรรมเล่นฟุตบอลหญ้าเทียมให้บ่อยครั้ง มีชมรมจักรยานเพื่อสุขภาพ ให้มีสนามฟุตบอล
4. ด้านบริการสังคม คือ การมีส่วนร่วมของชมรมกับกิจกรรมต่างๆในหมู่บ้านในสังคม เช่น งานโรงเรียน งานมงคล สมรส เป็นต้น ฝึกสมาชิกชมรมสร้างคนดีในหมู่บ้าน สร้างความสัมพันธ์ระหว่างหมู่บ้าน
5. ด้านการบริหาร คือ ให้มีจุดเด่นและสร้างความเข้มแข็งในชมรมตนเอง มีการสานต่อการบริหารจากรุ่นสู่รุ่น ชมรมต้องมีความเข้มแข็ง สร้างความสัมพันธ์ระหว่างชมรมอื่นในจังหวัด (สร้างเครือข่าย) มีการทำปฏิทินกิจกรรมประจำปี มีพี่เลี้ยงเพราะปัจจุบันหมู่บ้านรวมขาดมูร็อบปีพี่เลี้ยงไม่เพียงพอมีจำนวนจำกัด เพิ่มบุคลากรด้านฝ่ายบริการ การแบ่งเวรเฝ้ายามตอนกลางคืน

6. ด้านการเรียนรู้และกิจกรรม คือ มีการนำเยาวชนผู้นอกคตที่ดิงามนำเยาวชนเรียนรู้โลกภายนอก มีกิจกรรมประจำสัปดาห์ มีกิจกรรมค่ายประจำปีภาคการเรียน มีการจัดกิจกรรมภาคฤดูร้อนทุกปี มีคนดีในหมู่บ้าน ไม่ทะเลาะกัน
7. ด้านสัมพันธ์ชุมชน คือ มีการจัดกิจกรรมสำหรับผู้ปกครอง มีการจัดกิจกรรมระหว่างเยาวชนกับผู้ใหญ่ การจัดกิจกรรมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างหมู่บ้าน มีการจัดกิจกรรมร่วมกับองค์กรอื่นๆ
8. ด้านโครงสร้างและบทบาทมัสยิด คือ เยาวชนต้องการเห็นมัสยิดใหญ่มีความสมบูรณ์และบริการที่ดี มีผ้าโสร่งสำรองไว้ในมัสยิด ให้มัสยิดเสร็จเร็วๆ ใส่แอร์ในมัสยิด นาซีฮัดหลังละหมาดเป็นประจำ อ่านอัลกัร ละหมาดตะฮัจญ์ และดำเนินการตามบทบาทหน้าที่ในด้านการบริหารจัดการ ศาสนา สังคม การศึกษา เศรษฐกิจ ต่อไป เช่น การจัดแต่งงาน การหย่ามรดกและอื่นๆ จัดละหมาดวันศุกร์ วันรายอ จัดอบรมคุณธรรมจริยธรรมให้สัปปุรุษ จัดการประชุม ตักเตือน รักษาดูแลเขตวากัฟ กิจกรรมเดือนรอมฎอน อบรมสั่งสอน เรียนกิตาบบรมจริยธรรม (ตาคีกา) สอนอัลกุรอาน(กีรออาตี) ฮาฟิฮอัลกุรอาน บริหารชมรม จัดสวัสดิการดูแลเสียชีวิต กลอดบุตรและอื่นๆ

ส่วนชุมชนต้องการเห็นบทบาทชมรมดารุลฮุดาในอนาคต ทำหน้าที่ด้าน ด้านการพัฒนาโครงสร้างและการบริหาร ด้านกีฬา ด้านการมีส่วนร่วม และด้านเศรษฐกิจ ดังนี้

1. ด้านโครงสร้างและการบริหาร ให้มีกรรมการชมรมเป็นกรรมการมัสยิด การทำงานที่ยึดหลักฐานของชมรมที่เน้นการมีคุณธรรมจริยธรรม การทำงานต้องมีการประชุมในการแก้ไขปัญหาทุกเดือน การทำงานจะต้องทำงานเป็นทีมซึ่งหลังมีการวิจัยได้มีการปรับเปลี่ยนทันที
2. ด้านกีฬา เสนอให้มีกิจกรรมเน้นกีฬาฟุตบอลสำหรับกลุ่มเสี่ยง และพยายามควบคุมกลุ่มเสี่ยง
3. การมีส่วนร่วม เสนอให้มีการทำงานของ 3 ฝ่าย ร่วมกัน มีการประชุม 3 ฝ่ายร่วมกัน คือ กรรมการหมู่บ้าน กรรมการมัสยิดและกรรมการชมรม และใช้กิจกรรมวันรายอฮัจยี เป็นกิจกรรมทดลองการทำงานร่วมกันเป็นกิจกรรมแรก เพื่อความร่วมมือ ความสามัคคีและสร้างชุมชนประกาศต่อชุมชน ซึ่งหลังมีการวิจัยได้มีการปรับเปลี่ยนทันที
4. ด้านเศรษฐกิจ ชมรมต้องทำให้มีบทบาทชัดเจนเพื่อสร้างรายได้สู่ชมรม โดยกระบวนการสร้างจิตสำนึก สร้างเศรษฐกิจของชุมชน ซึ่งหลังมีการวิจัยได้มีการปรับเปลี่ยนบางอบบางทันที

บทบาทชมรมคารุลฮูดานอนาคตในความคิดเห็นของกรรมการมัสยิด คือ ต้องการเห็นมัสยิดเพิ่มสวัสดิการให้ผู้นับถือให้แก่มุสลิมและจ่ายผ่อนตามความสามารถพร้อมอยากเห็นต้นแบบด้านสุขภาพ พร้อมมีการบริการ เช่น รถตู้ของมัสยิดช่วยในการบริการสังคม มัสยิดเป็นศูนย์กลางอบรมคุณธรรมจริยธรรมให้กับทุกกลุ่ม พ่อบ้าน แม่บ้าน เยาวชนชายและหญิง มัสยิดมีการบริการที่เต็มรูปแบบทั้งสวัสดิการ เจ็บ ป่วยและอื่นๆ เพื่อเป็นมัสยิดต้นแบบอย่างครบวงจร

กรรมการชมรมต้องการเห็นบทบาทชมรมคารุลฮูดานอนาคต คือ ชมรมมีสำนักงานของชมรมเป็นของตัวเอง มีการเปิดการบริการที่หลากหลาย ฝาก/ถอน /ยืม ติดต่อบริการกับชุมชน ติดต่อการเรียนในประเทศและนอกประเทศ อยากเห็นสวัสดิการในอนาคตเติบโตด้วยธุรกิจของหมู่บ้านสามารถทำ otop ได้

ตัวแทนชุมชน ต้องการเห็นชมรมมีการขยายธุรกิจโดยเฉพาะในชุมชน เช่น ร้านค้าของชมรมและสมาชิกทุกคนร่วมกันสนับสนุนเพื่อให้ได้กำไรกลับสู่สมาชิกและอยากให้เห็นชมรมคารุลฮูดานอนาคตเปิดช่องทางให้กับกลุ่มเยาวชนสตรีด้วย เช่น มีห้องอ่านหนังสือ มีสนามกีฬาของสตรีและมีการเก็บเงินค่าบริการกับสมาชิกและผลกำไรกลับสู่สมาชิก

ลักษณะกิจกรรมต่างๆที่จัดขึ้น เพื่อให้เยาวชนออกห่างจากยาเสพติด ทุกฝ่ายมีส่วนร่วม มีการจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง มีการประชาสัมพันธ์ทั่วถึง มีการทำปฏิทินกิจกรรมประจำปี มีการแผนงาน/กิจกรรมที่ชัดเจน มีการจัดกิจกรรมร่วมกับกลุ่มและองค์กรอื่นๆ ทำต่อเนื่องเพราะการละเลยของชมรมทำให้สมาชิกหลายคนที่ออกจากชมรม และจากการจัดเวทีเยาวชน ทำให้เยาวชนเรียนรู้การทำงานของมัสยิดที่ทำหน้าที่ในด้านต่างๆทั้งด้านศาสนา สังคม การบริหารจัดการ เศรษฐกิจ และการศึกษา

ดังนั้น จึงสามารถสรุปบทบาทชมรมมัสยิดคารุลฮูดานอนาคตและกิจกรรมในการส่งเสริมจริยธรรมเยาวชน พบว่า บทบาทของชมรมมัสยิดคารุลฮูดานอนาคตมีมาตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบันและอนาคตในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม คือ พัฒนาชุมชนโดยการดูแลเยาวชนให้อยู่ในหลักการศาสนาอิสลาม สร้างคุณธรรมจริยธรรมด้วยกิจกรรมอบรมภาษาอาหรับเรียกว่าดาร์บียะห์และมีการจัดกิจกรรมที่หลากหลายมาเป็นสื่อเพื่อให้สมาชิกชมรมเข้าใจวิถีชีวิตแบบอิสลามที่ถูกต้อง โดยมัสยิดคารุลฮูดานอนาคตเป็นศูนย์กลางและได้ตระหนักถึงความสำคัญของชมรมในการขับเคลื่อนกิจกรรมต่างๆของเยาวชนสู่คุณธรรมจริยธรรม ซึ่งกิจกรรมต่างๆที่ชมรมคารุลฮูดานอนาคตจัดขึ้น ล้วนเป็นที่ยอมรับของเยาวชนและชุมชน

5.2 เพื่อศึกษาแนวทางการมีส่วนร่วมของเยาวชน นักธุรกิจและชุมชนในการส่งเสริมจริยธรรมเยาวชนอย่างยั่งยืน

การมีส่วนร่วมของผู้นำ ผู้ปกครอง และคนในชุมชนในอดีตในด้านการจัดกิจกรรมเพื่อเยาวชนนั้น อดีตแต่ละฝ่ายจะจัดทำกันเอง แต่แต่ละผู้นำทำเพื่อผลประโยชน์ของตนเองเป็นหลัก ปัจจุบันหลังจากที่มีเวที 4 เสาหลักในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นด้านบทบาทผู้นำในการพัฒนาเยาวชน ทำให้ผู้นำเห็นความสำคัญของเยาวชนและที่สำคัญเกิดการเห็นชอบและเห็นร่วม สนับสนุนที่จะให้ชมรมมีบทบาทในการขับเคลื่อนแผนพัฒนาเยาวชนในชุมชน โดยผู้นำเปลี่ยนมุมมองใหม่ที่ได้จากการเคลื่อนไหวของเยาวชน ที่เห็นว่า “การทำงานของชมรมถือเป็นการช่วยเสริมงานของผู้นำ” ไม่ใช่เพิ่มภาระผู้นำ เพราะฉะนั้นมัสยิดในฐานะเป็นองค์กรที่ประชาชนยอมรับ และเป็นพื้นที่บริบทอิสลามต้องจัดการให้เยาวชนมีการรวมกลุ่มให้ได้ การพัฒนาพัฒนาจึงจะเกิดขึ้นได้อย่างมีพลัง

กรรมการสี่เสาหลักกับแนวทางการมีส่วนร่วมของชุมชนและชมรมในอนาคต ชมรมมีชาหลักที่เป็นกรรมการสี่เสา คือ อิหม่ามซึ่งในยุทธศาสตร์ของอิหม่ามได้เน้น เกี่ยวกับการกิจหลักของมัสยิด เช่น การทำงานของมัสยิด เกี่ยวกับศาสนา การนิกะห์,หย่า,มรดกและอื่นๆละหมาดวันศุกร์,วันรายขอ,อบรมคุณธรรมจริยธรรมให้สัปปุรุษประชุม,ตักเตือน,รักษาดูแลเขตวากัฟ,กิจกรรมเดือนรอมฎอนอบรมสั่งสอนเรียนกิตาบบอรรรมจริยธรรม (ตาคีกา)สอนอัลกุรอาน (กีรออาติ)ฮาฟิสุรอาณสุนอ์อนุบาล (หลักสูตรนานาชาติ)ชมรมสวัสดิการ,เสียชีวิต,คลอดบุตรและอื่นๆซึ่งภารกิจทั้งหมดมีส่วนเกี่ยวข้องกับภารกิจของชมรม ดังนั้น จะเห็นได้ว่าการเกิดของชมรมมาจากมัสยิดเพื่อจะสร้างและผลิตเยาวชนที่มีคุณธรรมจริยธรรม ในส่วนสามขาของสี่เสาหลักมาเติมเต็มเพื่อความสมบูรณ์ของการทำงานของเยาวชน ดังนั้น การมีส่วนร่วมของผู้นำสี่เสาหลักควรเป็นอย่างไรผู้นำเห็นความสำคัญของการเป็นผู้นำหรือไม่ คุณลักษณะของการเป็นผู้นำเป็นอย่างไร การให้ความร่วมมือของผู้นำ อยากให้อนาคตเป็นอย่างไรเยาวชน/ชมรมมีการพัฒนาไปในทิศทางไหน?ชุมชนจะเป็นอย่างไรการให้การสนับสนุน ความช่วยเหลือ การให้กำลังใจ อยากให้สิ่งเหล่านี้มีการเปลี่ยนแปลงหรือไม่การให้ความร่วมมือของผู้นำ กรรมการมัสยิด อสม. ข้าราชการ นักธุรกิจจะช่วยการทำงานของชมรมส่วนแต่นำสู่การมีส่วนร่วมของชุมชนทั้งสิ้น และจากการทบทวนปัญหาชมรมในมุมมองของนักวิจัย พบว่า โครงการที่เกี่ยวข้องกับเยาวชนในอดีตเป็นบทบาทของผู้นำชุมชนมากกว่าชมรม โดยมีการแยกกันทำ ต่างคนต่างทำ แต่ปัจจุบันแผนการทำงานเพื่อพัฒนาเยาวชนได้รวมเป็นแผนร่วมเดียวกัน โดยมีมัสยิดออกแผน ส่วนการดำเนินการกิจกรรมมีทั้งมัสยิดดำเนินการเอง โดยเฉพาะการจัดประชุมร่วมกันประจำเดือน ชมรมดำเนินการในด้านกิจกรรมต่างๆในการพัฒนา

เยาวชนโดยมีมัสยิดรับทราบทุกครั้ง ส่วนด้านการสนับสนุนงบประมาณการจัดกิจกรรมได้มาทั้งจากมัสยิด ผู้ปกครอง ชุมชน และ อบต.

ดังนั้น แนวทางการมีส่วนร่วมของชุมชนในการส่งเสริมจริยธรรมเยาวชนอย่างยั่งยืนสามารถแบ่งตามกลุ่มเป้าหมายของการมีส่วนร่วมได้ ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมในระดับคณะกรรมการชมรม

แนวทางการมีส่วนร่วมในระดับคณะกรรมการชมรม ในฐานะที่เป็นทีมงานของชมรมที่ต้องมีส่วนร่วมในด้านการวางแผนงาน บริหารชมรม รับผิดชอบกิจกรรมเยาวชนตามแผนของชมรม มีส่วนร่วมในการประชุมการทำงาน การติดตามผลการดำเนินกิจกรรมต่างๆของชมรม คณะกรรมการชมรมจึงเป็นกลุ่มแรกที่จะต้องสร้างความเข้าใจในบทบาทต่างๆในชมรมและกิจกรรมการสร้างคุณธรรมจริยธรรมเยาวชน ซึ่งคณะกรรมการชมรมคารุลสุदारปัจจุบัน มีจำนวน 10 คน กลุ่มนี้ต้องมีกระบวนการสร้างความเข้าใจและการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชมรมในลักษณะต่างๆ นี้

1.1 ต้องเริ่มสร้างความเข้าใจในหมู่แกนนำกรรมการชมรมก่อนเป็นลำดับแรก

การบริหารมัสยิดจะมีทีมงานที่เป็นคณะกรรมการมัสยิด ซึ่งประกอบด้วย 15 คน โดยหนึ่งในคณะกรรมการที่มีมติคัดเลือกจะมีการคัดจากตัวแทนเยาวชนที่มีคุณสมบัติมีคุณธรรมจริยธรรมชอบปฏิบัติศาสนกิจที่มัสยิด (ผูกมัดกับมัสยิด) ไม่ทำในสิ่งที่ขัดแย้งกับศาสนาอิสลาม และเนื่องจากการทำงานของมัสยิดจะมีฝ่ายงานต่างๆ ดังนั้น ฝ่ายที่กิจกรรมของมัสยิด คือ ฝ่ายที่ดูแลด้านเยาวชน จึงมีการจัดตั้งเป็นชมรมคารุลสุदारวม ซึ่งภายในชมรมก็มีการวางระบบการบริหารงานที่เป็นฝ่ายงานต่างๆชัดเจน

ในกระบวนการทำงานเพื่อขับเคลื่อนเรื่องกิจกรรมของเยาวชนนั้น สิ่งสำคัญต้องสร้างความเข้าใจในหมู่แกนนำกรรมการชมรมก่อนเป็นลำดับแรก เพื่อให้เกิดความเข้าใจในเป้าหมายและอุดมการณ์เดียวกัน จุดประสงค์เดียวกัน และการเข้าใจเรื่องเหล่านี้ต้องมีความรู้ ใฝ่รู้ เรียนรู้ และให้ความสำคัญกับเยาวชนเป็นอย่างมาก พร้อมทั้งต้องศึกษาเกี่ยวกับแนวทางการทำงานกับเยาวชน

ดังที่ท่านอุมร์ อับดุลอาซีซ คอลิฟะห์คนที่ 5 ของอิสลาม ท่านกล่าวว่า “การทำงานที่ไม่เข้าใจ จะสร้างความพินาศมากกว่าการจะเข้าไปแก้ปัญหา” และหลังจากนั้นต้องมีการชี้แจง ต้องประชุมและต้องมีการสรุปงานร่วมกันด้วย

ดังที่ท่านนบีได้ดูลาร์ให้กับอิบนุอับบาสว่า “ขอให้อัลลอฮ์ประทานแก่ท่านให้มีความเข้าใจอย่างลึกซึ้ง และเก่งในการวิเคราะห์วินิจัย”

1.2 ต้องแบ่งโซนให้กรรมการชมรมรับผิดชอบ

การทำงานของคณะกรรมการมัสยิดรามง ได้มีการแบ่งโซนรับผิดชอบ เป็น 4 โซน เพื่อให้มีส่วนร่วมในการรับผิดชอบงานตามโซน โดยมีโซนรามง โซนลาดอ โซนลากอบาตอ โซนมัสยิดคารุลสุดา แต่ละโซนมีคณะกรรมการมัสยิด 2 คน และแต่ละโซนมีสุเหร่าเพื่อให้สัปบุรุษได้ละหมาด 5 เวลา เนื่องจากบ้านรามงมีเขตพื้นที่กระจาย กรรมการมัสยิดที่ไปดูและมีการดูแลทั้งด้านการเป็นผู้นำละหมาด การประชาสัมพันธ์ ดูแลความสะอาด กรรมการชมรมก็มีบทบาทในการดูแลตามสุเหร่าด้วยเช่นกัน โดยมีกรรมการชมรมที่อาศัยอยู่ในเขตสุหร่านั้นเป็นตัวแทนกรรมการชมรมที่ทำหน้าที่ในด้านการจัดหาเกาะอัลกุรอาน กิยามุลลัยน์ เป็ดบวชช่วงเดือนรอมฎอน เป็นต้น ซึ่งเป็นกิจกรรมที่อยู่ในแผนของชมรม ซึ่งแต่ละโซนจะมีกรรมการชมรม 10-30 คน/สุเหร่า และเมื่อกิจกรรมกลางจะมีการจัดร่วมกันที่มัสยิดคารุลสุดา เช่น กิจกรรมอบรม กิจกรรมค่ายเยาวชน กิจกรรมกิยามุลลัยน์ประจำเดือน

ข้อดีของการแบ่งโซน คือ เป็นการกระจายงานที่ทำงานกันอย่างมีส่วนร่วม เวลามีการประชาสัมพันธ์จะง่ายและทั่วถึง ทำให้การดำเนินงานต่างๆรวมทั้งการประชุมต่างๆเกิดขึ้นได้เร็ว รวมทั้งมีข้อดีของการติดตามงานในการจัดกิจกรรมฮาลาเกาะฮ การติดตามพฤติกรรมเยาวชนทำได้รวดเร็ว เมื่อมีการประชุมสรุปการทำงานของแต่ละโซนจึงสามารถทำได้ทันที มีพี่เลี้ยงดูแลระดับพื้นที่โซนชัดเจน ซึ่งการดำเนินงานเช่นนี้ ผู้นำชุมชนเห็นชอบดังที่ผู้ใหญ่บ้าน กล่าวว่า “การทำงานของเยาวชนได้ช่วยงานของผู้นำด้วย” ซึ่งสร้างการเปลี่ยนแปลงในระบบการทำงานของกรรมการหมู่บ้านที่มีการนำวิธีการแบ่งโซนมาใช้ในการดูแลชุมชนเด่นเกี่ยวกับการทำงานของชมรมคารุลสุดา

1.3 จะต้องสร้างความตระหนัก ความรับผิดชอบต่ออัลลอฮ์ ว่าเป็นอามานะห์ที่สำคัญ

การทำงานเพื่อชุมชน เพื่อศาสนา เป็นงานควะห์(งานเผยแพร่วามดีงาม) ดังที่อัลลอฮ์ได้กล่าวไว้ในอัลกุรอาน กล่าวว่า **وَتَعَاوَنُوا عَلَى الْبِرِّ وَالتَّقْوَىٰ وَلَا تَعَاوَنُوا عَلَى الْإِثْمِ وَالْعُدْوَانِ**

ความว่า พวกจงช่วยเหลือกันในเรื่องที่เป็นคุณธรรม และความยำเกรง และจงอย่าช่วยเหลือกันในเรื่องที่เป็นบาป จากอัลกุรอานข้างต้น อัลลอฮ์เชิญชวนให้พวกเราทำความดี และละเว้นการทำความชั่ว สรุปคือ 1.ถือเป็นอามานะห์(ความรับผิดชอบต่อทุกคน) 2.การเชิญชวนสู่ความดี เป็นงานของท่านบี ซึ่งพวกเราทำงานเช่นเดียวกันนี้ ถือว่าเราทำงานตามเจตนารมณ์ของท่านบีด้วย 3. การสร้างคน ถือเป็นการริยะห์หนึ่ง (ผู้ทำจะได้รับผลบุญที่ไม่สิ้นสุด) โดยความพยายามการให้ความรู้ สอน อบรม

และการเป็นแบบอย่างที่ดี ให้กับคนๆหนึ่งที่เป็นเยาวชนหรือคนอื่นในสังคม เพื่อให้คนนั้นเป็นคนดี มีคุณธรรมจริยธรรม ถือเป็นอามัลยาริยะห์ 4. มีหะดีษท่านนบีกล่าวว่า

كُلُّكُمْ رَاعٍ وَكُلُّكُمْ مَسْنُوءٌ عَنْ رَعِيَّتِهِ ، فَلَا مِمِّزُ رَاعٍ عَلَى رَعِيَّتِهِ وَهُوَ مَسْنُوءٌ عَنْهُمْ ،
وَالرَّجُلُ رَاعٍ عَلَى أَهْلِ بَيْتِهِ وَهُوَ مَسْنُوءٌ عَنْهُمْ ، وَالْعَبْدُ رَاعٍ عَلَى مَالِ سَيِّدِهِ وَهُوَ
مَسْنُوءٌ عَنْهُ ، وَالْمَرْأَةُ رَاعِيَةٌ عَلَى بَيْتِ زَوْجِهَا وَمَسْنُوءَةٌ عَنْهُ

"พวกท่านทุกคนล้วนมีหน้าที่ต้องรับผิดชอบ และพวกท่านทุกคนต้องถูกสอบสวนจากหน้าที่ความรับผิดชอบนั้น ผู้นำมีหน้าที่ต้องรับผิดชอบต่อประชาชนในปกครองของเขา และเขาต้องถูกสอบสวนถึง ความรับผิดชอบต่อประชาชนด้วย และบุรุษ (สามี,พ่อบ้าน) มีหน้าที่ต้องรับผิดชอบต่อสมาชิกในครอบครัว และเขาต้องถูกสอบสวนถึงความรับผิดชอบต่อสมาชิกในครอบครัวด้วย และทาสรับใช้มีหน้าที่ ต้องรับผิดชอบต่อดูแลทรัพย์สินของผู้เป็นนาย และเขาจะถูกสอบสวนถึงความรับผิดชอบต่อทรัพย์สินนั้น ด้วย และสตรี (ภรรยา,แม่บ้าน) มีหน้าที่ต้องรับผิดชอบต่อดูแลบ้านให้สามี และนางต้องถูกสอบสวนถึงความ รับผิดชอบต่อนั้นๆ ด้วย" บันทึกโดยอัลบุคอรีและมุสลิม จากหะดีษดังกล่าว คือ ทุกๆคนล้วนมีความรับผิดชอบต่อตัวเอง ต่อครอบครัว ต่อสังคม และประเทศชาติ ล้วนเป็นอามานะห์ทั้งสิ้น ดังนั้นการสร้างเยาวชนให้มีคุณธรรมจริยธรรมก็ย่อมเป็นอามานะห์ที่ปฏิเสธไม่ได้ และทุกคนจะถูกซักถามในวันกิยามะห์(วันโลกหน้า)ในสิ่งที่ทุกคนรับผิดชอบอยู่นั้น

1.4 มีจิตสำนึกในการทำงาน ทั้งกรรมการมัสยิด และกรรมการชมรม

ทุกคนต้องมีส่วนร่วมในการทำงานเพื่ออัลลอฮ์ ต้องเชื่อมั่นว่า

1. การทำงานทุกอย่างถ้าจะได้รับผลบุญจากอัลลอฮ์ และที่สำคัญคือ ต้องอิคลาศ(บริสุทธิ์ใจ) โดยไม่หวังสิ่งตอบแทนในโลกนี้ และหวังผลบุญตอบแทนในวันโลกหน้า

2. หากไม่สร้างเยาวชนในวันนี้ ใครจะรับผิดชอบ ? เพราะเยาวชนในวันนี้ คือ ผู้ใหญ่ในวันหน้า ผู้นำในวันหน้าเช่นกัน ดังนั้นทุกคนต้องมาสร้างจิตสำนึกในการทำงานเพื่อผลิตเยาวชนที่มีคุณธรรมจริยธรรมสู่สังคมต่อไป

กิจกรรมทุกอย่างมัสยิดร่วมรับทราบทุกครั้ง

2. การมีส่วนร่วมในระดับผู้นำชุมชนในการสร้างเยาวชนที่มีคุณธรรมจริยธรรม

จากอดีตก่อนการวิจัยที่นักวิจัยเห็นว่า ชุมชนยังไม่เข้าใจและไม่เห็นความสำคัญของการทำงานชมรมต่อชุมชน ผู้นำต่างคนต่างทำ ภายหลังมีการประชุมร่วมกันในกระบวนการวิจัย ทุกคนมีความเข้าใจและมีส่วนร่วมและมีการเปลี่ยนแปลงต่างๆเกิดขึ้นทั้งด้านความคิด การรับรู้ข้อมูล การวางแผนการทำงานและการทำงานร่วมกัน กระบวนการมีส่วนร่วมของผู้นำ ดังนี้

2.1 มีส่วนร่วมในการประชุมร่วมกัน และการให้กำลังใจ

ผู้นำได้เข้ามามีบทบาทในการทำงานร่วมกับชมรมที่ให้ความสำคัญกับเยาวชน พบว่า เมื่อมีการประชุมเพื่อดำเนินกิจกรรมของเยาวชน ทางผู้นำจะเข้าร่วมทุกครั้ง และให้ชมรมมีการเสนอแผนของเยาวชนให้ผู้นำรับรู้รับทราบ อันนำไปสู่การบูรณาการแผนร่วมกัน เช่น แผนของชมรมในด้านการศึกษาที่ให้เด็กเรียนอัลกุรอานและตาดีกา กิจการวันรายขอ ที่ผู้นำและชุมชนเข้ามาสนับสนุนร่วมกัน

นอกจากนี้เยาวชนซึ่งเป็นตัวแทนของชมรมคารุลสุदारามัง ยังเป็นองค์ประชุมหนึ่งของการประชุม กม. (กรรมการหมู่บ้าน) ที่ผู้นำชุมชนเชิญเข้าร่วมทุกครั้ง นับว่าเป็นการยอมรับของผู้นำที่มีต่อกลุ่มเยาวชน ในฐานะที่เป็นกลุ่มที่มีการเติบโตและมีบทบาทในการทำงานเพื่อชุมชนอย่างต่อเนื่อง

นอกจากนี้ ชมรมยังเห็นความสำคัญของผู้นำในฐานะคนที่คอยให้กำลังใจในการทำงานของชมรม ซึ่งถือว่า การอยู่เบื้องหลังสนับสนุนของผู้นำชุมชนนั้นมีความสำคัญแม้เพียงคำพูดให้กำลังใจ ก็ความสำคัญแล้วที่เป็นกำลังใจให้เยาวชนทำงานได้

2.2 มีส่วนร่วมในการสนับสนุนกิจกรรมของชุมชนและชมรม โดยผนึกกำลังเป็นชมรม 4 เสาหลัก ที่มีการทำงานร่วมกันระหว่างผู้นำศาสนา ผู้นำท้องถิ่น ผู้นำท้องถื่น และผู้นำธรรมชาติ มีเวทีการพูดคุยในกลุ่ม 4 เสาหลัก ในอดีตที่ต่างฝ่ายต่างทำ แยกกันทำ จนนำไปสู่การทำงานที่เป็นหนึ่งเดียวและดำเนินกิจกรรมของชมรม ในงานวิจัยครั้งนี้ มีเทคนิคที่สำคัญของการสร้างการมีส่วนร่วมกับผู้นำ คือ การใช้วิธีเล่นไต่ดิน ซึ่งหมายถึงการพูดคุยอย่างอ่อนน้อมและนำดีจุดก่อนที่จะส่งหนังสืออย่างเป็นทางการเพื่อร่วมสนับสนุนและร่วมกิจกรรมของชมรม ผลการร่วมมือระหว่างมัสยิดคารุลสุदारามัง ชมรมคารุลสุदारามัง และผู้นำต่างๆในชุมชน ทำให้นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงด้านตัวบุคคล ด้านงานพัฒนาในพื้นที่ชุมชนรามัง เป็นอย่างมาก ดังนี้

- ทำให้ผู้นำได้รับการยอมรับจนได้รับเป็นผู้ใหญ่ดีเด่นลำดับที่ 2 ของการคัดเลือกผู้ใหญ่ใน จ.ปัตตานี
- นำไปสู่การสนับสนุนการสร้างถนนเข้าสู่ศาลาและสนามฟุตบอล ซึ่งได้รับงบประมาณจาก อบต.
- พลังการมีส่วนร่วมของชุมชนทำให้ ศอ.บต.เข้ามาสนับสนุนในการถมที่เพื่อสร้างสนามฟุตบอล
- สว. สนับสนุนการสร้างสนามฟุตบอลให้กับชมรมคารุณาสถา กว้าง 80 เมตร ยาว 100 เมตร พื้นที่วักฟ โดยได้รับการสนับสนุนการหางบประมาณจาก สว. (ผศ.ดร.วรวิทย์ บารู) ซึ่งเป็นที่ปรึกษาของชมรม
- อบต.สนับสนุนไฟสปอตไลท์ ติดช่อง อาคารศาลาของมัสยิดคารุณาสถา และสนามฟุตบอล
- ชาวบ้านร่วมบริจาควัสดุ เงิน แรงกายในการสร้างสำนักงานชมรมคารุณาสถารามง เพื่อให้ชมรมมีความมั่นคงและยั่งยืน และพลังการมีส่วนร่วมล้วนเกิดจากการยอมรับในบทบาทของชมรมที่สามารถสร้างคุณธรรมจริยธรรมเยาวชนที่แท้จริง

3. การมีส่วนร่วมของพ่อค้า นักธุรกิจ

โดยร่วมกับกรรมการชมรม ในการดำเนินงานจัดตั้งกองทุนชมรมคารุณาสถา โดยดำเนินธุรกิจเพื่อสร้างผลกำไรไปสู่การจัดกิจกรรมต่างๆของชมรม ซึ่งในอดีตมีปัญหาด้านงบประมาณที่ทำให้กิจกรรมบางกิจกรรมชะงักไม่สามารถดำเนินการตามวัตถุประสงค์ของชมรมได้ การก่อเกิดกองทุนที่มีการตั้งเป้าหมายการคืนกำไร 60 % เป็นของชมรมคารุณาสถารามง และ 40 % เป็นของผู้ร่วมลงทุน และดำเนินธุรกิจการขายผ่อนลงทุนร่วมซื้อขายทุกชนิด ผลที่เกิดขึ้นจากการนำร่องในการทำผ่อนเครื่องไฟฟ้า รถมอเตอร์ไซด์ จัดซื้อที่ดิน ทำให้ปัจจุบันกองทุนคารุณาสถารามงมีเงินสะสมเป็นเงิน 2,000,000 บาท (สองล้านบาท) จนสามารถนำไปสู่การสร้างอาคารสำนักงานของชมรมคารุณาสถาได้ในที่สุด ถือเป็นเป้าหมายสูงสุดของชมรมที่จะเป็นสถานที่ประสานงานและกำกับกิจกรรมของเยาวชน อาคารสำนักงานนี้สร้างในที่ดินวักฟของมัสยิดและเป็นงานวักฟที่สร้างยาริยะห์ มีผลบุญเท่ากับการสร้างมัสยิดเช่นเดียวกัน

กระบวนการในการจัดตั้งกองทุน และการบริหารโดยสรุป คือ

- การจัดตั้งกองทุนคารุณาคาที่เริ่มต้นด้วยกรรมการชมรม ระดมทุนคนละ 1000 บาท
- ทางกองทุนเปิดการลงทุนรวมหุ้น จากชมรมพร้อมการตอบรับเป็นอย่างดี
- เปิดโอกาสให้นักธุรกิจร่วมลงทุนโดยเฉพาะในเรื่องจัดซื้อจัดขายที่ดิน
- มีการขายผ่อน
- มีการเปิดออมวาติอะฮ์และการลงทุนมูฮอโรบะฮ์
- การแบ่งปันผลกำไรทางชมรมได้กำหนดกำไร 60% ในการจัดสรรสวัสดิการที่หลากหลายนอกจากซากาต 8 ชนิดและเน้นกิจกรรมของชมรม 10 กิจกรรมที่ได้กล่าวมา
- ทางกองทุนได้วางกฎเกณฑ์ในการรับเป็นสมาชิกกองทุน โดยจะต้องผ่านกระบวนการ ตรีปิยะห์ เช่น อบรมคุณธรรม จริยธรรม ฮาลาเกะฮ์อัลกุรอาน

แนวคิดการตั้งกองทุน เป็นผลจากที่ได้การได้ไปทัศนะ คีฮามัสยิดบางเทาและสหกรณ์อิสลามียะห์ภูเก็ต เพื่อนำมาสู่การพัฒนาองค์กร โดยมีกลุ่มเป้าหมายที่เข้าร่วมในครั้งนั้น คือ กรรมการมัสยิด กรรมการชมรมคารุณาคา และนักวิจัยมัสยิดบางเทาถือเป็นมัสยิดต้นแบบในจังหวัดภูเก็ตที่มีการบริหารจัดการที่เป็นระบบ ไม่ว่าจะเป็นสัปบุรุษ เยาวชนและเศรษฐกิจและเป็นที่รู้จักกันในจังหวัดภูเก็ต บทเรียนการศึกษาดูงาน ได้เรียนรู้กระบวนการทำงานของมัสยิดและสหกรณ์ที่มีความเชื่อมโยงกัน ซึ่งการพัฒนาสัปบุรุษของมัสยิดบางเทามาจากการสนับสนุนของสหกรณ์อิสลามียะห์ ในรูปแบบการยืมเงินสหกรณ์ โดยมีการทำสัญญา มีการกำหนดส่งคืนอย่างชัดเจน ดังนั้นฝ่ายการปกครองของมัสยิดได้มีการประชุมและได้ทำกิจกรรมมากมาย เช่น ด้านการศึกษา(ตาดีกา) การแข่งขันต่างๆ ซึ่งเงินอุดหนุนเหล่านี้มาจากสหกรณ์โดยมีการทำสัญญาไว้อย่างชัดเจน

กองทุนหรือสหกรณ์ต้องขึ้นอยู่กับมัสยิด การดำเนินงานของกองทุนจะปราศจากดอกเบี้ย สิ่งนี้ทำให้เกิดความบารอกะห์(ความประเสริฐหรือสิริมงคล)ในการทำงาน ซึ่งจากจุดเล็กที่มีการรวมตัวกันเพื่อก่อตั้งกองทุน ปัจจุบันสามารถทำรายได้อย่างมาก บทบาทของสหกรณ์สามารถนำไปสู่การให้บริการกู้ยืม ให้ทุนสนับสนุนในการก่อตั้งตาดีกา ดูแลเยาวชนและบรรลุดตามที่ตั้งไว้ ไม่ว่าจะเป็น

โรงแรม เป็นต้น นอกจากนี้ยังได้ทราบแนวทางการบริหารสหกรณ์ที่ต้องเปิดโอกาสให้คนต่างศาสนิกเข้ามาสมัครเข้าได้อย่างเท่าเทียมกัน ต้องมีการพัฒนาสหกรณ์ในด้านต่างๆ และมีสำนักงานเปิดเครือข่าย3-4 ที่ เพื่อสร้างความเชื่อถือแก่ผู้ฝากและผู้ยืมทั้งหลายได้

บทบาทสหกรณ์ที่ได้ทำงานร่วมกับมัสยิด มีการดูแลเยาวชนให้ห่างไกลยาเสพติด โดยมีคณะกรรมการมัสยิด กรรมการหมู่บ้าน ตำรวจ ช่วยกันปราบปรามเยาวชนเหล่านี้ให้ห่างไกลจากยาเสพติดทั้งหลาย ซึ่งสามารถบำบัด เยาวชนมากกว่า 40 คนให้เลิกยาเสพติดได้ถือว่าได้ทำสำเร็จ

นอกจากนั้นได้ขอคิดจากประธานกรรมการกลางมัสยิดแห่งภูเก็ต ท่านประธานได้อธิบายการทำงานของคณะกรรมการอิสลามเป็นเรื่องสำคัญ คือเป็นการตอบโจทยของความเป็นประชาชาติมุสลิมที่จะต้องอยู่ภายใต้กรอบของศาสนาอิสลามไม่ว่าจะเป็นงานสังคม งานบริหาร งานสวัสดิการ ล้วนเป็นหน้าที่(อามานะห์)ที่ต้องรับและปฏิเสธไม่ได้ สร้างสังคมให้อยู่เป็นสุขไม่ขัดแย้งกับหลักการอิสลาม ด้านการดูแลเยาวชนจาก 3 ชายแดนภาคใต้ ที่ได้มาศึกษาในจังหวัดภูเก็ต และมาทำงานในภูเก็ต ทางคณะกรรมการทำหน้าที่ตักเตือน โดยได้ทำการเรียกนักศึกษามาคุยและหาแนวทางการแก้ไขและป้องกัน เพื่อที่จะให้เยาวชนมีคุณธรรมจริยธรรมและห่างไกลจากพฤติกรรมที่ผิดต่อหลักศาสนาอิสลาม นั่นคือหน้าที่ที่จะต้องตักเตือนกัน การดำเนินงานวิจัยครั้งนี้ ทำให้ชมรมดารุลสุดา มัสยิดดารุลสุดาบ้านรามงพวยามหารูปแบบและทำกิจกรรมต่างๆเพื่อร่วมกันหาแนวทางการป้องกันปัญหาเยาวชนที่อาจจะขึ้นในอนาคต ซึ่งต้องเน้นการส่งเสริมให้เยาวชนมีคุณธรรมจริยธรรมให้ได้

5.3 เพื่อศึกษาแนวทางการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของเยาวชนชมรมมัสยิดดารุลสุดาบ้านรามง

จากการทบทวนการบริหารการดำเนินงานของชมรมเพื่อหาแนวทางการพัฒนาการทำงาน ของชมรมฯให้ดีขึ้นพร้อมกับทบทวนกิจกรรมและผลที่เกิดขึ้น พบว่า ตลอดการดำเนินการของชมรมแม้จะขยับขึ้นมาเรื่อยๆเป็นที่พอใจระดับหนึ่งแต่ถึงอย่างไรก็ตามการดำเนินงานของชมรมใน

อดีตมีอุปสรรคหลายอย่างด้วยกันที่ทำให้การดำเนินงานของชมรมไม่สามารถขับเคลื่อนกิจกรรมที่ได้วางไว้ได้ เนื่องจากบุคลากรขาดความรู้ในการหางบประมาณสนับสนุนกิจกรรมและความร่วมมือของคนในชุมชน ขาดการสนับสนุนจากหน่วยงานท้องถิ่น บางกิจกรรมฝ่ายปกครอง และหน่วยงานท้องถิ่นไปดำเนินการเอง ทำให้ชมรมหยุดดำเนินการในบางกิจกรรม เช่น กิจกรรมศึกษา ดูงานและค่ายอบรมจริยธรรม แม้ว่าปัญหาเหล่านี้ทางคณะกรรมการมัสยิดได้พยายามหาทางออก โดยมีการพูดคุยอย่างไม่เป็นทางการกับผู้ใหญ่บ้านและคณะกรรมการหมู่บ้านเพื่อมาสนับสนุนงบประมาณการจัดกิจกรรมของชมรมเพื่อบรรลุตามวัตถุประสงค์ของชมรม ถือว่าเป็นอุปสรรคหลักของชมรมคารุณาคาในการยกระดับคุณธรรมจริยธรรมของเยาวชนในชุมชนและพัฒนาเยาวชนให้เป็นคนดีมีค่านิยมในศาสนาสร้างความเจริญให้กับสังคมและประเทศชาติแต่ก็ไม่ได้ได้รับความร่วมมือเท่าที่ควร การทำงานยังเป็นลักษณะต่างคนต่างทำเช่นเดิม จนมีการดำเนินงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นครั้งที่มีการออกแบบเวทีระดมความคิดเห็นในกลุ่มต่างๆที่เกี่ยวข้อง ทำให้ได้แนวทางการดำเนินงานของชมรมในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของเยาวชนชมรมมัสยิดคารุณาคาบ้านรามง ซึ่งมีข้อเสนอจากเวทีผู้นำว่า นอกจากการเชื่อมั่นในทีมงานที่มีศักยภาพแล้ว ชมรมต้องมีองค์ประกอบที่สำคัญคือ ชมรมต้องมีแผนงานที่ชัดเจนและอธิบายได้ ครอบคลุมทั้งแผนงานและแผนงบประมาณ การทำแผนต้องวิเคราะห์ความเป็นไปได้ของโครงการ ต้องศึกษาขั้นตอนการทำ เป้าหมายจะไปทิศทางไหน เราต้องการทำอะไร ทำอย่างไร ทำเพื่ออะไร และไปที่ไหน ใครรับผิดชอบ และสิ่งที่จะได้รับอะไรบ้าง เพราะเมื่อมีแผนชัดเจนแล้วงบประมาณก็จะตามมา แล้วการหาผู้สนับสนุนก็จะตามมา ที่สำคัญคนทำงานต้องมีความบริสุทธิ์ใจในการทำงาน คนที่ได้รับมอบหมายงานนอกจากเหมาะสมกับงานไม่ใช่บังคับให้อึดทนในการทำงาน มีการพัฒนาทีมงานอย่างต่อเนื่อง หมั่นศึกษาข้อมูลแบ่งกลุ่มงานเพื่อง่ายในการสรุปโครงการแล้ว คนทำงานต้องมีจิตนึกเสมอว่างานที่เราทำเป็นหน้าที่ที่มอบหมายโดยอัลลอฮ์ แม้จะไม่มีใครสนับสนุนด้านงบประมาณจากภายนอกก็ไม่ควรท้อแท้เพราะเราต้องทำงานเพื่ออัลลอฮ์และต้องมอบหมายต่ออัลลอฮ์ ดังนั้นงานวิจัยสำคัญมาก เพื่อตอบโจทย์ของปัญหามาแก้หาทางออกให้กับตัวเอง ชุมชน สังคมและประเทศชาติ

ดังนั้น การขับเคลื่อนให้เยาวชนมีคุณธรรมจริยธรรมนั้น มีความจำเป็นที่จะต้องมียุทธศาสตร์หลายกิจกรรมทั้งกิจกรรมที่ไม่ต้องใช้งบประมาณ และมีหลายกิจกรรมจำเป็นต้องมีงบประมาณในการดำเนินการ แนวทางการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของเยาวชนชมรมมัสยิดคารุณาคาบ้านรามง มีกระบวนการทำได้ ดังนี้

1. ชุมชนต้องมีแผนกิจกรรมอย่างชัดเจน โดยเฉพาะแผนประจำปีต้องชัดเจน เดือนไหน กิจกรรมอะไร วันที่เท่าไร ใครรับผิดชอบโครงการ การทำแผนต้องวิเคราะห์ความเป็นไปได้ของโครงการ ต้องศึกษาขั้นตอนการทำ เป้าหมายจะไปทิศทางไหน เราต้องการทำอะไร ทำอย่างไร ทำเพื่ออะไร และไปที่ไหน ใครรับผิดชอบ และสิ่งที่จะได้รับอะไรบ้าง เพราะเมื่อมีแผนชัดเจนแล้วงบประมาณก็จะตามมา แล้วการหาผู้สนับสนุนก็จะตามมา
2. มีทีมงาน และกระจายงานตามความถนัดของแต่ละคน และแบ่งกลุ่มงานเพื่อง่ายในการสรุปโครงการ
3. มีการพัฒนาทีมงานอย่างต่อเนื่อง และส่งเสริมการศึกษาข้อมูลความรู้ใหม่ๆอยู่เสมอ เพื่อให้คนทำงานมีความรู้ในการดำเนินงาน
4. คนทำงานต้องมีจิตนึกเสมอว่างานที่เราทำเป็นหน้าที่ที่มอบหมายโดยอัลลอฮ์ แม้จะไม่มีใครสนับสนุนด้านงบประมาณจากภายนอกก็ไม่ต้องท้อแท้ เพราะเราต้องทำงานเพื่ออัลลอฮ์และต้องมอบหมายต่ออัลลอฮ์ ดังนั้นงานวิจัยสำคัญมาก เพื่อตอบโจทย์ของปัญหานั้นมาแก้หาทางออกให้กับตัวเองสังคมและประเทศชาติ
5. มีการผลักดันแผนสู่การปฏิบัติ
 - a. มีการประชุมเสนอโครงการของแต่ละฝ่ายเพื่อร่างงบประมาณ มติประชุมในเรื่องงบประมาณประจำปีทั้งหมด
 - b. หัวหน้าฝ่ายจะแต่งตั้งประธานโครงการเพื่อมอบหมายและดำเนินโครงการ
 - c. ดำเนินโครงการตามแผนและวัตถุประสงค์ของชุมชน
 - d. สรุปโครงการ
6. มีการติดตามและประเมินผล หลังเสร็จโครงการจะมีการประเมินผลการจัดโครงการ โดยประธานโครงการและทีมงานโดยมีการประชุมร่วมกันเป็นกลุ่มฝ่ายงาน นอกจากนี้ในช่วงการดำเนินของแต่ละกิจกรรมจะมีการประเมินโดยฝ่ายงานรับผิดชอบกิจกรรม ซึ่งกิจกรรมที่ชุมชนขับเคลื่อนได้นำมาเป็นสื่อในการอบรมเยาวชนรวมถึง เช่น มีการจัดอบรมจริยธรรม ถ่ายทอดร้อน ทักษะศึกษา กลุ่มศึกษาอัลกุรอาน (ฮาลาเกาะฮ) อิมาระฮ์มัศยิด กีฬาสัมพันธ์ กิจกรรมตาดีกา กิจกรรมกีรออาตี กิจกรรมวันอีดี กิจกรรมจิตอาสาพัฒนาหมู่บ้าน ซึ่งมีเยาวชนให้ความร่วมมือและมีความสามัคคี จึงมีการจัดทำแผนรายปีของเยาวชนในชุมชนเพื่อดำเนินการต่างๆทำให้เกิดผลผลิตด้านเยาวชนจำนวนหลายคน ทำให้เยาวชนเข้าใจศาสนาอยู่ในแนวทางที่ถูกต้องการของอิสลามการ

7. มีการทำงานร่วมกันระหว่างคนในชุมชน โดยชุมชนให้การสนับสนุนในด้านสิ่งของ สถานที่ เวที เครื่องเสียง แก้อื้อ เต็นท์ อุปกรณ์เครื่องครัวด้านอาหาร ของรางวัล เป็นต้น

แผนกิจกรรม เพื่อส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมเยาวชนของชมรมดารุสศารามัง จะครอบคลุมกิจกรรมดังนี้

1. กิจกรรมประจำวัน เช่น ต้องละหมาด 5 เวลาที่มัสยิด โดยเน้นมัสยิดเพราะผลบุญ 27 เท่า และอ่านอัลฮัการและดุอา จัดการสอนกีรออาตี
2. กิจกรรมประจำสัปดาห์ มีการทำฮาลาเกาะฮัลกรุอ่านที่มัสยิด ทุกคืนวันศุกร์หลังละหมาดมัฆริบ โดยจะมีหลักสูตรกลางเป็นหลักเพื่อง่ายในการประเมินและยกระดับสูงขึ้นตอนของการสร้างคุณธรรม จริยธรรม กุตบะห์วันศุกร์เป็นภาคบังคับว่าบิที่ที่จะต้องฟังโอวาทกุตบะห์และการถือศีลอดซุนนะห์ในวันจันทร์ของทุกสัปดาห์ กิจกรรมกีฬาฟุตบอล ทุกๆวันเสาร์ จัดการศึกษาตาดีกา
3. กิจกรรมประจำเดือนมีการทำ กิยามุลลัยน คือการมามัสยิด นอนที่มัสยิดและตื่นละหมาดหลังเที่ยงคืน ด้วยการทำละหมาด อ่านอัลกรุอ่าน อ่านดุอาและขอลอภัยโทษต่อเอกองค์อัลลอฮ์ และในการทำกิจกรรมก็จะมีผู้นำในการดำเนินโครงการนี้ ซึ่งกิจกรรมนี้เน้นการขัดเกลาจิตวิญญาณเพื่อให้ยำเกรงต่อเอกองค์อัลลอฮ์
4. กิจกรรมประจำปี มีการทัศนศึกษา/ค่ายฤดูร้อน/อบรม/สัมมนา และกิจกรรมฮารีรายอ กิจกรรมแข่งขันกีฬาเยาวชน แผนแนวการศึกษา ประสานงานสถานศึกษาต่างประเทศ กิจกรรมตาดีกา กิจกรรมมอบประกาศนียบัตรผู้จบตาดีกาประจำปี กิจกรรมกีรออาตี กิจกรรมคอตัมอัลกรุอ่าน(เด็กที่อ่านอัลกรุอ่านจบ 30 ชุด) บริหารกองทุนและ มอบรางวัล / สวัสดิการกองทุนแก่สมาชิก อื่นๆ

สรุป

จะพบว่า กิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมที่ส่งเสริมเยาวชนให้เป็นคนดีดังกล่าวข้างต้น จะครอบคลุมทั้งด้านฮิบาดัต(ศาสนบัญญัติ) ด้านการศึกษา ด้านสังคม ด้านเศรษฐกิจ ซึ่งกิจกรรมทั้งหมดนี้เกี่ยวข้องกับทั้งระดับปัจเจกชน ชุมชนและสังคม

การจัดเกล้าด้านปัจเจกชนกิจกรรมที่หมรมดำเนินการก็จะประกอบด้วย การละหมาด การถือศีลอดสุนัต(การปฏิบัติเสริมซึ่งไม่ใช่ภาคบังคับ) อ่านอัลกุรอาน ซิกริ์ คุดา อ่านอัชการ กิยามุลลัยน ฮาลาเกาะฮอัลกุรอาน

กิจกรรมเชิงสังคมและบริการที่หมรมดำเนินการประกอบด้วย กิจกรรมประจำปีทุกกิจกรรม คุตบะฮ์ รายละเอียดการดำเนินงานแต่ละกิจกรรมตามภาคผนวก

นอกจากนี้ จากการดำเนินงานวิจัยยังพบว่า กิจกรรมที่สามารถสร้างให้เยาวชนมีการเปลี่ยนแปลงตนเองสู่คุณธรรมจริยธรรมได้มากนั้น มีความจำเป็นยิ่งที่จะต้องมีกิจกรรมที่หลากหลาย โดยมี “กิจกรรมฮาลาเกาะฮอัลกุรอาน” เป็นตัวหัวใจของการดึงเยาวชนให้เป็นคนที่มีคุณธรรมจริยธรรม ส่วนกิจกรรมอื่นๆล้วนไปสู่การให้เยาวชนอยู่ในกระบวนการของฮาลาเกาะฮ (กระบวนการ/หลักสูตรการทำฮาลาเกาะฮสามารถศึกษาได้ในภาคผนวก)

กิจกรรมอื่นๆที่จะเชื่อมโยงให้เยาวชนมีคุณธรรมจริยธรรม ล้วนต้องผ่านกระบวนการวางแผนและการดำเนินงานที่สามารถไปสู่การ “ฝึกเยาวชน” ให้เป็นคนที่มีคุณธรรมจริยธรรมให้ได้ เช่น

1.กิจกรรมทัศนศึกษา เป็นกิจกรรมให้เด็กได้ความรู้ๆ แต่มีเงื่อนไขให้ผู้เข้าร่วมต้องอยู่โปรแกรม มีการดำเนินการอย่างเป็นระบบ อาทิ ถึงเวลาละหมาดต้องละหมาด มีการบรรยายให้ความรู้ มีการตื่นละหมาดร่วมกัน หมั่นตักเตือนเรื่องมารยาท เป็นต้น

2. กิจกรรมกียาม นอนมัสยิดเพื่อตื่นละหมาดตอนท้ายคืน

3. กิจกรรมกีฬา ที่มีการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมโดยนักกีฬาต้องแต่งกายสุภาพตามหลักการอิสลาม หยุดการเล่นกีฬาก่อนมัสยิด 15 นาที มีกติกาไม่ทะเลาะในสนาม ต้องเชื่อฟังกรรมการ มีนาซีฮัต เป็นต้น

4. ค่ายคุณธรรมจริยธรรม ฝึกให้เยาวชนต้องอยู่ในระเบียบ เชื่อฟังผู้นำค่าย

5. กิจกรรมรอมฎอน เพื่อขัดเกลาจิตวิญญาณ ฝึกความอดทน เสียบละ จิตอาสา เช่น ต้องช่วยงานมัสยิด ล้างจาน ทำความสะอาดมัสยิด

6. กิจกรรมจิตอาสา เช่น บริการในงานจัดงานเลี้ยงมัสยิดและงานในชุมชนอื่นๆ อาทิ งานแต่งงาน งานบุญ งานขึ้นบ้านใหม่ งานเข้าสุนัต งานพบปะมุสลิมะห์ของ อบจ.ปัตตานี ทำความสะอาดบนท้องถนนเข้าหมู่บ้านต่างๆของรามวงเดือนละ 1 ครั้ง ช่วยงานตาดีกา งานฮารีรายอประจำปี เป็นต้น สิ่งเหล่านี้เป็นกิจกรรมฝึกเยาวชนให้มีคุณธรรมจริยธรรม

บทที่ 6

สรุป วิเคราะห์ผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ

สรุป วิเคราะห์ผลการวิจัย

ความเจริญก้าวหน้าของเทคโนโลยีและสื่อต่างๆพร้อมกับปัจจัยหลายๆอย่างล้วนแต่ให้ความสำคัญวัตถุนิยม ซึ่งส่วนใหญ่นำไปสู่การเสื่อมเสียทางคุณธรรมจริยธรรม ทั้งนี้ทั้งนั้นก็ขึ้นอยู่กับสองปัจจัยหลัก คือ ปัจจัยภายในที่มีความเชื่อมโยงกับหลักคิด ความเชื่อของตัวบุคคลที่มีต่อหลักศาสนาที่ตนนับถือ คนที่มีปัจจัยภายในที่เข้มแข็งก็จะสามารถที่จะป้องกันตนเอง รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของความก้าวหน้าทางวัตถุได้ กระบวนการสำคัญที่จะทำให้คนมีความเข้มแข็งจากภายใน คือ ต้องอยู่บนหลักการของศาสนาให้ได้ เช่นเดียวกับมุสลิม ที่ต้องเรียนรู้และเข้าใจศาสนาอย่างเที่ยงแท้ เพื่อจะได้เป็นเกราะป้องกันจากภัยของความเจริญก้าวหน้าด้านวัตถุได้ ดังที่อัลลอฮ์ได้เปรียบเทียบกับคนสองคนระหว่างคนที่ศรัทธากับไม่ศรัทธา คนที่ไม่ศรัทธาเสมือนใยแมงมุมที่มีความเปราะบางพร้อมที่จะพังทลายได้ทุกเวลา เพราะไม่มีสิ่งที่ยึดมั่นภายในที่เป็นหลักศรัทธาต่ออัลลอฮ์

จากการสังเกตพฤติกรรมเยาวชนในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ จะเห็นได้ว่า ปัญหาเยาวชนในพื้นที่ส่วนใหญ่เกิดจากเยาวชนมีปัญหามาจากปัจจัยภายในที่ห่างไกลจากหลักการสอนอัลอิสลามทำให้เยาวชนไม่มีความรู้ในด้านศาสนาและไม่ได้ให้ความสำคัญกับมารยาทตามวิถีอิสลาม ส่วนปัจจัยภายนอกเยาวชนได้เอาจริงอย่างที่ไม่ถูกต้องพร้อมอิทธิพลวัฒนธรรมตะวันตกที่มีประเพณีผิดๆกับหลักการอิสลามมาเกี่ยวข้องในชีวิตของเยาวชนตลอดถึงสิ่งเสพติดที่เข้ามามีบทบาทต่อชีวิตครอบครัวและเยาวชนเป็นอย่างมาก ในขณะที่สังคมโลกได้พัฒนาทางด้านวัตถุอย่างต่อเนื่องส่วนในด้านจิตวิญญาณถูกปล่อยปละละเลยให้ตกต่ำเสื่อมสายน่าวิตก เป็นเหตุให้เยาวชนซึ่งเป็นกำลังของชาติที่ได้รับผลกระทบโดยตรงจากอิทธิพลดังกล่าว ในขณะที่ศาสนาอิสลามได้ตระหนัก และให้ความสำคัญกับเยาวชนอย่างมากโดยมอบหมายให้เยาวชนปฏิบัติศาสนกิจสำคัญที่มุสลิมทุกคนต้องละหมาดห้าเวลาต่อวัน ถือศีลอดในเดือนรอมฎอน ให้บริจาคนานชาฮาด เมื่อมีความสามารถต้องไปประกอบพิธีฮัจญ์ ซึ่งหลักปฏิบัติศาสนกิจทั้งหมดสามารถที่จะปกป้องมารยาทความเป็นมุสลิมในตัวได้ แม้ว่าจะอยู่ในสถานการณ์ใดก็ตาม นอกเหนือจากนี้เยาวชนมุสลิมต้องตระหนักในสำนึกแห่งความรับผิดชอบ เยาวชนต้องสำนึกถึง สิ่งต่างๆ เวลา อายุ พละกำลังที่อัลลอฮ์ประทานให้และต้องตอบคำถาม

ในวันอาคีร์ต มีความภูมิใจในอิสลาม ต้องเข้าใจอิสลามอย่างถ่องแท้โดยปฏิบัติตามบทบัญญัติแห่งอิสลาม ต้องมีความรู้ ทำงานรับใช้สังคม ร่วมมือระหว่างพี่น้องมุสลิมในการทำมาค้าเพื่อศาสนา สังคมและประเทศชาติ

เยาวชนมัสยิดคารุลสุคารามง เป็นกลุ่มที่มีโอกาสได้รับการอบรมและปลูกฝังความเข้าใจถึงคุณธรรมจริยธรรมตลอดจนการปฏิบัติต่างๆตามแบบฉบับของศาสนาอิสลาม โดยอยู่ภายใต้การขับเคลื่อนของชมรมคารุลสุคารามงที่อยู่ภายใต้การดูแลของกรรมการมัสยิดคารุลสุคารามงฝ่ายเยาวชน เป้าหมายของการก่อตั้งชมรมเพื่อพัฒนาชุมชนโดยการดูแลเยาวชนให้อยู่ในหลักการศาสนา สร้างคุณธรรมจริยธรรมด้วยกิจกรรมอบรมตัมบียะห์และมีการจัดกิจกรรมที่หลากหลายเพื่อให้สมาชิกชมรมเข้าใจวิถีชีวิตแบบอิสลามที่ถูกต้อง จากนั้นมามัสยิดคารุลสุคารามงได้ตระหนักถึงความสำคัญของการตัมบียะห์ในการอบรมดูแลเยาวชนของชมรมมัสยิด ในการขับเคลื่อนกิจกรรมต่างๆของเยาวชนสู่คุณธรรมจริยธรรมมาโดยตลอด

การทำงานของชมรมประกอบด้วยโครงสร้างการดำเนินการของชมรมมีที่ปรึกษาอิหม่ามและคณะกรรมการมัสยิดมีประธานชมรม รองประธานและฝ่ายต่างๆประกอบด้วย 5 ฝ่าย (ฝ่ายวิชาการ, ฝ่ายอิบาดะห์, ประชาสัมพันธ์, การเงิน, กีฬา) ทั้งหมดเป็นโครงสร้างการทำงานของชมรมในอดีต หลังการวิจัยในครั้งนี้ทำให้มีการปรับโครงสร้างการทำงานใหม่ โครงสร้างการดำเนินการของชมรมปัจจุบันมีที่ปรึกษาอิหม่ามมัสยิด คณะกรรมการ ผู้ใหญ่บ้าน และ อบต.มีประธานชมรม รองประธานและฝ่ายต่างๆประกอบด้วย 9 ฝ่าย (ฝ่ายวิชาการ(ตัมบียะห์), ฝ่ายอิบาดะห์, ประชาสัมพันธ์, การเงิน, กีฬา, การศึกษา, สวัสดิการ, กิจกรรมมุสลิมะห์และเยาวชน) เริ่มเห็นความแตกต่าง โดยเฉพาะผู้ใหญ่ อบต.และกรรมการหมู่บ้านในส่วนของหัวหน้าฝ่ายต่างๆจะเพิ่มขึ้น มีกลุ่มสตรีเข้ามามีบทบาทในชมรม

ด้านกิจกรรมของชมรมในช่วงแรกมีหลายกิจกรรมแต่ปัญหาคือการดำเนินการกิจกรรมที่ขาดความต่อเนื่องด้วยสาเหตุสำคัญมาจากความไม่เข้าใจของคนในชุมชนที่มีต่อชมรม การให้ความร่วมมือและการสนับสนุนกิจกรรมของคนในชุมชนที่มีต่อชมรมยังน้อยจนทำให้ชมรมยุติบทบาทในด้านกิจกรรมพัฒนาเยาวชน และจากการสังเกตภายหลังที่ชมรมไม่ได้ดำเนินการกิจกรรมต่างๆตามแผน ทำให้เยาวชนบางส่วนเกี่ยวข้องกับยาเสพติด บางส่วนขาดการศึกษา ว่างาน ไม่มีการดูแลเยาวชนมุสลิมะห์(สตรี) เยาวชนเข้าชมรมลดลง จึงได้มีการรวมตัวกันเพื่อหาแนวทางการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของเยาวชนชมรมมัสยิดคารุลสุคารามง โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนอย่างยั่งยืน อันเป็นที่มาของวิจัยครั้งนี้

การวิจัยครั้งนี้ เป็นงานวิจัยเชิงปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วม จากกระบวนการวิจัยที่มีการร่วมวางแผนในการเก็บข้อมูลผ่านกิจกรรมการระดมความคิดในกลุ่มคณะกรรมการชมรม กรรมการมัสยิด

เยาวชนทั้งชายและหญิง ผู้นำ 4 เสาหลัก ที่ปรึกษา รวมทั้งกลุ่มสตรี และบางเวทีมีการเชิญผู้รู้จาก ภายในชุมชนและนอกชุมชนมาร่วมเติมเต็มเพื่อกระตุ้นให้เยาวชนมีคุณธรรมจริยธรรม มีการทดลอง ดำเนินกิจกรรมต่างๆ ผลการวิจัยสามารถตอบวัตถุประสงค์ได้ทุกประการ และสามารถนำสู่การ เปลี่ยนแปลงทั้งระดับคณะกรรมการ ผู้นำ การดำเนินกิจกรรมของกลุ่มสตรี โดยเฉพาะปัญหายาเสพติดในกลุ่มเยาวชนได้รับการป้องกันอย่างจริงจังโดยกระบวนการของชมรม รายละเอียดเนื้อหาตาม วัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

จากผลการเก็บข้อมูลผ่านการจัดกิจกรรมต่างๆในงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นครั้งนี้ พบว่า แม้ว่าการ ดำเนินงานของชมรมจะล้มลุกคลุกคลานไม่ต่อเนื่องแต่ผลที่เกิดขึ้นกลับพบว่า หลายๆกิจกรรมที่ทาง ชมรมได้ดำเนินการสามารถผลิตเยาวชนดรุณดารามงเป็นที่พอใจของชุมชนและเยาวชน ซึ่งเห็นได้ จากข้อเสนอในเวทีการประชุมระดมความคิดเห็นในงานวิจัยครั้งนี้ในด้านการศึกษาบทบาทชมรมมัสยิด ดรุณดารามและกิจกรรมในการส่งเสริมจริยธรรมเยาวชนตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน พบว่า ชมรมมัสยิดดรุณ ดาราทำให้เยาวชนมีความสามัคคีและความอดทน มีความร่วมมือ เป็นการฝึกระเบียบวินัย เพิ่มพูน ความรู้ใหม่ และได้รับการตักเตือน ฝึกการตรงต่อเวลา เพิ่มความสามัคคีของครอบครัวที่ดีขึ้น เพิ่มพูน อีमान(หลักศรัทธา) ทำให้เยาวชนได้ฝึกการทำฮาลาเกาะห์อัลกุรอาน(การรวมกลุ่ม) ได้ออกกำลังกาย ห่างไกลจากยาเสพติด ได้พบปะเพื่อนและสมาชิกชมรม มีมารยาทที่ดี นอกจากนี้ในหลายๆกิจกรรมที่ ชมรมจัดขึ้นก็ยังได้รับความพึงพอใจของเยาวชนอีกด้วย โดยเยาวชนรุ่นเล็กและรุ่นใหญ่ชื่นชอบ กิจกรรมต่างๆ ประกอบด้วย กิจกรรมค่ายฤดูร้อน เอ๊ะเตีกาฟ กีฬามูลลีย์ ฮาลาเกาะห์อัลกุรอาน การ ละศิลอดร่วมกัน มีการละหมาดรายอร่วมกัน กิจกรรมวันรายอ กีฬาวอลเลย์บอล วังมาราธอน เล่น ฟุตบอลในเช้าวันเสาร์ ตะกร้อชิงแชมป์บ้านรามง ฟุตบอล(หญ้าเทียม) กีฬาอาตีลิก ทักษะศึกษาเปิด โลกทัศน์ ค่ายสร้างคนดี/อีมาเราะห์ และกิจกรรมอบรมจริยธรรม ซึ่งจะพบว่า กิจกรรมที่เยาวชน ชอบล้วนเป็นกิจกรรมทุกแผนของชมรม เพราะกิจกรรมเหล่านี้ล้วนเป็นกิจกรรมที่สามารถสร้าง คุณธรรมและจริยธรรมของเยาวชนได้เป็นอย่างดี

นอกจากนี้ผลการวิจัยครั้งนี้ทำให้ทราบบทบาทของชมรมในอนาคต ซึ่งพบว่า เยาวชนทุก กลุ่มต้องการเห็นชมรมดรุณดารามงมีการดำเนินการในเรื่อง ด้านการศึกษา ด้านวัฒนธรรม ด้านกีฬา และสุขภาพ ด้านบริการสังคม ด้านการบริหาร ด้านการเรียนรู้และกิจกรรม ด้านสัมพันธ์ชุมชน ส่วนทางด้านตัวแทนชุมชนต้องการเห็นบทบาทชมรมดรุณดารามงในอนาคต ทำหน้าที่เพิ่มเติมด้านกีฬา การมีส่วนร่วมและด้านเศรษฐกิจ ซึ่งหลังมีการวิจัยได้มีการปรับเปลี่ยนทั้งด้านระบบการบริหารงาน ของชมรม การสร้างการมีส่วนร่วมของ 3 ฝ่าย (กรรมการหมู่บ้าน กรรมการมัสยิดและกรรมการ ชมรม)พื้นที่ และชมรมได้ทำให้บทบาทสร้างรายได้สู่ชมรมชัดเจนขึ้น ทางด้านคณะกรรมการมัสยิด

มีข้อเสนอความต้องการให้ชมรมมีบทบาทในอนาคตที่เห็นเช่นเดียวกับกลุ่มเยาวชน คือ การมีบทบาท การสร้างต้นแบบด้านสุขภาพ และมีข้อเสนอเพิ่มเติมในด้านการจัดระบบสวัสดิการหลังการดำเนิน ธุรกิจของชมรม พร้อมมีการบริการสังคม นอกจากนี้ ในฐานะกรรมการชมรมก็มีความต้องการเห็น บทบาทชมรมดูลงสู่ในอนาคต ที่ให้ความสำคัญกับการที่ชมรมควรมีสำนักงานของชมรมเป็นของ ตัวเอง ชมรมดำเนินการด้านการบริหารและบริการทางการเงินแก่ชุมชน ติดต่อการเรียนในประเทศ และนอกประเทศแก่เยาวชน และสนับสนุนให้ชุมชนมีอาชีพของตนเองซึ่งสอดคล้องกับข้อเสนอของ ตัวแทนชุมชนที่ต้องการเห็นชมรมมีการขยายธุรกิจโดยเฉพาะในชุมชนเพื่อให้ได้กำไรกลับสู่สมาชิก และเพิ่มช่องทางการจัดกิจกรรมในกลุ่มเยาวชนสตรีด้วย ซึ่งจากการดำเนินงานวิจัยครั้งนี้ทำให้มีการจัด กลุ่มเยาวชนสตรี และแม่บ้านขึ้น โดยมาร่วมในการทำกิจกรรมฮาลาลเกะฮัลลุลอานเช่นเดียวกับ เยาวชนชาย ซึ่งเป็นวิธีการสำคัญที่ทำให้คนในชุมชนมีคุณธรรมจริยธรรมเพิ่มขึ้น

ดังนั้น จึงสามารถสรุปบทบาทชมรมมัสยิดดารุสสุดาและกิจกรรมในการส่งเสริมจริยธรรม เยาวชนจากอดีตถึงปัจจุบันและอนาคตในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม คือ พัฒนาชุมชนโดยการดูแล เยาวชนให้อยู่ในหลักการศาสนาอิสลาม สร้างคุณธรรมจริยธรรมด้วยกิจกรรมอบรม ในภาษาอาหรับ เรียกว่า ตร์บียะห์และมีการจัดกิจกรรมที่หลากหลายมาเป็นสื่อเพื่อให้สมาชิกชมรมเข้าใจวิถีชีวิตแบบ อิสลามที่ถูกต้อง โดยมีมัสยิดดารุสสุดามารวมเป็นศูนย์กลางและได้ตระหนักถึงความสำคัญของชมรมใน การขับเคลื่อนกิจกรรมต่างๆของเยาวชนสู่คุณธรรมจริยธรรม ซึ่งกิจกรรมต่างๆที่ชมรมดูลงสู่ดามัง จัดขึ้น ล้วนเป็นที่ยอมรับของเยาวชนและชุมชน ทำให้เยาวชนเป็นคนดีของสังคม เป็นคนจิตอาสา ช่วยเหลือสังคมและนำความเจริญให้กับประเทศชาติ

2. ด้านแนวทางการมีส่วนร่วมของเยาวชน นักธุรกิจและชุมชนในการส่งเสริมจริยธรรม เยาวชนอย่างยั่งยืน พบว่า

จากปัญหาก่อนการวิจัยที่นักวิจัยเห็นว่า โครงการที่เกี่ยวข้องกับเยาวชนของชมรมดามังในอดีต เป็นบทบาทของผู้นำชมรมมากกว่าชมรมดูลงสู่ดามัง โดยมีการจัดกิจกรรมพัฒนาเยาวชนใน รูปแบบต่างคนต่างทำ ต่างฝ่ายแยกกันทำกันเอง กิจกรรมที่ผู้นำต่างๆทำก็เพื่อผลประโยชน์ของตนเอง เป็นหลัก ในขณะที่ชุมชนยังไม่เข้าใจและไม่เห็นความสำคัญของการทำงานชมรมดูลงสู่ดามังมาก เท่าที่ควร ทำให้ขาดการมีส่วนร่วมของผู้นำ ผู้ปกครอง และคนในชุมชนที่มีต่อชมรมดูลงสู่ดามัง จากกระบวนการวิจัยที่มีการจัดเวทีต่างๆทั้งในกลุ่มเยาวชน ผู้ปกครองที่เป็นสัปบุรุษของมัสยิด คนใน ชุมชน คณะกรรมการมัสยิดและชมรม เวทีผู้นำ 4 เสาหลักในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นด้านบทบาท ผู้นำในการพัฒนาเยาวชน ทำให้ผู้นำเห็นความสำคัญของเยาวชนและที่สำคัญเกิดการเห็นชอบและ ปรับเปลี่ยนแนวความคิดมาสู่การเห็นร่วมสนับสนุนให้ชมรมมีบทบาทในการขับเคลื่อนแผนพัฒนา

เยาวชนในชุมชนต่อไป ทำให้มีการเปลี่ยนแปลงในด้านต่างๆทั้งด้านความคิด การรับรู้ข้อมูล การวางแผนการทำงานและการทำงานร่วมกัน ทำให้ปัจจุบันแผนการทำงานเพื่อพัฒนาเยาวชนได้รวมเป็นแผนร่วมเดียวกัน โดยมีมติออกแผนพัฒนาเยาวชน ส่วนการดำเนินการกิจกรรมมีทั้งมีมติดำเนินการเองโดยเฉพาะการจัดประชุมร่วมกันประจำเดือน มีกิจกรรมที่ชมรมดำเนินการด้านกิจกรรมต่างๆในการพัฒนาเยาวชนโดยมีมติรับทราบทุกครั้ง ส่วนด้านการสนับสนุนงบประมาณการจัดกิจกรรมได้มาจากมติ ผู้ปกครอง ชุมชน และ อบต. ที่สำคัญทำให้ผู้นำในชุมชนได้มีการปรับเปลี่ยนแนวความคิดใหม่ที่มีต่อเยาวชน ที่ถือเป็นการยอมรับชมรมในการดำเนินการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมเยาวชนในพื้นที่ ซึ่งผู้นำเห็นว่า “การทำงานของชมรมถือเป็นการช่วยเสริมงานของผู้นำ” ซึ่งไม่ใช่เพิ่มภาระผู้นำ ดังนั้น ในอนาคต ชมรมมีหลักที่เป็นกรรมกรสี่เสา คือ อิหม่ามซึ่งในยุทธศาสตร์ของอิหม่ามได้เน้น เกี่ยวกับการกิจหลักของมัสยิด ซึ่งภารกิจทั้งหมดมีส่วนเกี่ยวข้องกับภารกิจของชมรม ดังนั้นจะเห็นได้ว่าการเกิดของชมรมมาจากมติเพื่อจะสร้างและผลิตเยาวชนที่มีคุณธรรมจริยธรรมในส่วนสมาชิกของสี่เสาหลักมาเติมเต็มเพื่อความสมบูรณ์ของการทำงานของเยาวชน

ผลการวิจัยสามารถสรุปแนวทางการมีส่วนร่วมของชุมชน/ผู้นำสี่เสาหลักในการส่งเสริมจริยธรรมเยาวชนอย่างยั่งยืน โดยแบ่งตามกลุ่มเป้าหมายของการมีส่วนร่วม ประกอบด้วย การมีส่วนร่วมในระดับคณะกรรมการชมรมในฐานะเยาวชน ซึ่งเป็นกลุ่มแรกที่จะต้องมีความเข้าใจก่อน ต้องแบ่งโซนให้กรรมการชมรมรับผิดชอบ ต้องสร้างความตระหนัก-ความรับผิดชอบต่ออัลลอฮ์ว่าเป็นอาمانةห์(ความรับผิดชอบ)ที่สำคัญ มีจิตสำนึกในการทำงาน ทั้งกรรมการมัสยิดและกรรมการชมรม การมีส่วนร่วมของผู้นำที่ให้ความสำคัญกับการประชุมร่วมกัน การให้กำลังใจและการสนับสนุนกิจกรรมของชมรมและชุมชน การมีส่วนร่วมของพ่อค่านักธุรกิจที่เข้ามามีบทบาทและมีส่วนร่วมกับการชมรมในการดำเนินงานจัดตั้งกองทุนชมรมดารุลดา โดยดำเนินธุรกิจเพื่อสร้างผลกำไรและงบประมาณไปสู่การจัดกิจกรรมต่างๆของชมรม วิธีสำคัญของการสร้างการมีส่วนร่วมของชมรมที่ทำให้ชุมชนมีส่วนร่วมคือ การใช้วิถีเล่นใต้ดิน ซึ่งหมายถึง การเข้าไปพบพูดคุยกับผู้นำตัวต่อตัวอย่างอ่อนน้อมถ่อมตนและให้เห็นความตั้งใจจริงของคณะกรรมการที่จะทำงานเพื่อเยาวชนที่มีคุณธรรมจริยธรรม จากนั้นจึงค่อยมีการส่งหนังสืออย่างเป็นทางการเพื่อร่วมสนับสนุนและร่วมกิจกรรมของชมรม วิธีการนี้ทำให้เกิดความเข้าใจกัน เห็นเป้าหมายร่วมกันเพื่อชุมชนเป็นหลัก

นอกจากนี้ บทเรียนในงานวิจัยครั้งนี้ยังทำให้ได้ข้อค้นพบว่า ชุมชนจะพัฒนาหรือแก้ปัญหาเยาวชนจำเป็นต้องพยายามให้มีการรวมกลุ่มของเยาวชน โดยเฉพาะมัสยิดในฐานะเป็นองค์กรที่ประชาชนยอมรับ และเป็นพื้นที่บริบทอิสลามต้องจัดการให้เยาวชนมีการรวมกลุ่มให้ได้ การพัฒนาจึงเกิดขึ้นได้อย่างมีพลัง ส่วนพื้นที่ไหนที่มัสยิดยังไม่มีบทบาทชัดเจนในเรื่องการพัฒนาเยาวชนหรือกิจกรรมเยาวชนก็อย่าได้สิ้นหวังหรือท้อแท้ใจกับสิ่งที่ยังไม่ได้ทำ เพราะคนมุสลิมต้องไม่สิ้นหวัง และผู้ศรัทธาในอัลลอฮ์ห้ามสิ้นหวัง ดังโองการอัลกุรอานที่กล่าวไว้ซึ่งให้ความหมายว่า พวกท่านอย่าได้

น้อยใจและเสียใจ ความจริงแล้วพวกท่านสูงส่งเพราะพวกท่านยึดศรัทธาต่ออัลลอฮ์ เพราะความท้อแท้ ไม่ใช่คุณลักษณะของผู้ศรัทธา และการทำงานที่สำคัญต้องทำเป็นทีม ทำให้พลังในการขับเคลื่อนสูง และสำเร็จตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ ในเรื่องนี้มีหะดีษของท่านศาสดามุฮัมมัดที่กล่าวว่า อะลียกุม บิลยามอะฮ์ (พวกท่านจงทำงานด้วยยะมาฮ์ ทำงานเป็นทีม) ดังนั้น มัสยิด เยาวชนต้องรวมเป็นทีมให้ได้ให้เกิดในชุมชน ไม่ว่าจะอยู่ในฐานะอะไรก็ตาม

3. ด้าน การศึกษาแนวทางการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของเยาวชนชมรมมัสยิดคารุญดาราม บ้านรามง

จากการทบทวนการบริหารงานของมัสยิดคารุญดาราม พบว่า มัสยิดคารุญดารามมีการกำหนดวิสัยทัศน์ที่โดดเด่นในด้านการสร้างคุณธรรมจริยธรรมให้กับสัปปุรุษของมัสยิด เป้าหมายเพื่อให้เป็นคนที่เลื่อมใสศรัทธาต่ออัลลอฮ์ตลอดเวลา เพื่อให้ทุกคนประสบความสำเร็จในโลกนี้และโลกหน้า ด้วยเหตุนี้มัสยิดจึงมีแผนการทำงานที่ครอบคลุมทั้งในเยาวชนรุ่นเล็ก รุ่นใหญ่ สตรีรวมทั้งสัปปุรุษทั่วไป ดังนั้น แผนการส่งเสริมให้เยาวชนมีคุณธรรมจริยธรรมของมัสยิดจะเริ่มตั้งแต่การให้เยาวชนมีบทบาทเป็นหนึ่งในทีมงานกรรมการแต่ละฝ่ายงานของมัสยิด ซึ่งจะนำไปสู่การสร้างความเข้าใจในการทำงานในบทบาทหน้าที่การเป็นผู้นำของเยาวชนในอนาคต เป็นการเปิดโอกาสให้เยาวชนมาปฏิบัติและมีส่วนร่วมในการแสดงศักยภาพของตนเองในการทำงานเพื่อส่วนรวม สอดคล้องแนวคิดเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมในอิสลามที่ปรากฏอยู่ในพระมหาคัมภีร์อัลกุรอานกล่าวว่า

وَأَنَّكَ لَعَلَىٰ خُلُقٍ عَظِيمٍ

ความว่า: “และแท้จริงเจ้านั้นอยู่บนคุณธรรมอันยิ่งใหญ่” นอกจากนี้ท่านอิหม่ามมุสลิม ในหะดีษศอหิษจากอานัสบิฏมาเล็กได้กล่าวความหมายว่า ท่านศาสดามุฮัมมัด ศอลลัลลอฮุอะลัยฮิ วะซัลลัมมีมารยาทที่ดีงามในหมู่มนุษย์ทั้งหลาย” จึงเป็นที่มาของการสนับสนุนให้เยาวชนมีบทบาทและมีกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง

ชมรมคารุญดาราม เป็นองค์กรหนึ่งที่อยู่ภายใต้มัสยิด เป้าหมายหลักของการก่อตั้งชมรม คือ เพื่อพัฒนาชุมชนโดยการดูแลเยาวชนให้อยู่ในหลักการศาสนาอิสลาม สร้างคุณธรรมจริยธรรมด้วยกิจกรรมอบรมภาษาอาหรับเรียกว่าดาร์บียะห์และมีการจัดกิจกรรมที่หลากหลายมาเป็นสื่อเพื่อให้สมาชิกชมรมเข้าใจวิถีชีวิตแบบอิสลาม-ที่ถูกต้อง โดยมีมัสยิดคารุญดารามเป็นศูนย์กลางและตระหนักถึงความสำคัญของชมรมในการขับเคลื่อนกิจกรรมต่างๆของเยาวชนสู่คุณธรรมจริยธรรม จากการทบทวนการบริหารการดำเนินงานของชมรมเพื่อหาแนวทางการพัฒนาการทำงานของชมรมฯให้ดีขึ้น

พร้อมกับทบทวนกิจกรรมและผลที่เกิดขึ้น พบว่า ตลอดการดำเนินการของชมรมแม้จะขยับขึ้นมาเรื่อยๆเป็นที่พอใจระดับหนึ่ง แต่ถึงอย่างไรก็ตามการดำเนินงานของชมรมในอดีตมีอุปสรรคหลายๆอย่างด้วยกันที่ทำให้การดำเนินงานของชมรมไม่สามารถขับเคลื่อนกิจกรรมที่ได้วางไว้ได้ คือ บุคลากรขาดความรู้ในการหางบประมาณสนับสนุนกิจกรรมและความร่วมมือของคนในชุมชน ขาดการสนับสนุนจากหน่วยงานท้องถิ่น บางกิจกรรมฝ่ายปกครอง และหน่วยงานท้องถิ่นไปดำเนินการเอง ทำให้ชมรมหยุดดำเนินการในบางกิจกรรม เช่น กิจกรรมศึกษาดูงานและค่ายอบรมจริยธรรม แม้ว่าปัญหาเหล่านี้ทางคณะกรรมการมัสยิดได้พยายามหาทางออกแต่ก็ไม่ได้ผลตามที่ควร เพราะการทำงานก็เป็นลักษณะต่างคนต่างทำเช่นเดิม จนมีการดำเนินงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นครั้งที่มีการออกแบบเวทีระดมความคิดเห็นในกลุ่มต่างๆที่เกี่ยวข้อง ทำให้ได้แนวทางการดำเนินงานของชมรมในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของเยาวชนชมรมมัสยิดคารุลสุดาบ้านรามงั้น นอกจากการเชื่อมั่นในทีมงานที่มีศักยภาพแล้ว แนวทางชมรมต้องมององค์ประกอบที่สำคัญ คือ ชมรมต้องมีแผนงานที่ชัดเจนและอธิบายได้ ครอบคลุมทั้งแผนงานและแผนงบประมาณ เพราะเมื่อมีแผนชัดเจนงบประมาณและผู้สนับสนุนก็จะตามมา ที่สำคัญคนทำงานต้องมีความบริสุทธิ์ใจในการทำงาน คนที่ได้รับมอบหมายงานนอกจากเหมาะสมกับงานแล้วต้องมีการพัฒนาทีมงานอย่างต่อเนื่อง หมั่นศึกษาข้อมูล มีการแบ่งกลุ่มงานเพื่อง่ายในการสรุปโครงการ คนทำงานต้องมีจิตนึกเสมอว่างานที่เราทำเป็นหน้าที่ที่มอบหมายโดยอัลลอฮ์ แม้จะไม่มีการสนับสนุนด้านงบประมาณจากภายนอกก็ไม่ควรท้อแท้ เพราะเราต้องทำงานเพื่ออัลลอฮ์ และต้องมอบหมายต่ออัลลอฮ์ มีการผลักดันแผนสู่การปฏิบัติ มีการติดตามและประเมินผล มีการทำงานร่วมกันระหว่างคนในชุมชน

แผนกิจกรรม เพื่อส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมเยาวชนของชมรมคารุลสุดารามง ประกอบด้วย กิจกรรมประจำวัน กิจกรรมประจำสัปดาห์ กิจกรรมประจำเดือน และกิจกรรมประจำปี และพบว่า กิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมที่ส่งเสริมเยาวชนให้เป็นคนดีดังกล่าวข้างต้น จะครอบคลุมทั้งด้านอิบาดัต(ศาสนบัญญัติ) ด้านการศึกษา ด้านสังคม ด้านเศรษฐกิจ ซึ่งกิจกรรมทั้งหมดนี้เกี่ยวข้องกับทั้งระดับปัจเจกชน ชุมชนและสังคม ส่วนรูปแบบหรือ model ในการสร้างเยาวชนชมรมมัสยิดคารุลสุดาที่สามารถเปลี่ยนพฤติกรรมของเยาวชนได้โดยมีรูปแบบเป็นกิจกรรม ด้วยการทำฮาลาเกาะห์อัลกุรอานคือ ครอบคลุมการอ่านการเข้าใจและสู่การปฏิบัติ การทำกียามละหมาดในช่วงตอนท้ายคืน ขอพรและอภัยโทษจากอัลลอฮ์ การไปทัศนศึกษาอาบทเรียนและเรียนรู้วิทยาการใหม่ๆสู่การปฏิบัติ การถือศีลอด พร้อมการบริจาคทาน การทำค่ายละลายพฤติกรรมในช่วงภาคฤดูร้อนและการฟังบรรยายธรรมต่างๆ โดยเฉพาะที่มัสยิด ซึ่งกิจกรรมทั้งหมดที่ได้กล่าวมาสามารถที่ฝึกและอบรมนำเยาวชนสู่คุณธรรมจริยธรรมตามแนวทางท่านนบีมุฮัมมัดศอลอฮุดดีนอะลวะสัลลัม

นอกจากนี้ จากการดำเนินงานวิจัยยังพบว่า กิจกรรมที่สามารถสร้างให้เยาวชนมีการเปลี่ยนแปลงตนเองสู่คุณธรรมจริยธรรมได้มากนั้น มีความจำเป็นยิ่งที่จะต้องมีกิจกรรมที่หลากหลาย โดยมีกิจกรรมฮาลาเกะฮัลดูรอาณเป็นตัวหัวใจของการดึงเยาวชนให้เป็นคนที่มีคุณธรรมจริยธรรม ส่วนกิจกรรมอื่นๆล้วนไปสู่การให้เยาวชนอยู่ในกระบวนการของฮาลาเกะฮัลดูรอาณ ซึ่งแสดงให้เห็นว่า กิจกรรมฮาลาเกะฮัลดูรอาณไม่สามารถที่จะดำเนินการกับเยาวชนของชุมชนได้ทันทีได้ แต่มีความจำเป็นยิ่งที่จะต้องกิจกรรมอื่นๆที่ค่อยๆสร้างให้เยาวชนมีความไว้วางใจ ซึ่งนักวิจัยเรียกว่า กิจกรรมรายล้อม เหล่านี้ว่า กิจกรรมเพื่อจิบเยาวชนให้ติดใจ สุดท้ายนำไปสู่การเข้ากลุ่มฮาลาเกะฮัลดูรอาณ ซึ่งนักวิจัยรับรองว่า เยาวชนที่ผ่านกิจกรรมฮาลาเกะฮัลดูรอาณเป็นเยาวชนที่มีคุณธรรมจริยธรรมอย่างแน่นอน

การเปลี่ยนแปลง

1. ในส่วนการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นชมรมบวกอหฺมาบบวกรรมการมัสยิดบวผู้นำสี่เสาหลัก บวกรรมการหมู่บ้าน อสม. ทำให้เกิดกลุ่มสตรีกลุ่มแม่บ้านและสวัสดิการ เกิดการร่วมมือระหว่าง เยาวชนและแกนนำ กิจกรรมของชมรมมีต่อเนื่อง เยาวชนที่อยู่กับชมรมจะมีสวัสดิการมีการพัฒนาตนเองให้เป็นคนดีของสังคมและประเทศชาติ
2. มุสลิมะห์มีบทบาทในการบริหารชมรมดารุลฮูดารามง โดยทางผู้นำศาสนาภายใต้การบริหารงานของมัสยิดได้ยอมรับกลุ่มสตรีในการเป็นหนึ่งในโครงสร้างการทำงานของชมรม เพื่อให้มุสลิมะห์แสดงบทบาทการมีส่วนร่วมกับชมรม การเปลี่ยนแปลงนี้เกิดขึ้นสืบเนื่องจากการจัดกิจกรรม ระดมความคิดเห็นกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของเยาวชนในกลุ่มสตรี(มุสลิมะห์)ในชุมชน ภายใต้การดำเนินงานของบทบาทชมรมดารุลฮูดารามง และให้เยาวชนมุสลิมะห์แสดงบทบาทการมีส่วนร่วมกับชมรม ซึ่งเวทีครั้งนี้มีนักวิจัยมาร่วมและสังเกตการณ์ด้วย ผลการประชุมมีข้อเสนอแนะและความต้องการของกลุ่มสตรีที่จะให้มีการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมในกลุ่มสตรีด้วย ทำให้หัวหน้าโครงการวิจัยและประธานโครงการ(ท่านอหฺมาบบวอับดุลอาซิ กะดูแป)ได้จัดทำโครงสร้างของชมรมใหม่ มีฝ่ายมุสลิมะห์ขึ้นในชมรม เพื่อช่วยต่อการทำงาน ซึ่งก่อนหน้านี้กลุ่มมุสลิมะห์เคยมีการทำงานมาก่อน แต่ช่วงหลังก็เงียบไป อัลฮัมดุลิลลาฮฺ(ขอบคุณอัลลอฮฺ)ที่งานวิจัยเพื่อท้องถิ่นในครั้งนี้ ทำให้เกิดการ ปฏิบัติจริงเพื่อจะดำเนินการทำงานร่วมกับชมรมชาย ทำให้มีแผนประจำปีของกลุ่มมุสลิมะห์ ประกอบด้วย 8 แผน คือ ทำการประชุม(ทุกเดือน) ฮาลาเกะฮัลดูรอาณประจำสัปดาห์ ทักษะศึกษา กิจกรรมกีฬา การอบรมจริยธรรม(ระดมความคิด) ผู้ปกครองสัมพันธ์ พบปะประจำปี ทักษะศึกษา ประจำปี/ทั่วไป

3. ชมรมคารุลฐคารามงมีคู่มือและหลักสูตรในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมเยาวชนที่ชัดเจน ซึ่งเป็นคู่มือสาธิตการะฮัลถูอรานที่ผ่านการพิจารณา ให้ความเห็นชอบและการทำร่วมกันระหว่างผู้นำศาสนา ผู้รู้เกี่ยวกับโครงการสาธิตการะฮัลถูอราน และความร่วมมือของเยาวชนในชุมชนจนมีการดำเนินงานได้ชัดเจน เรียกว่า คู่มือการดำเนินะฮัลถูอรานสำหรับชมรมคารุลฐคารามง (ฮ.ศ. 1437 = ค.ศ. 2016 = พ.ศ. 2558) เป็นคู่มือหลักในการสร้างดูแลอบรมคุณธรรมจริยธรรมเยาวชนชมรมมัศยิดคารุลฐคารามง ซึ่งสาธิตการะฮัลถูอรานจัดขึ้นครั้งแรกเมื่อวันที่ 10 ธันวาคม พ.ศ.2559 ณ มัสยิด คารุลฐคารามงและมัศยิด คารุลอามาน เขต ม.1 ต.บุยุต อ.เมือง จ.ปัตตานี วัดอุประสงค์เพื่อศึกษาเข้าใจฮัลถูอราน นอกจากนี้ชมรมยังมีแผนทั้งประจำเดือน และประจำปีซึ่งเป็นผลจากกระบวนการวิจัยในครั้งนี้

4. มีการดำเนินการจัดกิจกรรมสาธิตการะฮัลถูอรานกับกลุ่มสตรีในชุมชน ซึ่งเป็นกลุ่มใหม่ โดยใช้สถานที่มัศยิดเป็นฐาน เนื่องจากมัศยิดเป็นสถานที่ประเสริฐเพราะผู้ที่เข้ามัศยิดจะต้องสะอาดทั้งกายและใจ ต้องอาบน้ำละหมาดชำระให้สะอาด และในมัศยิดเช่นกันเหล่าบรรดาศาสนทูตมาลาอิกะห์ ได้ขอพรต่ออัลลอฮ์ให้อภัยโทษต่อผู้ที่เข้ามัศยิด กิจกรรมการเรียนรู้ในมัศยิดไม่ว่าจะเข้าทำการละหมาดหรือเฝ้าละหมาดทั้งนี้เพื่อขัดเกลาจิตวิญญาณให้เป็นคนที่ได้รับความโปรดปรานของอัลลอฮ์ซุบฮานาฮูวตาอาลา เพื่อได้ศึกษาฮัลถูอราน ได้ทราบแนวทางการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของเยาวชนสตรีและมองอนาคตของชมรมกับการศึกษาฮัลถูอราน

5. หลังจากการเกิดกองทุนชมรมคารุลฐคารามง 2 ปี ทำให้ได้ผลกำไรในการทำธุรกิจขายผืนของชมรมและสัดส่วนของการจัดสวัสดิการให้แก่สมาชิกกองทุนที่เป็นเยาวชนคารุลฐคาที่มีโอกาสไปศึกษาต่อทั้งในและต่างประเทศ มีสวัสดิการให้กับสมาชิกชมรมทางครอบครัวยากจน ให้สวัสดิการแก่สมาชิกในการคลอดบุตรหรือประสบอุบัติเหตุ และกรณีเสียชีวิต ให้ความช่วยเหลือเด็กกำพร้าในหมู่บ้าน ทำให้ชมรมคารุลฐคารามงสามารถยืนได้ด้วยตนเองมากขึ้น

6. เกิดความร่วมมือของหน่วยงานในพื้นที่ ท้องถิ่น นักธุรกิจ ชุมชนเข้ามาพัฒนาในกิจกรรมของกองทุนคารุลฐคารามง

ปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะ

ปัญหาอุปสรรค

1. การสานต่อรุ่นที่ 2 ประสบความยากลำบากเพราะการสร้างคนของชมรมเยาวชนดารุลฮูดา ต้องใช้เวลาอย่างน้อย 5 ปี เพื่อดำเนินการตามแผนที่ได้วางไว้ บางคนออกนอกกลุ่มออกทางก่อนถึงเส้นชัย คือออกจากชมรมก่อนถึงเป้าหมายที่ตั้งไว้ บางคนผ่านการอบรมตามเป้าของชมรมแต่ได้ออกจากพื้นที่เพื่อทำงานหารายได้ ทำให้ขาดการติดต่อกับชมรมเสมือนไม่มีความผูกพันใดๆ นอกจากเป็นคนที่อยู่อาศัยมีอาชีพในพื้นที่

2. ชุดทำงานยังไม่เข้าใจโครงสร้างดีพอ ถึงแม้จะมีเอกสารและแผนงานประจำปี เพราะมีทีมงานที่ยังไม่เข้าใจการทำงานซึ่งรุ่นนี้ชมรมได้เพิ่มจำนวนในการขับเคลื่อนของคณะกรรมการชมรม

3. เวลาของคณะกรรมการไม่อำนวยเพราะกรรมการมีหลากหลายอาชีพ เช่นวันหยุดไม่ตรงกัน ทำให้บางกิจกรรมทำเวลาตรงกันยาก นอกจากมอบให้กรรมการบางท่านเพื่อรับงานดำเนินการตามแผน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะต่อชมรม

1. ต้องมีแผนประจำปี มีแผนยุทธศาสตร์และเรียงลำดับความสำคัญยุทธศาสตร์ตัวไหนที่ควรให้ความสำคัญเหมาะกับแต่ละฝ่ายที่รับผิดชอบ
2. สร้างภาวะผู้นำเพื่อต่อยอดในอนาคต
3. ควร มีทะเบียนการเป็นสมาชิกของชมรม
4. กองทุนชมรมควรมีการจัดสรรสวัสดิการต้องสมัครเป็นสมาชิกเยาวชนต้องจำกัดระดับอายุ มี 2 ระดับ ระดับแรกอายุ 10-19 ปี ระดับที่สองอายุ 20-25 ปี การจัดสรรสวัสดิการควรต้องมีบัตรสมาชิก และมีกฎระเบียบ จึงจะให้สิทธิพิเศษสำหรับสมาชิก เช่นมีส่วนลดให้กับเยาวชนที่มีกิจกรรมกับชมรม นอกจากนั้นควรมีสวัสดิการอื่นๆ เช่น ทุนการศึกษา ทุนคนยากไร้คนจน ผู้ประสบภัยอุบัติเหตุ อุทกภัยและ โบนัสผู้ทำงาน

ข้อเสนอแนะต่อสถาบัน หน่วยงานในพื้นที่

1. ต้องมีความบริสุทธิ์ใจ (อิคลาศ) ในการทำงานทุกๆหน่วยงานโดยเฉพาะองค์กรในพื้นที่เริ่มจากผู้นำสี่เสาหลักที่ประกอบด้วยผู้นำศาสนา ผู้นำหมู่บ้าน อบต.และผู้นำธรรมชาติ ซึ่งทั้งหมดสี่รถที่จะ

ทำงานร่วมกันได้ด้วยหลักการที่ว่าต้องบริสุทธิ์ใจ(อิกလာศ) ในการทำงาน ถ้าหากมีความบริสุทธิ์ใจการทำงานต่างๆก็จะง่ายขึ้น หากไม่มีคุณลักษณะอันนี้เรื่องอื่นกลายเป็นยากทั้งหมดดังนั้นขอนำเสนอประเด็นอิกလာศไว้เป็นข้อคิด ดังนี้

รายงานจากอิมรุลมุอมินีน (คือ) ท่านอุมร์ บินอัล-ค็อบด็อบ (ร.ค.) กล่าวว่า : ฉันได้ขียนท่านเราะซูล (ศ็อล) กล่าวว่า

“แท้จริงการกระทำทั้งหลายขึ้นอยู่กับเจตนา (เหเนียต) เท่านั้น และแน่นอนทุกคนย่อมได้รับ (ภาคผลของการกระทำ) ตามที่ได้เจตนาไว้ ดังนั้นผู้ใดที่การอพยพของเขาเป็นไปเพื่ออัลลอฮ์ และเราะซูลของพระองค์จริง การอพยพของเขาก็ย่อม (ถูกยอมรับว่า) เป็นไปเพื่ออัลลอฮ์และเราะซูล พระองค์ ส่วนผู้ใดที่การอพยพของเขาเป็นไปเพียง (หวังผลประโยชน์) ทางโลกที่ได้รับ หรือเพื่อสตรีนางหนึ่งที่เขาจะแต่งงานด้วย ฉะนั้น (ผลของ) การอพยพนั้น ก็เป็นไปตาม (เจตนา) ที่เขาอพยพนั่นเอง”

(บันทึกโดย อัล-บุคอรี และมุสลิม)

หะดีษนี้ถือเป็นแม่บท ที่ให้หลักเกณฑ์หนึ่งอันครอบคลุมสมบูรณ์ยิ่งแก่ชีวิตมนุษย์และการอยู่ในสังคมร่วมกัน กล่าวคือการกระทำของคนเราทั้งหลายนั้นย่อมมีความผูกพันกับเจตนาเสมอ ซึ่งหากเจตนาดี การกระทำก็จะบังเกิดผลที่ดีตามมา แต่หากเจตนาไม่ดีการกระทำนั้นย่อมสูญเสียเปล่าประโยชน์ และขาดทุน เจตนา(หรือเหเนียต) ในที่นี้หมายถึงการมีวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่งในการกระทำสิ่งนั้น ๆ อาทิ บุคคลหนึ่งอาจกระทำงานๆ เดียวกับบุคคลอื่นๆ แต่ทั้งนี้เจตนาหรือเหเนียตเพียงเท่านั้นอาจทำให้การงานนั้นของเรา เป็นการทำงานที่สร้างสรรค์หรือกลับกลายเป็นการทำงานที่เสียหายก็ได้ ดังท่านเราะซูล (ศ็อล) กล่าวไว้ให้ความหมายว่า

“แท้จริงแล้วมนุษย์จะถูกให้ฟื้นชีพขึ้นมา (ในวันกิยามะฮ์อย่างใดนั้น) เป็นไปตามเจตนา (หรือเหเนียต) ของพวกเขาที่เคยมีอยู่

(บันทึกโดย อิบน์มาญะฮ์)

การมีเจตนาหรือเหเนียตอันแท้จริงที่มุ่งหวังยังอัลลอฮ์ ย่อมสามารถแปรผันทำให้การงานทั้งหลายกลายเป็นอิบาดะฮ์ได้ นั่นคือ คำพูดที่ดีเป็นเสาะคาเกาะฮ์ (กุศลทาน) การข่มขืนให้กันอย่างจริงจังเป็นเสาะคาเกาะฮ์หรือแม้แต่การหยอกล้อกันเพื่อผ่อนคลายอารมณ์ในระหว่างสามี – ภรรยาก็เป็นเสาะคาเกาะฮ์ การต่อสู้ในวิถีการของอัลลอฮ์ยิ่งนับเป็นอิบาดะฮ์หนึ่งที่ยิ่งใหญ่ การใช้จ่ายไปในหนทางของอัลลอฮ์ก็เป็นอิบาดะฮ์ หรือการเรียกร้องเชิญชวน หรือคหะวะฮ์ฮ์จนเป็นสาเหตุทำให้มนุษย์คนหนึ่งได้รับทางนำ ย่อมนับเป็นความดีงามสำหรับเขายิ่งกว่าโลกนุญาและสิ่งใด ๆ ทั้งหมดที่มีอยู่ในมันทั้งหมดเสียอีก

“ความผาสุกจะมีแก่ผู้ที่มีความบริสุทธิ์ใจ (อิคลาศ) ทั้งหลาย คือบรรดาผู้ซึ่งเมื่อพวกเขาปรากฏอยู่ (ในหมู่มนุษย์) ก็ไม่เป็นที่รู้จัก หรือเมื่อพวกเขาหายหน้าไปก็ไม่ถูกค้นหา พวกเขาเหล่านั้นเป็นเสมือนดวงประทีปแห่งทางนำ ที่ทุก ๆ ความเลวร้าย (พินะฮฺ) อันมีคมจะคลาดแคล้วจากพวกเขา”

(บันทึกโดยอัล-บัยฮะกี๊ จากเชาบาน)

ดังนั้น เช่นเดียวกับการขับเคลื่อนของกลุ่มต่างๆ ในการพัฒนา หรือแก้ปัญหาเยาวชนในพื้นที่ 3 จชต.จะต้องอยู่บนพื้นฐานทำความบริสุทธิ์ใจ(อิคลาศ)

2. การสร้างเยาวชนเป็นธุรกิจที่ไม่ได้หวังผลกำไร และประโยชน์แต่เป็นการสร้างที่มีมูลค่ามหาศาลหากการสร้างของเยาวชนนั้นมีคุณธรรมจริยธรรมสามารถนำพาตัวเอง ครอบครัวที่มีความประเสริฐและได้พัฒนาสังคมให้ดีขึ้นและสามารถแก้ปัญหาผลกระทบต่างๆ ที่หลากหลายปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคมมุสลิม ดังนั้นการสร้างคนให้มีคุณธรรมจริยธรรมที่จะต้องจะเน้นหลักฐานด้วยการอ้างอิงอัลกุรอานและซุนนะห์ของท่านรอซูลุลลอฮฺซอลิฮะสลัม ที่ถูกรับประกันและจะต้องปฏิบัติ

3. ให้ความสำคัญกับเยาวชนโดยเน้นการสร้างตามแบบฉบับอัลกุรอานและหะดีษสังคมเข้มแข็งด้วยการอบรม ด้รบียะห์ การดูแลจะต้องเริ่มตั้งแต่สมัยยังเด็ก จะเป็นการดูแลอบรมที่ถูกต้องทำให้สามารถฝ่าอุปสรรคได้

4. อัลลอฮฺได้ให้อามานะห์(ความรับผิดชอบ)และเป็นข้อกฎหมายสำคัญที่สุดในการให้ความช่วยเหลือสร้างสังคม และมุสลิมทุกคนต้องรักษามารยาทจากอารมณ์ค้นหาให้อยู่ในกรอบของศาสนาให้ได้ เพราะอัลลอฮฺให้ความประเสริฐแก่มนุษย์เพื่อรักษาความเป็นคนและใช้ชีวิตอยู่ร่วมในสังคมพร้อมได้สิทธิตามกฎหมายเกี่ยวกับชีวิตครอบครัวที่เริ่มจากบุคคลที่จะเป็นพื้นฐานของสังคมที่จะต้องดูแลให้มนุษย์มีความสุข

5. พยายามให้ความง่ายกับเยาวชน อย่าให้การแก้ปัญหาเป็นเรื่องยาก เพื่อจะดึงเยาวชนให้ตระหนักในการแก้ปัญหา

6. เพื่อให้หลุดพ้นหายนะที่ประสบกับเยาวชน ครอบครัวและสังคมมุสลิม จำเป็นต่อครอบครัวที่จะต้องรวมตัวครอบครัวและสังคมให้เป็นหนึ่งเดียวถ้าหากครอบครัวล้มเหลวสังคมก็จะล้มเหลว และจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องมีบทบาทในการเรียนการสอนวิชาศาสนาในสถานศึกษาทุกระดับชั้นและให้ความสำคัญกับเยาวชนเป็นหลักสามารถปกป้องครอบครัวและสังคมพร้อมๆ กัน

7. สนับสนุนให้เยาวชนมีการเรียนวิชาศาสนาในระดับตอนต้น ขยายขึ้นในระดับมหาวิทยาลัย การศึกษาศาสนาเป็นภาคบังคับที่จะต้องเรียนของทุกคนแม้แต่เด็กศึกษาสามัญก็ควรเรียนเพื่อให้พวกเขารู้จักและเข้าใจพื้นฐานอิสลามด้วย

8. ครอบครัว พ่อแม่พี่น้องเป็นฐานแรกที่จะต้องเริ่มหาวิธีง่ายๆ ให้แก่นักเรียนทำให้พวกเขาชอบรักที่จะเรียน ศึกษาข้อมูลให้ทันกับสมองของพวกเขา มีความผูกพันในการเรียน

9. หน่วยงานควรจัดอบรมแบบเข้มให้เยาวชนแกนนำและกรรมการมัสยิด กรรมการหมู่บ้าน และเจ้าหน้าที่ของรัฐให้มีความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรเยาวชน และกิจกรรมซึ่งการได้มาของการเป็นครอบครัวมุสลิมที่สำเร็จ

10. สถาบันต่างๆควรให้ความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องคุณธรรมจริยธรรมแก่ผู้ปกครองและการให้เห็นความสำคัญ ความเข้าใจปัญหาของเยาวชน ซึ่งจะเห็นเกือบทุกหมู่บ้านที่เกิดปัญหานานากับเยาวชน ครอบครัวและสังคม

11. ต้องพยายามแก้ประเพณีวัฒนธรรมที่ผิดๆในสังคมมุสลิมในภาพกว้างและเป็นการเฉพาะกับมัสยิดที่ยังไม่ให้ความสำคัญกับเยาวชน

12. ควบคุมสื่อต่างๆ โดยเฉพาะโปรแกรมที่ออกนอกกรอบก่อให้เกิดความเสื่อมเสียต่อคุณธรรมจริยธรรม และควรมีการจัดรายการให้กับเด็กและผู้ใหญ่ใจดีให้รู้ว่ประเพณีของตะวันตกขัดกับหลักศาสนาอย่างไรพร้อมกับให้มีโปรแกรมตราบียะหือบรัมให้ถูกต้องตามหลักการอิสลามและอย่าได้เอาวิถีชีวิตตะวันตกมาทำลายศาสนาของเรา พร้อมกันนั้นให้เพิ่มบทบาทของครอบครัวให้มากขึ้น สังคมจะได้เข้มแข็ง

ข้อเสนอแนะต่อ สกว.

1. สนับสนุนพลังของเยาวชน เพราะเยาวชนสามารถทำอะไรได้ทุกอย่าง เปิดเวทีให้เยาวชนกล้าแสดงออกในทางที่ดีและสามารถปฏิบัติได้จริง เยาวชนเป็นวัยที่ชอบการเปลี่ยนแปลงและอยากเห็นการเปลี่ยนแปลงในทางสร้างสรรค์ พร้อมกับอยู่ในกรอบคุณธรรมจริยธรรมสามารถนำความเจริญสู่สังคมและประเทศชาติได้ ดังนั้น ลำดับแรกเยาวชนต้องมีการอบรม (ตราบียะห์) ต้องมีกิจกรรมเพื่อส่งเสริมในทางที่ดี
2. จากงานวิจัยครั้งนี้ ทำให้ชุมชนมีแผน มียุทธศาสตร์ต่อการพัฒนาเยาวชนชายแต่การทำงานยังขาดในเรื่องเยาวชนหญิงและแม่บ้านอันเป็นเสาหลักหนึ่งของครอบครัวในการอบรมสั่งสอนที่ยังไม่ได้สร้างพร้อมกับกลุ่มเยาวชนชายในขณะที่การพัฒนาควรพัฒนาไปพร้อมๆ

กัน ดังนั้น สกว.ควรสนับสนุนให้มีการต่อบริการงานวิจัยในระยะต่อไปเน้นในเรื่องเยาวชน
หญิงที่เรียกว่ามุสลิมะห์กับบทบาทในสังคมด้วยวิถีมุสลิม

3. สกว.ควรให้ความสำคัญกับเยาวชนโดยเน้นการสร้างเยาวชนตามแบบฉบับอัลกุรอานและ
หะดีษ และการดูแลเยาวชนจะต้องเริ่มตั้งแต่สมัยยังเด็ก จะเป็นการดูแลอบรมที่ถูกต้องทำให้
เยาวชนสามารถผันฝ่าอุปสรรคของชีวิตในวัยรุ่นได้
4. สกว.ควรสนับสนุนงานวิจัยที่นำไปสู่การรวมตัวของครอบครัวให้เข้มแข็ง เพราะหาก
ครอบครัวล้มเหลวสังคมก็จะล้มเหลวด้วย
5. สกว.ควรสนับสนุนงานวิจัยระดับโรงเรียนหรือสถาบันการศึกษา ทั้งด้านบทบาทในการเรียน
การสอนวิชาศาสนาในสถานศึกษาทุกระดับชั้น การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริม
จริยธรรมในกลุ่มเยาวชน เพื่อให้เยาวชนสามารถปกป้องตนเอง ครอบครัวและสังคม
พร้อมๆกัน

บรรณานุกรม

หนังสือ

สมาคมนักเรียนเก่าอาหรับประเทศไทย ฮ.ศ. 1419. พระมหาคัมภีร์อัลกรุอันพร้อม
ความหมายภาษาไทย. ซาอูดอาราเบีย: ศูนย์กษัตริย์ฟะฮัดเพื่อการพิมพ์อัลกรุ
อันอัลมาดินะห์อัลมนัวเราะห์

มุสลิม. ศอหิษมุสลิม หะดีษ

อิบนุ ฮาญร อัลอัศกอลานี . 2013 . อัลสียาสะห์ อัลซุรียะห์ . อัลกอฮิเราะห์ : دارุสศาลามลิตตี
บาอะห์วอัลนัซวอัลเตอาชีวาอัลดร์ญมะห์

กวี วงศ์พุฒ. 2550. ภาวะผู้นำ. สถาบันพัฒนาวิศยทัศน์นักบริหาร. พิมพ์ลักษณ์ กรุงเทพมหานคร.

อุอซาน มุสต่อฟา มุอ้าหมัด. 2001. คาลิลตุลามีย์. อิติหาค อัลมูนาซอมะห์ ตูลาบียะห์

บุญทัน คอกไธสง. 2535. การจัดการองค์การ. กรุงเทพฯ. มุลนิธิพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และ
เทคโนโลยีชนบท.

ประจักษ์ ขวบไถ่, 2521. โลกอิสลาม. กรุงเทพฯ: มปท.

มุนีร มุอ้าหมัดอัลนัตบาน. 2012 . อัลมินฮัจอัลสียาลิลลิเราะห์อัลนาบาวียะห์ .อัลกอฮิเราะห์ : คา
รุสศาลามลิตตีบาอะห์วอัลนัซวอัลเตอาชีวาอัลดร์ญมะห์

สาอิด ฮาวา . 1988 . อัลอิสลาม : เบรุต;คารอัมมาร

สาอิด อิสมาแอลอาลี. 2012 . อัลอุศูลอัลสียาสะห์ลิลดร์บียะห์ .อัลกอฮิเราะห์ : دارุสศาลามลิตตี
บาอะห์วอัลนัซวอัลเตอาชีวาอัลดร์ญมะห์

ยาเชรอานูซอบานะห์. 1998 . อัลนิศอมอัลเตอาลีอัลจาดีดบัยนาอัลวาเกะออัลฮาดีวาตาเสาวูร์อัลอิสลา
มี .อัลกอฮิเราะห์ : دارุสศาลามลิตตีบาอะห์วอัลนัซวอัลเตอาชีวาอัลดร์ญมะห์

อาลีฮามีอัลนาหาร. 2007 . อัลฮุซบุอัลลามียะห์ฟีอัลสียาสะห์อัลนาฟีอะห์, อัลกอฮีเราะห์ : คารุสสา
ลามลิตตีบาอะห์ว่าอัลนัซวอัลเตาชีวอัลดรัญมะห์

อิหม่ามฆอซาลี. 1990. อิฮยาอุลุมุดดีน. เลบานอน; คารอัลกาชีร

ฮิซาม ตอเล็บ. 1994 . ตาลีลกียาดะห์, วอจินตัน : มะฮัค อัลอาลามีย์ ลิลฟิกริ อัลอิสลามียะห์

ภาคผนวก

รายละเอียดเนื้อหาการดำเนินกิจกรรมเพื่อสร้างเยาวชน ที่มีคุณธรรม และจริยธรรม

ด้วยพระนามของอัลลอฮ์(ช.บ.)ผู้ทรงเมตตาผู้ทรงกรุณาเสมอ มวลการสรรเสริญเป็นสิทธิของอัลลอฮ์(ช.บ.)ขอพระองค์ได้ทรงโปรดประทานพรความสันติแด่นบีมุฮัมมัด(ช.ล.)และวงศ์วานของท่าน ตลอดจนผู้ศรัทธาทั้งหลาย ผู้ดำเนินตามแบบฉบับของท่านนับตั้งแต่อดีตราบจนวันที่ยามะฮ์

อัลฮัมดุลิลละฮ์ ด้วยความช่วยเหลือของอัลลอฮ์ผู้ทรงอภิบาลทำให้การดำเนินกิจกรรมออกมาได้อย่างราบรื่นและสามารถสรุปรายงานผลการดำเนินงานได้ด้วยดี และบัดนี้ได้ดำเนินการเสร็จสิ้นเป็นที่เรียบร้อยแล้ว จึงขอรายงานผลการดำเนินงานกิจกรรมที่นำไปสู่การส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของเยาวชนชมรมมัสยิดคารุสสุคาบ้านรามงที่ผ่านการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ดังนี้

1. กิจกรรมประจำวัน เช่น ต้องละหมาด 5 เวลาที่มัสยิด โดยเน้นมัสยิดเพราะผลบุญ 27 เท่า และอ่านอัลฮักและคฺอฺา จัดการสอนกีรออาตี
2. กิจกรรมประจำสัปดาห์ มีการทำฮาลาเกาะห์อัลกุรอานที่มัสยิด ทุกคืนวันศุกร์หลังละหมาดมัฆริบ โดยจะมีหลักสูตรกลางเป็นหลักเพื่อง่ายในการประหมื่นและยกระดับสู่ขั้นตอนของการสร้างคุณธรรม จริยธรรม กุตบะห์วันศุกร์เป็นภาคบังคับว่ายิบที่จะต้องฟัง โอวาทกุตบะห์และการถือศีลอดซุนนะห์ในวันจันทร์ของทุกสัปดาห์ กิจกรรมกีฬาฟุตบอล ทุกๆวันเสาร์ จัดการศึกษาตาดีกา
3. กิจกรรมประจำเดือนมีการทำ กียามุลลัยน คือการมามัสยิด นอนที่มัสยิดและตื่นละหมาดหลังเที่ยงคืน ด้วยการทำละหมาด อ่านอัลกุรอาน อ่านคฺอฺาและขอภัยโทษต่อเอกองค์อัลลอฮ์ และในการทำกิจกรรมก็จะมีผู้นำในการดำเนินโครงการนี้ ซึ่งกิจกรรมนี้เน้นการจัดเกลาคติวิญญาณเพื่อให้ยำเกรงต่อเอกองค์อัลลอฮ์
4. กิจกรรมประจำปี มีการทัศนศึกษา/ค่ายฤดูร้อน/อบรม/สัมมนา และกิจกรรมฮารีรายอ กิจกรรมแข่งขันกีฬาเยาวชน แผนแนวการศึกษา ประสานงานสถานศึกษาต่างประเทศ กิจกรรมตาดีกา กิจกรรมมอบประกาศนียบัตรผู้จบตาดีกาประจำปี กิจกรรมกีรออาตี กิจกรรมกอดัมอัลกุรอาน(เด็กที่อ่านอัลกุรอานจบ 30 ชุด) บริหารกองทุนและ มอบรางวัล / สวัสดิการกองทุนแก่สมาชิก อื่นๆ

รายละเอียดของแต่ละกิจกรรมที่สำคัญ

การสร้างมุสลิมที่ดีจะต้องมีบุคลิกภาพที่พึงประสงค์ ทำได้โดยต้องมีจิตใจบริสุทธิ์ทำตามแนวทางอิซฮุนนะฮ์(แบบอย่างท่านศาสดา) มีการดัดเตือนใจตนเองตลอดให้ความตระหนักแก่สุขภาพร่างกาย มีมารยาทและระเบียบวินัย มีความเข้าใจอิสลามอย่างถูกต้อง มีการวางแผนในอนาคตให้ดี และตระหนักว่าทุกอย่างถูกกำหนดตามกอดัรของอัลลอฮ์ เป็นบุคคลที่คิดในสิ่งที่ไม่ขัดแย้งกับหลักการของอัลลอฮ์ เป็นบุคคลที่กระทำอย่างใดอย่างหนึ่งที่เป็นเลิศตลอดสามารถตอบสนองความต้องการของผู้ด้อยโอกาสพัฒนาตัวเองให้ทันกับโลกสมัยใหม่ๆ ในชีวิตมีการวางแผนในการงานมีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกลทันเหตุการณ์ หนทางการพัฒนาฮาลาเกะอัลกรุอานของชมรมดาร์ลุศศารามงนำเสนอคุณสมบัติวิทยากรพึงประสงค์ให้ทราบสม่ำเสมอแสดงสาเหตุที่ทำให้การพัฒนาตกต่ำด้อยในปัจจุบันแสดงผลข้างเคียงที่เกิดจากความผิดพลาดในการพัฒนาฮาลาเกะอัลกรุอานเข้าร่วมการอบรมการพัฒนาบุคลิกภาพและศักยภาพบ่อยๆมีความเป็นมิตรกับผู้อาวุโสที่เป็นแบบอย่างที่ดีให้ชมรมได้รับรู้ ต้องรำลึกอัลลอฮ์ตลอดในการงานทุกอย่างจากสิ่งเล็กสู่สิ่งใหญ่กว่า

รูปแบบกิจกรรมสู่ความสำเร็จในเรื่องคุณธรรมจริยธรรมของเยาวชนดาร์ลุศศารามง คือ

1. กิจกรรมเอียะติกาฟ 10วันสุดท้ายของเดือนรอมฎอน

ในหนึ่งเดือนของเดือนรอมฎอนจะมี10วันสุดท้ายของเดือนรอมฎอนซึ่งท่านรอซูล(ศ.ล)ได้สนับสนุนให้เข้าร่วมเอียะติกาฟ เพราะจะมีหนึ่งวันใน10วันสุดท้าย อัลลอฮ์ได้บอกไว้ในอัลกรุอานว่าลัยลาตุลก็อด ซึ่งมีความหมายว่าการกระทำที่ตรงกับคีนัลลัยลาตุลก็อด คนนั้นจะได้รับความดีมากกว่า 1000 เดือน ถ้าจะคิดเป็นปีช่วงอายุคนก็ประมาณมากกว่า 83 ปี ด้วยเหตุนี้อิสลามได้สนับสนุนให้มีการเฝ้าในมัสยิดเพื่อเตรียมพร้อมกับคีนัลลัยลาตุลก็อด

กำหนดการเอียะติกาฟ มีการซีกัรเพื่ออัลลอฮ์ รอละฮิลออด เตรียมตัวละหมาดมัฆริบ ละหมาดมัฆริบ รับประทานอาหารเย็นเสร็จแล้วละหมาดอิชา ฟังดัซกิเราะห์ ร่วรับประทานอาหารเช้าเตรียมละหมาดตารอเวียะ 4 รอกาอัต หุซนุฟักผ่อนตามอริยาศัยปิดไฟนอนละหมาดคาฮาญูดยามค่ำ คีนเพิ่มอีก4 รอกาอัต รับประทานอาหารเช้า เตรียมตัวละหมาดซุบฮิ หลังละหมาดจะมการอรรถาธิบายอัลกรุอาน อ่านอัลกรุอาน ฟักผ่อนตามอริยาศัยละหมาดฎุฮา(ละหมาดดวงอาทิตย์ขึ้น)

พัก่อนตามอัยยาศัยมีการทำสาละกาอะฮ์ลกรูอ่าน เตรียมตัวละหมาดซุหรีฟิงทำสาละกาอะฮ์ลกรูอ่าน
พัก่อนตามอัยยาศัยพัก่อนตามอัยยาศัย อรรถาธิบายฮ์ลกรูอ่านกำหนดการดังกล่าวนี้ใช้เป็น
กิจวัตรประจำวันของ 10 วันสุดท้ายของเดือนรอมฎอน ลักษณะกิจกรรมดังที่ได้กล่าวเป็นรูปแบบ
หนึ่งของการอบรมสู่ความสำเร็จในการสร้างคุณธรรมจริยธรรมให้กับเยาวชนดรุณสถาน

ขั้นตอนการดำเนินงาน

- ต้องมีการแบ่งหน้าที่รับผิดชอบกิจกรรมชัดเจน เช่น จากการดำเนินงานของมัสยิดดารุ
ลสุदारามง มีการแบ่งหน้าที่ดังนี้

1. โต๊ะอิหม่ามอับดุลอาซิ กะลุแป ทำหน้าที่ ประชาสัมพันธ์เรียกร้องเยาวชนและ
ผู้ใหญ่มาร่วมเอะติกาฟ ซึ่งแจ้งความสำคัญเกี่ยวกับ 10 วันสุดท้ายของเดือนรอมฎอน
2. อับดุลบารี กาโฮง ทำหน้าที่ จัดตารางเวรอิหม่ามนำละหมาดการเอะติกาฟทั้ง 2
มัสยิด
3. บาราสง สาแม ทำหน้าที่ รับลงทะเบียนผู้เข้าร่วมเอะติกาฟมัสยิดดารุลา
มาน
4. วันดี แวซาและ ทำหน้าที่ รับลงทะเบียนผู้เข้าร่วมเอะติกาฟมัสยิดดารุ
ลสุदारามง
5. แวฮ์อับดุลเลาะห์ อาแซ ทำหน้าที่ เก็บภาพช่วงกิจกรรม
6. ฮิลมี กาโฮง ทำหน้าที่ เก็บภาพช่วงกิจกรรม
7. สุคีริน แวซาและ ทำหน้าที่ ฝ่ายบริการมัสยิดดารุลสุदारามง
8. แวนูฮ์หมัดดอเฮร์ อาแซ ทำหน้าที่ ฝ่ายบริการมัสยิดดารุลสุदारามง
9. นายยูโซะ สีเคะ ทำหน้าที่ ฝ่ายบริการมัสยิดดารุลามาน
10. นายอิรฟาน ลือบา ทำหน้าที่ ฝ่ายบริการมัสยิดดารุลามาน
11. อิบรอฮีม เจอะอาแซ ทำหน้าที่ ดูแลเรื่องกำหนดการเอะติกาฟ

- มีกำหนดการเอะติกาฟ

เวลา	กิจกรรม
16.00-18.00	ลงทะเบียน
18.00-18.30	ซิกิรเพื่อรอละฮ์
18.30-18.45	เตรียมตัวละหมาดมัฆริบ

18.45-19.00	ละหมาดมัฆริบ+ชีกิร
19.00-19.30	รับประทานอาหารเย็น
19.30-20.30	ละหมาดอิชากำหนดการดัง
20.30-21.00	ละหมาดตารอเวียะ 4 รอกาอัดแรก
21.00-21.10	ฟังคัมภีเราะห์
21.10-21.50	ละหมาดตารอเวียะ 4 รอกาอัดหลัง
21.50-23.00	พักผ่อนตามอัธยาศัย
23.00-03.15	ปิดไฟนอน
03.15-04.00	ละหมาดคาฮญุคยามคำคืน
04.00-04.30	รับประทานอาหารซาโฮร
04.30-05.00	เตรียมตัวละหมาดซุบฮี
05.00-05.15	ละหมาดซุบฮี
05.15-06.00	ฟังอรรถาธิบายอัลกุรอาน
06.00-07.00	พักผ่อนตามอัธยาศัย
07.00-07.10	ละหมาดฎฮา(ละหมาดดวงอาทิตย์ขึ้น)
07.10-12.00	พักผ่อนตามอัธยาศัย
12.00-12.30	เตรียมตัวละหมาดซุฮรี
12.30-12.45	ละหมาดซุฮรี
12.45-13.30	ฟังอรรถาธิบายอัลกุรอาน
13.30-15.30	พักผ่อนตามอัธยาศัย
15.30-15.50	เตรียมตัวละหมาดอัสนี
15.50-16.10	ละหมาดอัสนี
16.10-16.40	ทำฮาลาเกาะอัลกุรอาน
16.40-18.00	พักผ่อนตามอัธยาศัย

*กำหนดการดังกล่าวนี้ใช้เป็นกิจวัตรประจำวันของ 10 วันสุดท้ายของเดือนรอมฎอน 1437/2559

- อิหม่ามตารอเวียะก็จะมีทีมงานวิจัยและทีมงานชมรมคารุณาสถาธรรมสงฆ์สลับเวรกัน ซึ่งจะมีรายชื่อ ดังนี้

1. อิหม่ามอับดุลอาซิ กะฎาเป
2. บาราสง สามแม
3. อับดุลบารี กาโฮง

} กรรมการทีมวิจัย

4. วันดี แวชาและ
5. นายอิรฟาน ลือบา
6. นายยูโอะ สีเคะ
7. ฮิลมี กาโฮง

} กรรมการชมรมคารุสคารามง

- กำหนดผู้เข้าร่วมเอียะตีกาฟ โดยชมรมคารุสคารามงมีกลุ่มเป้าหมายเข้าร่วมกิจกรรมทั้งผู้ใหญ่ และเยาวชนในชุมชน คือ

- ผู้ใหญ่ทั้งหมด 30 คน
- เยาวชนทั้งหมด 30 คน

ผลสรุปภาพรวมทั้งหมดตั้งแต่เริ่มประชุมจนถึงวันสุดท้ายของเอียะตีกาฟอยู่ที่ดีมาก

2. การจัดหาเกาะฮัลกรอาน

ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับฮาลาเกาะฮัลกรอานชมรมคารุสคารามง

ฮาลากอฮัลกรอาน คือ ความสัมพันธ์ในหนทางอัลลอฮฺ ความเป็นพี่น้อง เป็นสื่อหรือกิจกรรมหลักที่สำคัญที่สุดในการอบรมดะรบียะฮฺและพัฒนาด้านจิตวิญญาณ)ความศรัทธา(และวิทย์ปัญญาของสมาชิกชมรมเพื่อชี้นำทางชีวิตสู่วิถีฮัลกรอานและฮัลสุนนะฮฺ

ด้านการพัฒนา คือ กระบวนการสร้างทรัพยากรมนุษย์ด้านปัญญา ภาย จิตใจ ฯลฯ เพื่อให้สมาชิกกลุ่มฮาลาเกาะฮัลกรอานรู้และเข้าใจบทบาทและภาระหน้าที่ที่อัลลอฮฺ มอบหมายไว้ เพื่อให้มนุษย์ในโลกนี้นำหลักการของอัลลอฮฺหรือที่รู้จักกันในหลักการชะรีอะฮฺมาเป็นตัวตั้งในการดำรงชีวิตเป็นมุสลิมที่ดีที่เรียกว่ามูมิน(ผู้ศรัทธา)

การดำเนินฮาลากอฮัลกรอาน คือ การวางแผน การบริหารจัดการ การประสาน การติดตามและประเมินเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ที่ได้ตั้งไว้

ขั้นตอนในการสร้างมุสลิมที่ดีจะต้องมีบุคลิกภาพที่พึงประสงค์ดังนี้

- มีจิตใจบริสุทธิ์ทำตามแนวทางฮัลสุนนะฮฺ
- มีการดัดเตือนใจตนเองตลอด

- ให้ความสำคัญแก่นักแก้สุขภาพร่างกาย
- มีมารยาทและระเบียบวินัย
- มีความเข้าใจอิสลามอย่างถูกต้อง
- มีการวางแผนในอนาคตให้ดีและตระหนักว่าทุกอย่างถูกกำหนดตามกอดรของอัลลอฮ์
- เป็นบุคคลที่คิดในสิ่งที่ไม่ขัดแย้งกับหลักการของอัลลอฮ์
- เป็นบุคคลที่กระทำอย่างใดอย่างหนึ่งที่เป็นเลิศตลอด
- สามารถตอบสนองความต้องการของผู้ด้อยโอกาส
- พัฒนาตัวเองให้ทันกับโลกสมัยใหม่ๆ ในชีวิต
- มีการวางแผนในการงาน
- มีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล
- ทนเหตุการณ์

หนทางการพัฒนาฮาลาเกาะฮัลกรอานของชมรมดารุสสุदारามง

- นำเสนอคุณสมบัติวิทยากรพึงประสงค์ให้ทราบสม่ำเสมอ
- แสดงสาเหตุที่ทำให้การพัฒนาคงดำเนินอยู่ในปัจจุบัน
- แสดงผลข้างเคียงที่เกิดจากความผิดพลาดในการพัฒนาฮาลาเกาะฮัลกรอาน
- เข้าร่วมการอบรมการพัฒนาบุคลิกภาพและศักยภาพบ่อยๆ มีความเป็นมิตรกับผู้อาวุโสที่เป็นแบบอย่างที่ดีให้ชมรมได้รับรู้
- ต้องรำลึกอัลลอฮ์ตลอดตลอดในการทำงานทุกอย่างจากสิ่งเล็กสู่สิ่งใหญ่กว่า

การดำเนินชะลากอฮัลกรอานของชมรมดารุสสุदार

สมาชิกและความถี่

การแบ่งสมาชิกให้อยู่ระหว่าง 5 ถึง 10 คน

การพบปะสัปดาห์ละ 1 ครั้งแต่ครั้งระหว่าง 1 – 2 ชั่วโมงหลังละหมาดมัฆริบถึงละหมาด

อชา

บางครั้งเพิ่มเวลาหลังละหมาดอิชา

สำหรับชะลากอฮัลกรอานมุสลิมะฮ์ทางที่ดีให้ใช้เวลากลางวันคือทำหลังละหมาดอัสนี

วิธีการดำเนินชะลากอสุธกรอานดารุสตุตารามง

ให้สมาชิกทุกคนเตรียมข้อมูลที่จะนำเสนอคำเนิการนำเสนอให้เป็นไปตาม
ตารางเวลาที่กำหนด

สมาชิกควรเตรียมเนื้อหาล่วงหน้าก่อนดำเนินกิจกรรมและท่องจำอัลกรอานหรือทำ
ความเข้าใจหลักฐาน / คู่มือ/ ข้อมูลที่นำเสนอ เตรียมคำถามสำหรับสมาชิกผู้เข้าร่วม
กิจกรรม. กำหนดภาระหน้าที่รับผิดชอบแก่สมาชิกในการดำเนินชะลากอสุธกรอานครั้ง
ต่อไป ติดตามตรวจสอบความก้าวหน้าในการท่องจำและความก้าวหน้าของสมาชิก

ข้อควรปฏิบัติในการดำเนินกิจกรรมชะลากอสุธกรอาน(กฎระเบียบในการ
ดำเนินการชะลากอสุธกรอาน)

- สร้างความพร้อมในด้านจิตวิญญาณสติปัญญาและร่างกาย
- จริงจังจริงใจในทุกภารกิจ อิศลาส
- รับผิดชอบต่อความสำเร็จของกลุ่มศึกษาอัลกรอานเตรียมข้อมูลเนื้อหาที่จะ
นำเสนอในชะลากอสุธกรอาน
- ให้ความสำคัญทุกระเบียบวาระ / ทุกกิจกรรมของกลุ่มศึกษาอัลกรอาน
- เปิดโอกาสนำเสนอและแลกเปลี่ยนความคิดเห็น
- รักษาระเบียบทุกกิจกรรมกลุ่มศึกษาให้อยู่ในระบบ
- สร้างบรรยากาศให้มีชีวิตชีวาในการนำเสนอ
- หลีกเลี่ยงการยึดติดกับความคิดของตนเอง
- ดิษขด้วยความระมัดระวังและใช้สติปัญญาที่สร้างสรรค์
- ไม่เสียเวลากับสิ่งไร้สาระ
- มีมารยาทให้สละมและขออนุญาตเมื่อต้องการพูดหรือนำเสนอ

รูปแบบกิจกรรมกลุ่มศึกษาของชมรมดารุสตุตารามง

ลำดับ	รูปแบบกิจกรรม	ความถี่
1	อ่านและฟังหรือท่องจำอัลกรอาน	15 นาที
2	คำนำปฐมบท / ตักเตือน	05 นาที
3	นำเสนอวิชาแรก(พร้อมเปิดโอกาสทุกคนเสนอเพิ่มเติม)	15 นาที

4	นำเสนอวิชาที่สอง (พร้อมเปิดโอกาสทุกคนเสนอเพิ่มเติม)	15 นาที
5	นำเสนอวิชาที่สาม(พร้อมเปิดโอกาสทุกคนเสนอเพิ่มเติม)	5 นาที
6	ข่าวสารโลกอิสลาม	5 นาที
7	ปรึกษาหารือและแก้ไยหาต่างๆที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มศึกษาหรือบุคคลในกลุ่ม	10 นาที
8	ติดตามอาหมัล / ประเมิน	05 นาที
9	รวบรวมทุนกิจกรรมกลุ่มศึกษา	05 นาที
10	ปรึกษาหารือและแก้ไยหาเกี่ยวกับสุขภาพ	05 นาที
11	พูดคุยเกี่ยวกับชะวะห์ฟิรเดยะห์	05 นาที
12	แบ่งภาระรับผิดชอบครั้งต่อไป	05 นาที

หลักสูตรที่ชมดาร์ลุสสุตาคำหนด

การดำเนินสะลากอสูอัลกุรอานจำเป็นต้องดำเนินตามหลักสูตร ดังนี้

1. เพื่อสร้างคุณลักษณะด้านบุคลิกภาพที่ดีงามเป็นมุสลิมที่ดีไม่ประอะเปื้อนด้วยสิ่งสกปรกชั่วร้ายชริกบิดอะห์อุตริในศาสนาหรือกระทำในสิ่งที่ไม่ดีต่อสังคมและประเทศชาติ
2. เป้าประสงค์คือ มีความรู้ความเข้าใจในอัลกุรอานและอัลหะดีษตามหลักศรัทธาชารีอะฮ์มี
คุณธรรมจริยธรรมอันดีงาม
3. เจื่อนใจและเป้าหมายทั่วไปของกลุ่มฮาลาเกาะฮ

เจื่อนใจเฉพาะ กลุ่มฮาลาเกาะฮ ใหม่	1. มีความพร้อม โดยยอมรับอย่างชัดเจนต่อทุกกิจกรรมในแนวทางอิสลาม 2. ชื่นชอบสิ่งหะลาลหลีกเลี่ยงสิ่งหะรอม 3. ปฏิสัมพันธ์และผูกมิตรกับคนดี 4. ทำการละหมาดฟิรดูทุกครั้งโดยเฉพาะที่มีสยิด 5. ให้ความสำคัญและติดตามข่าวโลกมุสลิมอย่างสม่ำเสมอ 6. ตอบรับการขอความช่วยเหลือจากผู้อื่น โดยหวังแต่ผลบุญ
เป้าหมายทั่วไป	1. สนใจต่อความรู้อิสลามที่ควรเหมาะสมและจำเป็นเช่นอัลกุรอานอัลหะดีษ ชีวประวัติบีฟีกษุอากีละฮ์)รูกนอิมานทั้งหก(2. ตระหนักถึงความสำคัญที่อัลลอฮ์ทรงสร้างมนุษย์เพื่อการพำกัคดีต่อ พระองค์ (وماخلقت الجن والإنس إلا ليعبدون)

	3. เชื่อมโยงความเข้าใจกับอิมานด้วยการปฏิบัติคุณธรรมจริยธรรมอันดีงาม 4. ให้ความสำคัญต่อเหตุการณ์เรื่องราวของมุสลิมติดตามสถานการณ์อย่างใกล้ชิดโดยร่วมทุกข์ร่วมสุขกับพวกเขา 5. กระตือรือร้นและพร้อมเสมอที่จะเปลี่ยนแปลงปรับปรุงตัวเองไปสู่สิ่งที่ดีที่สุดในชีวิตโดยไม่รีรอ 6. ผูกโยงความรู้ความเข้าใจอิสลามกับอัลกุรอานและฮะดีษโดยปฏิบัติตามแบบท่านรอซูล)ศอลฯ (ด้วยการศึกษาหรือรับจากบุคคลที่เชื่อถือ 7. เรียนรู้คุณค่าของชีวิต โดยผ่านกลุ่มหรือองค์การต่างๆ ที่ช่วยเหลือเขาเคารพภักดีต่ออัลลอฮ์ 8. พร้อมที่จะหลีกเลี่ยงความขัดแย้งเพื่อรักษามิตรภาพที่ดีกับผู้อื่น
แกนด้านอิมานและการภักดี	สนใจให้ความสำคัญในวิชาการอิสลามที่ควรเหมาะสมและจำเป็น - อัลกุรอาน: ท่องจำและตีฟิรฎุฮอัมมาเรียนคัจวิด - อัลหะดีษ: หะดีษ 40 ของอิมามนาวาวีย์)เลือก 20 หะดีษ (รวมกับหะดีษอื่นๆ ในหลักสูตรนี้ - ชีวิตประจำวัน: จุดยืนต่อสถานการณ์ต่างๆ ของท่านรอซูล)ศอลฯ (มุมมองอัตชีวประวัติในด้านต่างๆ ของซอฮาบัตและตาปีอิน - ฟิกฮ์: ฟิกฮ์ฮุนนะฮ์เล่ม 1 “บทฎอฮารอฮ์และซอลาฮ์” - อากี้ดะฮ์: ทำความเข้าใจในรูกุนอิมานทั้งหก 2. ตระหนักถึงความสำคัญที่อัลลอฮ์ทรงสร้างมนุษย์เพื่อเคารพภักดีต่อพระองค์(وما خلقت الجن والانس إلا ليعبدون)
แกนด้านจริยธรรมและพฤติกรรม	1. เชื่อมโยงความเข้าใจกับอิมานด้วยการปฏิบัติคุณธรรมจริยธรรมอันดีงาม 2. ให้ความสำคัญต่อเหตุการณ์เรื่องราวของมุสลิมติดตามสถานการณ์อย่างใกล้ชิดโดยร่วมทุกข์ร่วมสุขกับพวกเขา 3. กระตือรือร้นและพร้อมเสมอที่จะเปลี่ยนแปลงปรับปรุงตัวเองไปสู่สิ่งที่ดีที่สุดในชีวิตโดยไม่รีรอ
แกนด้านองค์การและการเคลื่อนไหว	1. ผูกโยงความรู้ความเข้าใจอิสลามกับอัลกุรอานและฮะดีษโดยปฏิบัติตามแบบท่านรอซูล)ศอลฯ (ด้วยการศึกษาหรือรับจากบุคคลที่เชื่อถือ 2. เรียนรู้คุณค่าของชีวิต พร้อมที่จะหลีกเลี่ยงความขัดแย้งเพื่อรักษามิตรภาพที่ดีกับผู้อื่น

สำหรับขั้นตอนการขับเคลื่อนเวทีศาลาเกาะห้ในกลุ่มสตรีของชมรมมัชฌิมาคารุณาราม ซึ่งมีสมาชิกประมาณ 50 คน เป็นกลุ่มผู้สูงอายุและเยาวชน กำหนดการกิจกรรมศาลาเกาะห้อัลกุรอาน จะมีขึ้นในวันศุกร์ของทุกสัปดาห์ เวลา 09.30-11.00น. สถานที่จัด คือ ประจํามัชฌิมาคารุณาราม

มีคู่มือหรือที่เรียกว่า หลักสูตรที่ได้กำหนดในกิจกรรมศาลาเกาะห้อัลกุรอานสำหรับสตรี คือ

1. การทำศาลาเกาะห้อัลกุรอานต้องทำที่มัชฌิมา เพื่อให้ได้ผลบุญเพิ่มขึ้น ในกรณีที่สตรีคนใดมีประจำเดือนก็ไม่สามารถนั่งในมัชฌิมาได้ ทางกลุ่มมีวิธีการแก้ปัญหาโดยการจัดกิจกรรมต้องมีไมค์โครโฟนเพื่อขยายเสียงให้กับกลุ่มที่อยู่นอกมัชฌิมาได้ฟังชัดเจน
2. ทุกคนจะต้องมีอัลกุรอานหรืออัลกุรอานฉบับแปลไทยหรือญาวี
3. มีการตกแต่งในเรื่องคุณธรรม จริยธรรม ก่อนจะเริ่มทำศาลาเกาะห้อัลกุรอาน
4. ผู้เข้าร่วมศาลาเกาะห้ต้องมีน้ำละหมาดและต้องละหมาดซุนนัต 2 รอกาอัตก่อนเรียน
5. เริ่มอ่านอัลกุรอานที่ได้กำหนดไว้ 10 ชูเราะห์ โดยเริ่มจากชูเราะห์อัลฟิล-ชูเราะห์ อันนาสรวมทั้งหมด 10 ชูเราะห์ในปีแรก
6. มีการบรรยายที่ละหนึ่งชูเราะห์ให้จบ 10 ชูเราะห์ พร้อมกับบทเรียน เพื่อนำมาปฏิบัติจริงตามที่อัลกุรอานได้กล่าวไว้
7. เปิดคำถามให้กับกลุ่มสตรีที่เป็นคำถามทั่วไป 20 นาที
8. ปิดพิธีด้วยการขอพรดูอาร์เพื่อความสิริมงคลในชีวิต

การพบปะกลุ่มศาลาเกาะห้จะทำทุกวันศุกร์ของสัปดาห์ เริ่มเวลา 09.30-11.30น. ในช่วงแรก การมาเรียนหรือทำศาลาเกาะห้มาจำนวนไม่มาก หลังจากทางกลุ่มได้จัดประชุมและบอกต่อกัน จึงทำให้กลุ่มสตรีมาเรียนศาลาเกาะห้อัลกุรอานเพิ่มขึ้นจากเดือนแรกๆ มาถึงปัจจุบัน กลุ่มศาลาเกาะห้อัลกุรอานเห็นความสำคัญโดยเฉพาะในเรื่องหลักการศาสนาที่เปิดโอกาสให้ผู้หญิงมีการศึกษาและเรียนรู้ศาสนาตามแบบอย่างของท่านศาสดามุฮัมมัดศอลลัลลอฮิอะลัยฮิอะสลัมที่เลือกวันให้กับสตรีเพื่อศึกษาเรียนรู้อัลกุรอานและข้อปฏิบัติในชีวิตประจำวันให้สอดคล้องตามแบบฉบับอัลกุรอานด้วยเหตุผลเหล่านี้ทำให้กลุ่มสตรีของบ้านรามงตระหนักถึงความสำคัญต่อการทำศาลาเกาะห้อัลกุรอานเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ

ประการต่อมานอกจากได้ศึกษาเรียนรู้อัลกุรอานจะเห็นความสามัคคีเกิดขึ้นในกลุ่มสตรี เช่น หากมีปัญหา หรือประเด็นอะไรก็จะคุยกัน และหาแนวทางแก้ไขปัญหาโดยเฉพาะสังคมปัจจุบันที่ล่อ

หลอมกับสังคมเลื่อมเลียในหลายๆด้านด้วยกัน เช่น มารยาท(อัคลาค) ที่ได้เลียนแบบที่ไม่ใช่แบบฉบับศาสนาอิสลาม ประเพณีที่ผิดๆมาเป็นแบบอย่าง ซึ่งสิ่งเหล่านี้ศาสนาอิสลามได้ปฏิเสธในเรื่องดังกล่าว เพราะตามแบบฉบับของท่านศาสดาที่อัลลอฮ์กล่าวไว้ใน อัลกุรอานที่เป็น คุณลักษณะพึงประสงค์ของอัลลอฮ์ นอกจากนั้นทางกลุ่มได้รับความรู้ในกลุ่มฮาลาเกาะฮและนำหลักการศาสนาที่ถูกต้องมาปฏิบัติในชีวิตประจำวัน นำสู่การเป็นคนดีของสังคมที่มีคุณธรรมจริยธรรม

ผลการทำฮาลาเกาะฮอัลกุรอานได้ฝึกฝนความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์ในการแบ่งงานในกลุ่มและเกิดความช่วยเหลือซึ่งกันและกันภายในกลุ่ม มีปัญหาที่คัดค้านกันได้ และสิ่งใดที่ขัดกับหลักศาสนาให้ละทิ้งไปก็ไม่ควรนำมาปฏิบัติ ควรที่จะปฏิบัติในสิ่งที่อัลลอฮ์บอกไว้ในอัลกุรอานเพื่อการใช้ชีวิตที่อบอุ่นและถูกต้องตามแนวทางอิสลามด้วยการนำเอาหลักการอิสลามมาใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันได้อย่างมีความสุขทั้งโลกนี้และโลกหน้า

ด้วยเหตุผลดังกล่าวทำให้กลุ่มฮาลาเกาะฮอัลกุรอานที่มีชมรมเป็นหลักในการขับเคลื่อน ซึ่งผลที่ได้รับเป็นที่น่าพอใจมาก จาก 1 กลุ่มฮาลาเกาะฮมาเป็น 5 ฮาลาเกาะฮและหวังว่าฮาลาเกาะฮกลุ่มสตรีสามารถต่อยอดกับกิจกรรมอื่นๆของชมรมดารุลฮูดา รามงได้ เช่น การมีฮาลาเกาะฮกุรอานนอกสถานที่เพื่อเปลี่ยนบรรยากาศแทนที่จะศึกษาในมัสยิดอย่างเดียว มีกิจกรรมทัศนศึกษาและละหมาดในยามค่ำคืนซึ่งกิจกรรมทั้งหมดสอดคล้องกับการสร้างคุณธรรมจริยธรรมของชมรมดารุลฮูดา รามง ในส่วนหลักสูตรของฮาลาเกาะฮกุรอาน และสามารถต่อยอดสู่กิจกรรมหลักอีกหลายๆกิจกรรมตามที่ได้กล่าวมาแล้วใน 10 กิจกรรมของรูปแบบการสร้างคุณธรรมจริยธรรมของเยาวชนชมรมดารุลฮูดา รามง

3. กิจกรรมอื่นๆ

สรุปได้ว่ารูปแบบหรือ model ในการสร้างเยาวชนชมรมมัสยิดคารุลสุคาที่สามารถเปลี่ยนพฤติกรรมของเยาวชนได้โดยมีรูปแบบเป็นกิจกรรม ดังนี้ ด้วยการทำসালাเกาะฮัลกรอ่าน คือ คลอบคลุมการอ่านการเข้าใจและสู่การปฏิบัติ การทำกีขามละหมาดในช่วงตอนทำขีนขอพรและอภัยโทษจากอัลลอฮ การไปทัศนศึกษาเอาบทเรียนและเรียนรู้วิทยาการใหม่ๆสู่การปฏิบัติ การถือศีลอดพร้อมการบริจาคทาน การทำค่ายละลายพฤติกรรมในช่วงภาคฤดูร้อนและการฟังบรรยายธรรมต่างๆ โดยเฉพาะที่มีมัสยิด ซึ่งกิจกรรมทั้งหมดที่ได้กล่าวมาสามารถฝึกและอบรมนำเยาวชนสู่คุณธรรมจริยธรรมตามแนวทางท่านนบีมุฮัมมัด ซะลัลลืออะลลัยม

แบบประเมินผล

เ็ยะติกาฟ 10 วันสุดท้ายของเดือนรอมฎอน 1437

เพศ ☐ ชาย ☐ หญิง
 อายุ ☐ 12-18ปี ☐ 19-30ปี ☐ 31ปีขึ้นไป
 สถานที่ ☐ มัสยิดคารุลยคารามง ☐ มัสยิดคารุลอามาน ☐ อื่นๆ

ลำดับ	รายการ	ดีมาก	ดี	ปานกลาง	ปรับปรุง
1	ค่าลงทะเบียน				
2	ความอำนวยความสะดวก				
3	อาหาร/เครื่องดื่ม				
4	กิจกรรมต่างๆ				
5	สิ่งที่ได้รับ เนื้อหา/ข้อมูลที่ใหม่				
6	ความร่วมมือปฏิบัติตามกำหนดการ				
7	สิ่งที่คาดว่าจะนำไปปฏิบัติหลังจากนี้				

สิ่งที่ควรแก้ไข

.....

.....

.....

สิ่งที่อยากจะให้มีในครั้งต่อไป

.....

.....

.....

แผนปฏิบัติงานประจำปี 1438 / 2017

ชมรมดารุญดา รามง

รหัส	โครงการ	รูปแบบกิจกรรม	วัตถุประสงค์	เป้าหมาย/จำนวน	ว.ด.ป./สถานที่	งบประมาณ	ฝ่ายรับผิดชอบ
001	โครงการ ร่วมมือ ร่วมใจ ร่วมมิตี (งาน ประชุม กรรมการ บอร์ด)	<u>เตรียมการ</u> -ประชุม/วางแผน -ดำเนินการตามแผน - ติดตาม/ประเมินผล -สรุปการประชุม	1.เพื่อให้การปฏิบัติงาน ทุกส่วนบรรลุตาม วัตถุประสงค์ 2.เพื่อสามารถปรับปรุง/ แก้ไข/พัฒนาถูกต้องตาม เป็นจริง	-กรรมการชมรมดารุ ญดา รามง ดังนี้ - ทีมสำนักงาน - ฝ่ายการเงิน - ฝ่ายเยาวชนมุสลิม - ฝ่ายเยาวชนมุสลี มะห์ - ฝ่ายสวัสดิการ - ฝ่ายธุรกิจ รวม 20 คน	ม.ค. - ธ.ค. 60 สำนักงานชมรมฯ	-ค่าอาหารว่าง 10 X 20 X 18 ครั้ง = 3,600 บาท -ค่าเอกสารและอุปกรณ์ 40 X 18 ครั้ง = 720 บาท -ค่าอาหาร 50 X 20 X 18 ครั้ง = 18,000 บาท -ค่าเดินทาง 40 X 20 X 18 ครั้ง = 14,400 บาท รวม 36,720 บาท	- สำนักงาน - ทุกฝ่าย
002	โครงการร่วม พลังจัดทำ แผนปฏิบัติการ ประจำปีตาม แผน ยุทธศาสตร์ 4 ปี	-ประชุมจัดทำแผน ยุทธศาสตร์รายปี -นำเสนอกิจกรรมใน แผนของแต่ละฝ่าย	1.เพื่อให้การปฏิบัติงาน ทุกส่วนดำเนินการตาม แผน 2.เพื่อให้ทุกฝ่ายได้ นำเสนอกิจกรรมในแผน ของตัวเองในการ ดำเนินการต่อไป	-กรรมการชมรมดารุ ญดา รามง ทุกฝ่าย 20 คน รวม 20 คน	ธ.ค. 60 สำนักงานชมรมฯ	-ค่าอาหารว่าง 10 X 20 X 1 ครั้ง = 200 บาท -ค่าเอกสารและอุปกรณ์ 40 X 1 ครั้ง = 40 บาท -ค่าอาหาร 50 X 20 X 3 ครั้ง = 1,000 บาท -ค่าเดินทาง 40 X 20 X 3 ครั้ง = 2,400 บาท รวม 3,640 บาท	- ฝ่ายแผน - สำนักงาน

แผนปฏิบัติงานประจำปี 1438 / 2017

ชมรมดารุสสุดา รามัง

รหัส	โครงการ	รูปแบบกิจกรรม	วัตถุประสงค์	เป้าหมาย/จำนวน	ว.ด.ป./สถานที่	งบประมาณ	ฝ่ายรับผิดชอบ
003	โครงการส่งเสริมพลังทีมงาน	-ออกกำลังกายเพื่อสุขภาพ	1.เพื่อให้ทีมงานมีความสัมพันธ์ที่ดี 2.เพื่อให้ทีมงานมีสุขภาพแข็งแรง	ทีมงานชมรมทุกฝ่าย จำนวน 18 คน 3 ครั้ง	เม.ย./ส.ค./ต.ค. 60 สนามหญ้าเทียมปัตตานี	- ค่าเช่าสนาม 1 ชั่วโมง 1,100 X 3 ครั้ง รวม 3,300 บาท	สำนักงาน
004	โครงการสานรุ่นใหม่วัยรอยต่อ	-อบรม / พบปะ -กิจกรรมถอดความรู้และประสบการณ์ -เลือกตั้งคนรุ่นใหม่ -อบรมเลขาฯ /ฝ่าย -จัดเก็บข้อมูลสมาชิกชมรมฯ	ผู้นำชมรมนำวิถีสลามในการชี้นำชุมชนและเยาวชนในชุมชน -เพื่อฝึกการทำงานเป็นทีมและมีจิตอาสาเพื่อชุมชน -เพื่อขำนาญการในด้านเอกสาร	-วิทยากร 2 คน -เยาวชนอายุระหว่าง 14-23 ปี จำนวน 20 คน -ทีมงาน 8 คน รวม 30 คน	ต.ค.60 มัสยิดดารุสสุดา รามัง	-ค่าวิทยากร 2 X 500 บาท = 1,000 บาท -ค่าอาหาร 40 บาท X 30 คน = 1,200 บาท -ค่าอาหารว่าง 10 บาท X 30 คน = 300 บาท -ค่าเอกสารและอุปกรณ์ 100 บาท รวม 2,600 บาท	สำนักงาน

แผนปฏิบัติงานประจำปี 1438 / 2017

ชมรมดารุสสุดา รามง

รหัส	โครงการ	รูปแบบกิจกรรม	วัตถุประสงค์	เป้าหมาย/จำนวน	ว.ด.ป./สถานที่	งบประมาณ	ฝ่ายรับผิดชอบ
005	โครงการฮาลาเกาะห์กูรอ่านประจำสัปดาห์	-พบปะประจำสัปดาห์ -จัดเก็บฐานข้อมูลสมาชิก	-เพื่อให้สมาชิกมีบุคลิกที่ดีงามของชุมชน -เพื่อให้สมาชิกมีความรักซึ่งกันและกัน	-สมาชิกกลุ่มศึกษาชุดใหญ่ 3 กลุ่ม 15 คน -สมาชิกชุดกลาง 2 กลุ่ม 15 คน -ชุดเล็ก 2 กลุ่ม 20 คน -ครูพี่เลี้ยง 5 คน	ตลอดปี มัสยิดดารุสสุดา รามง	-ค่าคู่มือการเรียนรู้ 100 บาท X 7 กลุ่ม = 700 บาท -ค่าเอกสาร 200 บาท -ค่าสนับสนุนผู้มีจิตอาสา 10 บาท X 55 คน X 22 วัน = 12,100 บาท รวม 13,000 บาท	สำนักงาน -เยาวชนมุสลิม -สวัสดิการ -เยาวชนมุสลิมะห์)
006	โครงการทักษะศึกษาสมาชิกฮาลาเกาะห์กูรอ่าน	-เล่นเกมส์ -กีฬามุสลัย -ศึกษาดูงาน -กิจกรรมอื่นๆ ที่ควร	-เพื่อสัจจกรในรูปแบบอิสลาม -เพื่อให้สมาชิกฮาลาเกาะห์ได้เรียนรู้นอกพื้นที่	-สมาชิกกลุ่มศึกษาชุดใหญ่ 3 กลุ่ม 15 คน -สมาชิกชุดกลาง 2 กลุ่ม 15 คน -ชุดเล็ก 2 กลุ่ม 20 คน -ครูพี่เลี้ยง 5 คน	มี.ค.61 ในต่างจังหวัด	-ค่าอาหาร 40 บาท X 55 คน X 3 มื้อ = 6,600 บาท -ค่าอาหารว่างและน้ำ 10 บาท X 55 คน X 3 ช่วง = 1,650 บาท -ค่าเอกสารและอุปกรณ์ 200 บาท รวม 8,450 บาท	สำนักงาน -เยาวชนมุสลิม -สวัสดิการ -เยาวชนมุสลิมะห์)

แผนปฏิบัติงานประจำปี 1438 / 2017

ชมรมดารุสสุดา รามง

รหัส	โครงการ	รูปแบบกิจกรรม	วัตถุประสงค์	เป้าหมาย/จำนวน	ว.ด.ป./สถานที่	งบประมาณ	ฝ่ายรับผิดชอบ
007	โครงการค่าย สัญจร	-เล่นเกมส์ ภาคสนาม/เวที -กีฬามุสลีย์ -แสดงความคิดเห็น -สรุป	-เพื่อเพิ่มความเป็นพี่น้อง กัน -เพื่อร่วมทุกข์ร่วมสุข -เพื่อออกทนกับอุปสรรค -เพื่อฝึกความรับผิดชอบ หน้าที่	-นร.ศาตีกาฯ 30คน -นร.ก๊อฮาตีฯ 20คน -ครูพี่เลี้ยง 5 คน -วิทยากร 2 คน รวม 57 คน	13-15 เม.ย. 60 ต่างจังหวัด	-ค่าอาหาร 40 บาท X 57 คน X 6 มื้อ =13,680 บาท -ค่าอาหารว่างและน้ำ 10 บาท X 57 คน X 6 ช่วง = 3,420 บาท -ค่าเอกสารและอุปกรณ์ 200 บาท รวม 17,300 บาท	-เยาวชนมุสลิม -เยาวชนมุสลี มะห์

แผนปฏิบัติงานประจำปี 1438 / 2017

ชมรมดารุลฮูดา รามัง

รหัส	โครงการ	รูปแบบกิจกรรม	วัตถุประสงค์	เป้าหมาย/จำนวน	ว.ด.ป./สถานที่	งบประมาณ	ฝ่ายรับผิดชอบ
008	โครงการกีฬาอูคูอะห์/สัมพันธ์	<u>*กิจกรรมภายใน</u> - ฟุตบอล/ ฟุตซอล ช่วงเข้าร่วมกัน - ฟุตบอลอูคูอะห์ (สมาชิกชมรมฯ) <u>*กิจกรรมภายนอก</u> - กิจกรรมฟุตบอล สร้างความสัมพันธ์กับ พี่น้องใกล้เคียง - นาคีฮัต/ แลกเปลี่ยนเรียนรู้	1. เพื่อให้ผู้เข้าร่วมโครงการเกิดความรัก ความเป็นพี่น้อง ความช่วยเหลือซึ่งกันและกันใน การอยู่ร่วมกันในสังคม 2. เพื่อให้ผู้เข้าร่วมมี สุขภาพร่างกายที่สมบูรณ์แข็งแรง 3. เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์	- เยาวชนรุ่น อายุ 12-14 ปี จำนวน 21 คน - เยาวชนรุ่น อายุ 15-18 ปี จำนวน 21 คน - เยาวชนรุ่น 19 ปี ขึ้นไป จำนวน 21 คน - ทีมงาน 5 คน รวม 68 คน - เยาวชนใกล้เคียง	ครั้งที่ 1 เม.ย.60 ครั้งที่ 2 ก.ย.60 สนามดารุลฮูดา รามัง	- ค่าอาหารว่าง 10 บาท X 68 คน X 15 วัน = 10,200 บาท - ค่าเอกสารและอุปกรณ์กีฬา 2,000 บาท รวม 12,200 บาท	- เยาวชนมุสลิม - เยาวชนมุสลิมะห์
	โครงการส่งเสริมนักกีฬาสู่มืออาชีพ	- สมัครการเป็นนักกีฬา - ฝึก/ซ้อม ทักษะของการเล่นกีฬา	- พัฒนาบุคลิกภาพความเป็นนักกีฬา - มีทักษะในการเล่นเป็นทีม	- เยาวชนรุ่นอายุตั้งแต่	ตลอดปี	รวม 3,000 บาท	เยาวชนมุสลิม
		ดูแลอุปกรณ์การกีฬา	- เพื่อรักษาอุปกรณ์กีฬา อย่างเป็นระเบียบ	อุปกรณ์ชนิดกีฬา	สนง.ชมรมฯ	รวม 500 บาท	

แผนปฏิบัติงานประจำปี 1438 / 2017

ชมรมดารุสสุดา รามง

รหัส	โครงการ	รูปแบบกิจกรรม	วัตถุประสงค์	เป้าหมาย/จำนวน	ว.ด.ป./สถานที่	งบประมาณ	ฝ่ายรับผิดชอบ
010	โครงการอบรมจริยธรรม	1) ด้านวิชาการและสติปัญญา 2) ด้านจิตใจจริยธรรม 3) ด้านร่างกายและนันทนาการ	1.เพื่อพัฒนานุคลิกภาพเยาวชน 2.เพื่อเสริมความรู้นอกสถานที่	-เยาวชนตั้งแต่อายุ 12 - 25 ปี จำนวน 50 คน -ทีมงาน 10 คน รวม 60 คน	15 ต.ค.60 ห้องประชุมโรงเรียนบำรุงอิสลาม บราโฮ	-ค่าอาหาร 40 บาท X 60 คน = 2,400 บาท -ค่าอาหารว่าง 10 บาท X 60 คน = 600 บาท -ค่าเอกสารและอุปกรณ์ 300 บาท รวม 3,300 บาท	-เยาวชนมุสลิม -เยาวชนมุสลิมะห์
	โครงการครอบครัวสัมพันธ์	-บรรยาย -กิจกรรมสัมพันธ์	-เพื่อให้ผู้ปกครองได้ตระหนักถึงบทบาทหน้าที่ของตัวเอง -เพื่อให้ผู้ปกครองแลกเปลี่ยนประสบการณ์	-ผู้ปกครอง จำนวน 40 คน	- พ.ค. 2560 โรงเรียนบำรุงอิสลาม	-ค่าอาหาร 40 บาท X 40 คน = 1,600 บาท -ค่าอาหารว่างและน้ำ 10 บาท X 40 คน = 400 บาท -ค่าเอกสารและอุปกรณ์ 200 บาท รวม 2,200 บาท	เยาวชนมุสลิมะห์

แผนปฏิบัติงานประจำปี 1438 / 2017

ชมรมดารุสสุดา รามัง

รหัส	โครงการ	รูปแบบกิจกรรม	วัตถุประสงค์	เป้าหมาย/จำนวน	ว.ต.ป./สถานที่	งบประมาณ	ฝ่ายรับผิดชอบ
012	โครงการ ร่วมกันปฏิบัติ อามาลซุนนะห์ (กurban)	-สมัครเป็นสมาชิก -ฝากทุกเดือน -จัดทีมกurban/วั (กurban)	1.เพื่อให้สมาชิกในชุมชน ได้มีโอกาสทำการกurban 2.เพื่อง่ายในการสะสม เงินและทำตามซุนนะห์	-สมาชิกชมรม 7 คน -คนทั่วไปในชุมชน 7 คน รวม 14 คน	ก.ย.60 สนง.ชดร.	-ค่าเอกสาร 100 บาท -แฟ้ม/อุปกรณ์ 500 บาท -ใบเสร็จเงินสด 150 บาท รวม 750 บาท	สวัสดิการ ชุมชน
013	โครงการพี่น้อง ไม่ทิ้งกัน	- จัดกองทุนช่วยเหลือ ด้านปัจจัยยังชีพ(ชะ กาด) -จัดกองทุนช่วยเหลือ ด้านเด็กกำพร้า -บริการด้านสวัสดิการ แก่เยาวชนในชุมชน (ถ้ามี) - จัดฐานข้อมูล	1.เพื่อให้ครอบครัวยากไร้ มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น 2.เพื่อสนับสนุนให้มี การศึกษาต่อและจิต อาสาต่อชุมชน 3.เพื่อให้มีหลักฐานข้อมูล อย่างชัดเจน	-นักบริหารเพื่อ หนทางของอัลลอฮ์ 25 คน -ทุนการศึกษา -คนยากไร้ 1 คน -เด็กกำพร้าในชุมชน จำนวน 12 คน รวม 38 คน	ม.ค.60- ธ.ค.60	-ค่าเอกสาร 100 บาท -แฟ้ม/อุปกรณ์ 500 บาท -ใบเสร็จเงินสด 150 บาท -ค่าป้ายไวนิล 1,000 บาท รวม 1,750 บาท	สวัสดิการ ชุมชน

แผนปฏิบัติงานประจำปี 1438 / 2017

ชมรมดารุสสุดา รามง

รหัส	โครงการ	รูปแบบกิจกรรม	วัตถุประสงค์	เป้าหมาย/จำนวน	ว.ด.ป./สถานที่	งบประมาณ	ฝ่ายรับผิดชอบ
	โครงการทุก บาทต้องบันทึก	-จัดทำบัญชีรวม -จัดทำบัญชีแยก ประเภท	-เพื่อได้ตรวจสอบการเงิน ชมรมฯ ได้ง่ายและชัดเจน -เพื่อรักษาพัฒนาที่ที่จะ เกิดขึ้นในภายหลัง	มี 7 บัญชี - อุปกรณ์สำนักงาน - ซะกาต - เด็กกำพร้า - สวัสดิการสมาชิก - บริจาค - กิจกรรม - ดอกเบี้ย	ม.ค.60 – ธ.ค.60 สนง.ชดว.	-สมุดบัญชี 2 เล่ม 400 บาท -เอกสารต่างๆ 100 บาท -แฟ้ม 2 เล่ม 150 บาท รวม 550 บาท	การเงิน
	โครงการพัฒนา ระบบการเงิน และกิจกรรม กองทุนฯ	-งานประชุม -จัดการระบบกองทุน ประเภทหุ้น/วาติอะห์/ มูออรอบะห์และอุม เราะห์ -จัดระบบ/ระเบียบ ปล่อยสินเชื่อ -กิจกรรมพบปะ สมาชิก(แบ่งผลกำไร/ สวัสดิการสมาชิก/ทวี โชค)	1.เพื่อให้การขับเคลื่อน การทำงานให้มี ประสิทธิภาพ 2.เพื่อให้จัดการด้าน การเงิน ให้อยู่ในระบบ อิสลาม 3.เพื่อให้สมาชิกได้รับ ผลประโยชน์จากกองทุน	-คณะกรรมการ กองทุนฯ จำนวน 10 คน -สมาชิกกองทุน จำนวน 100 คน	ม.ค.60– ธ.ค.60 สนง.กองทุน ชมรมดารุสสุดา ปัตตานี	-ค่าอาหารวัน 20 บาท X 10 คน X 2 ครั้ง = 400 บาท -ค่าเอกสารประกอบ 200 บาท X 2 ครั้ง = 400 บาท -แจกรางวัล 10,000 บาท รวม 10,800 บาท	การเงิน

แผนปฏิบัติงานประจำปี 1438 / 2017

ชมรมดารุสสุดา รามง

รหัส	โครงการ	รูปแบบกิจกรรม	วัตถุประสงค์	เป้าหมาย/จำนวน	ว.ด.ป./สถานที่	งบ ประมาณ	ฝ่ายรับผิดชอบ
016	โครงการร่วม ลงทุนด้าน เศรษฐกิจ ครัวเรือน	-จัดแหล่งร่วมลงทุน -ประเภทร่วมลงทุน ข้าวสาร น้ำตาล น้ำมันปาล์ม -จำหน่ายต่อสมาชิก เดือนละครั้ง	-เพื่อให้เกิดรายได้ต่อ ชมรมฯและสมาชิก -เพื่อเสริมแหล่งทุนให้กับ กิจกรรมชมรมฯ	คณะกรรมการชมรม ฯ สมาชิกชมรมฯ และเยาวชนใน หมู่บ้าน จำนวน 30 คน	ม.ค.60 – ธ.ค.60 สนง.ชดร.	-ค่าจัดสรรสถานที่ 50,000 -ทุนข้าวสาร 100,000.- -ทุนน้ำตาล 20,000.- -ทุนน้ำมันปาล์ม 30,000.- -ค่าถุงแพคเกจ 5,000.- -ค่าเอกสารต่างๆ 500 บาท รวม 205,500 บาท	-เศรษฐกิจ -เยาวชนมุสลิม มะห์
017	โครงการร่วม ลงทุนด้าน ธุรกิจอิสลาม	-จัดแหล่งร่วมลงทุน -ประเภทร่วมลงทุนซื้อ ที่ดินจัดสรร -จำหน่ายรถจักรยาน ยนต์มือสอง -ธุรกิจอื่นๆ ถ้ามี	-เพื่อให้เกิดรายได้ต่อ ชมรมฯและสมาชิก -เพื่อเสริมแหล่งทุนให้กับ กิจกรรมชมรมฯ	คณะกรรมการชมรม ฯ สมาชิกชมรมฯ เยาวชนในหมู่บ้าน และอื่นๆ จำนวน 70 คน	ม.ค. 60- ธ.ค.60 สนง.ชดร.	-งบประมาณจัดซื้อที่ดิน- ถม 500,000 บาท -งบประมาณขยรถมือสอง 100,000 บาท -ค่าเอกสารต่างๆ 1,000 บาท รวม 601,000 บาท	ธุรกิจ

แผนปฏิบัติงานประจำปี 1438 / 2017

ชมรมดารุสสุดา รามง

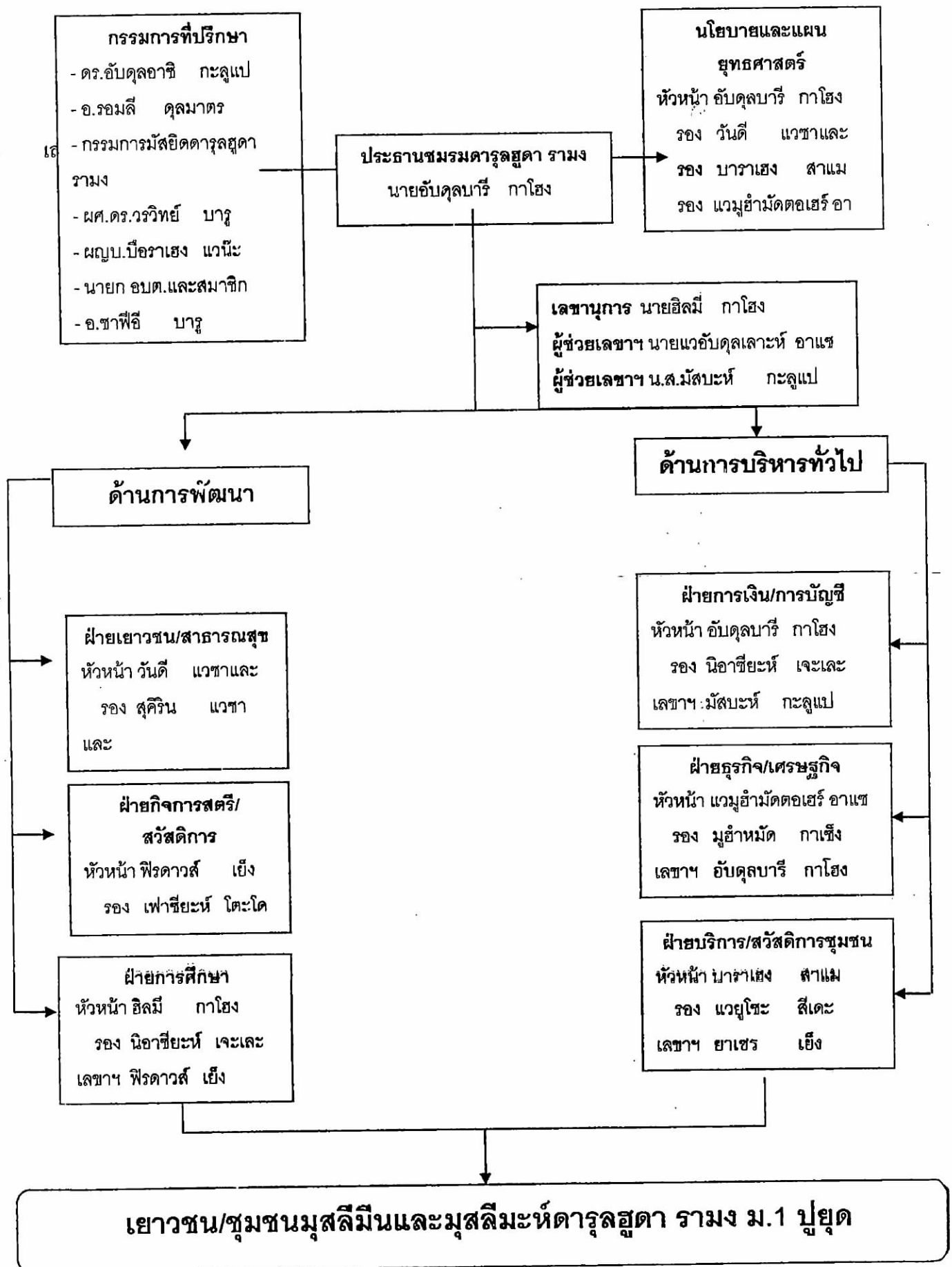
รหัส	โครงการ	รูปแบบกิจกรรม	วัตถุประสงค์	เป้าหมาย/จำนวน	ว.ด.ป./สถานที่	งบประมาณ	ฝ่ายรับผิดชอบ
018	โครงการพบปะประจำปี สัมพันธ์(รายอ ฮัจญ์)	-กิจกรรมภาคเวที/ สนาม -แลกเปลี่ยนวิทย -แลกเปลี่ยน -นำเสนอการ ดำเนินงานชมรมฯ และกองทุนฯ -จำหน่ายอาหารว่าง/ เครื่องดื่ม	-เพื่อให้เยาวชนกล้า แสดงออก -เพื่อให้เยาวชนมีการรวม พล ร่วมสนุกรสนาน -เพื่อให้เยาวชน/คนชุมชน ได้เข้าใจการดำเนินงาน ของชมรมฯ และกองทุนฯ	-นักเรียนตาดีกาฯ จำนวน 120 คน -นักเรียนกีรออาตีฯ จำนวน 70 คน -บุคลากรตาดี กาและกีรออาตี จำนวน 20 คน -คณะกรรมการ ชมรมฯและกองทุนฯ จำนวน 20 คน -เยาวชนในชุมชน บ้านรามง จำนวน 50 คน -ทีมงาน จำนวน 20 คน รวม 300 คน	กันยายน 60 ร.ร.ตาดีกาदारु ลสุดา รามง	-ค่าอาหาร 40 บาท X 300 คน = 12,000 บาท -ค่าอาหารว่างและน้ำ 10 บาท X 300 คน = 3,000 บาท -ค่ารางวัลกลาง 10,000 บาท -ค่าเอกสาร 300 บาท รวม 25,300 บาท	สำนักงาน -เยาวชนมุสลิม -เยาวชนมุสลี มะห์ -การเงิน -สวัสดิการ -เศรษฐกิจ/ ธุรกิจ

แผนปฏิบัติงานประจำปี 1438 / 2017

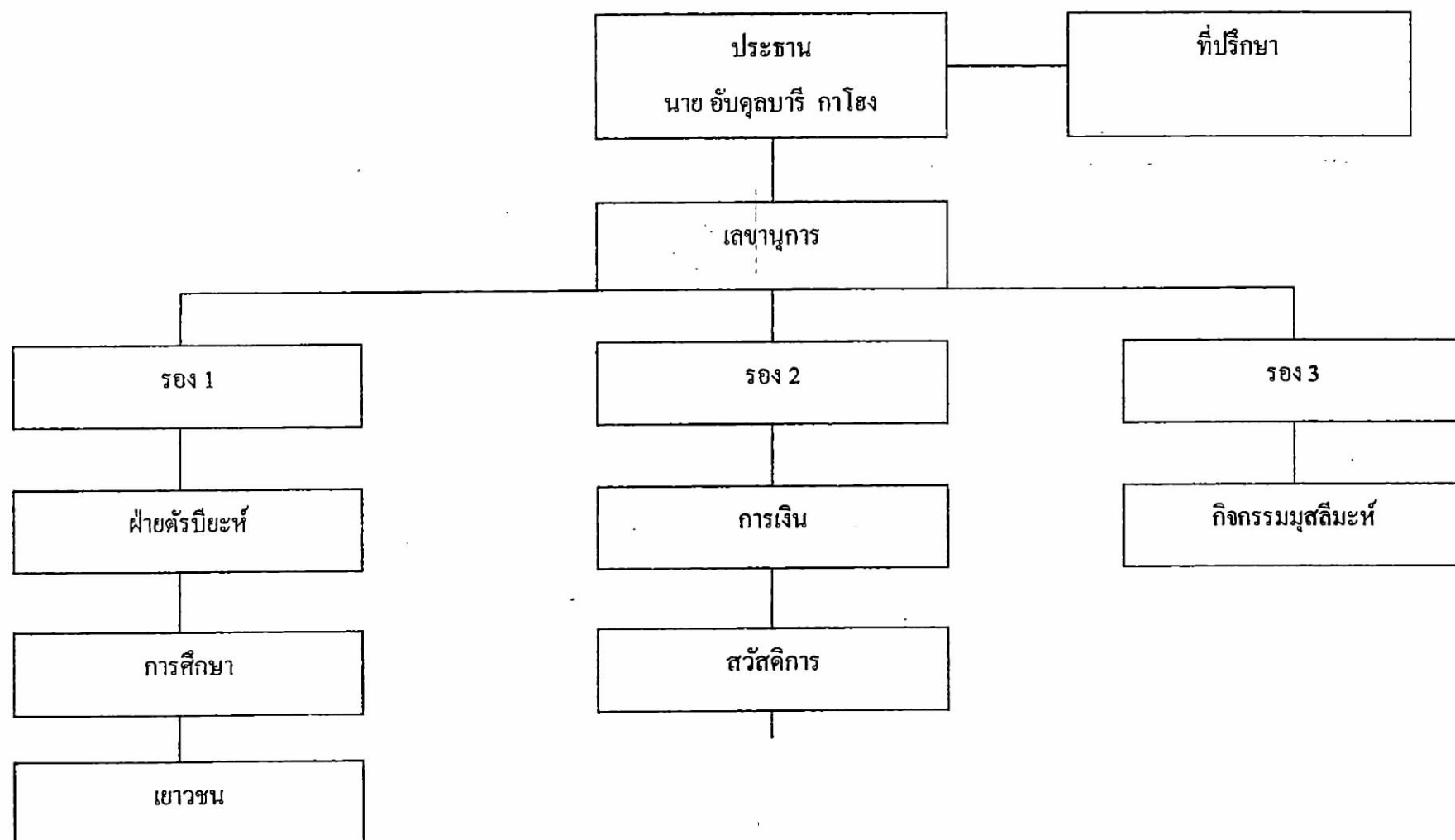
ชมรมดารุสสุตา รามง

รหัส	โครงการ	รูปแบบกิจกรรม	วัตถุประสงค์	เป้าหมาย/จำนวน	ว.ด.ป./สถานที่	งบประมาณ	ฝ่ายรับผิดชอบ
019	โครงการพัฒนาศึกษาประจำปีสัมพันธ์	- ศึกษาดูงาน - เยี่ยมเยียนพี่น้องต่างจังหวัด	- เพื่อให้เยาวชนได้รับความรู้ใหม่ๆ - เพื่อให้เยาวชนสามารถพัฒนาเพิ่มขึ้น - เพื่อสร้างความสัมพันธ์	เยาวชนและทีมงานมุสลิมีนและมุสลิมะห์ จำนวน 70 คน	- เม.ย. 2561 ต่างจังหวัด	- ค่าอาหาร 40 บาท X 70 คน = 2,800 บาท - ค่าอาหารว่างและน้ำ 10 บาท X 70 คน = 700 บาท - ค่าน้ำมัน 15,000 บาท - ค่าเอกสารและอุปกรณ์ 300 บาท รวม 18,800 บาท	สำนักงาน - เยาวชนมุสลิม - เยาวชนมุสลิมะห์ - การเงิน - สวัสดิการ - เศรษฐกิจ/ธุรกิจ

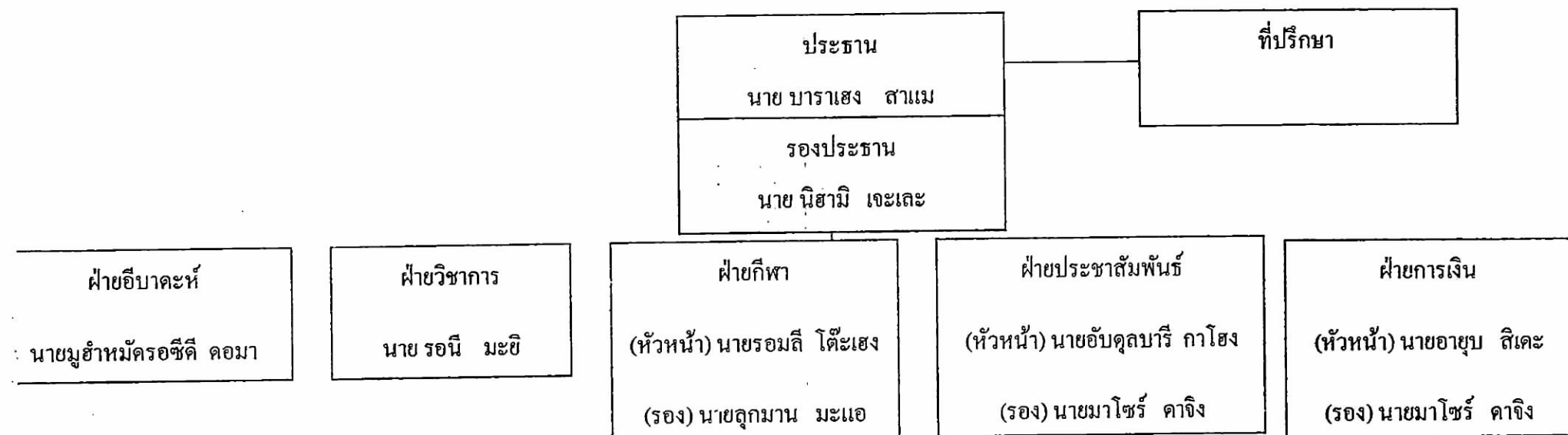
โครงสร้างการบริหารงานชมรมดารุลสุตา รามง

โครงสร้างการบริหารชมรมดารุสซูดา รามง (ปัจจุบัน)

โครงสร้างชมรมดารุสสุดา รามง (อดีต)

โครงสร้างชมรมมุสลิมะห์

โครงสร้างกลุ่มสตรี

ประธาน	ฟิรดาวซ์	เย็ง
รองประธาน	เฟาะชียะห์	โตะโค
เลขา	นิบาซีเราะห์	หะยีเจะหลง
	สุนิดา	อาแซ
เหรียญก	อานีตา	กะตูแป
	นาซีเราะห์	เจ๊ะกา
ฝ่ายกิจกรรม	นุรฮายาตี	โตะโค
	ฟาติละห์	ลีอบา
	นาดียะห์	คูลมาตร
	นิรูรีซัน	หะยีเจะแว
ฝ่ายอิมามัด	ฟัยรุซ	เย็ง
	นัจวา	คูลมาตร
ฝ่ายประสานงาน	อาดีละห์	โตะโค
	สุรียา	ราโมง
	รูสนิดา	อาแซ
	ซูไมยะห์	เจะเลาะ
ฝ่ายสวัสดิการ	สาวาณี	ราโมง
	อาวาติฟ	สาและ
	คัสโนม	โตะโค
	ฟัตเราะห์	มามะ

แผนการดำเนินงานประจำปีของมุสลิมะห์ ประกอบด้วย 8 แผน คือ

1. ทำการประชุม(ทุกเดือน)
2. ฮาลาเกาะประจำสัปดาห์
3. ทัศนศึกษาฮาลาเกาะ

4. กิจกรรมกีฬา
5. อบรมจริยธรรม(ระดมความคิด)
6. ผู้ปกครองสัมพันธ์
7. พบปะประจำปี
8. ทักษะศึกษาประจำปี/ทั่วไป

คณะกรรมการบริหารมัสยิดดารุสศารามงชุดใหม่

1438/2016-1440/2018

ลำดับ	ฝ่ายบริหารงาน	คณะกรรมการเก่า	คณะกรรมการใหม่	รองคณะกรรมการ	หมายเหตุ
1	ประธาน	นายอับดุลอาซิ กะลุแป	นายอับดุลอาซิ กะลุแป	-	
2	รองประธาน	นายอับดุลฮามิด จะปะเกีย	นายอับดุลฮามิด จะปะเกีย	-	
3	เลขานุการ	นายเจรอมลี ดุลมาตร	นายเจรอมลี ดุลมาตร	-	
4	ฝ่ายวิชาการ	นายมามะ โตโค	นายบาราเฮง สาแม	นายวันดี แวอาแซ	
5	ฝ่ายคณะหัจญ์/อียาดัต	นายรอมือลี/เคมะ ลือบา	นายมามะ โตโค	นายยูโซ๊ะ สี่เคะ	
6	ฝ่ายการเงิน	นายนิแอ ราโมง	นายแวนฮามะ อาแซ	นางสาวฟิรดาวซ์เย็ง	
7	ฝ่ายเยาวชน	นายบาราเฮง สาแม	นายนิละ เจละ	นายสุกิริณเวหาและ	
8	ฝ่ายเศรษฐกิจ	นายคูแวนอมลี ลอจี	นายอาหาหมัด/เจอิสมาแอล	นายอับดุลบารี กาโฮง	
9	ฝ่ายบริการ/สวัสดิการ	นายมะยา ราโมง/รอสดี กะลุแป	นายมะยา/รอสดี/คูแวนอมลี	นายแบละาะ น้ำแข็ง	
10	ฝ่ายประชาสัมพันธ์	นายอาหาหมัด เตชะ	นายรอมือลี กะลุแป	นายแวนฮามัดคอเฮร์ อาแซ	
11	ฝ่ายเทคนิค/พัสดุภัณฑ์	นายเจอิสมาแอล อาแซ	นายเคมะ ลือบา	นายซุบฮิ ลือบา	
12	ฝ่ายความปลอดภัย	นายนิละ เจละ	นายเจอิสมาแอล อาแซ	นายแวนอับดุลละ อาแซ	
13	ฝ่ายกิจการสตรี	-	นางสาวนิอาชียะห์เจละ	นางสาวฟิรดาวซ์เย็ง	

ลงชื่อ

ผู้รับรองมติ

(นายอับดุลอาซิ กะลุแป)

อิหม่ามมัสยิดดารุสศารามง

ประธาน

นายอัปเดตอาชี กะลู่แป

รองประธาน

นายแวฮามะ อาแซ

รองประธาน

นายอัปเดตฮามิต จะปะกียา

เลขานุการ

นายจะรอมลี ดุลมาตร

ฝ่ายตะวะห์/อิ บาดัต	ฝ่ายการเงิน	ฝ่ายเยาวชน	ฝ่ายเศรษฐกิจ	ฝ่ายบริการ/ สวัสดิการ	ฝ่าย ประชาสัมพันธ์	ฝ่ายเทคนิค/พัสดุ ภัณฑ์	ฝ่ายความ ปลอดภัย	ฝ่ายกิจการ สตรี
นาย มามะ โต๊ะโต	นาย แวฮามะ อาแซ	นายนิละ จะละ	นายอาหาหมัด	นายมะยา/รอ สดี/ตูแวรอมลี	นาย รอมือลี กะลู่แป	นาย เตะมะ ลือฮา	นายจะฮิสมา แอล อาแซ	นางสาว นิ ชียะห์จะเน
นาย ยูโซ๊ะ สีเตะ	นางสาว ฟิรดาวซ์เย็ง	นายสุคีริน แวชาและ	จะฮิสมาแอล	นายแบเลาะ น้ำแข็ง	นายแว มูฮำมัดตอเฮร์ อาแซ	นาย ซุบฮี ลือฮา	นายแวอัปเดต เลาะ อาแซ	นางสาว ฟิรดาวซ์เย
			นายอัปเดตบารี กาโฮง					

ตัวอย่างหนังสือเชิญ

อัสลามมุลอัยกุมวาระมาตุลลอฮ์วามารอกาทุส

ศูนย์ประสานงานชมรมดารุลสุดา รามง

หมู่ที่ 1 ต.ปยุต อ.เมืองจ.ปัตตานี 94000

เรียนท่านอิหม่ามและกรรมการมัสยิดบางเทาจังหวัดภูเก็ต

ผมนายอับดุลอาซิ กะลุแปะ อิหม่ามประจำมัสยิดดารุลสุดารามง ต.ปยุต อ.เมือง จ.ปัตตานี มีความประสงค์ที่จะไปเยี่ยมเยียนและศึกษาดูงานมัสยิดของท่านจากที่กระผมได้ทราบว่ามีมัสยิดของท่านเป็นมัสยิดดีเด่นในจังหวัดภูเก็ตที่มีการบริหารที่ดีไม่ว่าจะเป็นการดูแลปรับปรุง เยาวชนและเศรษฐกิจ

ดังนั้นเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ที่ได้วางไว้ คือคณะกรรมการมัสยิดชมรมดารุลสุดารามงและทีมวิจัยรวมทั้งหมด 25 คน ได้ศึกษาเรียนรู้ความสำเร็จของมัสยิดบางเทา เพื่อที่จะนำมาเป็นแบบอย่างสู่การพัฒนาในหมู่บ้านปยุตและสังคมมุสลิมในประเทศไทยของเรา

ขออัสลอสสุตาอาลาตอบแทนคุณความดีตลอดจนความบารอกะห์ญาริยะห์ ในโลกนี้และโลกหน้า
อามีนญะร็อบบัลอาลามีน

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.อิหม่ามอับดุลอาซิ กะลุแปะ)

อิหม่ามประจำมัสยิดดารุลสุดารามง

อิสลามมูลนิธิกุมาเราะมาตุลลอฮ์อิรวาการอกาตุส

ศูนย์ประสานงานชมรมดาร์ลุศดา รามง

หมู่ที่ 1 ต.ปยุต อ.เมืองจ.ปัตตานี 94000

เรียนประธานกรรมการอิสลามประจำจังหวัดภูเก็ต

ผมนายอับดุลอาซิ กะลุแปะ อิหม่ามประจำมัสยิดดาร์ลุศดารามง ต.ปยุต อ.เมือง จ.ปัตตานี มีความประสงค์ที่จะไปเยี่ยมชมและศึกษาดูงานมัสยิดของท่านที่กระผมทราบมัสยิดท่านเป็นมัสยิดดีเด่นในจังหวัดภูเก็ตที่มีการบริหารที่ดีไม่ว่าจะเป็นการดูแลสัปปุรุษ เยาวชนและเศรษฐกิจ

ดังนั้นเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ที่ได้วางไว้ คือคณะกรรมการมัสยิดชมรมดาร์ลุศดารามงและทีมวิจัย รวมทั้งหมด 25 คน ได้ศึกษาเรียนรู้ความสำเร็จของมัสยิดบางเท่า เพื่อที่จะนำมาเป็นแบบอย่างสู่การพัฒนาในหมู่บ้านปยุตและสังคมมุสลิมในประเทศไทยของเรา

ขออัลลอฮ์ฮูตาอาลาตอบแทนคุณความดีตลอดจนความบารอเกาะห์ญาริยะห์ ในโลกนี้และโลกหน้า
อามีนญาร็อบบ์ลอาลามีน

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.อิหม่ามอับดุลอาซิ กะลุแปะ)

อิหม่ามประจำมัสยิดดาร์ลุศดารามง

อัสลามนุออลัยกุมวาระมาตุลลอฮ์อีวาบารอกาคุส

ศูนย์ประสานงานชมรมดารุสสุดา รามง

หมู่ที่ 1 ต.ปยุต อ.เมืองจ.ปัตตานี 94000

เรียนท่านอิหม่ามมัศยิดอัลกุรอานและชุมชนะห์ญ์เก็ด

ผมนายอับดุลอาซิ กะฎูแปะ อิหม่ามประจำมัศยิดดารุสสุดารามง ต.ปยุต อ.เมือง จ.ปัตตานี มีความประสงค์ที่จะไปเยี่ยมเยียนและศึกษาดูงานมัศยิดของท่าน จากที่กระผมทราบว่ามีมัศยิดของท่านเป็นมัศยิดมีการบริหารที่ดีไม่ว่าจะเป็นการดูแลสัปปุรุษ เยาวชนและเศรษฐกิจ

ดังนั้นเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ที่ได้วางไว้ คือคณะกรรมการมัศยิดชมรมดารุสสุดารามงและทีมวิจัยรวมทั้งหมด 25คน ได้ศึกษาเรียนรู้ความสำเร็จของมัศยิดบางเทา เพื่อที่จะนำมาเป็นแบบอย่างสู่การพัฒนาในหมู่บ้านปยุตและสังคมมุสลิมในประเทศไทยของเรา

ขออัสลอสสุตาอาลาตอบแทนคุณความคิดตลอดจนความบารอกะห์ญ์รียะห์ ในโลกนี้และโลกหน้า
อามีนญ์รอบบิ้ลลอฮามีน

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.อิหม่ามอับดุลอาซิ กะฎูแปะ)

อิหม่ามประจำมัศยิดดารุสสุดารามง

กำหนดการ ปัตตานี – ภูเก็ต 24/25/26 – 10 – 2559

คณะกรรมการมัสยิด ร่วมกับชมรมดารุสศารามัง และนักวิจัย

วันที่ 24/10/59

เวลา 16.30	เตรียมตัวเตรียมของ
เวลา 17.00	ออกเดินทาง
เวลา 19.00	ละหมาดญามาอะตักคิม ณ บัมบ้านสวรรค์
เวลา 19.30	รับประทานอาหารค่ำ
เวลา 20.00	ออกเดินทาง
เวลา 23.30	พักกินข้าวต้ม จังหวัดตรัง
เวลา 24.00	ออกเดินทางมุ่งหน้าเข้าภูเก็ต

วันที่ 25/10/59

เวลา 02.00	พักเข้าห้องน้ำ กระบี่
เวลา 03.00	ออกเดินทาง
เวลา 05.00	ถึงมัสยิดบ่อแสน ณ โรงเรียนบ่อแสน
เวลา 06.00-07.00	พักผ่อนตาม อริยาสัย
เวลา 07.30	ออกเดินทางมุ่งหน้ามัสยิดบางเทา
เวลา 10.00	ถึงมัสยิดบางเทา
เวลา 12.00	ละหมาดตักคิม มัสยิดบางเทา
เวลา 13.00	รับประทานอาหารเที่ยง
เวลา 14.00	เยี่ยมชม สำนักงานกรรมการอิสลามภูเก็ต
เวลา 15.00	เที่ยวชมเมืองภูเก็ต
เวลา 17.00	รับประทานอาหารค่ำ

วันที่ 26/10/59

เวลา 07.00	เยี่ยมชม โรงเรียนแมเราะมัง
เวลา 08.00	รับประทานอาหารเช้าพร้อมกัน
เวลา 09.30	ออกเดินทาง
เวลา 11.00	ถึงมัสยิด รายอโปลิส
เวลา 12.00	ออกเดินทางกลับสู่บ้านเรา

กำหนดการอาจมีการเปลี่ยนแปลงตามเหมาะสม

รายชื่อผู้ที่จะไปศึกษาดูงานภูเก็ต

24-25-26 ตุลาคม 2559

กรรมการมัสยิด	นักวิจัย	ชมรมดารุสซุลตา
1.รอมลี กะลุแป	1.อับดุลอาซี กะลุแป	1.ยูโซ๊ะ ลีเคะ
2.นิละ เจะละ	2.บือราเฮง ตาแม	2.ฮิลมี กาโฮง
3.มามะ โต๊ะโต	3.อับดุลบารี กาโฮง	3.ฟิรดาวซ์เย็ง
4.อิสมาแอ อาแซ	4.สุคีริน แวสาและ	4.นืออาซียะห์เจะละ
5.แวหะมะ อาแซ	5.อับดุลเลาะ อูมา	5.นือบาซีเราะห์ หะยีเจะหลง
6.รอมลี ดุลมาตร	6.อาหะมะกอซี กาซอ	6.ซุบฮียี ลือบา
7.นิแะ ราโมง	7.กะตุแะ	7.อับดุลเลาะ อาแซ
8.นียา ราโมง	8.อาหมีนะ	8.คอเฮร อาแซ
9.มะยาก็		
10.เตมะ ลือบา		
11.ซาอูดี ชูแะ		

รายชื่อผู้เข้าร่วมประชุม

วันที่ 18 ตุลาคม/2559 สถานที่ ณ หาดตะโล๊ะสิมมีแล

ลำดับที่	ชื่อ-สกุล	ที่อยู่ที่สามารถติดต่อได้	เบอร์โทรศัพท์	อีเมลล์	ลายมือชื่อ
1	อนิสา กะลุแป	16 ม.1 ต.ปยุต อ.เมือง จ.ปัตตานี 94000	0863768428	Anisaramong@hotmail.com	
2	พัชรุชแข็ง	23/12 ม.1 ต.ปยุต อ.เมือง จ.ปัตตานี 94000	0630895163	Fah_nee-as2@hotmail.com	
3	นัจวา คุลมาตร	27/1 ม.1 ต.ปยุต อ.เมือง จ.ปัตตานี 94000	-	Naj_wai@hotmail.com	
4	อาดิละห์โตะโค	23/10 ม.1 ต.ปยุต อ.เมือง จ.ปัตตานี 94000	0936023376	Adilahtodo@gmail.com	
5	นาซีเราะห์เจกา	18 ม.1 ต.ปยุต อ.เมือง จ.ปัตตานี 94000	0931605385	Naseerah.cehka@facebook.com	
6	คัสนิมโตะโค	23/10 ม.1 ต.ปยุต อ.เมือง จ.ปัตตานี 94000	0622343764	Ha_nan_hn2@hotmail.com	
7	นิสรียา ราโมง	22 ม.1 ต.ปยุต อ.เมือง จ.ปัตตานี 94000	0936502675	-	
8	ซูไมยะห์เจเลาะ	61 ม.1 ต.ปยุต อ.เมือง จ.ปัตตานี 94000	0987401951	Sumaiyah_56@hotmail.co.th	
9	ฟิตเราะห์ มามะ	21 ม.1 ต.ปยุต อ.เมือง จ.ปัตตานี 94000	0980418470	Fitrah_mama@hotmail.com	
10	นิบาซีเราะห์ หะยีเจหลง	10/1 ม.1 ต.ปยุต อ.เมือง จ.ปัตตานี 94000	0913162478	-	
11	ฟิรดาวซ์แข็ง	23/12 ม.1 ต.ปยุต อ.เมือง จ.ปัตตานี 94000	0933548654		
12	นือาซียะห์เจเลาะ	16/2 ม.1 ต.ปยุต อ.เมือง จ.ปัตตานี 94000	0869673690	Niasiyah	
13	นิแยเจเลาะ	16/2 ม.1 ต.ปยุต อ.เมือง จ.ปัตตานี 94000	-	-	

การใช้ประโยชน์จากงานวิจัย (RE)

บทบาทเยาวชนมัสยิดดารุสสุดากับการขับเคลื่อนผู้นำในหมู่บ้านก่อให้เกิดการมีส่วนร่วมในชุมชน
RDG 59S0022 การใช้ประโยชน์ในเชิงพื้นที่ด้านการพัฒนา

ชมรมดารุสสุดารามงภายใต้การดูแลของมัสยิดดารุสสุดาหมู่ที่ 1 ตำบลบุยุต อำเภอมือง จังหวัดปัตตานี คิดถนนใหญ่สายปัตตานี-ยะลาที่มาของชุมชนรามงชื่อชุมชนรามงยึดหลักมาจากชื่อต้นไม้ชนิดหนึ่งที่อวด้านรามงจากนั้นมาหมู่บ้านรามงเป็นที่รู้จักของคนแก่ในแถบนั้นในชุมชนรามงนับถือศาสนาอิสลาม 100% จำนวนครัวเรือนประมาณ 205 ครัวเรือนมีประชากรทั้งหมด 1070 คน ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพค้าขายทำสวนทำไร่และรับจ้าง การเกิดของชมรมก่อตั้งขึ้นในปี 2544 โดยมีโต๊ะอิหม่าม นายอับดุลอาซิ กะฎูเป เป็นผู้ก่อตั้งซึ่งอยู่ภายใต้การดูแลของมัสยิดดารุสสุดาประธานคนแรกคือนายบาราเฮง สาแม เป้าหมายของการก่อตั้งชมรมเพื่อพัฒนาชุมชนโดยการดูแลเยาวชนให้อยู่ในหลักการศาสนาด้วยการจัดกิจกรรมที่หลากหลายทำให้สมาชิกชมรมเข้าใจวิถีชีวิตแบบอิสลาม โดยมีวัตถุประสงค์การวิจัย เพื่อศึกษาบทบาทเยาวชนชมรมมัสยิดดารุสสุดา และเพื่อศึกษาปัญหาที่เกิดขึ้นกับเยาวชน

ความสำคัญของการตรึงปีชะห์ในการอบรมดูแลเยาวชนของชมรมมัสยิดเริ่มจากนั้นมัสยิดดารุสสุดารามงได้ตระหนักถึงความสำคัญของชมรมในการขับเคลื่อนกิจกรรมต่างๆของเยาวชนสู่คุณธรรมจริยธรรม หลายๆกิจกรรมที่ทางชมรมได้ดำเนินการสามารถผลิตเยาวชนดารุสสุดารามงเป็นที่พอใจในระดับหนึ่งเป็นคนดีของสังคมกิจกรรมหลายๆกิจกรรมที่ชมรมได้นำมาเป็นสื่อในการอบรมเยาวชนรามงทั้งนี้ทั้งนั้นอุปสรรคของชมรมในการขับเคลื่อนกิจกรรมได้วางไว้งบประมาณเป็นประเด็นหลักในการดำเนินการกิจกรรมของแต่ละฝ่ายที่รับผิดชอบไม่สามารถที่จะดำเนินการได้ทำให้โครงการ ชะงักไปซึ่งถือว่าเป็นอุปสรรคหลัก หลายๆเวทีของการประชุมไม่ว่าจะเป็นมัสยิดที่นำโดยอิหม่ามและคณะกรรมการมัสยิดผู้ใหญ่และคณะกรรมการหมู่บ้านซึ่งในฐานะเป็นที่ปรึกษาของชมรมและความพยายามของคณะกรรมการชมรมที่จะหาแหล่งงบประมาณเพื่อมาสนับสนุนกิจกรรมของชมรมเพื่อบรรลุตามวัตถุประสงค์ดังนั้นปัญหาเหล่านี้เป็นที่ยอมรับของวิจัยโครงการวิจัยนี้จึงกำหนดให้มีกระบวนการปฏิบัติงานแบบการมีส่วนร่วมของเจ้าของปัญหาหรือชุมชนที่มีปัญหา (Participatory Action Research) ในการวิเคราะห์สภาพปัญหา และกำหนดยุทธศาสตร์ในการแก้ปัญหา คิดรูปแบบการแก้ปัญหา มีแผนการทดลองใช้รูปแบบการแก้ปัญหา และมีแผนการประเมินการทำงานร่วมกันตลอดจนหาบทสรุปของการทำงานเพื่อจัดทำต้นแบบการแก้ปัญหาที่ดีที่สุด (Best Practice) ของชุมชน โดยใช้หลายๆเวทีเริ่มจากเวทีเยาวชนกรรมการมัสยิดกรรมการหมู่บ้านและเวทีประชาคม

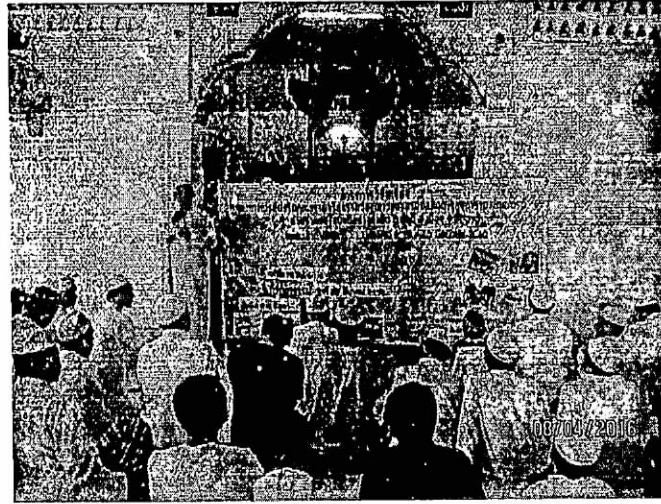
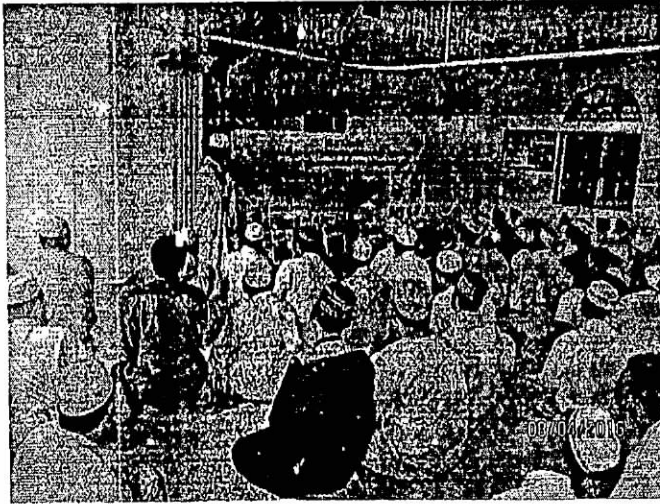
ให้แกนนำในหมู่บ้านเห็นการขับเคลื่อนของเยาวชนคารุสสุดาทำให้แกนนำในหมู่บ้านเช่น
ผู้ใหญ่บ้านผลของการวิจัยพบว่า ทำกรรมการหมู่บ้านกรรมการมัสยิดผู้นำสี่เสาหลักผู้นำธรรมชาติ
เห็นการแก้ปัญหาในหมู่บ้านในหลายด้านด้วยกันโดยเฉพาะกับการแก้ปัญหาด้านศีลธรรม ของเด็ก
และเยาวชนซึ่งเป็นปัญหาเร่งด่วนที่สังคมมุสลิมกำลังประสบอยู่ เพื่อนำไปสู่การพัฒนาสังคมและ
ประเทศชาติ การขับเคลื่อนของเยาวชนคารุสสุดาทำให้กระตุนการทำงานของแกนนำเกิดความร่วมมือ
บรรดาแกนนำกับเยาวชนในการแก้ปัญหา และพร้อมสนับสนุนให้ชุมชนใช้ทุนทางวัฒนธรรมและทุน
ทางสังคมที่มีอยู่มาใช้ในการแก้ปัญหาให้ของชุมชนของตน โดยคาดหวังว่าจากการดำเนินงานร่วมกับ
ชุมชน จะทำให้ชุมชนได้กระตุ้นจิตสำนึกสาธารณะที่มีอยู่ในทุกองของชุมชน เพื่อให้ชุมชนได้ใช้
ศักยภาพที่มีอยู่มาพัฒนาชุมชนของตน ด้วยจิตสำนึกและแนวทางการจัดการที่สอดคล้องกับ ความ
ต้องการและวิถีชีวิตของตนเอง และเกิดความพร้อมในการดำเนินการพัฒนาชุมชนสู่ความเข้มแข็งใน
ด้านอื่นๆต่อไป ด้วยบทบาทของเยาวชนทำให้ผู้นำในหมู่บ้านรวมและประชาชนมาเข้าใจในสภาพ
ปัญหาของพื้นที่อย่างแท้จริง ช่วยกันคิดค้นขึ้นน่าจะเป็นวิธีการแก้ปัญหาที่ยั่งยืน และหวังเป็นอย่างยิ่ง
ว่าจะเป็นการพัฒนาประชาธิปไตยให้เกิดขึ้นในชุมชนอย่างแท้จริง

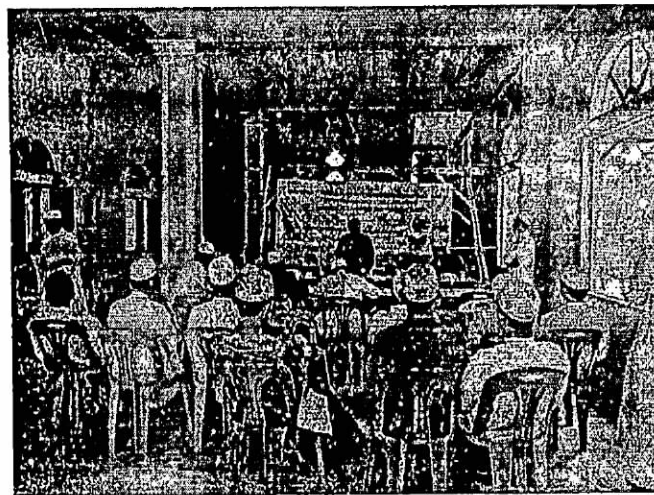
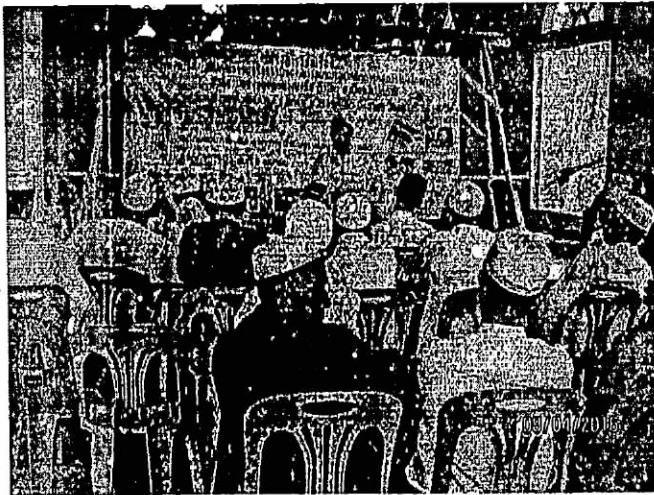
นายอับดุลอาซิ กะกูแป เขียน
ศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นอิสลามศึกษา
และวัฒนธรรม

ประมวลภาพการดำเนินงาน

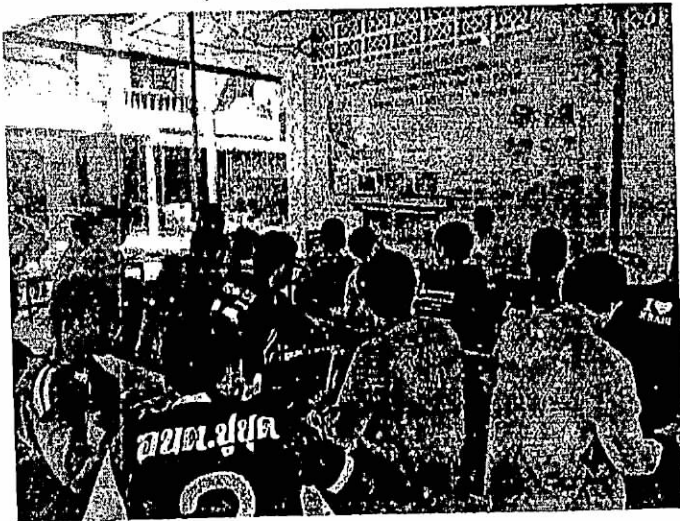
เวทีชี้แจงโครงการต่อชุมชน

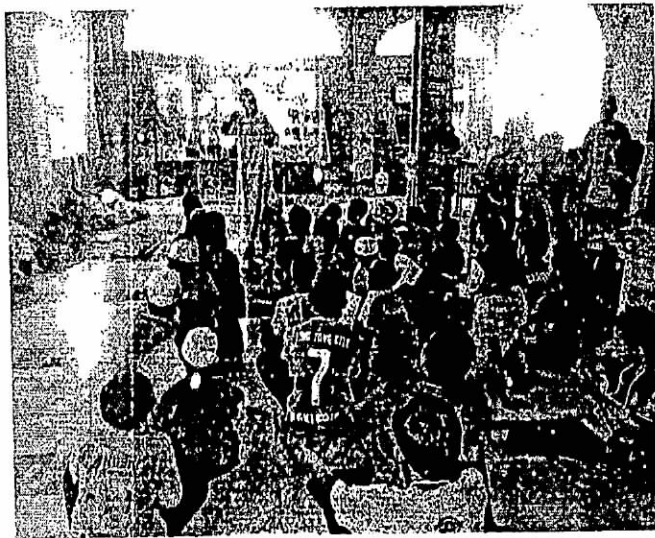
เวทีทบทวนการบริหารและการดำเนินงานของชมรมในอดีต

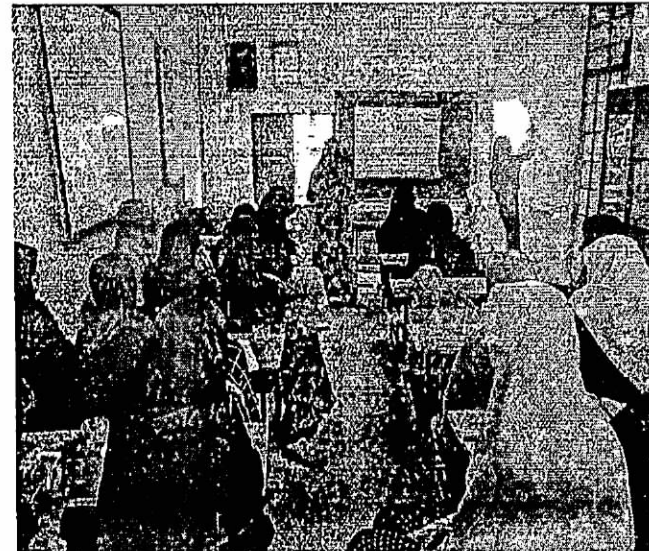
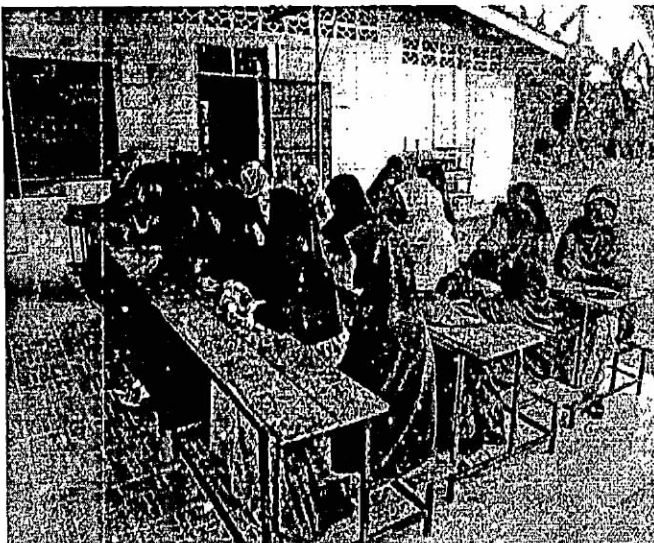
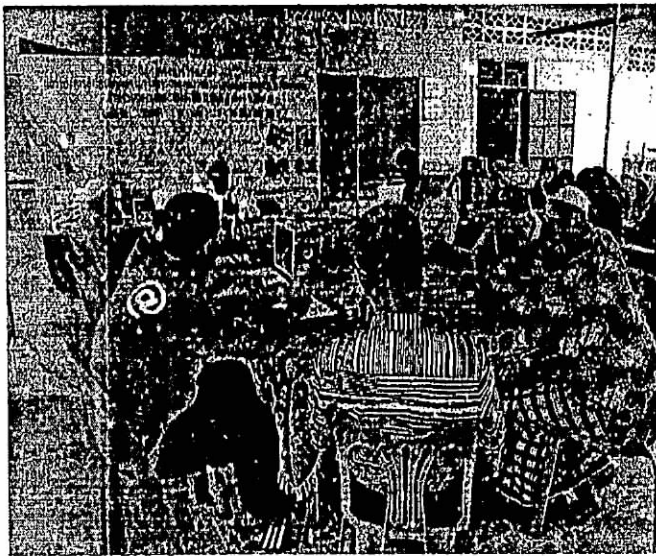
จัดเวทีเยาวชนรุ่นใหม่เพื่อระดมความคิด

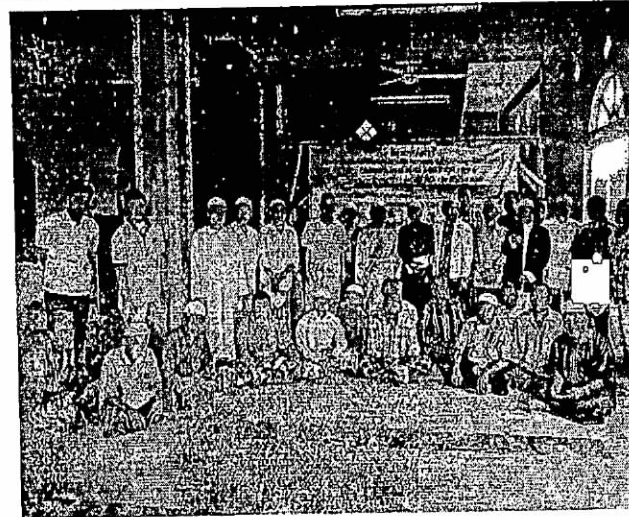
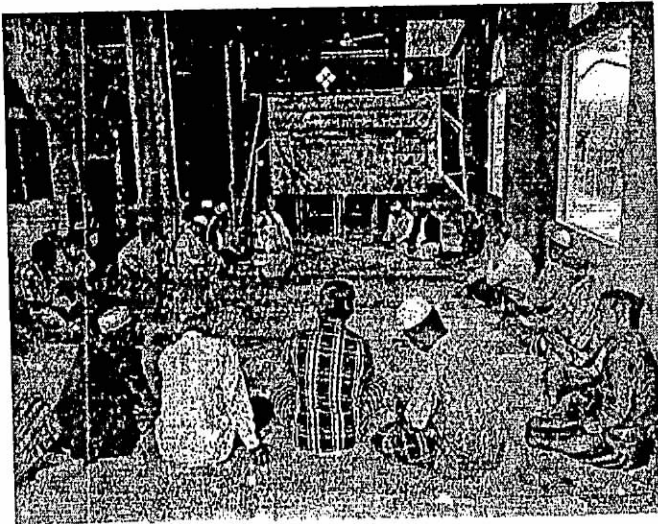
จัดเวทีระดมความคิดในกลุ่ม เยาวชนรุ่นเล็ก

จัดเวที swot ความภาคภูมิใจ จุดเด่น โอกาส อุปสรรค

เวทีกรรมการและเวทีเสนาหลัก

เวทีมูลนิธิเพื่อหาแนวทางการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม

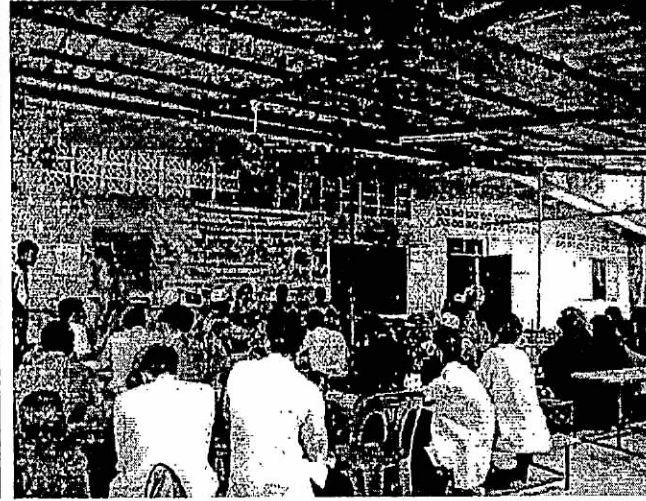
ศึกษางานการบริหารจัดการและบทบาทชมรม และมัสยิด

เวทีนักวิจัย กรรมการมัสยิดและเยาวชนสรุปการดำเนินงานประจำวัน

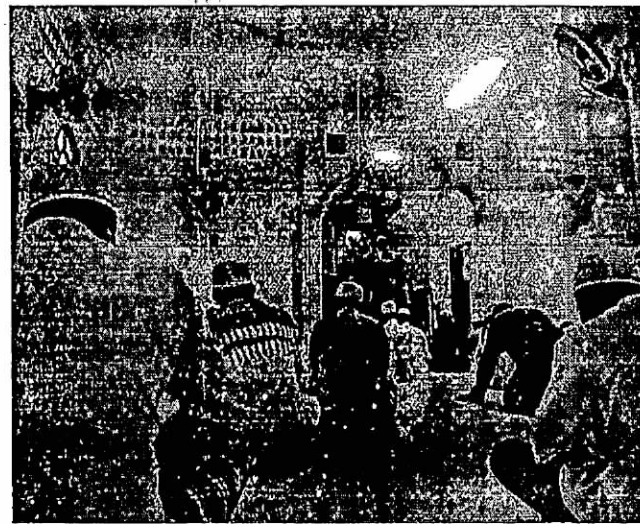
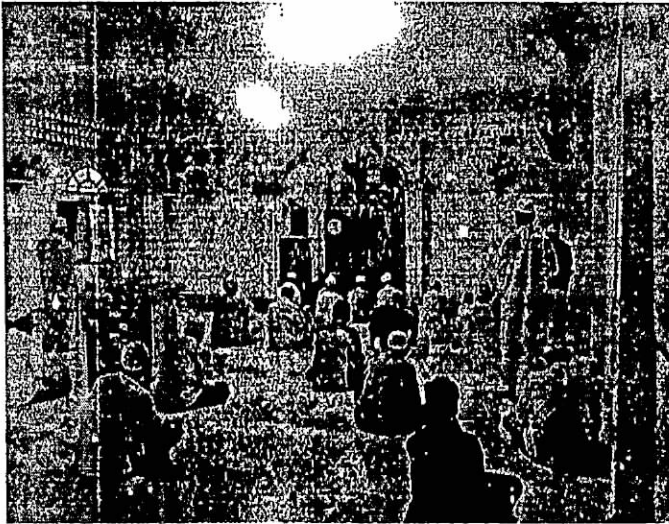
เวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเยาวชนตะโละดือรามัน

จัดกิจกรรม ฮาตาเกาะฮัตถุรอาณ

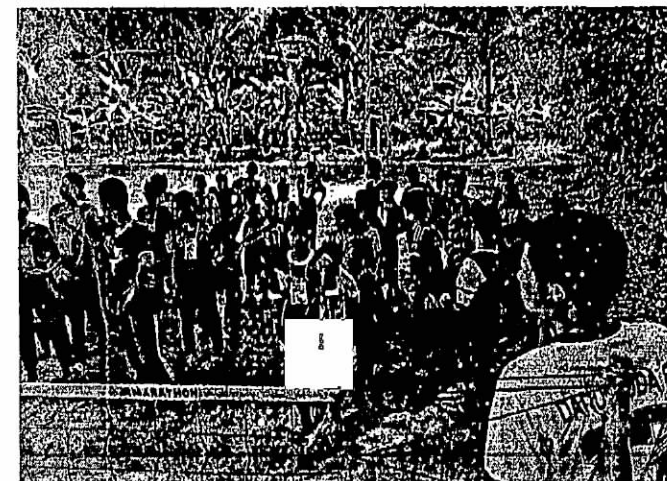
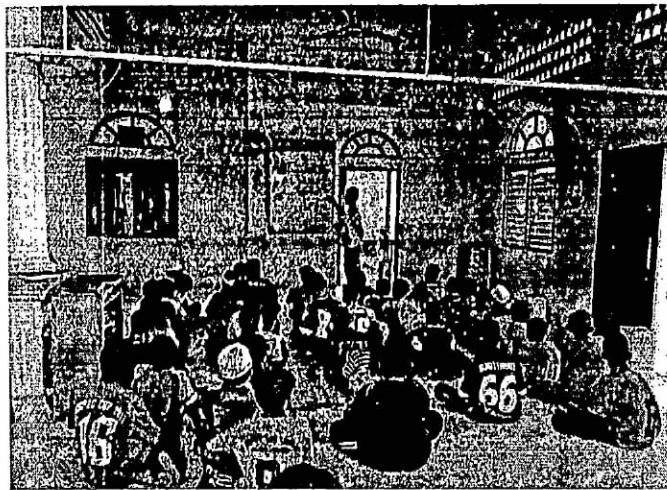
จัดกิจกรรมคุตบะฮ์วันศุกร์

จัดกิจกรรมอีมาเราะห์

จัดค่ายฤดูร้อน

จัดกิจกรรมกีฬา

